

Bálint Vera

ELŐTT ÉS UTÁN

Cikkek ezoterikus témákban

2019

TARTALOMJEGYZÉK

A VÉGTELEN FÉNY MILLIOM KARÁTJA.....	10
VARIÁCIÓK A 108-RA	10
A KOMIKUS KOZMIKUS.....	14
Tréfás egyezések	14
Tragikomikus halál	15
Zen misztikusok.....	15
Hétköznapijaink abszurdításai	15
A PRÓFÉTA BENNED VAN.....	17
Személyesen veled is megtörténik	17
Állati érzékenység	18
Egyéb furcsaságok az életből.....	18
Íme, a közös nevező!	19
A SZÓ HATALMA	20
AMIRŐL A FORMÁK MESÉLNEK.....	23
A formák egyszeregye	24
A formák és a hatásaik.....	24
Érdekességek a formák világából	26
Körös örömök.....	27
HA NEM LENNE INTUÍCIÓ.....	29
Ha nem lenne intuíció, nem fejlődne a tudomány.....	30
Ha nem lenne intuíció, szegényebbek lennénk a művészetekkel	31
Ha nem lenne intuíció, mi lenne a szerelmekkel?.....	32
Ha nem lenne intuíció, mi lenne velünk?.....	32
ISTENKERESŐ	33
TELEPATIKUSAN A TELEPÁTIÁRÓL	37
Mi történik a telepátia alkalmával?.....	38
Különféle telepátikus történetek	39
Különféle telepátikus kísérletek.....	40
A telepátia létezik	41
AZ INGA TERMÉSZETRAJZA	41
A SEJTEK TEREFERÉJE.....	45
Sejtsugdolózás	45
Emberek a mezőben.....	46

VAN HOZZÁ KÖZÖD!	48
Nem tudsz egyedül lenni	48
Kozmikus útjaink.....	50
Egy és ugyanaz.....	52
Segíts, irodalom!.....	54
SUGÁRFOGDA	54
SZÁMOK PÁRBAN	57
Számok és számolók.....	57
Számok és virágok.....	58
Számok és barátok.....	58
Számok és formák	59
BOLONDOS VÉLETLENEK	60
Hogy Te milyen mázlista vagy!.....	60
Na, de mi a pénz az élethez képest?.....	61
Túlburjánzó szerencsétlenségek	62
Számokkal kifejezve.....	64
SZABAD BEJÖNNI? A SZELLEM VAGYOK!	66
VÉGTELEN DÚS VILÁG	70
LEVITÁCIÓ - EGY LÉTEZŐ CSODA	70
A múltra borított fátylak	70
Akiknek talán hiszünk	71
Akiknek a szkepticizmus a hiszekegye.....	73
GRAVITÁCIÓS CSEMEGÉK	75
VOLT, NINCS	76
Szóbeszéd egy vacsorán	76
Mi szól Atlantisz mellett?.....	77
Az atlantiszi emberek	78
A példát adó Atlantisz	79
EMBER OTTAN A MESÉBEN	80
BOLDOGOK KÖZÖSSÉGE	80
Tetszetős vonások.....	81
A rossz nyelvek szerint.....	82
Ki lehet a közösség tagja?.....	83

EMBEREK EGYÜTT ÉS KÜLÖN	84
Az állatok távolságtartása	84
Az emberek távolságai	84
Zárt helyen szelíden	85
Csoportok metamorfózisai	85
Több lúd disznót győz	86
Egyedül vagy ketten	87
FURCSA SZERZETEK.....	87
Gyógyult gyógyítók	87
Fénylő emberek	88
Elektromos emberek	89
Emberek szuggesztióval	89
Látó emberek	90
EGYBŐL KETTŐ.....	91
A rakoncátlankodó petesejt.....	91
Nyelvelés	91
Az egyiknek sikerül, a másiknak is	93
KÖRÜLÖTTÜNK SZÁZ CSODA.....	95
AZ ARANY GYERMEKEI.....	95
Beszéd bravúrok	95
Átlagos szülőktől	96
Átlagon felüli teljesítmények.....	97
Nem mindig sikertörténet	98
Csodagyerek-gyártás	99
CSODAGYEREK LAJSTROM.....	100
A „lübecki csodagyerek”	100
A nyelvzseni	101
Az inkvizíció szelíd áldozata.....	102
A csodagyerek nőneve	103
CSODÁK AZ EMBERBEN	104
A csodához való viszonyunk	104
A születés csodája.....	105
Az emberi test geometriája	105
Matematika a testben	106
Emberi rekordok számokban	107
Emberi érdekességek	108

CSODÁK AZ ÉLETRAJZOKBAN.....	109
Shirley MacLaine	109
Gabriel Márquez.....	110
Arthur Koestler.....	111
Ízelítő magyarokból.....	114
CSODÁK AZ ÉGEN	115
CSODÁK A VÍZEN	118
Egy híres kapitány	121
CSODA-JÓGIK.....	122
Kötél a semmibe	123
A háromra megnövő mangófa	123
Élő halott	124
Illatok, tárgyak a semmiből	125
Egy hiteles szemtanú	125
Tüzön járás	126
BENNED A CÉL ÉS NÁLAD A KULCS.....	128
CÉL VAGY VALAMI MÁS	128
BOLDOGSÁG MEGCÉLOZVA	134
SZERESSÜK EGYMÁST, GYEREKEK!	138
Szívszorító szív-ajándékok	138
Tudományosan igazolt szeretet.....	139
Közös imák.....	140
Jegyzed meg az időpontot: 12 óra 12 perc.....	141
A BÖLCSEK AZT MONDJÁK... ..	142
Isten nélkül nem megy	142
Egyedül nem boldogulsz	143
Önismeret hiányában elbúksz	144
Célok nélkül nincs értelme semminek	145
MIÉRT JÓ, HA ISMEREM ÖNMAGAM?.....	146
EMBERTIPOLÓGIÁK	149
Ritmikus vagy aritmikus.....	149
A sikeres ember két fajtája	150
Miről árulkodnak izomfeszültségeid?.....	150
SIKERRŐL MÁSKÉPPEN.....	151
Krishnamurti új értelmezése	151

GUNAGRIHA TANÁCSA: LÉGY MAGAD VARÁZSLÓJA!	154
Útkeresés	154
Törvényszerűségek	155
Fogadd meg!	157
Sorsváltóztató gyakorlatsor	158
 EMBERTSZÜLŐ TÜZEK	 160
SZÍNES ÉRZELMEK.....	160
ANGYALOK VAGY DÉMONOK PONTOSKÁI:	
AZ ANYAJEGYEK	163
Nem mindegy, hol van.....	163
Kinek szerencse, kinek nem	164
Anyajegy és karma	165
Anyajegy és a babonák	165
 KURIÓZUMOK, EMBEREKBŐL	 166
Őstípus.....	166
Halemberek	167
Kappák	167
Jetik	168
Törpék	169
 GYÖNYÖRŰ DUALITÁSAINK	 169
A művészeteket éltető ellentétpárok	169
Tulajdonságok szivárványa	170
Sorsfordulók polaritása.....	171
Az állatvilág furesa ellentétei	172
Szembenállások a mítoszokban	172
Elgondolkodtató paradoxonok kérdései.....	173
 SZIMPLA EGO, ALTER EGO	 174
Kell az ego?	174
A lélekpár	175
Az alterego	176
 NEMI DUALITÁS	 177
A nemi identitásunkhoz.....	177
Egy lánynak született fiú	178
A hermafrodizmus érdekes biológiai jelenség.....	179
 MEGÁLL AZ ESZEM!	 180
Agyadatok	180
Két fél, egy egész	181
Csak a szépre emlékezem	181

Shakespeare-dráma injekcióval	182
A levágott fej esete	183
MÁGUS-KINCS, BÁNAT ÉS BABÉR	185
AHOL A SÁTÁN ÉS A SZENT ÖSSZEÉR (Aleister Crowley).....	185
Mágikus nevek.....	185
Mágiához vezető út.....	186
Szexmágiák	188
Mágikus emberek	189
ZSENI ÉS/VAGY SZÉLHÁMOS	191
KÖZÖNSÉGES MISZTIKUSOK.....	195
Feketéből fehér	195
A drogozástól az imáig	196
Az ember Isten előtti egyenlősége	197
Táncest vérengzés után	198
JOGANANDA	199
Élete.....	199
Tanítása	201
Bölcsessége	202
GANDHI	203
EGY MISZTIKUS ASSZONY (Kempe)	206
Egy esküvő a férjjel és egy Jézussal	206
Utazások és sírások.....	207
Margery védjegye	208
AKIT LORD KELVIN „SZÍNTISZTA LÁNGÉSZ”-NEK	
NEVEZETT (Tesla)	209
Életrajza.....	209
Szokásai.....	211
Felfedezései	212
NE BÁNTSÁTOK A LOMBOKAT	215
AZ ÉRZÉKENY NÖVÉNYEK.....	215
ÁLLATOKKAL TÁRSALGÓ.....	218
Négy lábú házi barátaink	218
Állati beszéd	219

ÉGBŐL POTTYANT VALAMICSODÁK	220
KÖRSÉTA A GABONASORON	222
Kontrolált és kontrolálatlan körök	223
Akkor most égi vagy földi jelenség?	224
Magyar sztori.....	225
MEGNÉPESÜLT A PUSZTA TÉR ÉS IDŐ	226
MILYEN KŐ A BÖLCSEK KÖVE?.....	226
BABONÁS TRÜKKÖK.....	229
CSINÁLJ MAGADNAK PIRAMIST!	233
Formák és jellegek.....	233
Piramis-effektus.....	233
Mi a titok nyitja?	235
Csináld magad mozgalom.....	235
KANNIBALIZMUS HATÁRON INNEN ÉS TÚL	237
„MINDENEVŐK” REKORDJAI.....	240
Napjaink sztárevője	240
Malactól a patkányig	241
Kőleves helyett kő	241
Fűrészporos petróleumleves	242
A pohárevő jögi	243
Dali az emésztésről	244
HIPNÓZIS-SZEMLE	245
Történetek, amiket jól ismerünk	245
A hipnózis eredettörténete	247
A hipnózis technikái	248
REINKARNÁCIÓ: VÁGY VAGY VALÓSÁG?.....	249
Akik azt mondják, hülyeség	250
Akik azt mondják, van benne valami.....	250
A karma törvénye	251
Az analógiák törvénye	252
Az emberi fejlődés törvénye.....	253
A déja-vu-k világa	253
A fóbák világa	253
Szervátültetések világa	254
A hipnózisok világa.....	254
A klinikai halálok világa.....	254
Testelhagyás világa	255

A „csodagyerekek” világa	255
A dalai láma világa	255
ÚJJÁSZÜLETÉS	256
AMI NINCS, DE FÁJ	259
Nevesített fantomosok	259
Grafikus megjelenítésük	260
S hogy mit érez a beteg?	260
Magyarázatra szorul	261
ÉRDEKES SZERVÁTÜLTETÉSEK.....	263
Rendőrr bűnöző szívvel	263
Egy szív, két öngyilkosság	263
Szédülősből hegymászó.....	264
Hátborzongató részletek	264
TUDOMÁNY VAGY KÓKLERSÉG?	267
TÁNCRÓL TÁNCRA	269
Munkának indult, szórakozás lett belőle.....	269
Törvényekkel a tánc ellen.....	270
Az ördög ármánya	270
A táncnak megtiltani nem lehet... ..	271

A VÉGTELEN FÉNY MILLIOM KARÁTJA

VARIÁCIÓK A 108-RA

Nem tudom, ki hogy van vele, de engem azóta izgatott a 108-as szám, amióta először végigjártam Somogyvámoson, a Krisna-völgyben azt a 108 követ, ami egy szimbolikus oltárhoz vezetett.

Miért éppen 108 követ fektettek le?

A kérdést követően ráadásul állandóan a 108-ba botlottam. Kiderült, hogy a krisnások japa-mála-ja is éppen 108 golyóból áll. A zen papok karkötője (juzu) szintén 108 gyöngyöt számlál. Aztán meg jóga órán, a Napüdvezlet kapcsán jött elő a bűvös szám: aki tökéletességre vágyik, annak 108-szor kell elvégeznie a gyakorlatsort. A harcművészetek is ezt a számot emlegetik, mondván, hogy ennyi nyomópont van a szervezetben, ahol a test és a lélek találkozik.

Hm, ez egyre érdekesebb.

Kell lenni valami magyarázatnak a 108 kiemelt rangjára.

Annyit már konyítottam a számmisztikához, hogy kisilabizáljam: összeadva $(1+8+0)$ egy olyan számot kapunk, amit piederstálra emel a numerológia. A 9-es nagyon szerencsés szimbolikus szám. A szintézis és az Univerzum száma. Általa képesek vagyunk a magasabb rendű összefüggések felismerésére, a feltétel nélküli szeretet érzésére és elfogadására. Használatával rendelkezésünkre áll a legmagasabb rendű energia. A szám jelentése is „hosszú életű”, „hosszú időn át tartó”.

Szimbolikusan Istent is a 9-es jelzi.

A kilences tényleg csoda-szám. Ha bármely számmal megszorozzuk, és az így keletkezett eredmény számjegyeit összeadjuk, mindig ugyanazt kapjuk: a kilencest!

Elemeire is bonthatjuk a 108-at. Az 1-es, ugyebár, mindennek a kezdete, az egység, az oszthatatlan egész. Aktivitás, férfias erő és lendület. A 0 meg a teljesség kívül és belül, a mindenség, a beteljesülés. A 8-as pedig a kínai filozófia kedvence. A számok elbírálásánál sokat számít náluk a szó kiejtése. Mivel a 8-as hangzásában a „fa” szó hangzásához hasonlít, „gazdagságot”, „sikert” rejt magában. Testi és lelki gyarapodást jelez.

Szóval nem rossz ez így egyenként sem, ám még mindig nem adott elég magyarázatot arra, hogy de miért éppen a 108 a kitüntetett szám?

Játsszunk tovább a számokkal! Legalapvetőbben három szám létezik: az első és egyetlen egy, aztán a „megzavart egy”, vagyis a kettő, és a sok, vagyis a három. Az egész világ leírható ezzel a három számjeggyel úgy, hogy az egyet egyszer, a kettőt kétszer a hármat háromszor vesszük. A számtani művelet vajon mit ad ki? Hát persze, hogy a 108-at! Tessék megszámolni: $1 \times 2 \times 2 \times 3 \times 3 \times 3 = 108$.

Vagyis ez a világ, ez a mindenség, minden, ami van. Innen már jobban érthető, hogy a védikus irodalom miért tartotta a 108-at a teljesség számának.

De másképp is hozzájuthatunk ehhez a számhoz. Imígyen: $6 \times 3 \times 2 \times 3 = 108$. Ebben a képletben a 6-os szám az emberi érzékeket jelöli (látás, hallás, szaglás, ízlelés, érintés, gondolkodás), a 3-as szám a három időt (múlt,

jelen, jövő), a 2-es szám a szív, az elme és a szándék állapotát, azt, hogy tiszta-e vagy tisztátalan, az utolsó 3-as pedig a tudat három „szennyeződését” jelképezi, vagyis a vágyakozást, a gyűlöletet, és a tudatlanságot. A buddhista hagyományban valóságos burjánzása van a 108-nak. Két istenségre is utal, Avalokitésvara és Tára 108 nevére, de Buddha lábnyomát is 108 részre szokták felosztani. A tibeti kánon kötetének (Kandzsar) száma ugyancsak 108.

A világ teljességéhez kapcsolódjon az emberi teljesség. A Mahábhárata, India legrégebbi hősi eposza maga is ad egy kulcsot ehhez a számhoz: a tizennégy képesség (indrija) és a 3 állapot (bhava) teszik ki a 17 minőséget (gunát). A tizennyolcadik rész pedig maga az Önvaló. Ez így együtt pedig nem más, mint az emberi totalitás.

Ahogy olvastam róla, még több információ előkerült. Csak ekkor tudtam meg például azt is, hogy a buddhizmus szerint az embernek 108 gonosz szenvedése van, amelyektől azonban megszabadulhat, ha egy buddhista templomban, pontban éjfélkor, és éppen december 31-én, 108-szor meghúzza a harangot.

A buddhizmus szerint a 108 nem más, mint 3×36 . A hármas misztikája elég nyilvánvaló. A szentháromság, a világ (föld, ég, éter) és az ember (test, lélek, szellem) hármassága, az idő hármassága (jelen, múlt, jövő), és lehetne folytatni a sort.. A 36 a számmisztika szerint erő, bátorságot, szerencsét hoz. A kínai gyógyászatban fontos szám, mérőegységként funkcionál. A masszásban a gyomor meridián 36-os pontját jolly jokernek tartják.

Tovább olvasgatva még okosabb lettem. Olyan kozmikus utakra tévedtem, amelyek létezéséről eddig nem is tudtam. Na, de honnan is tudtam volna?

Például arról, hogy a Föld és a Nap közötti távolság 108 szorosa a Nap átmérőjének (egész pontosan 107,8 szorosa), hogy a Föld és a Hold távolsága pedig 108 szorosa a Hold átmérőjének. (egész pontosan 110 szerese) Ha lemérjük a Nap, és lemérjük a Föld átmérőjét, azt tapasztaljuk, hogy a Napé, már mondani sem kell: igen, 108 szorosa a Földének.

Ez az egész olyan, mint a mese.

Talán lezárni is mesével ildomos a 108 izgalmas életét.

A történet a hindu mitológiából való. Az Aranykor végeztével Shíva mély meditációba kezdett. Olyan odaadással, hogy az már az univerzum megszűnésével fenyegetett. Nem volt mit tenni, Bráhma, a teremtető isten közbelépett, és a többi istennel titkos szövetségben szerelmet bocsátott a meditáló Shívára. Gondolták, ha valami, akkor ez tán felébreszti, kilendíti túlzott mélységeiből. Így is lett. A szépséges Sztatí nemcsak küllemével vette le lábáról Shívát, hanem aszketikus képességeivel is. Shíva képes volt eldobni érte isteni mivoltát, és inkább halandó emberré válni. Amikor Sztatí, az imádott nő egy lakomán feláldozta magát, Shíva nem bírta elviselni a fájdalmat. Leemelte szerelme holttestét a máglyáról és örült táncba kezdett vele az indiai földrészen. Visnu, hogy könnyítsen terhén, mögé lopakodott, és egy-egy testrészt észrevétlenül levágott a nő testéből. Azok India egy-egy részére pottyantak. Ezeken a helyeken emeltek aztán templomokat. A leghíresebb hely ezek közül Jalándhara, ide hullottak Sztatí legnemesebb testrészei: a nagy lábujja, a jónija (nemi szerve) és a melle.

Innen ered a legenda, amely szerint Indiában 108 szent hely van.

A KOMIKUS KOZMIKUS

Dr. Jule Eisenbud ezt mondta a véletlenekről: „az univerzum zezgugaiban megbúvó szövevényes rendezőelvek”. Schopenhauer pedig, a német filozófus (aki melleleg hatással volt Freudra és Jung-ra) azt a nézetet vallotta, hogy az emberi életet befolyásolja valami, ami több mint a fizikai valóság, és amit ő „szubjektív kapcsolatnak” nevezett el. Legismertebb azonban ebben a témában Jung, aki szinkronicitásról beszélt (hasonló vagy valamilyen szinten egymáshoz kapcsolódó események párhuzamos létezése), amit valamiképpen a kollektív tudattalan rendez meg.

Ez olykor vicces, olykor tragikus. A Kozmikus komikus egészséges elfogadása és a paranoiás reakciók között az a különbség, hogy az első felismeri benne az abszurditást és az elégedettséggel, de legalábbis megértéssel tölti el, a másik viszont komolyan veszi, és szenved tőle.

Tréfás egyezések

A Daily Telegraph 1982. évi júniusi számában egy mókás egyezés-sort írtak le. Egy Lincolnshire-i kacsatenyészet tulajdonosa számolt be meglepő felfedezéséről. Rájött, hogy alkalmazottjai között szép számmal szerepeltek olyanok, akik családi nevükben egy-egy madár nevét őrizték. Jelesül a következőképpen: két varjú (Crow), négy vörösbegy (Robbins), egy veréb (Sparrow), egy liba (Gossling) és egy kismadár (Dickie Bird) szerepelt a különleges névsorban. E mellé még társult egy szintén mulatságos eset: egy vadliba törte át egyik ablakát, éppen akkor, amikor a Vadliba rikoltása című lemezt hallgatta.

Tragikomikus halál

Stephen Pile ír le a könyvében (Hősies elbukások) egy furcsa történetet, ami 1978-ban a tűzoltósztrájk idején történt Nagy Britanniában. Január 14-én a tűzoltók kivonultak egy házhoz, ahol egy fán rekedt macskát szabadítottak ki. Az efféle életmentések cseppet sem ritkák a tűzoltóság történetében. Annál inkább a folytatás. A boldog gazdi, egy öreg hölgy teára invitálta macskája megmentőit. A tűzoltók kedélyes társalgás közepette fogyasztották el a forró italt, majd mosolyogva búcsút intettek. Ahogy elindultak, vad fékcsikorgásra lett figyelmes az utca népe. A tűzoltó autó állatot gázolt. Azt már mondani sem kell, hogy az öreg hölgy macskáját.

Zen misztikusok

A kozmikus humor kapcsán feltétlen meg kell említeni a zen-buddhizmust, mivel a filozófiai áramlatok közül ezt tette magáévá leginkább az abszurditást. De mit is lehetne mondani egy iskoláról, akinek egyik mestere Teng Yionfeng fejenállás közben halt meg? A Zen tanítások egyik elemzője, E. R. Hughes így ír róluk: „tudatosan és szándékosan paradox, sőt, még meg is nevettek, azért, hogy nyilvánvalóvá tegye az emberiség ellentmondásait.”

A zen mesterek közül sokan azt állítják, hogy tanításaik azért meghökkentőek, vagy paradoxok, hogy ezzel váltásák ki a felszabadító erejű nevetést. A nevetés ugyanis „hirtelen ébredéshez” vezethet.

Hétköznapijaink abszurdításai

Egy ezotériára erősen hajló ismerősöm furcsa megoldásokat választ vitatott kérdései eldöntésére. Ha nem tud va-

lamiben dönteni, akkor elkezdi a kocsikat figyelni, (az hozzátartozik a teljes igazsághoz, hogy nagy autó-bolond az illető.) Azt mondja, mindig megkapja a választ tőlük, csak figyeli őket, és egyszer csak jön a válasz. Hogyan? Feltesz egy kérdést és vár. A múltkoriban nem tudott dönteni egy általa fontosnak tartott kérdésben, és szokásához híven az autó-varázslathoz fordult. Megfogalmazott egy kérdést, ami eldöntendő volt: igen vagy nem. Figyelni kezdte a forgalmat. Egy-két másodperc múlva elé vágott egy kocsi, amin egy matrica virított: YES!, és egy felfelé tartó mutatóujj. Van, amikor a kocsik színei vagy rendszámtáblája hordoz számára üzenetet, vagy az azokon megjelenő hirdetések, a benne levő kabalák vagy utasok. Ő így játszadozik a véletlenekkel.

Egy másik ismerősöm kálváriája is elég megdöbbentő. Az illető biciklivel közlekedik munkahelye és lakása között. El lehet képzelni, hányszor megtette már azt az utat, különösebb problémák nélkül. Az inkriminált reggelen azzal szembesült, hogy egyik gumija totál leeresztett. Nem hiányzott ez a reggeli amúgy is túlhajszolt indulásban. Egy csavarhúzóval megsebezte az ujját, apró, de vérző horzsolással. Kapkodva ült volna fel járgányára, amikor úgy bevágta a térdét, hogy csillagokat látott. Az útkereszteződésben elütötte egy autó. Szerencsére, nem volt halálos a sérülés, de megfigyelésre bevitték a kórházba. Az érte érkező mentőautó a kórház körforgalmánál koccant. Ennek az ismerősömnek maradandó sérülése nem volt az incidensek után. De maradandó emléke annál inkább. Sehogy sem tudja megérteni, mit akarhatott a sors ezzel a baleset-dömpinggel.

A PRÓFÉTA BENNED VAN

Személyesen veled is megtörténik

Megint egy személyessel kezdem. A család legendáriumban egyik sokat emlegetett történet szerint apukám fiatal legényéveiben egy bizonyos vonattal ment volna Pestre. Megvolt a jegye, tuti volt az utazás. Aztán jött neki egy sugallat. Úgy döntött, mégsem, jobb lesz egy későbbi. Az a vonat, amelyikkel eredetileg szállította volna a fővárosba, súlyosan karambolozott Ceglédnél. Jó páran meghaltak.

Erről meg eszembe jutott William Fox, amerikai matematikus, és döbbenetes felismerése. Rájött, hogy a szerencsétlenségek közeledtét a lakosság nagy része előre megérzi. Kimutatta, hogy a kisikló, összeütköző vonatokban az utasok száma szignifikánsan átlag alatt van. Sőt, a leginkább megrongcsolódott kocsiban még annál is kevesebben utaznak.

Előérzetekkel már mindenki találkozott. Aki azt mondja, hogy nem, az egyszerűen téved. Mindenki van sugallatok, megmagyarázhatatlan vagy ok nélküli érzések, késztetések: ezt tegyed, ezt meg ne tegyed. Ez a telefonhívás Gizi néni lesz. Éreztem, hogy meghal anyám. Van egy rossz előérzetem. Megcsapott valami gondolatnak a szele.

Egy kísérletben képeket vetítettek az alanyoknak. Voltak semlegesek és erőszakosak, illetve szexuális tartalmúak. A reakciókat műszerekkel mérték. Az érzelmi ingerrel járó képeknél a reakció egy perccel hamarabb kezdődött, mint ahogy egyáltalán megjelent a kép a szem előtt. Vagyis az emberek valahogy már megjelenésük előtt látják az érzelmi töltésű képeket.

Állati érzékenység

Egy csendes-óceáni szigeteknél élő majom felfedezte, hogy a krumplinak jobb íze lesz, ha evés előtt megmossa a vízben. Egy idő elteltével azt vették észre a kutatók, hogy az egész sziget területén ugyanezt kezdi tenni a többi majom is. A nélkül, hogy valaha is találkoztak volna tisztaságmániás társukkal és látták volna, hogy mit csinál.

Az európai és amerikai édesvízi tavakban az angolnák különös vándorlása történik meg évről évre. Millió szám úszik vissza szülőhelyükre, ahol lerakják petéiket és elpusztulnak. Tömegesen találnak vissza egy helyre, amit valójában nem ismerhettek, hisz egészen más élettérben töltötték életüket.

A galambok, vagy akár a kutyák, macskák is képesek megtalálni nagyon messzi célpontokat. Tévedhetetlenül jutnak el helyekre, ahol azelőtt sohasem jártak.

Köztudott, hogy Japánban direkt a földrengések előjelzésére tartanak otthon halakat, és a hatóságok külön felhívják a lakosság figyelmét arra, hogy figyeljék kis háziállataikat, és jelezzék, ha rendellenes mozgólódást tapasztalnak náluk.

Egyéb furcsaságok az életből

Jeane Dixon óva intette Kennedyt 1963 novemberétől. Valami szörnyűség fog az elnökkel történni, mondogatta.

Anton Johanson pontosan számolt be arról, mi fog történni a történelemben 1914 és 1921, valamint 1947 és 1953 között. Pedig akkor még csak az 1907-es esztendőt mutatta a kalendárium.

A jövőlátomásban Morgan Robertsoné, az amerikai íróé a pálma. Termékeny író volt, de nem ezzel szerzett népszerűséget. Hanem egy bizonyos Futility című novellájával, azzal is csak a megírása után 14 évre. Ugyanis ekkor, 1912-ben történt a Titanic katasztrófája. Ő pedig 1898-ban írta meg egy hajó katasztrófáját, amit nem mellesleg Titánnak hívtak, és amivel éppen azok a dolgok és éppen úgy estek meg, ahogy aztán az elhíresült luxushajóval.

Íme, a közös nevező!

Mi a közös a kiragadott témában? A katasztrófát szenvedő vonatokban, az egymást majmoló állatokban, az emberekben, akik jósolgatnak? Mindegyiket ugyanaz köti össze. A megézés. Megéreznek valamit, aminek nincs semmi racionális alapja, nincs kauzalitása, nem magyarázható meg a logika eszközeivel.

Az idők folyamán számtalan ember híresült el próféta-ként. Ezek az emberek előre megmondták, mikor mi fog történni. Mintha csak olvasták volna valahol. A vicc az, hogy nagyjából erről van szó.

A világban minden összefügg egymással. Minden atomokból áll. Mi is, az állataink is, a körülöttünk levő természet is és annak minden egyede. Valamennyi minket, őket alkotó részecske rendkívül bonyolultan kapcsolódik és kommunikál egymással. Energia és információ áramlik ide-oda, keresztül-kasul.

Az ezoterikában Akasha krónikának nevezik azt az állapotot, ami mindent magában foglal. A könnyebb megérthetőség végett egy könyvtárhoz hasonlítják, ahol könyvek megszámlálhatatlan milliói sorakoznak egymás mel-

lett. Ezekben megvan írva minden, ami megtörtént, elhangzott valaha, és minden, ami a jövőben fog elhangozni vagy megtörténni. Veled, velem, bárkivel. Vagy bármivel. Egy totális tudástár, ami a mindenséget tartalmazza.

S ehhez hozzá lehet férni. Éppúgy leemelni a polcra és belelapozni valamelyik oldalába, ami minket érdekel, mintha csak egy könyvtárban lennénk. Persze csak ha van affinitásunk, érdeklődésünk hozzá.

Vannak, akik a rádióadás hasonlattal élnek. Képzeld el, hogy az éterben mennyi és mennyi rádióhullám kering. Nem látjuk, nem érzékeljük, pedig dugig van velük a világ. De érzékelhetővé válik, ha ráhangolódunk, ha megtaláljuk azt a frekvenciát, ami közös abban a külső világban és az én belső világomban.

Mindezekből az következik, hogy a szellem hatalma nem csak egy kevés kiválasztott birtokában van. Mindannyian örizzük, ki ilyen, ki olyan mértékben, és csak a szándékon múlik, hogy mikor és mennyit bányászunk ki belőle. A különbségek csak intenzitásbeliek, és a tudatosság szintjén létezőek. Bármelyikünk lehet próféta. Ha szerényebb pozíciókkal is beéri, akkor csak egy intuitív ember, aki nem mulasztja el élete jobbítására használni belső sugallatait.

A SZÓ HATALMA

Egy angol író (Bulwer) azt fejtegeti egyik könyvében, hogy a könyv patika, gyógyszer. Állítása szerint minden bajt meggyógyít a könyv, még a testieket is. Ennek megfelelően a könyvtárakban nem szakok, hanem betegségek szerint kellene osztályozni a könyveket.

A náthára hathatós „szerek” lehetnének a könnyű olvasmányok. Lelki meghasonlásra viszont szigorúan tilos ennek „fogyasztása”, ti. ez olyan lenne, mint pestisre rózsavizet inni. „A beteg lélek csiklandásra nem reagál.” Helyette életrajzokhoz kell folyamodni. Aki pénzét veszítette el, ragadjon meg egy verseskötetet, hogy az anyagi világából könnyedén szárnyalhasson át valami másba, ahol a pénznek nincs jelentősége. Hipochonder számára pedig nincs hatásosabb szer, mint az útleírás.

A szó tehát gyógyít.

Vannak szavak, amik úgy hasítanak az ember lelkébe, mint a szike a húsba. Nem kell hozzá otromba szónak lenni, elég, ha a lenyomata az. Ha például rossz, megemészthetetlen, lelkünkben összegubancolódnak kóc egy szó, még ha a legszebb is, akkor az a legszebb szó fog kiváltani fájdalmakat, amikor meghalljuk.

A legendák szerint Latinovitsnak elég volt egyetlen elmarasztaló szó, (Molnár Gál Péter kritikus keresetlen szavai), hogy soha többé nem gyógyuló sebet ejtsen a lelkén. A hozzátartozók határozottan vallják, hogy a színészkirály halálához nagymértékben hozzájárultak azok az ominózus szavak.

A tibeti halottas könyv említ egy szót, amelyet kellő hangerővel rezegetve, a kiszemelt felé irányítva akár annak halálát is lehet okozni, mert a rekeszizom bénulását okozza.

A szó tehát öl.

A szó leghírhedtebb hatása az a bizonyos, ma már klasszikusnak számító Orson Welles-i történet. 1938-ban az amerikai rádiók egy rádiójátékot adtak le, amelyet Welles

írt, névrokona, H. G. Wells fantasztikus regényéből. A mű dióhéjban arról szólt, hogy marslakók támadták meg a földet. A rádióhallgatók között pánik tört ki. Többen az utcára menekültek, mások a pincében kerestek menedéket, a harcosabbja fegyverrel hadonászott a nyílt utcán. Sokan papokat hívtak, meggyónták vétkeiket, volt, aki öngyilkos lett.

A ponyvaregények vagy az ebből készült ponyva-sorozatok népszerűségéhez nem fér semmi kétség. Ha valaki elég idős ahhoz, hogy jól emlékezzen Isaurára, akkor tudja, miről van szó.

Detre Annamária, a főhős magyar hangja mesélte, hogy egy szociális otthonban tett látogatása alkalmával valaki a kezébe nyomott 300 Ft-ot, szabadkozva, hogy csak ilyen szerény összeggel tud hozzájárulni a rabszolgalány felszabadításához. A városi legenda szerint valójában történt pénzgyűjtés a rabságban sínylődő lány kiszabadítása érdekében.

Az viszont nem legenda, amit egy akkori kisiskolás mesélt el: akkoriban azt a harci feladatot kapta kis csapatuk, hogy házaljanak az Isaura arcképével ellátott sportsegély lemezzel.

Egy angol hangjáték is hasonló mértékben hatott hűséges hallgatóira. Amikor kiderült, hogy a főhősnő férjhez ment, ajándékok hada indult meg a rádiótársasághoz. Állítólag teherautó-számra érkeztek a kedvességek, már amiket ilyen esetben ajándékozni szokás.

A szó tehát butít.

Egy berlini folyóirat (Berlinische Monatsschrift) 1784-es száma különös válóperről tudósít. Egy gazdag kereskedő ellen indította alig pár hónapos házasság után ifjú felesége. A válóok sajátosnak mondható: a férj minden áldott nap neje elé tett egy nyomtatott imádságot, amit annak hangosan fel kellett olvasnia. Az elején még ment is a dolog, amíg vicces szórakozásnak vette az asszonyka férje furcsa szokását. De amikor nem akart múlni a rögeszme, akkor már arcára fagyott a mosoly az arának.

A szó tehát elválaszt.

Különféle misztikus körökben mantrákba kapnak beavatást az aspiránsok, amelyek szigorúan titkosak, és csak szájhagyomány útján öröklődnek, mestertől tanítványra. A híresztelések szerint segítségükkel közelebb kerülhetnek bizonyos titkokhoz, vagy megélhetnek meditatív állapotokat.

Egy ezoterikus író szerint „a betűknek (szavaknak) szellemidéző ereje van, ha mágikus módszerekkel csoportosítjuk őket. Megidézhetjük és céljaink szolgálatába állíthatjuk az angyalokat.”

A szó tehát misztikussá tesz.

AMIRŐL A FORMÁK MESÉLNEK

„Az ember már ősidők óta mesterkedik azon, hogyan ragadhatná meg a formát, hogyan bonthatná le elemi mértani testekre. Leonardo tojásokat gyártott, mert Euklidész szerint az a legtökéletesebb forma. Ingres a gömböt, Cézanne a kockát, meg a hengert részesített előnyben.”

A formák egyszeregye

Bármely tárgy, műalkotás, technikai eszköz formájának előképe, első előfordulása az ember tudatalatti mélyzónájában vagy a természetben keresendő. Ezzel kapcsolatosak azok az ún. Chladni-ábrák, amelyek még azokban is izgalmat keltenek, akiknek dunsztjuk sincs a fizikáról. Valamely lapra (rugalmas, általában acéllap) homokszemeket szórnak, amelyeket aztán mozgásba hoznak (hegedűvonóval, vibrátorral, hangszóróval). A homokszem ott marad meg tartósan, ahol nincs rezgés, a rezgés helyéről viszont elmozdul. Ennek folytán vesznek fel bámulatosak ábrákat a lapon szétszórott homokszemek.

Elrendeződnek. Átlagosan tíz formában, amely tartalmazza az univerzumban fellelhető összes alapformát. Ismerős szerves alakzatok formáit veszik fel. Így megtalálható bennük a pont, párhuzamos vonal, a hullám, a kör, a négyszög, a spirál és a csillag.

Szepes Mária ezt mondta róluk: „... energetikai ősfarmák, amely a lét minden síkján újból és újból megismétlődnek, egy intelligens uralkodó elv mágikus forma-parancsaként”. Vagyis mindig ezek jönnek elő, ezek variációi alkotják létünk összes megnyilvánulásának formáját, legyen az kedvenc virágunk, a kőbe vésett betűnk, vagy az arcunkra festett festéknyomok.

A formák és a hatásaik

Aki azt hiszi, hogy a kettőnek semmi köze egymáshoz, az hatalmasat téved. Magyarul: egyáltalán nem mindegy, hogy egy adott tárgyunk, betűnk, testünk milyen formájú. Más formához más tartalom társul.

Ennek bizonyítására rengeteg példát lehetne a csendes mindennapjainkból hozni, most csak néhányat említsünk a szkeptikusok kedvéért:

- Egyáltalán nem mindegy, hogy miből iszod a konyakot, és mit használsz koktélivásra. A borkóstolók nagyon jól tudják, hogy egy bor minőségét nagymértékben meghatározza az is, hogy milyen formájú pohárból kínálják.

- Csehországban kísérleteztek olyan sörökkel, amiket szögletes hordókban érleltek. Az eredmény magáért beszélt: ihatatlan lötytyöket csapoltak az új formájú hordókból.

- A piramis gyógyító erejéről tudományos kísérletek számolnak be. A piramis alatt tartott élelmiszer hosszabb ideig marad fogyasztható.

- Képzeld magad elé egy dühös embert! Megvan? Akkor írjuk most őt le formákkal: a szeméből villám alakzatok cikáznak szét, a szája négyszöget képez, a kezével szögben hadonászik. Ha mást nem annyit leszűrhetünk ebből, hogy a szögletes formák nem tartoznak a szívet melengető ábrák közé.

- Helyette képzelj el kisbabaként a mell puha gömbölyűségét, gyerekként az anyai ölelő kar nyitott karéját, férfiként a női csípő izgató kerek formáját.

- A kerek formák írásunk megítélésben is szerepet játszanak: ha sok benne a hullám, a felfelé fordított „tenyér”, akkor valószínűleg nem vagyunk elviselhetetlen emberek.

- Az alvás alatt felvett pózaink, az a forma, amit testünk éjszaka választ, szintén árulkodó lehet. Így az összegömbölyödés azt jelenti, hogy védelemre, biztonságra vá-

gyunk, hason a tudattalanba vonulunk vissza, a fej párába fúrása pedig ismeretlen félelmeinkről tudósít.

Érdekességek a formák világából

A tudósok felvázolták a víziók természetrajzát. Kiderítettek, hogy a látomások során az első formák, amik megjelennek a páciens szemei előtt, azok geometriai alakzatok, és csak ezután tünedeznek fel más formák, végül pedig a köd, amibe mindez belevész.

Kanadai építészek számoltak be arról, hogy skizofrénesek állapota rohamosan javult, ha trapéz alaprajzú kórterembe költöztették őket.

Rájöttek arra, hogy az emberi szem azt a négyszöget tekinteli szépnek, aminek a hossza 1,5-ször nagyobb a szélességénél. Ugyanakkor a félszemmel születettek a négy egyformahosszúságút, a négyzetet, látja szépnek.

A négyszög egyébként különös forma. Egyrészt ez az egyetlen, ami nem található a természetben. Próbáljuk csak gondolni bármely növényre, állatra vagy azok bármely apró részletére: biztos, hogy ilyen formát nagyjából sem találunk!

Tesla is tett egy különös felfedést ebben a témában: azt tapasztalta, hogy ha egy vízzel teli pohár tetejére négyzet alakú papírlapot tesz, akkor a víz kellemetlen kesernyész mellékízt kap.

Dali egyik kedvenc formája a rinocérosz szarv volt. Amikor Krisztust festette, arra jött rá, hogy egész teste csupa rinocérosz szarvból épül fel. Ha a szarv tökéletes, akkor Krisztus teste is az, okoskodott Dali. Márpedig a

rinocérosz szarv tökéletességéhez nem fér semmi kétség. Minden emberben minden kis hajlatában van egy közös mértani hely, ami összefüggésbe hozható ezzel a kúp alakú képződménnyel, melynek lekerekített hegye a föld felé mutat, és angyali megsemmisüléssel hajlik meg a szarvban. Az apollói eredetű rinocérosz szarv isteni íve a világ legszebb logaritmikus görbéje. Naplójában így ír erről az örületről: „Én, Dali, aki állandó önvizsgálatot tartok és aggályosan elemzem minden kis gondolatomat, hirtelen arra a felfedezésre jutottam, hogy egész életemben, anélkül, hogy tudtam volna róla, csakis rinocérosz szarvakat festettem. Már tízéves gyermekként, szöcskekoromban is egy rinocéroszszarvból készült asztal előtt imádkoztam négykézláb... S ahogy így végigtekintek összes festményeimen, elhűlve látom, mennyi-mennyi rinocéroszt tartalmaz életemművem.”

Jean Fernel, tizenhatodik századi francia udvari orvos, aki elég hullát boncolt fel ahhoz, hogy kitűnően eligazodjon az ember labirintusában, azt állította, hogy a világ mindenféle formája közül az emberé a legtökéletesebb.

Körös örömök

Kétségtelen, hogy az ember számára a legszimpatikusabb forma a kör. Csupa olyasmi jut róla eszünkbe, ami jó érzésekkel tölti fel a szívet. A teljesség, az öröklét, a jegygyűrű, a biztonság, az önmagunkba visszatérés. A kínaiak is egy koronggal ábrázolják a mennyországot, üres körrel a közepén.

A skóciai Findhorn érdekessége az, hogy vidékén szándékosan kör alakúra formálják az ágyásokat, amelyekbe sokszor spirál alakban ültetik a növényeket. Hitük és ta-

pasztalátuk szerint az ily módon egymás mellé ültetett növények jobban fejlődnek.

A sejtbiológia is ezt támasztja alá: az egészséges sejtek kerek, teltek, mint a játékgolyók. A betegek viszont deformáltak, eltorzultak, amorf alakokat vesznek fel.

A transzhoz hasonló extrém állapotok megidézésére is kört használunk. Terjesszük ki karjainkat, mintha egy kiterített szárnyú madár lennénk, és forogjunk körbe-körbe. A transzállapot egy idő múlva garantált.

Ugyan így járnak el a dervisek is, akik körtáncukkal jutnak el transzállapotokba. Kevésbé ismert, de az eszkimók is ezt a módszert alkalmazzák, ha transzba akarnak esni.

S ha már itt tarunk: a legenda szerint Kínában van egy hegy, ahol halhatatlanok élnek. Állítólag egy szerzetes álmában látta meg először azt a gyakorlatsort, amit az ottaniak végeznek. Körkörösén mozognak, a nyolc égtáj felé, felfelé nyitott tenyerekkel.

Egy német kutató pedig azt mutatta ki, hogy azonos sebekkel kezelt egerek közül azok gyógyultak jobban, akik gömb alakú ketrecben tartottak. (Lehet, hogy át kellene gondolni építkezési szokásainkat? Lehet, hogy összes fájdalomunk, frusztrációnk, „gyufás skatulyáink” négy sarkában keresendőek?)

Haich Erzsébet írja egyik könyvében, hogy a gömbvillám nem jelent veszélyt, amíg megtartja gömbformáját, csak amikor kilép a zárt formából, akkor viszont mindent megsemmisít.

A „kör-keringés” végén az már csak hab a tortán (torta és a hab is kerek hagyományosan), hogy az agyban elhelyezkedő ún. öröm központ körkörösen összefüggő, egységes ősi agyállomány.

HA NEM LENNE INTUÍCIÓ...

Manapság egyre többen menekülnek a gondolkodás vidékein túlra, mert érzik, hogy a klasszikus értelemnek nincs mit kezdenie az ő tapasztalataikkal.

Az intuíció a tájékozódásban segít. Az élet dzsungelében egy iránytű. Sejtetni engedi, hogy kivel álljunk szóba, mit tegyünk, mire figyeljünk.

„Ösztönösen rengeteget tudunk, de mindaz, amit tudatosan ismerünk, szánalmasan szegényes a világegyetem bölcsességéhez képest. És gyakran csak öregségünkre ismerjük fel tudatosan azt, amit tudattalanul oly jól ismertünk gyermekkorunkban”- írja valahol Lev Tolsztoj.

Faludy fejtegeti egyik könyvében, hogy a „tudatlanság” a legnagyobb tudás. Beszámol egy szállodai kapuőréről, egy tizennyolc éves fiúról, aki nem tudott írni-olvasni, de többet tudott a világról, mint bármely korábbi ismerőse. Rádióból tanult meg néhány nyelvet. Minden növényt ismert. Minden ember nyitott könyv volt számára. Észrevételei nem elméleteken és spekulációkon alapultak, hanem a közvetlen megfigyelésből.

Mohamed Sukri, marokkói írónak szörnyű gyerekkora volt. Egy éjszaka az apja kitekerte kisöccse nyakát, és elásta a kert hátsó részében. Sukri ezen az éjszakán a városba menekült, és ettől fogva, jobb híján lopásból, zsebmetészből élt. A jobb időkben újságot hordott. Mi-

vel írni, olvasni ő sem tudott, mindent alaposan megfigyelt. Így vall, már ismert íróként magáról: „Leginkább arról írok, amit analfabéta koromban láttam. Akkor még okoskodás, teoretizálás és képzelgés nélkül néztem a világot. Olyannak mutatkozott előttem minden jelenség, mint amilyen. Ha gyermekkoromban olvasni tanulok, attól félek, nem lett volna belőlem író.”

Hát igen, a gyerekek ösztönösségéről legendák keringenek. A gyerek felnőtt társadalomban tett választásai afféle jószágtesztek. Ösztönösen vonzódik ahhoz, aki alapvetően jó.

Solohov ír egy emberről, akitől visszahőköltek a lovak, amikor belépett az istállóba. A részeg vagy züllött emberek indulatosan megugatják a kutyák. Ez is az ösztönről szól.

Ha nem lenne intuíció, nem fejlődne a tudomány

Nagyon sok találmány született úgy, hogy feltalálójá, megérezte, megálmodta azt. Vagy olyan sokat gondolkodott, hogy egyszer csak beugrott neki egy megoldás.

Elis Howe látott egy álmot, amiben a tű lyuka nem a megszokott helyén, a végénél volt, hanem épp ellenkezőleg, a hegyén. Ebből az ötletből született meg aztán a varrógép.

Kekulé benzolgyűrűit is egy kígyós álom ihlette.

Bíró László, a golyóstoll feltalálója szintén álmot látott: egy fegyver jelent meg neki, amiből nem csöpögött a tinta, mert elzárta egy golyó.

Neumann és Tesla életrajzában olvasható, hogy ők valóssággal látták a megoldásokat. Vizuális képzeletükben tökéletes pontossággal rajzolódott ki egy-egy mechanizmus. Teslával gyakran megtörtént az iskolában, hogy már akkor kész volt a válasszal, amikor a tanár még be sem fejezte a kérdést. Nem is gondolkodott, egyszerűen csak tudta a választ. Neumann ehhez hasonlóan hallotta a különféle fizikai problémákkal kapcsolatban felmerült megoldásokat.

Einstein maga mondta: egyáltalán nem úgy tűnik, hogy a szavak vagy a nyelv bármilyen szerepet is játszanának a gondolkodási folyamatban. Kétségkívül szándékosan reprodukálhatók és kombinálhatók azok a jelek és képek, amik a gondolkodás elemeiként szolgálnak. De ő úgy gondolta, hogy esetében ezek az elemek vizuálisak, némelyik pedig izomi eredetű.

Koestler „roppant jól informált laikusként” írt tudományos vonatkozású cikkeket. Egyikben azt állítja, amit ma már minden fejtegető: a kreativitás ott kezdődik, ahol a nyelv végződik.

Ha nem lenne intuíció, szegényebbek lennénk a művészetekkel

Bergson szerint az emberi lélek legnagyobb és legboldogabb szolgáltatása a művészetek intuitív állapota. Úgyis mondhatnánk, hogy művészetek nélkül nem lehet, de legalábbis nem érdemes élni.

Költők és írók tucatjai számolnak be életrajzukban arról, hogy intuitív állapotaikban, megérzés, vagy sugallat alapján írtak. Raffaello a Sixtusi Madonna című képének

minden részletét sugallatként látta maga előtt. Csontváry egész művészete látomásokhoz kötött.

Bergyajev orosz filozófus szerint az alkotói tevékenységet Isten elvárja az embertől, mintegy válaszként a maga teremtető aktusára. Azt írta magáról, hogy alkotás nélkül fabatkát sem ért volna élete, ez jelentette számára a lelki higiéniát, az örömet és az eleven lelkesedést.

Ha nem lenne intuíció, mi lenne a szerelmekkel?

Képzeljük el, hogy életünk során hány emberrel találkozzunk. Ez a szám egyénenként és sorsonként persze különböző, de az biztos, hogy több ezerre tehető. Ebből a több ezer találkozásból pedig csak néhány, esetleg mindössze egyetlen lesz olyan, ami számít. Ami az egész életünket meghatározza, eldönti, egy adott útra tereli.

Megérezzük, hogy ki az, akitől akarunk valamit, aki érdekesebb számunkra, mint a többi. Még nem tudunk róla semmit, nem ismerjük, fogalmunk sincs, ki fia borja, honnan jött és hová tart. Csak azt érezzük, hogy meg akarjuk ismerni.

Egy sugallat, egy érzés, egy intuíció lök felé.

Az már más kérdés, hogy miért. Azért, mert egy nagy és ütős életleckét kapunk tőle, vagy azért, mert, jobb esetben, lelkünk másik felét.

Ha nem lenne intuíció, mi lenne velünk?

Egyik barátnőm egy éjszaka, amikor nem tudott aludni, hallgatott egy betelefonálás műsort. Ezután nem volt nyugta. Úgy érezte, fel kell hívnia azt a férfit, akit akkor

hallott. Soha nem csinált ilyet. Akkor kivételt tett. Ennek húsz éve. Azóta ő és a betelefonáló férfi boldog párt alkotnak.

Valamelyik nap különös és megrázó történetet adott elő egy nő, aki két kislányát temette el. A másodikról mesélte, hogy amikor már itt lett volna az ideje, a kislány hevesen tiltakozott iskolai szerek vétele ellen. Semmit sem tudtak venni, ami az iskolakezdéshez kellett volna. A kislány hét évesen, az iskolakezdés napján meghalt.

ISTENKERESŐ

Létezik szerelem vagy nem létezik? Erre minden ember az fogja válaszolni, hogy igen, természetesen, akár találkozott vele, akár nem.

Léteznek meditációs megélések vagy nem léteznek? Aki sokat meditál, az előbb utóbb átél valami ehhez kapcsolatos élményt, más meg csak mosolyog rajta, és azt mondja: merő fantáziálgatás az egész.

Létezik Isten vagy nem létezik? A világ egyik felének ez nem kérdés. Vagy sértő kérdés. Másik fele szerint pedig nincsenek semmiféle transzcendentális erők, így isten sincs.

De azok közül, akik hiszik Istent, találkozott már valaki is vele?

Igen, ismerünk leírásokat, elbeszéléseket erről az élményről, sok hétköznapi Jeanne d'Arc járkál közöttünk, és számos szent megvilágosulásáról is tudunk.

Ingmar Bergman filmtrilógiájában egyfolytában egyetlen kérdésen rágódik: van-e Isten vagy nincs, és ha van, mi-

ért nem mutatkozik? De nemcsak ő, az egész világ- és magyar irodalom is tele van istenkeresésekkel.

Szendi Gábor válaszol a kérdésekre és bebizonyítja nekünk, hogy nincs. Amit tapasztalunk az istenélményeink során, az olyan, mint a szemnek az optikai csalódás. Azt hisszük valairől, hogy az, ami, közben meg kiderül, hogy valami teljesen más.

A temporális lebeny sajátos működése felerősítheti azokat az érzeteket, amiket a köznapi tudat vallásos, misztikus megéléseként regisztrál magában. Leginkább az epilepsziás tünet-együttesekhez közel álló állapot ez.

Tudvalevő, hogy „szent betegségnek” nevezték valamikor az epilepsziát (*morbus sacer*), utalva arra, hogy az ilyen betegeknek vannak látomásaik, különféle érzékszervi hallucinációik. Nevezték „összeesés-betegségnek” is, az ilyenkor fellépő izomtónus vesztés miatt.

Közismert tény, hogy az epilepsziával olyan testi tünetek járnak, mint a különös, indokolatlan szagok (főleg kozmás), bizarr testi érzések, heves szívdobogás, hányinger érzése. Van, akinél hang váltja ki a rohamot. Dosztojev-szkijnél például a harangszó volt ilyen. Még érdekesebb egy korabeli énekes esete, aki kifejezetten Rimszkij Korszakov áriáitól lett rosszul. (A hang egyébként fantasztikus jelenségeket produkál: süket skizofrének számolnak be arról, hogy hangokat hallanak.)

Jellemző a túlradás valamely cselekvés folyamatokban. A vég nélküli, abbagyhatatlan írás-vagy beszédkész-ség. (Van Gogh bátyjának napi háromszor írt hat-hét oldalas leveleket az életet vége felé. Van olyan, aki kielé-

gíthetetlen íráskészsége nyomán képes egész könyveket is lemásolni.)

A temporális lebeny ingerlésével különféle testen kívüli élmények kiválthatók. Sokan azt tapasztalják, hogy a tárgyak megnövekednek, feléjük közelednek, és összességében egy másik világban érzik magukat. Kifejezetten gyakori az ún. déjà vu-k tapasztalása és a jelenlét-érzés. Vagyis annak biztos tapasztalása, hogy valaki áll mellett, mögöttem, s annak a valakinek feltett szándéka, hogy támogasson, védelmezzen engem. Hajnali emelkedett hangulatok, irrealitás vagy deperszonalizációs élmények, lelki béke átélése, amely során minden lecsöndesedik, eltávolodik, körvonalát veszti, rezgésérzés elalvás előtt: mintha energia hullámok járnák át a testet.

Tehát látomások, víziók, hallucinációk történnek meg ennél a betegségnél, amiket a páciens adott esetben valóságnak él meg. Mély meggyőződéseket és hiteket alakítanak ki. A betegek 20 %-a eufórikus állapotokról számol be.

Érdekes az epileptoid karakter természetrajza. Vonzódik az őselemekhez és a természethez. Ennek folyománnyaként vonzódik az olyan foglalkozásokhoz is, ahol „robantani kell” vagy erőket megfékezni (tűzoltó, tűzér, kovács, mozdonyvezető), szívesen végez karitatív tevékenységet vagy lelki gondozást.

Hát, ilyen furcsa dolgokat produkál a temporális lebeny fokozott működése. Az ember pedig rájött, hogy ez az állapot mesterségesen is előidézhető. A lebeny ingerelhető monoton ismételtetésekkel (mozdulat, hang), oxigénhiánnyal, fájdalommal. Az ennek a jegyében kialakított rítusok és technikák azt bizonyítják, hogy az emberiség

maga dolgozott ki eljárásokat a vallásosság újratemetésére és fenntartására - tartja Szendi Gábor.

Ennek megfelelően amikor találkozunk Istennel, amikor úgy érezzük, megérintett, vagy látjuk is akár, amikor színes kavalkádokban hömpölygünk meditációink során, amikor transz állapotok szárnyaló megélői vagyunk, akkor nem történt semmi más, mint az, hogy agyunk produkálta „optikai csalódásának” áldozatai lettünk. Temporális lebenyünk túlműködött, és hallucinációkat verejtékezett. Isten és társuló víziói csak múló és orvosolható verejtékcseppek tehát.

Mit lehet erre mondani? A szerelmet már leírták nekünk, mint tiszta kémiai, vagy fiziológiai folyamatot. Pontosan tudjuk, milyen enzimek és milyen mértékben szabadulnak fel, milyen elektromos kisülések és egyéb fizikai jelenségek zajlanak le ebben az állapotban. Mégsem azonosítja senki a szerelmet ezekkel. Nem azt mondjuk, hogy 50 %-ban fokozódott a dopamin-termelés, hanem azt, hogy fülig szerelmes és boldog vagyok.

Magam még azt sem tudom megválaszolni, hogy mit főzzek vacsorára, nem hogy ilyen horderejű vitákban döntsék. Hogy is foglalhatnék állást abban a kérdésben, hogy van-e isten, vagy nincs. De azt hiszem, részben a szó is ludas a bizonytalanságban, lejáratott, agyonfüstölt, kibelezett szavaink, amiknek testéhez majdnem annyi rétegben tapad valamilyen jelentés, ahányan csak használjuk azokat. Úgy vélem, van rendező elv, ami azonban nem kér az antropomorfizmusból. Egy erő ez, egy energia, egy valami, amire nincs még szavunk, mert még mindig csak az ismerkedés fázisában vagyunk. Egy lehetfinom fonal, aminek egyik vége hozzánk van bekötve,

másik pedig ahhoz a neve-nincs Nagy Akarathoz. Mint ahogy egy sóhaj megborzolja a tollpíhét, úgy fújdogál bennünket ez az erő is jobbra, balra, előre, hátra. Ha nem értünk a szóból, akkor legfeljebb haragosabban, szellő helyett orkánt küldve ránk.

Ha az istenélmény csak agyam elferdült, hibás működése lenne, akkor elég lenne némi terápia, vagy kemikália elmulasztásához. De ez egy mély, tradicionális és transzcendentális élmény, emberi igény és tapasztalat, kollektív tudattalanban gyökerező létszükséglet.

S ettől fogva tulajdonképpen édes mindegy, hogy Hóhér-Istennek hívjuk (James Joyce), Nagy Láthatatlannak (Kosztolányi), vagy titkos és nagy Valakinek (Ady), hogy meghalt-e (Nietzsche) vagy éppen keletkezőfélben van (Bergyajev).

Mensáros László színész erősen istenhívőember volt. Egyik írásában azon csodálkozik, hogy kollégái nem istenkeresők. „Hogy lehet az, hogy egy ember, aki naponta eljátssza a teremtést és az újjászületést, nem közelodik istenhez?” Szerinte a létezés egyedüli élhető módja, ha kötődünk hozzá.

Isteneink olyanok, mint álmaink. Még senki sem fogta őket kézen, mégis vezetnek, velünk vannak, repítenek és táplálják a bennünk pislákoló, reményeket kolduló vágyak görögtüzét.

TELEPATIKUSAN A TELEPÁTIÁRÓL

Daubner Béla mesélt egy riportban hipnózisokról, ahol minden feltétel, minden szó, az egész millió ugyanolyan volt. Mégis: minden esetben mások lettek az eredmé-

nyek. Kiderült, hogy a hipnotizőr és a kliense közti viszony, az, hogy mennyire hangolódtak egymásra, milyen telepatikus szálakon kötődtek egymáshoz, szignifikánsan megváltoztatták az eredményeket.

Mi történik a telepátia alkalmával?

Az egymáshoz közel álló emberek közötti gondolatcsere nem új keletű dolog. Számptalan feljegyzés létezik ebben a témában. Egyik legérdekesebb ezzel kapcsolatban az egyiptéjű ikek esete, akik egyszerre kapnak el betegséget, egyszerre szólnak meg, és akkor is nagyon hasonló életet élnek, ha több méröldes távolságokra kerülnek egymástól.

Sőt, a philadelphiai Jefferson Medical College-ben két orvos kimutatta, hogy ha az ikerpár egyik tagjában megváltozik az agyritmus, például alfa-hullámok indulnak el, akkor hasonló változásokat produkálhat a több kilométeres távolságban élő ikerpár másik tagja is.

A telepátia és az alfa-hullámok édes testvérek. Műszerekkel igazolták, hogy telepatikus élmények akkor következnek be, amikor az emberi agy alfa-hullámokra áll. Ebben az állapotban történnek a meditációk is. Ez nem a szundikálás, a könnyű alvás állapota, hanem egy sajátos, módosult ébrenléti állapot. Fizikai ellazulás, az izomtónus, és a bőrreakció gyengülése jellemzi. Csökken a légzésszám, ennek megfelelően viszont emelkedik a tüdőben a szén-dioxid nyomása. Amikor ez a viszonylag oxigén hiányos vér eljut az agyba, akkor láncreakciót vált ki. A véredények kitágulnak, hogy fokozzák a véráramlást, az agyhullámok pedig felgyorsulnak, hogy az agy hozzájusson a szükséges oxigénhez.

Érdekes, hogy a sok vért vesztett emberek is gyakran számolnak be hasonló állapotokról. Nyugodtnak, mondhatni, közönyösnek érezték magukat, és csak szemlélték a körülöttük levő világot, miközben nagyon is tisztán látták a körülöttük levő tárgyakat és embereket.

A Himalája csúcsait meghódító hegymászók is pontosan érzékelik ezt az oxigénhiányos, furcsa másállapotot.

De nem csak az agyhullámokkal, hanem a vérnyomással is van kapcsolódás. Bebizonyították, hogy ha egy távoli kedves ismerős nevére koncentrál valaki, akkor megváltozik az illető vérnyomása. A hozzánk érzelmileg közelálló nevekről egyébként a grafológia is tanúskodik: amikor leírunk egy nevet, akinek viselője közel áll hozzánk, jobban megnyomjuk az íróeszközt, és nagyobbat kanyarítunk vele.

A telepatikus kapcsolatban lévő személyek szívverése felgyorsul, szívzörejeik hangosabbak, a pulzus számuk pedig bizonyos esetekben akár teljesen megegyezik.

A telepatikus akciók során megnőnek a test körüli elektromos tevékenységek, ezzel párhuzamosan pedig csökken a bőr ellenállása. Egy washingtoni elektromérnök mondta: „Amikor kollegáimmal nagyfeszültségű frekvenciákkal dolgozunk, egyszeriben azon vesszük észre magunkat, hogy telepatikus képességeink felerősödnek.”

Különféle telepatikus történetek

Egy német parapszichológus, Hans Bender munkatársnőjével különös dolog történt. Álmában Mona Lisát látta egy falon, előtte egy ősz hajú férfit, aki hirtelen felé fordult és azt mondta: „Most maga Mona Lisa, vagy az, akit a képen

látok?” Akkor csak szórakoztató álomnak tűnt az egész, pár nap után azonban ennél többnek tűnt. Az álmot követő második napon ugyanis egy levelet kapott Párizsból, egy úriembertől, akit futólag ismert. A levélben az illető leírta, hogy a Louvre-ben járt, és a Mona Lisa festmény előtt rá gondolt, mert annyira hasonlítottak egymáshoz.

Egy ismerősöm azt álmodta, hogy nem találja a pénztárcáját. Egyre kétségbeesetten kereste, de csak a veszteség fájdalmát érezte. Aztán egy fekete Mercedes húzott el mellette. Ezután felébredt. Pár nap múlva Németországba utazott, szokásos bevásárló körújtára. Amikor visszatért egy üzletből a kocsijához, felfedezte a veszteséget: pénztárcáját ellopták, mit utóbb kiderült, a mellette vesztegelő fekete autó tulajdonosai.

Különféle telepatikus kísérletek

Joseph B. Rhine, a Duke Egyetem professzora érdekes kísérleteivel írta be nevét a parapszichológia történetébe. Egy 25 kártyából álló gyűjteménnyel dolgozott (Zenner-féle kártyapakli), amelyeken különféle egyszerű szimbólumok szerepeltek, mindegyikből öt darab. A kísérleti alanynak azt kellett megmondania, hogy melyik ábra fog szerepelni a következő lapon.

Akkoriban, az 1930-as években alkotta meg egyébként Rhine az EPS (érzékszerveken kívüli érzékelés) fogalmát is, amit ma már széles körben használnak.

A hajdani Szovjetunióban különösen komoly múltja van a telepátiakutatásnak. Egy 1966-os esetet szívesen emlegetnek ezzel kapcsolatban. Ekkor egy színész, Karl Nyikolajev lépett telepatikus kapcsolatba biofizikus ba-

rátjával, Jurij Kamenszkivel. Tárgyakat kellett meghatározni, amit az egyik végigtapogatott, és képét elküldte a 3000 kilométerrel arrébb székelő másiknak. A kísérlet megdöbbentő eredményeket hozott.

Ne gondoljuk, hogy csak embernél létezik ez a képesség. Az amerikai tengerészet egyik bizarr és durva kísérlete során újszülött nyulakat vittek a tengeralattjáró fedélzetére, míg anyjuk a támaszpont egyik laboratóriumában maradt, fejére kötött elektródákkal. Bizonyos időközökben megöltek egy kisnyulat. Az elektródák megmozdultak, messzire kilengve amplitúdójukat, épp akkor, amikor valamelyik kicsinye kimúlt.

A telepátia létezik

A telepátia létezéséhez nem fér kétség. Főleg, ha elfogadjuk definícióját: „mások birtokában levő információhoz való hozzájutás a szokásos érzékszervek használata nélkül”. Úgy tűnik, a tudattalan folyamatosan kap telepatikus üzeneteket, amelyekből azonban csak nagyon kevés és csak nagyon keveseknél kerül felszínre.

AZ INGA TERMÉSZETRAJZA

Kezdjük egy ténnyel, ha úgy tetszik: fizikával. A világon minden rezgés, mérhető hullámok halmaza. Ilyenek a hangok, a színek, az illatok, az agyi működések. Valahányszor a szív dobban, vagy az agyat inger éri, mérhető elektromos töltés keletkezik.

Közismert az állatoknak a miénkhöz képest hihetetlenül érzékeny vevőrendszere. A denevérek a fülükkel „látanak”, a csörgőkígyók a bőrükkel, a légy a lábával ízlel. Ha egy

fésűt végighúzzunk a hajunkon, egy milliomod volt feszültség keletkezik. És ha ezt a fésűt egy olyan akváriumhoz közelítjük, amelyben mormiridák vannak, heves reakciókat fogunk tapasztalni. Persze a halak elektromos érzékenységüket ismerve ez nem is olyan nagy szenzáció. A japánok, direkt a földrengés jelzésére (na persze, a feng shui ösztönzésére is) tartanak aranyhalakat. Ha kedvencük szokatlanul nyugtalanságot mutat, biztosak lehetnek abban, hogy valami történni fog a Föld gyomrában.

A rezonancia fizikai fogalom. Előfeltétele, hogy hasonló, de legalábbis egymással összevethető struktúrák legyenek a küldőben és befogadóban. Körülöttünk minden rezeg és mindenre reagálunk: vagy a tapasztalható valóság szintjén, vagy az érzékelésen túli tudattalanban.

Az, hogy például egy szín hogyan hat ránk, függ testünk alaprezgésétől. Minél közelebb állunk ahhoz, annál kedvesebb számunkra. Bach Brandenburgi versenyére gyorsabban nőnek a muskátlik. (Bach művei egyébként a depresszió és az Alzheimer kórra is jótékonyan hatnak, az orvostudomány jelenlegi álláspontja szerint.) Igazolt vizsgálatok szerint baktériumok is elhalnak bizonyos hangokra, másokra meg szaporodnak.

Matematikai összefüggés, de tény: három hang akkor ad ki jó akkordot, ha egymáshoz viszonyított rezgésszámuk: 4:6:8. Kissé tudományos színezettel szokás emlegetni, hogy a természet exponenciálisan számol, azaz nem 1, 2, 3, 4, hanem 2, 4, 8, 16 sorozatok fedezhetők fel működésében. (sejtosztódás, zene, inger erőssége és az arra adott válasz aránya stb.).

És most az ingáról, ami nem más, mint rezgések adóvevője.

Az inga ősfarmája az imakönyvbe szorosan illesztett kapukulcs, vagy a szitába szúrt olló, amelyek mozgásából vélték kiolvasni bizonyos jelenségeket. A japánok a tojások nemére képesek következtetni 99%-os eredménnyel. Nem kell hozzá más, csak egy selyemszálon függő gyöngyszem, amely egy futószalag felett síkban mozog, az óramutató járásával megegyező irányban.

Létezik az ún. ingamonogram is. Egy fénykép fölé tartott inga egy meghatározott számú kilengést végez, minden újratekintésnél ugyanannyit. Kioperált szerv fölött ingagörcs áll be, heveny betegeknél nagyobb kilengést, idült-nél lengéscsillapodás tapasztalható. Kísérletezhetünk arany és ezüst tárgyakkal is. Ha hihetünk az elméletnek, az arany hímneműséget képvisel, míg az ezüst nőneműséget, és ezzel a természetükkel vonzzák aztán a nőket (arany) és a férfiakat (ezüst).

Az inga egy „pszichometriai tárgy”, amely olyan tartományokkal kapcsol össze bennünket, amelyekkel más módon képtelenek lennénk kapcsolatba lépni. Ha feltételezzük, hogy a psziché része az egyetemes emberi lélekmezőnek, akkor az inga nemcsak az egyén tudatalatti impulzusait rögzíti, hanem a külvilág, végső soron a kozmosz állapotát is.

David Bohm, Einstein tanítványa a világot, s benne az embert két részre osztja. Azt mondja, hogy egyrészt létezik az érzékszerveinkkel felfogható tárgyi világ, a mérhető valóságunk, színeink, súlyunk, mozgásaink stb., másrészt létezik egy világ, ami a téren-időn kívüli dimenzió. Ez a nagy univerzum szerves része, annak egy hajszálgyökere, s mint ilyen, összefügg vele, levezethető belőle, válaszokat képes adni privát miértjeinkre. Minden pontja

magában foglalja az egészet. Minden tárgynak, tehát magának az embernek is adott ez a kétféle aspektusa, vagyis olyan, mint a jéghegy, amelyek a víz felszíne fölött (a tárgyi világban) egymástól látszólag el vannak választva, az alatt (a téren-időn kívüli dimenzió) azonban egységet képeznek.

Az inga működik. Bármely hitetlen vagy szkeptikus kezében is útnak indul, válaszol a feltett kérdésekre. Az ezoterikus elméletek szerint abból a bizonyos nagy kozmikus tudásból merítve. De az is lehet, hogy a tudatalattink szólal meg ingázáskor. A jó öreg Freud idje és superegoja, a bennünk állomásozó tudatalattik és tudat felettik. Mert akármilyen kérdést is fogalmazunk meg, óhatatlanul hozzátársul egy válasz is, amit vagy nem akarunk tudomásul venni, vagy félünk tőle, vagy eltemetjük, vagy csak képtelenek vagyunk szavakba formázni - mindegy is mi okból, a lényeg, hogy tudatos énünk előtt mégiscsak hermetikusan elzárjuk, de azért az van, létezik, adott, és meg is mutatja magát, ha kérjük. Az adott kérdéssel kapcsolatos elrejtett válaszunk kerül ilyenkor felszínre.

Egy másik megfogalmazás szerint: „Az inga a tudattalan szócsöve, kijátssza a tudatos Én-t és olyan képességeket szabadít fel bennünk, amelyek egy másik valóságból származnak”. A tudatalattink vagy kollektív tudatunk megnyilatkozásának egyik lehetséges eszköze. Tekintsük az ingát egy antennának, ami a világból arra hangolódik, amit éppen keresünk.

A SEJTEK TEREFERÉJE

A lazac pontosan emlékszik annak a víznek az ízére, amelyben kikelt, az iszapjában levő ásványok, állatokkal, és növényekkel egyetemben. Ezt az illatot akkor is képesek felismerni, amikor hazai vizük sokmilliószorosan (!) van felhígítva. Emlékezetük és navigációjuk elképesztő pontosságú.

Könnyű a lazacoknak, vágnánk rá rögtön, az ember érzékelő képessége elbújhat az állatoké mögött.

Azonban nem biztos, hogy erről van szó.

Lehet, hogy több ez, mint pusztá érzékelés. Úgy hívják: közös emlékezet.

Sejtsugdolózás

Sheldrake, a Cambridge-i Egyetem kutatója arra emlékeztetett, hogy ötven évvel ezelőtt a lovak kifutóját senkinek sem jutott eszébe szöges dróttal elkeríteni. Még csak az kellett volna! Az állatok komoly sérüléseket szenvedtek volna! Az elmúlt időben viszont a lovak kollektíven tanulták meg, hogyan tartsák magukat távol a veszélyt jelentő kerítéstől.

Még érdekesebb azoknak a nyugat-amerikai szarvasmarháknak az esete, akiknek csak festett rácsaik voltak. A dolog mégis funkcionált: kordában tartotta őket, noha soha nem kerültek még személyes kapcsolatba efféle riasztókkal.

Megfigyelte már valaki a pingvineket? Ha egyikük égne emeli a csőrét, akkor, a többi is ugyanezt teszi. Olyan a

látványuk, mint a pom-pommal hullámozó mazsorett táncosoké.

Ugyanez történik a sirályok birodalmában. Ha egyikük rituális testtartást vesz fel, a körülötte levők is felveszik a mozdulatot.

Vagy gondoljunk a madarak repülési alakzataira. Miből tudják az irányokat?

Na, és a galambok mi alapján találhatnak vissza gond nélkül kiindulási helyükre?

A kutyák honnan tudják már jó előre, hogy közeleg a gazdijuk?

Japán szigeteken makákóknak adtak burgonyát, amik finom édesek voltak ugyan, de túl homokosak. Miután az egyikük megmosta azt, a szokás szép lassan terjedni kezdett. Kiderült, hogy a „mosási mánia” a világ teljesen más részén is felütötte a fejét.

Ugyanilyen furcsaságot regisztráltak mókusok „étkezési szokásait” illetően is. A mogyoró feltörésének egy bizonyos formája futótűként terjedt el a mókusok körében. Annak minden egyedében, teljesen függetlenül attól, hogy földrajzilag találkozhattak-e egymással vagy sem.

Emberek a mezőben

Feldmár András, az Amerikában élő pszichiáterünk folyamatosan meglepő kijelentéseivel hívja fel magára a figyelmet. Ehhez a témához is volt hozzáfűznivalója. Állítása szerint, ha egy repülő viharba kerül, akkor zuhan le, ha a többség fél vagy hisztizik.

Ezek után jó lesz jobban odafigyelni, mit hiszünk és mit teszünk, na és persze, hogy mindezt milyen emberek társaságában hisszük és tesszük.

Egy időben, a hetvenes-nyolcvanas években valóságos fénykorát élte a kanálhajlítás gyakorlata. Elterjedt, egyszerre a világ több részén is felütötte a fejét ez az örület, boldog-boldogtalan képes volt erre a nem mindennapi varázslatra.

Ilyesfajta örületeknek persze se szeri, se száma. Úgy hívjuk ezeket, hogy divat. Valami elindul valahol a világban, és végighullámszik, érintve egymástól szokásrendszerben, gazdaságban és társadalmi rendszerben teljesen eltérő országokat is.

Mi történik itt? Mi ez az egész hókusz-pókusz?

Adott valami tudás, ismeret vagy szokás, ami egyszer csak továbbadódik, tovább öröklődik egy fajon belül. Fizikai érintkezés, egyéni tapasztalat vagy példaadás nélkül.

A morfikus mezőkön (ahogy Sheldrake nevezte a jelenséget) keresztül a tudatunk nem csak saját magunkhoz kötődik, hanem összeköttetésben áll más lényekkel és a környezetünkkel is. Ez egy elektromágneses mezőre hasonlító jelenség, amelyben azonban sokkal jellemzőbb az információ, mint az elektromosság. A mező minden pontja kontinuitásban áll egymással, ezért ha bárhol történik valami, akkor annak máshol is érezhető lesz a hatása.

E megfigyelések nyomán egészen elképesztő kísérletekbe kezdtek a tudósok. A hatvanas években orosz pszichiáterek néhány embert hipnotizáltak. Azt mondták nekik, hogy valamilyen híres ember leszármazottjai. Ennek kö-

szönhetően olyan képességek kezdtek feltűnedezni az alanyokban, amelyeknek korábban nem voltak birtokában, de amely megegyezést vagy hasonlóságot mutatott alteregójukkal. Így esett például, hogy egy Raffaello „leszármazott” egy hónap alatt kiemelkedő eredményeket ért el a rajzolás területén.

Ha én ott lettem volna, talán Bolyai Farkast választottam volna. Mindig gyenge voltam matematikából.

VAN HOZZÁ KÖZÖD!

Nagyon eltévedt az élet rengetegében az, aki gyakran hangoztatja valamivel kapcsolatban: mi közöm hozzá? A helyzet ugyanis az, hogy nagyon sok közünk van hozzá. Egymáshoz és a világhoz. Meglepően, sőt meghökkentően jobban, mint ahogy azt az emberek többsége gondolja. Aki azt hangoztatja, hogy „engem nem érint”, „én mosom kezeim”, „nekem nincs közöm hozzá”, az édes keveset tud a világ íratlan vagy akár megszentelt törvényeiről. Az Ájurvéda „végtelen korrelációnak”, Brian Goodwin az „élet szent táncának” nevezi azt a csodálatos egymásba fonódó összetartozást, amiben folyik életünk.

Mensáros írta naplójában: „...szeretném, ha minden ember érezné azt, amit Pilinszky mondott: Te Laci, én azt hiszem, miattam van a vietnámi háború!”

Nem tudsz egyedül lenni

Először is el kell oszlatni azt a téves felfogást, hogy egyedül vagyunk a világban. Valójában nincs abszolút egyedülállóság. Egyrészt azért, mert ha történetesen elvesztettem az összes közeli rokonom, és egy szál magam

állok a világban, akkor is vannak felmenőim, és ha akarom, ha nem, egyetlen és megismételhetetlen eleme vagyok annak a szövevényes kapcsolatrendszernek, amiben rokonok, munkatársak, szomszédok (és ki tudja milyen minőségben, milyen emberek) népes és kibogozhatatlan hada tekeredik-kanyarodik egymással össze.

Belterjesek vagyunk, hisz bizonyos mértékben mindannyian rokonai vagyunk egymásnak. Valójában a leszármazási ágak keveredtek. Antropológusok pedzegették, hogy gyakorlatilag mindenki negyvenedik unokatestvére nagyjából bármelyik másik embernek. Vagyis a Földön bárhol élő két embernek kb. az i. sz. 800-ban kellett lenni legalább egy közös ősének.

Mindemellett érdemes szem előtt tartani két tudományos megállapítást.

Az egyik Edward Lorenz költőien megfogalmazott és az unalomig ismételt szép analógiája, ami azt mondja, hogy ha egy braziliai őserdőben egy pillangó megrebegetti a szárnyát, az tornádókhoz vezethet egy texasi sivatagban. Vagyis bármi, a legapróbb változás is változások dominó-borulását idézi elő. Akár bennem, akár benned, akár egy kőben történik ez a változás. Nem tudunk észrevétlen maradni. Létezésünk nyomot hagy a világban, nélkülünk már semmi sem olyan, mint velünk együtt.

A másik témánkhoz kapcsolódó tétel a hálózat-elméletből származik. Megállapították, hogy bárkihez (értsd szó szerint: a világ bármely pontján élő bármely személyhez) átlagosan hat lépésben juthatunk el. Mindössze hat ember kell ahhoz, hogy bárkihez kapcsolódjunk, elvi lehetősége tehát adott. Ennek igazságáról megbizonyosodni a Facebook korában gyerekjáték.

A „hat lépés távolság” eredetije köztudottan Karinthy egyik novellájában jelent meg. Az 1929-ben írt Láncszemek azt firtatja, hogy néhány kapcsolat által össze vagyunk fűzve egymással és a világgal. Hasonlóról mesél Faludy is egyik könyvében. Még az elnevezés is rokon: emlékezése szerint Lénárd Sándor foglalkozott egy olyan elmélettel, amit magában „kézfogások láncának” hívott. Azt próbálta elképzelni, hogy hány kézfogásra áll bizonyos érdekes emberektől. A háború alatt Rómában futott össze Hans Carossa német humanistával. Tudvalevő, hogy ő egyszer parolázott Curtiusszal, a történésszel, aki viszont Heinrich Heinével fogott kezét. A fiatal Heine Weimarban találkozott Goethével. Így került hát mindössze négy kézfogásnyira Lénárd Sándor a „weimari koszorúshoz”.

A Milánói Egyetem is foglalkozott a témával. Kutatásaik alapján a mostani „hat lépés távolság” egész pontosan 4,74-nyi ismerősre zsugorodott, elsősorban a közösségi médiának köszönhetően.

Kozmikus útjaink

Sokan hajlamosak úgy érezni, hogy „egyrésről vagyok én, másrésről meg van a világegyetem”. Erre Einstein csak rálegyint és kijelenti: ez csak a szellem optikai csalódása, ami olyan börtönlétre ítél bennünket, ahol szűk látókörűen csak magunkra és a közvetlen szeretteinkre gondolunk.

Lehet, hogy első hallásra lila zagyvaságnak tűnnek az „egy vagyok a mindenséggel”, meg az „összefüggő egész része vagyok”-féle szólamok. De ezek a kijelentések nem ezoterikus szörszálhasogatások. Objektív tény, hogy a

világ minden lakója, és nemcsak metaforikusan, hanem ténylegesen és igazolhatóan összetartozik.

A bennünket alkotó elemek, a hidrogén, oxigén, a vas, a nitrogén a Tejútrendszerben keringenek. „Valaha együtt szállongtunk ugyanabban a csillagködben”, mondja ezzel kapcsolatban Allan Sandage csillagász. Minden molekulát, minden sejtet, minden részecskét olyan folyamatok alakítottak ki, amelyek évmilliókon és nemzedékeken keresztül szüntelenül működésben voltak.

Nem hagyhatom ki kedvenc idézetemet erről a témáról, David Suzuki könyvéből: „Shapley kiszámította, hogy minden lélegzetvétel 3×10^{19} -en argonatomot tartalmaz. Tegyük fel, hogy kilélegzünk, és követjük ezeknek az atomoknak az útját. Perceken belül tőlünk távol diffundálnak ezek az atomok. Egy év múlva már ugyanezek az atomok elkeverednek a légkörben, így minden lélegzetvétellel minimum 15 olyan argonatomot szívunk magunkba, melyet egy évvel ezelőtt azzal a bizonyos kilégzéssel kilélegzünk. Minden 20 év feletti ember legalább 100 millió lélegzetvételt tudhat magáénak, amelyek minden, egy évvel korábban világra jött gyermek első lélegzetvételével kerültek a légkörbe. Következő lélegzetvételünkben ott lesz 400 000 argonatom abból a mennyiségből, amelyet hosszú élete során Gandhi bocsátott ki. Itt vannak körülöttünk az utolsó vacsora résztvevői, a jaltai diplomaták vitái vagy az ókori költők szavalatai során kilélegzett argonatomok. Hajdanvolt szeretők sóhajaiból, a waterlooi csatakiáltásokból, de még e sorok írójának teljes tavalyi argontermeléséből is rendelkezünk valamennyi argonnal.”

Desmond Morris, a népszerű brit etológus azt bizonygatja egyik könyvében, hogy mi, földi élőlények a lehető legszorosabb gén- és vérrokonságban állunk. Azok a viselkedésformák, amiket hordozunk magunkban, magunkkal, azok megtalálhatók a főemlősök és az összes földi élőlény agyában, és ily módon az ősbaktériumoktól az algákig mindenkiel rokonságban vagyunk.

Talán keveseknek adatik meg az a spirituális élmény, ami Capra-nak, az atomfizikusnak megadatott. Egy tengerparton bémészködve „láttam meg saját testem atomjait egy kozmikus energiatánc részeként, aminek hallottam a zenéjét és éreztem a ritmusát”.

Hogyan tapasztalhatjuk meg ezt a mindenséggel való azonosulást? Például úgy, mint Caroline, aki irtózott a pókoktól. A hatlábú teremtmények tucatjai lelték halálukat Caroline hisztérikus rohamaiban. Míg nem egy szép napon azt kérdezte tőle a pszichiáttere: „Elgondolta már kedves Caroline, hogy ezek a szerencsétlen állatok mit élhetnek át a «kivégzések» alkalmával?” Caroline elgondolta. És attól fogva kevesebb pókot ölt meg. Eljött a nap, amikor egyet sem: meggyógyult archnofóbiájából.

Egyik közkedvelt professzorunk, László Ervin vezette be a „kozmosz tudat” fogalmát. „Közös sorsunk attól függ, te meg én hogyan gondolkodunk és hogyan cselekszünk.”

Egy és ugyanaz

Mindazzal, amivel találkozunk a természetben, találkozhatunk önmagunkban is. Egy csirke szárnyát és az ember karját nem annyira az az anyag különbözteti meg, amelyből készült, mint azok az utasítások, amik meghatározzák

a felépítésüket, mondja ezzel kapcsolatban találóan Francois Jacob.

Az összes élő anyag alapját ugyanaz a tizenhat elem alkotja.

Az élő testek ugyanazokra az atomkonstrukciókra épül, mint a kövek vagy a fémek.

DNS-láncunk, genetikai állományunk 98%-ban olyan, mint a csimpánzé, és még a rovarokkal is 25%-ban egyezünk.

A Nap és Hold mozgása és hatása nyomon követhető a mindennapunk biológiájában.

A vérsavó és a tengervíz összetétele tizedszázadnyi eltérést sem mutat.

Tevékenységeinket az állatokkal mérjük, így dolgozunk hangyaszorgalommal, így csípünk fullánkjaikkal a másikkba, így válunk anyatigrissé.

Az ember vágyik a jóra, de addig nem lesz összhangban magával, amíg el nem fogadja, hogy jó és rossz, sötét és világos, a démoni és a dévas minőségek egyaránt vannak benne, mert létezésükhöz a másik léte kell. Így emelkedik filozófiai horizontokba a filmsláger egyszerű kijelentő mondata: „egyedül nem megy”.

A jógások jól tudják, mert szelídítik és harmonizálják folyamatosan lényük két oldalát, a férfit és a nőt, a Napot és a Holdat. Hegyek tornyosulnak bennünk, kanyarognak a folyók, nektárok csorognak és tüzek gyúlnak bennük.

Segíts, irodalom!

Érthetetlen volt a fenti elmélkedés?

Akkor itt az ideje az irodalmat elővenni. Művelői egyetlen mondatba képesek sűríteni azt, aminek egyébként könyvtárnyi irodalma van. A művészet meggyőzőbb minden bizonyított realitásnál, mert az a teljesség lélegzetvétele, a bizonyíthatatlan egész kifejezése.

„Énemmé sarjad önvalóm: a mindenség”, mondja Sir Edwin Arnold.

„Nincs e széles földgolyónak egyetlen atomja sem, mely ne lett volna valaha eleven ember, de a legsoványabb felhőben sem kapaszkodik egyetlen, mégoly parányi esőcsepp sem, mely ne csörgedezett volna az ember ereiben.”

De a létezés megértéshez itt van nekünk a mi jó öreg József Attilánk: „A mindenséggel mérd magad!” vagy az „...emlékszem, hogy több vagyok a soknál, mert az összejtig vagyok minden ős”-gondolatával talán közelebb kerülhetünk ahhoz a bizonyos szent tánchoz. Ha nem, akkor utolsó érvként álljon itt Huxley remek megfogalmazása, aki szerint a „világmindenségben valamennyi dolog az együttváltozók együttlétése”.

SUGÁRFOGDA

Az ember gyakran hallja szakavatottakról, ha álmatlanságról, fejfájásról vagy ízületi problémáról panaszkodik, hogy „biztosan rossz sugárzásban fekszel”, „rendezd át a lakást”, „tedd máshová az ágyadat”. Mintha az olyan egyszerű lenne! A panellakások kalickái nem túl sok variációt engedélyeznek. Középre meg mégsem tehetem az

ágyam. Egyrészt nem lenne mutatós, másrészt meg túl macerás lenne kerülni.

Mint ahogy az embereknek, úgy a növényeknek sincs túl sok lehetősége. Nem tudnak elmozdulni onnan, ahova ültették őket. Ezért el kell szenvedni az esetleges káros földszugárzásokat, akár tetszik, akár nem.

Ha a fák nem érzik jól magukat, annak eléggé szembeű-nő jelei vannak. Megcsavarodnak, ikerképződmények fejlődnek rajtuk, vagy ferdén, elhajolva indulnak növekedésnek. Vannak olyan gazdák, akik óvóan kitémasztják a fát, nem sejtve, hogy ezzel annak természetes elhajlását, védekező elhajlását akadályozzák meg. A gyümölcsfák értelemszerűen kevés és gyatra termést hoznak. A szobanövényeknek nem akarózik fejlődni, sárgulnak, kopaszodnak. Úgy általában: nem egészséges a kinézetük. Épp, mint az emberek: sápadtak, színtelenek, energiahiányosak.

Ha érzékenységi sorrendet akarnánk felállítani, akkor az első helyre kerülne a barackfa, majd ezt követné az alma, a körte, a cseresznye és a szilva. A látszólag strapabíró fák érzékenyen reagálnak a földi sugárzásokra. Erdei fák közül a fenyő birkózik meg legnehezebben a sugarakkal.

Zöldségek közül az uborka bizonyult a legérzékenyebbek. Az érzékenységi rátán őt követi a karfiol, a borsó és a kukorica.

Természetesen vannak olyan növények is, amelyek viszont sütkéreznek a sugárzásban, ilyen például a fagyöngy.

A háziállatok szintén szenvednek a sugárzástól. A tehén kevesebb tejet ad, esetleg tőgye gyullad be, a lovak lábdagadásra hajlamosak. A disznók az ólnak abba a sarkába

húzódnak, ami mentes a sugaraktól. Vérhas, gyomorron-tás léphet fel náluk a földsugárzásokra.

Nem feltétlen velejárója a sugárzásnak a megbetegedés. Kísérheti pusztán étvágytalanság, általános levertség is.

A vadon élő madarak is rendszerint olyan helyekre rakják le fészkeiket, ahol nem tapasztalnak sugarakat. Kevesen tudják az őzikékről, hogy ők is sugár-kerülők, szökdécse-lő járásuk is talán épp ezzel függ össze: ösztönösen kike-rülik a föld mélyében húzódó káros vonalakat.

Régen, amikor felhúztak egy parasztházat, akkor először a kutyát engedték be a lakásba. Eleink nagyon jó tudták, hogy házőrzőjüknek ebben a tekintetben is remek szimata van. Köztudott, hogy a kutyák olyan helyeken telepszene-k le, ami mentes a sugaraktól. Igaz, hogy a lakótelepi ölebek érzékelése már nem ilyen kifinomult.

Minden macskatulajdonos tisztában van azzal, hogy a macskák viszont kifejezetten vonzódnak az olyan terüle-tekhez, ahol tombol a földsugárzás. Ez állítólag azzal függ össze, hogy a macskák az odúlakó macskáknak a leszármazottjai. De az odúk csak vastag fákban keletkez-hettek, olyanokban, amelyeket már valószínűleg elfoglal-ta a Hartmann-csomópont. A macska összegömbölyödése is ezzel magyarázható: a kb. 30x30 cm-es csomópontból így egyik végtagja sem lóg ki. A földsugárzás benne ősi ösztönökre rezonál, így kellemesen érinti.

A sugárzások közül a Hartmann-háló néven elhíresült sugárzás a legveszélyesebb. Aki tartósan tartózkodik be-folyása alatt, az megbetegedhet, de legalábbis gyengülhet az immunrendszere. Különféle gyulladáisos betegségek alakulhatnak ki hatására. Ha a Hartmann-háló és egy víz-

ér keresztezi egymást az ágyunk alatt, akkor szinte borítékolva van valamilyen daganatos megbetegedés. Múlni nem akaró gyulladáshoz betegségek, nyugtalan, nem pihentető alvás, reggeli fáradtság figyelmeztető jelek lehetnek. Az is gyanús, ha valaki éjfél és három között rendszeresen felébred.

Elgondolkodtató, hogy egy-egy nyári szabadság alatt milyen mértékben képesek vagyunk feltöltődni, kicserélni. Talán nemcsak az az oka, hogy nem áll hátunk mögött árgus szemekkel a főnökünk, és hogy nem stopperórához igazított minden percünk. Könnyen lehet, hogy egy olyan egyszerű dolog dob fel ilyenkor minket, mint egy másik ágy, ami szemben az otthonival, sugármentes övezetben dajkál minket.

SZÁMOK PÁRBAN

Számok és számológ

Hajdani szép időkben még remek kereseti forrásnak számított, ha valaki számolni tudott. Az ókorban ún. számoló helyiségek működtek, ahol a számológmester kiszámolta, amit feladatul adtak neki. Mindezt nagy honoráriumért, és a többiek mélységes tiszteletétől övezve.

Egyébként érdekes, hogy a számolás eszközei sokkal hamarabb megjelentek, mint a számfogalmak. Az ókoriak abaszkusza (golyós számológép) 300 ezer évvel ezelőtt jelent meg, a számfogalmak viszont csak (?) 30 ezer éve. Azóta már sok víz lefolyt a Dunán. És sok idegsejt is a tudósok agyában. Akik aztán megtervezték a különféle számoló masinákat.

Ma már arra is lehetőség van, hogy a WC-ben felszerelt szerkentyű segítségével, reggeli ügyes-bajos dolgaink végeztével egy gép kijelzőjén mindenféle számok informálnak minket arról, hogy miképp bugyognak a kémiai folyamatok szervezetünkben, mennyi a Ph-nk, és a vércukorszintünk, vagy aktuális vitaminkészletünk.

Számok és virágok

Aki gyakrabban vesz virágot, az pontosan tudja, hogy nem illik páros számút ajándékozni. Ez abból az íratlan régi szabályból származik, amely szerint tíz szám felett a páros, tíz alatt a páratlan számú virág alkalmas ajándékozásra. Ráadásul úgy tartják, hogy párosan temetésre szokás vinni. Az biztos, hogy első randevúra kifejezetten az egyetlen beszédes, szép szál virág illik, a bokréta tolakodásnak tűnhet.

A trubadúrok irigylésre méltóan romantikus világában még üzenetet is rejtett a virágszál. Ahány szálát kapott a kiszemelt „virágszál”, annyi órával éjfél utánra hívták találkára.

Számok és barátok

Püthagorasz, a híres ókori matematikus sajátos hasonlalt bírt. Ha látott a környezetében embereket, akik jól mulatták az időt egymás társaságában, akkor azt mondta: „Ezek olyanok, mint a 220 és a 284.”

Erre a kijelentésre a laikus elme csak a vállát vonogatja. Hát ez meg mit jelent?

Püthagorasz azonban nem beszélt zöltségeket. Az egyik szám valódi osztóinak az összege mindig a másik számot

adja. Vagyis a két szám úgy cserélte ki valódi osztóit, mint ahogy két barát kicseréli a lelkét.

Egyébként meg, hogy hány barátja lehet egy embernek, az számszakilag megállapíthatatlan. Egyrészt kérdés, hogy ki kit nevez barátnak. Másrészt pedig nemtől, kortól függő dolog.

Úgyhogy elégedjünk meg néhány keresetlen a szociológiai mutatóval. Így például a nőknek kevesebb, de mélyebb, a férfiaknak több, de lazább kapcsolata van. A barátságok száma az életkor múlásával fokozatosan csökken. A házas férfiaknak a legkevesebb a barátjuk.

Számok és formák

Prométheusznek, a nagy tűz-hozó istennek sajnálatosan elfeledett érdeme, hogy számokkal is ő ajándékozta meg az embereket. (Legalábbis egy ókori dráma szerint.)

A nullát viszont a hinduknak köszönhetjük. Ők adtak a semminek nevet.

Dürernek pedig a számok formáját és alakját, amit nagy valószínűséggel nevük kezdőbetűjéből kreált a híres művész.

Valójában a számok szükségszerűen alakultak ki. Nem tudtak nem kialakulni. Mindig is voltak, csak nevesíteni kellett őket.

Leibnitz, filozófusként mi mást tehetett, mint hogy elfilozofált a számok rejtélyén. Az ebből keletkezett elmélkedését aztán közkinccsé tette. Szerinte a dolgok lényegét adják a számok. Mivel a Biblia, fő olvasmánya is két ősprincípiumot említ, az Istent és a semmit, kézenfekvő,

hogya a világ is e kettővel írható le. Vagyis minden szám az egyesből és a zéróból levezethető.

Minden egyes számmal el lehet játszani úgy, hogy tovább rajzoljuk formájukat, meghosszabbítjuk vég vonalaikat. Mindegyikből érdekes és elgondolkodtató ábrák születhetnek.

Az egyes a minden a kezdet. Ha meghosszabbítanánk szárait, akkor egy olyan háromszöget kapnánk, ami csúcsával jobbra dől. A grafológiában a jobb felé törő vonalak a dinamizmust, az erőt, a tervezettséget, az előremutatást és fejlődőképességet jelzik.

A kettő végvonalaiából kiindulva körök húzhatók, amelyek baloldalra tartanak. A baloldal a visszakanyarodás, a visszanézés és a múlt színtere.

A hármából és az ötösből és a hatosból, a kilencesből hurkokat kanyaríthatunk. A nyolcast elfektethetjük egy végtelent szimbolizáló matematikai jellé. A négyes meg magától érthető módon alakulhat keresztté, aztán szvasztikává.

BOLONDOS VÉLETLENEK

Hogy Te milyen mázlista vagy!

Igen, vannak a környezetünkben ilyenek. Ők azok, akik legalább háromszor nyertek már lottón, nincs olyan tombola, ahol ne a főnyereményt vinnék el, és jóformán az egész konyhájukat tárgynyereményekből rendezték be.

A világsajtó azonban tartogat egészen extrém eseteket is.

Ian Macdonell skót férfi egy kettős családi nyeremény boldog tulajdonosa lett. A szerencsés eset után egyik szelvényt apjának ajándékozta. Az idősebbik Macdonell szintén nyert: a bónuszgolyó mellett az öt számot találta el. Matematikusok gyorsan kiszámolták, hogy ennek az esélye - most kapaszkodj meg - 339 milliárd az egyhez (!)

A wisconsini Donald Smithnek sem volt kisebb malaca. Egymás után három évben megnyerte a kaparós sorsjegy nyereményét. Mindháromszor 250 000 ezer dollár ütötte a markát (mai árfolyamon cirka 52 millió forint - ez elég lenne konyhapénznek!).

És ha már szerencsejáték, akkor kaszinó. Ha kaszinó, akkor Monte Carlo. A hírneves kaszinóban néha rendkívüli dolgok történnek. 1891 nyarán egy Charles Wells nevű úriember sétált be falai közé. Folyamatosan nyert, s egy idő után „bankot robbantott”. Akkor lezárták az asztalt és leborították fekete gyászlepedővel. Másnap azonban mindenki nagy megrökönyödésére megismételte a rendkívüli teljesítményt.

Ugyanott egy alkalommal 28-szor jött ki ugyanaz a szám. Hívjuk megint tanúságul a matematikát. E szerint ennek a bravúrnak az esélye 268 millió az egyhez (!)

Na, de mi a pénz az élethez képest?

Hát persze, hogy az élet a legnagyobb kincs. Ehhez semmi kétség nem fér.

Roy Sullivan erdőőr volt Virginiában. Munkája tehát a természetbe szólította. Különös sorsa meg a villámokhoz.

Nem árt tudni: annak az esélye, hogy egy emberbe belecsapjon a villám 1:3000-hez. Annak pedig, hogy mindez kétszer történjen meg $1:3000^7$ vagy $1:22 \times 10^{24}$. A bödülletes szám okozta sokkon az sem sokat enyhít, hogy Virginiában köztudottan gyakoribbak az egy évre jutó viharok, mint másutt.

Sullivan élete során ugyanis, éppúgy, mint a Benjamin Button különös élete című film mellékszerepelője, pontosan kétszer lett az égi kisülés áldozata, de mind a kétszer megúsza. Halálát banális módon egy szerelmi csalódás okozta. Nem a villám sújtott le rá, hanem saját keze. Öngyilkos lett.

Villámról szólva nem lehet kihagyni Martha Martinka esetét. A derék bulgár asszony első férjét villám csapta agyon. Az egyedüllétén a második férje sem segített, hisz azt is a villám terítette le hamarosa. Ezek után nem csoda, hogy depresszióba esett az asszonyság. Az viszont csoda, hogy harmadik férjét, a segítségre siető kezelőorvosát sem kerülhette el a végzet. Történetesen a villámcsapás.

Túlburjánhó szerencsétlenségek

1867. május 30. csodálatos nap volt Cisterna hercegnő és Amadeo herceg életében. Ezen a szép és szent napon keltek ugyanis egybe. A napot csak néhány „apróság” árnyékolta be. Az öltöztetőnő felakasztotta magát, az esküvői menetet vezető ezredes a tűző napon összeesett és az állomásfőnököt halálra gázolta a nászutasok vasúti kocsija.

Köztudottan vannak megátkozott filmek is.

Nicolas Cage filmjének forgatásán (Varázstanonc) két baleset is történt. Egyik alkalommal egy sportkocsival száguldó kaszkadőr ütött el két stáb-tagot, másik alkalommal meg egy terepjáró gázolt át hat statisztán.

Az ördögűző című film forgatásán sokan panaszkodtak komoly migrénekre, a főszereplő nő idegösszeomlás kapott. A film premierjén, Rómában, egy négyszáz éves keresztbe csapott a villám és a nézők közül többet hisztériás rohammal szállították el a mentők.

Nem került el a villám s a sorscsapás Mel Gibson A Passió című filmjét sem. A filmnek eleve sok ellenlábasa volt, sokan megátkozták, Gibsont antiszemitának kiáltották ki. A főszereplőt, Jim Caviezel különféle fájdalmak kínozták. Amikor elkezdték a forgatást, vállá kificamodott. A korbácsolás jelenetben az egyik színész valóban eltalálta a testét. Szintén a korbácsolás alatt történt egy másik malőr: a fémdarabkák (amiket valójában ütöttek, a test helyett) egyike nekicsapódott Jim-nek, 35 cm-es vágást hagyva a hátán. A keresztet kificamított vállal, megkorbácsolt testtel, hátában vágással cipelte felfelé, a 3000 méteres hegyre. A hegyre érve vihar támadt, olyan villámcsapásokkal, ami valósággal megrengette a földet. Az utolsó felvételnél, a keresztre feszítésnél Caviezel-be csapott a villám. (Az asszisztenst is érte villámcsapás.) A körülötte álló emberek nagy robajt hallottak és azt látták, hogy füstöl a füle. A forgatás alatt a főszereplő nagyon sokat hányt és mindkét tüdeje folyadékkal volt teli, tüdőgyulladás miatt. 20 kilót fogyott. A forgatás után szív-műtéten esett át.

És vannak megátkozott figurák. Azt az embert, aki kitálta Superman alakját, a szerzői joga eladása után soro-

zatos kudarc érte. Magányosan és szegényen halt meg. A Supermant alakító színészek élete sorra dugába dőlt. Egyikük lég gondokkal küzdött, másikukat egy golyóval a fejében találták meg, harmadikjukat, a témában legismertebbet (Christopher Reeve-t) levetette magáról a lóva. Tolószékbe és lélegeztető készülékbe kényszerült. Egy negyedik szereplő, aki a Superman III-ban kapott szerepet, nem sokkal a film befejezése után sclerosis multiplexes lett.

Van még ezek után valaki, aki el meri vállalni Superman szerepét?

Számokkal kifejezve

Mahler, a híres zeneszerző egy borús őszi napon a 881-es konflissal mert el az operaházba. Kabátját szokás szerint ruhatárba akasztotta. A 881-es számú bilétát kapta érte. Ezután a pénztárnál megvette a 881-es ülést. Hogy háromszor egymás után ugyanazt a számot kapja, annak az esélye 1 volt az 1000000000-hez.

Mindig örömmel tölt el minket, ha olyannal találkozunk, akinek a miénkkel azonos napon van a születésnapja. Ó, de ennek olyan kicsi az esélye!

Vagy mégsem?

Matematikusok nem restellték kiszámolni, hogy mindössze 23 embernek kell összegyűlni egy szobában ahhoz, hogy 50 %-os esélye legyen a születésnap-egybeesésnek.

De más egyebet is kiszámoltak.

Például azt, hogy mekkora esélye van a „tökéletes bridzseleostásnak”, vagyis hogy 13 kártyát kapjunk ugyanab-

ból a színből. Nos, leírom, kimondani úgysem tudnám: 635 013 559 600 az egyhez.

De! Láss csodát: a dolog mégis megtörtént. Méghozzá 1988 januárjában, Bucklesham whistklubjában, a nyolcvanhét éves Hilda Goldinggal. Az elképedésnek azonban ezen a ponton nincs vége: másik társuk az összes kört, harmadik társuk az összes kárót tartotta a kezében. Az összes pikk pedig megmaradt az asztalnak.

Ez egy édes kis egy történet a „hihetetlen, de igaz” kategóriából!

Kiszámolták, hogy a Mount Everest megmászásának esélye 5 az egyhez, pontosan annyi, mint az orosz ruletté.

A kevésbé kalandvágók sem kevésbé kockáztatják az életüket. Minden 100. férfi közlekedési balesetben hal meg. Századiknak lenni nem is olyan nehéz 6 milliárd közül.

250 000 az egyhez az esélye annak, hogy ételtől fulladjunk meg, és 80 000 az egyhez, hogy meggyilkoljanak.

Na, de ennyi már igazán elég lesz a fekete krónikából! Evezzünk nyugalmasabb vizekre.

Álmodjunk inkább nagyokat! Mert hogy a fáradhatatlan matematikusok kiszámolták ezt is. Átlagosan 19 évenként vannak jósló álmaink, vagyis olyanok, amelyek aztán a valóságban is lejátszódnak. Egy életben tehát úgy háromszor-négyszer.

A véletlen egybeeséseket szeretjük a misztikum körébe sorolni. Millió az egyhez ennek az esélye. De elgondolkodtál már róla, hogy hányféle dolog történik veled egyetlen nap leforgása alatt? Nyugodtan számíthatsz ez-

ret. Ha egy nap ezer, akkor egy év alatt 365 ezer, három év alatt pedig egy millió 95 ezer. Vagyis három évente megtörténhet velünk valami különös véletlen.

S ez csak matematika. Hol van akkor még a véletlen?

SZABAD BEJÖNNI? A SZELLEM VAGYOK!

A bárszekrény, ami éppen tizenöt éve szolgálta a szüleit, egy szép (?) napon fogta magát és se szó, se beszéd összeomlott, ripityára törve az egy élet alatt összegyűjtött kristálypohár készleteket.

Éjszaka koppanást hallok, reggel fel is fedezem a hangforrást. Egy gyertya esett ki a helyéről, ami eleddig mélyen és békésen bújt meg a szobanövény földjében.

Állunk a konyhában. A mikro sütő számkijelzője vadul futni kezd, a gép is beindul. Senki nem ért hozzá.

Pár éve Szegeden nyaraltunk. Az elhagyott panzió földszintjéről felettébb furcsa hangok szöktek felfelé. Túlzás nélkül nevezhetem hátborzongatónak. Csapkodás (mintha postaláda fedelét verte volna vadul a szél), vödörcsörömpölés, a lépcsőn feljövő lépések vérfagyasztó döreje. Azon az éjszakán szélcsendes nyári este volt, postaládával és vendégekkel véletlen sem rendelkezett a ház.

Ezek csak az én kis személyes élményeim. Minden bizonnyal nem vagyok egyedül velük. Mindenki tudna valami hasonlóról beszámolni, vagy a saját, vagy a környezete életéből.

A jelenség az egész világon egyformán nyilvánul meg. Tárgyak potyognak le az asztalról, falról, megzavarosodik a víz, elindul a vízcsapok érthetetlen folyása, indoko-

latlan kopogás hallatszik. A hivatalos neve: poltergeist. Magyarra úgy fordítják: kopogó szellem.

Fontos momentum, hogy a poltergeist jelenségek nagy százaléka csak akusztikus jellegű, azaz tárgyak konkrét elmozdulását nem sokan látták, elsősorban a hanghatás érzékelhető, és ezek szemmel érzékelhető „végterméke”.

Azt olvastam a szakirodalomban, hogy a fent említett jelenségek inkább pszichológiai eredetű erők, és nem szokatlan geofizikai jelenségek (például a gravitáció helyi eltérése) hozományai. Legtöbbször egy spontán előtörő pszichokinetikus energia, ami azt jelenti, hogy laboratóriumi körülmények között nem nagyon idézhető elő, hisz pont spontaneitásában van a lényege.

Bár az is igaz, hogy vannak dokumentált kísérletek erre vonatkozóan. A témában jártas pedig nagyon jól ismerheti Uri Geller csodába hajló kanálhajlítgatásait, vagy az óramutató szándékos megállítást, illetve elindítását. (Azóta már Uri Geller leleplezéséről is születtek irodalmak.)

A pszicho-analitika szerint a kopogó szellem jelensége nem más, mint „kivetített, elfojtott érzelem”. Vagyis a pszichokinézist (a tárgyak elmozdulását) egy mélyebb tudati szint irányítja, s nem valamiféle testetlen démon. Nem a kísértő szellem terméke tehát, hanem a kísérletező elméé.

Szergejev, orosz tudós megállapította, hogy ilyenkor a szív és az agy is másodpercenkénti négy rezgésszámmal működik. Ehhez érdekes adat az, hogy magzatok agyhullámainak száma nem éri el a másodpercenkénti három rezgést. Vagyis a poltergeist-et átélő felnőttekre ugyan-

azok a hullámok (delta) jellemzőek, mint a „csecsemőként alvó” felnőttre.

Az ún. théta-hullámok még különösebbek. A thalamusból indulnak ki, abból az agyterületből, ami az érzelmeket szabályozza. Ha egy embert, aki éppen dührohamot kap, encefalográffal megvizsgálánk, akkor tökéletes théta-rajzolatokat adna ki a készülék.

Ennek kimutatására gyakran alkalmaznak egy módszert, ami nem túl barátságos, de roppant hatásos. A kísérleti férfi személyek homlokát gyönyörű lányok simogatják, akik egyszerre és hirtelen eltűnnek. El lehet képzelni a dolog nyomában fellépő elégedetlenséget!

Persze, a felnőtt ember nem olyan, mint a kisgyerek, aki azonnal heves ellenreakcióban tör ki, ha elveszik tőle kedvenc játékát, vagy édességét. A felnőtt ember már hozzászokott a folyamatos csalódásokhoz, ezért a théta hullámokat képes kordában tartani.

De! Felmerül a kérdés: érdemes-e ezeket a bizonyos théta hullámokat ilyen fokú udvariasságra kondicionálni? A poltergeist ugyanis leginkább olyan személyekhez kapcsolódik, akik életük nehéz szakaszában vannak, de folyamatosan nyelnek és viselkednek, mert kinőttek már abból a korból, amikor következmények nélkül toporzékolhatnának, ha valami nem úgy sikerül, ahogy azt ők, meg Móricka elképzei. Pedig a helyzet az, hogy egy kiadás hisztivel sokat javíthatnának állapotukon, s egyben sokat ronthatnák az őket kéretlenül kísérő jelenségek esélyét.

Megvizsgálták e tekintetben az állatvilágot is, és a következő figyelemre méltó felfedezést tették. Ha két antilop történetesen ugyanazt a falatot szemelte ki magának, és

az „ebédlőasztalnál” összetalálkoznak a vetélytársak, akkor nyilvánvalóvá válik számukra az erőviszonyok kiegyenlítettisége. Vagyis annak beismerése, hogy a kiszemelt áldozat adott esetben egyikük éhségét sem fogja csillapítani. A felismerés okozta feszültséget viszont valahogy le kell vezetni. Ezt mi emberek úgy hívjuk, hogy pótcselekvés. Valahogy ki kell eresztetni a gőzt. Az anti-lop úgy, hogy hátsó lábát kezdi el vakarni feszült helyzetben, az ember meg úgy, hogy tudatalattija vezérlőpultjáról melegebb éghajlatra küldi a tárgyakat.

Hát, ez nem túl hízelgő körkép rám nézve. Egyedüli vigaszom a tény, hogy a fenti elméletek csak hipotézisek. A racionális agy feleletei a poltergeist elképesztő megnyilvánulásaira. De ahogy maguk a tudósok is férfiasan bevallják: a fenti elméletekben sok a „talán” meg az „esetleg”, biztos magyarázatot még nem tudott felmutatni a tudomány. Ilyen alapon még akár azt is kiderítheti, hogy a poltergeist érzékelő emberek a világ legcsodálatraméltóbb teremtményei, akiknek nem elfojtásaikhoz, csak pusztá delejes erőikhez kötődnek a szóban forgó elmozdulások.

VÉGTELEN DÚS VILÁG

LEVITÁCIÓ - EGY LÉTEZŐ CSODA

A múltra borított fátylak

A jogairodalomból jól ismert kép a föld felett néhány centivel, vagy méterrel lebegő emberalak. A cirkuszi jelenetekkel kapcsolatban megszokta a nagyérdemű, hogy sorozatos átverések alanya, miért lenne hát éppen itt másképp. Nyilván egy emelő szerkezet lendíti magasba az ámulatunkra szolgálatot teljesítő testet, vagy esetleg tömegpszichózis áldozatai vagyunk. A rejtély ily módon meg van fejtve számunkra.

Az ókorból ismert tyánai Apollónius esete, akinek Domitíanus császár előtt kellett megjelennie. A beszélgetést követően egyszer csak eltűnt a teste, később a Vezúv környékén, Puteolitban látták viszont.

Na, de hát, messziről jött ember azt mond, amit akar, hangoztatná erre a bölcs közvélemény.

Ám ott vannak a szentek is, akik az átlagemberek számára nemcsak ritkák, hanem nyugtalanítóak is.

Avilai Szent Teréz híres levitátor volt. Az 1582-ben elhunyt hölgy ugyanazt élte át, mint az álmodók az alvás alatt. Olyan erősek voltak levitációi, hogy nővér társainak könyörgött, ha érezte a „vihar” közeledtét, ugyan, fogják már le kiszabadulni akaró testét.

Copertinói Szent József a XVII. században élt. A krónikák szerint minden alkalommal felemelkedett, ha foko-

zott érzelmi állapotba került. (Na, ezzel mi, átlagemberek is így vagyunk, nemde bár? Elég egy kis boldogság, elismerés, bók, hogy emelkedetett hangulatunk hajtóerejével elrugaskodjunk egy kicsit a talajtól.) Mivel azonban gyakran hevítették érzelmek, a csodálatos jelenséget is gyakran produkálta. Éppen elegen látták a történeteket ahhoz, hogy az egyház kénytelen legyen a Mindenható művének nyilvánítani József barát különleges akcióit. A biztonság kedvéért azért 35 éven át felmentették mindenféle szolgálat alól, nehogy megzavarja a hívek lelki békéjét.

Na, de ez mese, meg misztika, nem szólva az évszázados távolságokról. Mondani mindent lehet.

Akiknek talán hiszünk

1852 augusztusában egy selyemgyáros otthonában gyűlt össze egy spiritishta asztaltársaság, amikor egyik pillanatról a másikra a szeánszot vezető úr a mennyezetig emelkedett. A spontán és meggyőző mutatvány után Daniel Home igazi sztár lett hazájában. Bárhová hívták, mindenhol csuda dolgok történtek. Friss virágok hulltak a mennyezetről, szél süvített alapjában zárt helyeken, vagy tűzgömbök járták virtustáncukat a szobában.

Pedig Home soha nem törekedett arra, hogy szuggesztivitástól terhes légkört teremtsen. Jobban szerette a normál vagy a normáltól erősebb fényt, „sötétben a csaló is boldogul”, mondogatta. Humorral megáldott ember volt. Egyik kedvenc mutatványában tangóharmonikát lebegtetett, ami a Home, édes Home dallamot játszott. Mindig arra bátorította a résztvevőket, hogy inkább társalogjanak nyugodtan, semhogy egymás kezét fogva merüljenek el

valami misztikus fekete lyukban. Ő maga ragaszkodott a tudományos megfigyelésekhez. Volt, hogy egyszerre százan figyelték ténykedését.

Noha csuda dolgokat hajtott végre, csaláson így sem tudták tetten érni. Úgy levitált, hogy néhány vállalkozó néző csüngött a lábain, pusztá kézzel szította fel a tüzet a kandallóban, legalább 15 centiméterrel képes volt megnyújtani magát, mint egy élővé lett Prokrusztész-ág.

Viselt dolgairól számtalan szemtanú beszámol. Például III. Napóleon, vagy John Ruskin. F.L. Burr is, akit ugyan nem sokan ismerünk, de aki szavahihetőségének ad némi garanciát az a tény, hogy a Hartford Times főszerkesztője volt.

Home azt vallotta, hogy lebegései szellemek művei. „Nem érzek kezeket, amelyek tartanának, és az első alkalom óta egyszer sem féltem, bár ha leesnék a mennyezetről, súlyos sérüléseket szenvednék. Általában függőleges helyzetben emelkedem.”

Aki nem ismeri Alexandra David-Néelt, annak gyorsan elmondom, hogy ő tibetológus volt, tudósasszony. Több könyvet is írt. Ő is beszámol egy emberről, akivel Tibetben találkozott, és akinek meztelen testén nehéz vasláncok lógtak. Állítólag azért, mert misztikus edzései nyomán olyan könnyűvé vált teste, hogy bármikor felszállhatott volna.

Több levitáló jógí név szerint is ismertté vált. Ügyködésüknek sok szemtanúja akadt, ezért maradtak meg az emlékezetben. Ilyen volt például Deccan Siska, vagy Beda Vyas.

Blavatsky asszony a múlt század híres teofizikusaként vonult be a történelembe. (Egyébként Home asszisztense is volt egy időben.) Mindenki érdeklődött iránta, de mindenki hitetlenkedett a szóban forgó hölgy szent tudományával szemben. Egy alkalommal egy Indiából hazatért angol ezredes ment el hozzá. - Hinni fogok önnek, Madame, ha ebből a teremből a zongorát átvarázsolja fölemelve a levegőben, a szemben lévő sarokba. Egy óra múlva a zongora felemelkedett és ott landolt, ahova azt a hitetlenkedő ezredes kívánta.

Hiszünk Adynak? Mert hogy ő vetette papírra ezt a történetet.

Akiknek a szkepticizmus a hiszekegye

Először is: vannak a világon olyan helyek, amik fittyet hánynak a gravitációra. Ilyen hely például Rocca di Papa, Rómától harminc kilométerre, vagy Karpacz, Görlitz-től nem messze. Itt az autók üresjáratban felfelé haladnak, a gömb alakú tárgyak pedig el kezdenek gurulni fölfelé. Könnyű szerrel utána lehet járni az igazságnak. Aki nem hiszi, az üljön be a kocsijába, és vezessen el a legközelebbi gravitációmentes övezetbe. Mindegyik közkedvelt turista paradicsom. Ha másra nem, arra biztosan jók ezek a helyek, hogy bizonyítsák: a gravitáció nem mindenható.

Másodszor: a levitációt bárki megtapasztalhatja. Ehhez tisztában kell lenni a világban uralkodó erőkkal, és azok mechanizmusaival. Kell hozzá öt ember, és egy jó iránytű, a többi már tudomány dolga. Olyannyira elérhető gyakorlat ez, hogy pár évvel ezelőtt a tévében, élő közvetítésben, beavatatlan civilek közreműködésével lehetett végignézni. Egy embert körbe állt négy másik, és pár

percen belül megtörtént a csoda. A kísérleti személy a magasba emelkedett.

Persze, a szkeptikusok reakciói rögtön támadásba lendültek: ugyan, amit a tévében látunk! Miféle garancia az a megbízhatóságra?

Ha garancia nincs is, kétféle magyarázat igen. Ugyanez a történet szótól szóra megismétlődött egy jógatársaság kísérletében. Három férfi, három nő, egy ceremónia mester, egy szék, mantrák és felemelkedések. Hét szemtanú, akik be tudnak számolni arról a csodáról, amire az emberek többsége hitetlenül rázza a fejét. (Ők sem hiszik, csak látták.)

A fizikát kedvelők tanulmányozhatják az ún. Bloch-küszöböt. Ez a kísérlet igazolja azt, hogy létezik ún. diamágneses örvény, amelyben a mágneses pólusok megfordulnak. Ahol a jel átvált, ott a mágneses polaritás a nullára csökken. Ebben a térben megszűnik a gravitáció.

Ez a bizonyos Bloch-küszöb ad magyarázatot egyébként a Rocco de Papa-i rejtélyekre, és a Bermuda háromszögben vagy a Baciú erdőben történetekhez. Az egyiptomi Nagy Piramis hatalmas kötömbjeinek csodás mozgása is erre vezethető vissza.

Visszatérve az angol ezredesre, lássuk, mit mondott Blavatsky asszony csodatétele után: „Amit láttam, az nem isteni erő vagy csodatétel, hanem a fejlődő ember akaratának egyre-egyre csodálatosabb hatalma. Fizikai titkok ezek, melyeknek mivoltát ma még csak sejtjük, s melyek jelzik nagy összetartozásunkat a végtelen lélettengerrel és az istenséggel.”

Ez persze egyáltalán nem zárja ki, hogy az elhangzottakkal szemben kételkedjék egyikünk vagy másikunk. Lehet kételkedni és lehet utána járni. Úgyis mindenki azt teszi, amihez késztetést kap.

GRAVITÁCIÓS CSEMEGÉK

Az alma a fejünkre pottyan, mi szilárdan állunk a talajon, gondtalanul közlekedünk a földön. Ezek normális jelenségek. Léteznek, anélkül, hogy belegondolnánk: ezek a gravitáció termékei.

Csak akkor kapjuk fel a fejünket, ha valami másként működik, mint ahogy az addig megszokott volt.

A világon számos olyan hely található, ahol a gravitáció fenekestül felborul. Ezeken a vidékeken lejtőn felfelé gurul az üresbe tett autó, a bicikliseknek sem kell tekerni, mert könnyedén gurulnak felfelé. Hozzánk legközelebb Rómától pár kilométerre van ilyen település. De akad Németországban vagy Melburne mellett, a kanadai New Brunswick-ben, és a világ egyéb tájain is.

A Sardine Creek partjainál levő Oregon-örvény közelében furcsa jelenségeket tapasztalhat az arra látogató. Egy elvarázsolt vidékre téved, ahol a fák megdőlnek, a madarak pedig megváltoztatják repülési irányukat.

Az örvény kb. 55 méter átmérőjű, kör alakú zóna, amelynek közepén egy régi fakunyhó (eredetileg pénzHITELESÍTŐ hely) található. Valamikor emelkedően állt, de egy földarab megcsúszásával együtt az is az örvény szívásába került. Megdőlvé. (Olyan, mint Keresztes Tamás szenzációs díszlet-találmánya Az örült naplója című monodrámá feldolgozásában.)

Ha valaki belép ebbe a helyiségbe, különös gravitációs élményekkel gazdagodhat. Első lépésként ő maga is megdől, a test az örvény centruma felé mutat. Ha egy kerek tárgyat lehelyez valahova, az gurulni kezd, szintén az örvény középpontja felé, de akár felfelé haladva is. A cigarettafüst spirális alakban kúszik felfelé. A levegőbe feldobott papírdarabkák pedig ugyancsak spirálban lefelé.

Golfütő, seprű, és minden nyeles tárgy mérhetően, 10 fokkal elhajlik az egyenestől. Láncra erősített, 15 kilogrammos acélgolyó ugyanígy viselkedik. A fénymérő és az iránytű felmondja a szolgálatot.

Érdekes megfigyelés, hogy a nagytömegű bolygókon az élőlények alacsonyra nőnek, mert az intenzív gravitáció gátolja a magasság- és térfogat növekedést. A kis tömegű bolygók viszont nagynövésű élőlényeket eredményeznek. Állítólag Franciaországban, Limousin vidékén feltűnően alacsony emberek élnek. Lehet, hogy van összefüggés a gravitáció és a magasságuk között?

Még érdekesebb egy Nan nevezetű thaiföldi falu, ami arról lett híres (hírhedt), hogy itt nincsenek temetések. Nem azért, mert a lakosság változatlan létszámú, hanem azért, mert az itt élő emberek a halálukat követő harmadik-ötödik órában eltűnnek. Dematerializálódnak.

VOLT, NINCS

Szóbeszéd egy vacsorán

Szókratész és tanítványai a gazdag lakomák közepette érdekes és tanulságos történetekkel szórakoztatták egymást. Ennek során kért szót egy bizonyos Kritiasz, aki

beszámolt az asztaltársaságnak egy kontinensről, ami Amerika és Európa között feküdt, s amely csudás dolgokat tartogatott az iránta érdeklők számára. Kritiász bevalotta, hogy nagyapja mesélte el neki ezt a történetet, annak meg Szólon, a bölcs és törvényhozó. Őt pedig Egyiptomban (Szaisz városában) egy pap avatta be a rejtélyes történet részleteibe.

Mivel a vendéglátónak, Szókratésznek is tetszett a sztori, továbbadta kedves tanítványának, Platónnak, aki megeléggel a szóbeszéd hátrányait, nyomban papírra vetette az elhangzottakat.

Ha jól számolunk, akkor tehát minimum ötöd kézből és több mint kétezer év távlatából jutott el hozzánk az Atlantisz-mese.

Ez a szkeptikusokban rögtön megszüli a kérdést: létezett ez a földrész egyáltalán? Nem csak a kalandvágó emberré képzelet kreálta, és duzzasztotta évszázadok folyamán titokzatossá?

A geológusok azt mondják erre: de, bizony. Ugyanis akárhogy kutatgattak a tenger fenekén, semmiféle nyomát nem látták annak, hogy valaha a megjelölt területen élet lett volna.

Mi szól Atlantisz mellett?

Furcsa párhuzamok teszik legalábbis kétségesse az Atlantisz-tagadók teóriáját.

Nyugat-Európa állat- és növényvilága jobban megegyezik az óceán túl felén található Észak-Amerikáéval, mint a közelebb fekvő Afrikáéval.

Számos europid indián nép él az Amerikai kontinensen, pedig nagyobb tengeri út nélkül nem lehetett eljutni oda, csak északkelet-Ázsiából.

A nyugat-európai határon fellelhető baszk nyelv egyedülálló abból a szempontból, hogy nem nagyon van rokonsága Európában. Viszont szerkezet dolgában (ahogy ezt W.D. Whitney nyelvész 1875-ben megállapította) feltűnően hasonlít az amerikai nyelvekre.

A „bagolyfejes vázaként” elhíresült két lelet a világ két részéről származik. Az egyik Dél-Amerika vidékéről, a másik Trója területéről. A hajszálla megegyező alakú, méretű és anyagú váza a régészeket is meglepte.

Ezeket a furcsa hasonlóságokat rögvest megmagyarázná, ha minden kétséget kizáróan bebizonyosodna, hogy volt egy összekötő földrész a két, ma már nagy távolságokban elterülő földrész, Amerika és Európa között.

Az atlantiszi emberek

Az első telepesei az ún. moahalok voltak, akik szintén egy elsüllyedt földrészből menekültek a nagyobb oltalmat kínáló földre.

Fekete volt a bőrük és legalább három méterre megnöttek. Világosabb változataiból eredeztetik a cro-magnoni embert, aki a híres mágikus dél-francia és spanyol barlang festményekkel örvendeztették meg az emberiséget.

Az őket követő rasszok bőrszíne változott ugyan, de úgy tűnik, magasságuk megmaradt image-üknek. A vélemények eltérnek a természetük tekintetben, de hogy említésre méltók lehettek paramétereik, azt bizonyítja, hogy Annie

Besant, a Teozófia Társulat egyik vezetője, némi lányos fantázia-túltengéssel egyenesen nyolc méter magas, sziklaszilárd izomzattal rendelkező kolosszusként írja le őket.

A példát adó Atlantisz

A mai vészjósló időkben, ahol a gazdasági összeomlás és a felháborítóan aránytalan elosztás borzolja az állampolgár idegeit, nem árt belepillantani egy olyan világba, amely másként működött. Sőt, mi több, mindenki közös örömére virágzott.

Igaz, hogy az egész birodalom egy ember kezében összpontosult, és igaz, hogy a földműveseknek minden terményüket be kellett szolgáltatni, de ami ezután következett, az maga volt a földi mennyország.

A raktárakban felhalmozott terményeket ugyanis egyenlően elosztották a tartományokban, így elejét véve az éhínségnek vagy a gazdasági különbségeknek.

Az atlantisziak honosították meg a búzát, majd annak keresztezéséből a többi gabonát (rozs, árpa, zab). A bannán is az ő növénytermesztési művészetük terméke.

Ízlésük azonban kissé szokatlan a ma emberének. Az még rendjén is van, hogy főleg zöldségeket és gabonákat fogyasztottak, de arra már felhúzza az ember a szemöldökét, amikor azt hallja, hogy a húst főleg rothasztva fogyasztották, s hozzá kedvenc italukat, az állati vért hörpintették.

Evilági és okkult tudományokkal is foglalkoztak, az asztrológiát minden tanult ember művelte valamilyen fokon. Kiemelt területük volt az építőművészetük.

EMBER OTTAN A MESÉBEN

BOLDOGOK KÖZÖSSÉGE

Az ember energiáinak nagy részét arra fordítja, hogy keressen a világban egy helyet vagy legalább néhány pillanatot, ahol boldognak érezheti magát. Különféle mendedmondák keringenek arról, hogy léteztek valaha, valahol ilyen boldognak mondott földek, ahol még a kerítés is aranyból volt. Azt hisszük, ez csak merő legenda. Közben pedig léteznek földi paradicsomok is, vagy legalább is azok kísérletei. Az egyik fajtáját Boldogok Közösségének nevezik.

Hogyan indult a története?

Miyozo Yamagishi helyi farmer lelki szemei előtt is valami ilyesféle ábrándkép lebeghetett: teremteni egy helyet, amely ideális körülményeket teremt a boldog élethez.

Japánban, évtizedekkel ezelőtt (1956-ban) alakította meg az első közösségét, aztán világszerte alakultak ilyen települések, Brazíliában, Thaiföldön, Dél-Koreában, Svájcban, Németországban és az USA-ban. 2008-ban Japánban 1200 ember csatlakozott a mozgalomhoz. A pártoló tagok száma eléri a 30 ezret.

Az első meghökkentő hír a közösségről az, hogy nem használnak pénzt. Az első gondolat ezzel kapcsolatban egy kérdés, ami így hangozhatna: hát lehet pénz nélkül élni? A második meg egy felkiáltás: hú, de jó is lenne egy ilyen kolonctól megszabadulni! Hisz a pénz (vagy annak hiánya) annyi fájdalmat, küzdelmet, problémát

okoz, hát persze, hogy kecsegtetőnek tűnik egy társadalom, ami lerázza ezt a nyűgöt.

Nos, az itt élő közösségek megvalósították az álmot. Nem használnak pénz, és csak minimális személyes tárgyakkal rendelkeznek.

Tetszetős vonások

Szimpatikus vonásuk, hogy náluk nincs pazarlás, környezetszennyezés, rombolás, és értelmetlen tékozlás. Az újrahaznosítás az egyik vezérelvük. A „mentsük meg a Földet” vezér- és jelszava gyakran előfordul retorikájukban. Azt tartják, hogy a személyes boldogság vezethet a társadalom boldogulásához.

Antikapitalista, valódi kommunizmust megvalósító alternatív társadalmaknak nevezik ezt a formációt. Az izraeli kibuc-rendszerhez szokták hasonlítani ezt az életformát.

A tagok mezőgazdasági munkával tartják fenn magukat és a közösségüket. A rizstenyésztés és a baromfitenyésztés adják a gazdaság gerincét. A földek művelésében seretés trágyát hasznosítanak. Megtermelnek mindent, amire szükségük van, teljesen önellátók.

Nincsenek főnökök, és semmiféle hierarchikus viszonyrendszer nem bénítja a társaság idilli életét. Ha valami probléma adódik, akkor párbeszédese beszélgetések formájában igyekeznek megoldani azt.

Az a céljuk, hogy emberséges viszonyokat teremtsenek és összhangban éljenek a természettel. Életfilozófiájuk az ember és természet egységét hangoztatja.

Minden tag részesül egy szobával, ahol elvonulhat, ha a közösségi lét terhessé válik számára. A tagoknak be kell szolgáltatniuk a vagyonukat, de mindennapi élethez szükséges ruhát, élelmiszert, innivalót kézhez kapják, nem szenvednek hiányt semmiben.

Néha összegyűlnek, és megvitatják a közösség vagy az élet nagy kérdéseit, keresve azt az optimális helyzetet, ami mindenki közös boldogulását és boldogságát hozhatja. Gyűléseiken azt vitatják, hogyan lehet legjobban élni.

A rossz nyelvek szerint...

Természetesen ez a fajta életmód nem mindenkinek jön be.

Állítólag van pár tucat ember, aki már kilépett a közösségből, és perben követeli azt a tulajdonát, amit a belépéskor beszolgáltattott. Úgy látszik, sok ember mégsem bírja elviselni a nagy egyenlőséget. Valószínűleg ez csak elviekben olyan vonzó, a gyakorlatban adódnak vele kapcsolatban buktatók.

Voltak, akik agyomosással vádolták a Yamaghisi falvak kitalálóit, de ezeket a vádakokat többnyire elutasította a bíróság.

Az étkezést is a szükségesre korlátozzák, naponta kétszer engedve teret ennek az élvezetnek. Ez teljesen megfelel napjaink reformétkezésének, de nem biztos, hogy az emberek többsége is ezt tartja jónak. Az éhség nagy úr, sok ideológiát és ideált tiporhat egy pillanat alatt a porba.

A gyereket korán elszakítják a szülőktől, a lányok és a fiúk külön tanulnak. Voltak olyan hangok is, amik arról

szóltak, hogy a gyerekeket reggeli nélkül küldték a földekre dolgozni. Sőt, még bántalmazásról is felreppentek hírek.

Tény, hogy az utóbbi időkben megcsappant a Yamagishi falvak száma.

Ki lehet a közösség tagja?

Németországban és Svájcban havonta tartanak előadásokat a közösségről az érdeklődők számára. Itt mindenki eldöntheti, hogy akar-e csatlakozni, vagy inkább marad az eredeti életformájánál.

Aki ragaszkodik a kinti világ rangjaihoz, az ott végzett tevékenységhez vagy az ott összehalmazott magántulajdonhoz, annak nem sok keresnivalója van ezeken a helyeken. De aki egyfajta meditatív, leegyszerűsített, természet közeli életre vágyik, akinek az élet hiúságai semmit sem jelentenek, akinek nincsenek tulajdonosi ambíciói, és fontosabbnak tartja a földdel való harmóniát, a külvilághoz való asszimilációnál- annak ez ideális hely.

Bárki csatlakozhat, aki önként vállalja az ottani házi szabályokat, egyetlen feltétel a német, angol vagy japán nyelvtudás. Ha mégsem azt kapja meg, amire számított, akkor gond nélkül ott hagyhatja a közösséget. Nem részesítik megrovásban, és attól sem kell félni, hogy fekete mágiával vagy rontással büntetik a távozókat.

A fentiekből talán kiderült, hogy ott sem fenékgig tejfől az élet. Vannak olyan szegmensei annak az életformának, amik messze állnak a tökéletességtől. A falvak hírét ambivalencia lengi körül. Kapnak meleget és hideget is rendszeren a róla szóló beszámolók. De bárki személyesen is

gyűjthet tapasztalatokat arról, hogy számára bejön-e vagy sem ez a konstrukció. Csak a legközelebbi jegypénztárhoz kell elsétálni, és venni egy oda szóló (a bizakodóbbak) vagy egy retúrjegyet (a szkeptikusabbak).

EMBEREK EGYÜTT ÉS KÜLÖN

Az állatok távolságtartása

Az állatoknak ugyanúgy megvan a személyes tere, mint az embereknek. A fecskék például 15 centiméterekként helyezkednek el a villamos vezetékeken. A sirályok 30 cm-t tartanak egymás között. A flamingók a legtartózkodóbbak, ők fél méternél is messzebb ácsorognak egymástól.

Az emberek távolságai

August Kinzel pszichiáter szerint az egészséges, kiegyensúlyozott ember személyes tere henger alakú és kb. 45 centiméterre terjed minden irányban. Arra is rájött, hogy az erőszakos emberek tere jóval nagyobb. Intim zónájuk a hátuk mögött is jó másfél méterre terjed ki, és különösen érzékenyek rá. Iszonyú könnyen dühbe tudnak gurulni, ha megérik a feléjük való közeledést. Támadásnak ítélik meg.

Különféle távolságokat alkotunk, attól függően, hogy kivel állunk szemben. Kedvesünket kész vagyunk a lehető legközelebb engedni magunkhoz. Nem is tehetünk másképp, ha azt akarjuk, hogy működőképes legyen a párkapcsolat. Főnökünkkel már megtartjuk a három lépés távolságot, és az utcán egészen távol haladunk a másik járókelőhöz viszonyítva.

Zárt helyen szelíden

Mindenki ismeri az érzést: zsúfolt helyen valósággal rosszul vagyunk az emberek közelségétől. Frusztrációt vagy különféle fóbiákat generálhat, ha testileg túl közel kerülnek hozzánk azok, akikhez semmi közünk.

Amikor intim zónánkba furakodnak, akkor a szív gyorsabban pumpál, a véráram feltöltődik adrenalinval, az agyba és az izmokba vér tolul. Szóval olyan az ember, mint az ugrásra kész oroszlán.

Persze, viselkedünk, mert kulturált és szocializált lények vagyunk, s próbálunk úgy tenni, mintha nem lenne semmi gond azzal, hogy össze vagyunk zsúfolva egy liftben vagy egy buszon a másikkal.

Valójában ingerültek vagyunk ettől a szituációtól, de jól kondicionáltan fegyelmezzük magunkat. A biztonság kedvéért mindenesetre előre nézünk, a nagy semmibe, és gondosan kerüljük a szemkontaktust, mint ahogy a másik is ezt teszi velünk.

Csoportok metamorfózisai

Nagyon érdekes az, ahogy az egyes csoportok erőtere viselkedik.

Megfigyeltétek már, hogyan változik egy csoport hangulata, beszédtemája, felállása, csak attól a tényről, hogy valaki új csatlakozik, vagy valaki régi eltávozik?

Transztáncot tartó ismerősöm mesélte, hogy mennyire zavaró tud lenni, ha egyetlen egy ember ott hagyja a táncoló közösséget. Olyan űr keletkezik a nyomában, amit aztán már nem nagyon lehet betölteni. Ezért ő nyomaté-

kosan arra kéri a résztvevőket, hogy ha vállalkoznak egy tánc estére, akkor lehetőség szerint ne hagyják ott az egészet félidőben.

Gondolj arra, hogy ha egy baráti társaságban, ahol összeszokottak a tagok, és gyakran csinálnak közös programokat, valaki eltávozik (elutazik, elköltözik, meghal), akkor egyfajta hiány teremődik. Már semmi sem lesz olyan, mint annak előtte volt. Átalakulnak az erőviszonyok, a hangulatok, az egymás közötti kapcsolatok vékony és sérülékeny erezete.

Az energiamezők kutatásánál kiderítették, hogy több ember együtt sajátos, közös mezőt hoz létre, és egy új egyén csatlakozása nemcsak mennyiségileg növeli meg ezt, hanem gyakran alapjaiban változtatja meg az egész jellegét.

Több lúd disznót győz

Vannak olyan tevékenységek, amik sokkal hatásosabbak, ha csoportban végezzük őket.

A meditáció például kifejezetten ilyen jelenség. Minél többen vannak egyszerre, egy helyen, annál erőteljesebben érezhetők a hatásai.

Bebizonyították, hogy a kollektíven végzett imádkozás is nagyobb erőket mozgat meg, mint az egyedüliek.

A tánc szintén olyan időtöltés, ami sokkal élvezetesebb, ha nagy társaságban műveljük, mintha csak otthon, a négy fal rabságában.

Nem véletlen, hogy a csoportos sport tevékenységek is olyan nagy népszerűségnek örvendenek. Bárki elmondhatja ugyanazt a tapasztalatot, aki részt vett már ilyenén:

egyedül nem csinálom olyan intenzíven, mint együtt a többiekkel.

Egyedül vagy ketten

Természetesen vannak olyan tevékenységek is, amik csak egyedül áldásosak. Így például a legtöbb alkotó folyamat. A művészeket visszahúzódnak, befelé fordulóknak tartják, pedig azért ilyenek, mert erre a magányos térre van szükségük a létezésükhöz.

S ha már benne vagyunk az osztályozásban, meg kell említeni, hogy vannak kimondottan kettesben végezhető tevékenységformák. Ezek egyike a legerotikusabb is egyben. De ezt most hagyjuk mást lapokra, és más napokra.

FURCSA SZERZETEK

Gyógyult gyógyítók

A szakirodalom számos olyan esetet tár fel, amelynél súlyos betegségek után, vagy hipnózist, klinikai halált követően, villámcsapások vagy áramütések következtében valami véglegesen és végzetesen megváltozott az adott ember életében. Az események közös jellemzője az, hogy valami hatalmas testi vagy lelki trauma után, amiből végül kijöttek, gyökeres változás állt be.

Ilyen például a németországi Georg Rieder, aki 17 évesen esett át egy emlékezetes hipnózison, és aki ettől fogva látta, akár a falon keresztül is, a másik ember auráját és betegségeit. Állítása szerint negatív erőket von el, és pozitívokkal tölti fel a beteg testet. A „röntgenszemű” férfi-

nak nagy rajongó tábora alakult ki, miután több csodának számító gyógyítást vitt véghez.

Julia Vorobjova 1978-ban 380 voltos áramütést szenvedett. Ahogy ez ilyenkor lenni szokott, meg is halt. De ahogy nem szokott: két nap múlva felébredt. S ettől fogva az átlagos háziasszonyból különleges fenomén lett. Átlátott az embereken, megmondta, mit ettek utoljára és milyen betegségeik vannak. Le tudta pontosan írni az alatta levő talaj szerkezetét is.

Fénylő emberek

Vannak olyan emberek, akikről azt mondjuk, hogy sugároznak, mert jótékony melegséget árasztanak, vagy, mert sugárzóan fényes a tekintetük és a bőrük. De vannak ténylegesen, szentjánosbogárként világító emberek is.

Egy 1897-ben megjelent enciklopédia (Dr. Georg Gould és Walter Pyle könyve) megemlíti egy nőt, akinek mellrákját olyan sugárzás kísérte, amely mellett egy óra számlapját is könnyedén le lehetett olvasni.

Egy évvel korábban egy amerikai nő híresült el azzal, hogy jobb lába erős fényt sugárzott, akkor is, ha víz alá tartotta azt.

A „piranói fénylő asszony” egyik asztmarohama során tapasztalt érdekes fényjelenségeket. Teste kékes fényben kezdett világítani ezután, az orvosok nagy ámulatára. (Kékes elszíneződésről Jim Caviezel is beszámolt, amikor a Jézus-szerepéről mesélt egy interjújában. Azt mondta, hogy rengeteg testi szenvedés előzte meg az utolsó jelenetet, a keresztre feszítést. Mire odaért, már teljesen kék volt a teste.)

Elektromos emberek

Ennek a jelenségnek is vannak hétköznapi megjelenési formái. Olyanok, amelyeket bármelyikünk tapasztalt már. Bizonyára előfordult az olvasóval is, hogy valakivel kezét fogva, apró áramütést érzékelt.

Valami ilyesmi történhetett Jennie Morgan esetében is, csak sokkal kellemetlenebb formában. A pubertás korban levő kislány teste éjszakánként valóságos akkumulátorrá változott. Szikrákat szórt, de olyan erőseket, hogy fájdalmat okozott a közelébe kerülőknek. Így került el egy idő után jó nagy ívben a lányt mindenki, még kedvenc macskája is.

A fémtárgyakat vonzó mágnes emberek szintén közismertek. De hisz valamennyire mindenki mágneses, ennek a mértéke ellenőrizhető az otthoni eszcájg készlettel.

Emberek szuggesztióval

Azt ugyan nem lehet tudni, hogy Annie May Abbott szuggesztióval érte-e el a sikereit, vagy esetleg mással. Orvosok hada vizsgálta eredménytelenül. Tény, ami tény: a múlt században élő hölgy 45 kilós volt. Ehhez képest meglepő, hogy több erős férfi sem tudta felemelni karosszékeiből, ha ő azt nem akarta. Sőt, azok az apró tárgyak is felemelhetetlenek maradtak, amiket Annie ugyancsak apró kacsóival megérintett. Helyette viszont bűvös ujjának egyetlen érintésével magasba emelt egy megtermett férfit, tokkal-vonóval együtt.

Van, akinek csak halála napján derül ki egyedülálló képessége. Ezzel már nem sokat tud kezdeni az, aki elmegy, legfeljebb az itt maradóknak marad egy kis cso-

dálkozás. Sault St. Marie-ban (Michigan) 1936-ban halt meg Jeffrey Derosier, akinek halála előtti utolsó szavai beteljesedtek. Kezében egy tükröt tartott, és ezt mondta: „Ezt a tükröt nem fogjátok tudni felemelni.”

És úgy is lett. A tárgy egy műtőasztalon hevert, ezért útban volt, de sehogy sem voltak képesek eltávolítani onnan. Darabokra törve szabadultak csak meg az inkriminált darabtól.

Ismert a tibeti szerzetesek tumo gyakorlata, amely során rájuk terített vizes lepleket képesek csonttá szárítani elméjük irányításával.

Látó emberek

Kaspar Hauser 1828-ban vérző lábbal került elő Nürnbergben. Nem tudni, honnan, merről. Mindenesetre meglepő tulajdonságokkal. Tökéletesen látott sötétben. Valószínűleg élete korábbi szakaszában a fénytől elzárva élt, és ez fejlesztette ki egyedülálló képességeit. (Az ő irodalmi párja lehetne Tim Van, Sendker hőse, aki viszont mindent hall, ami csak hanggal társul a környezetében. Így a méhecske szopóhangjait a bibén vagy az embriók mocorgását a tojáshéjban.)

Amikor az első fehér emberek Szamoa szigetére vetődtek, vak emberekkel is találkoztak. Meglepve tapasztalták, hogy „látnak” kezükkel. Tenyerüket az adott tárgy fölé téve ugyanis részletes leírást adtak arról.

Vannak vakok, akik meg tudják különböztetni a világságot a sötétségtől. Kiderítették, hogy az emberi testen a leginkább fényérzékeny terület az orr és az ujjbegyek.

Orosz tudósok indultak el a kézzel látás izgalmas útján. Kutatásaik nyomán kiderült, hogy minden hatodik ember képes megkülönböztetni két színt tapintás útján, megfelelő gyakorlás után. A sárga például síkos, a vörös meg ragacsos szín.

EGYBŐL KETTŐ

A rakoncátlankodó petesejt

A természet úgy rendezte, hogy egy petesejt és egy sperma találkozásából kifejlődik egy utód. De mint tudjuk, a „rendezésbe” itt-ott különféle bakik is csúszhatnak, amelyek aztán elképesztő eredményeket produkálnak.

Ilyenek az egypetűjű ikrek. Ebben az esetben a petesejt, ahelyett, hogy szépen osztódna, ahogy az rendesen kéne neki, fogja magát, és már induláskor ketté oszlik, s ettől kezdve duplikálja további produkcióit. Így áll elő az a furcsa helyzet, hogy ugyanabból kettőt hoz létre. Mindig egyforma neműt és azonos öröklött tulajdonságokkal rendelkezőt. (A kétpetűjű ikreknél gyakori a különböző nem, és az eltérő személyiségtípus is.)

Látszólag ezek az emberkéek tökéletesen hasonlítanak egymásra, jobban, mint két tojás. Mégis vannak különbségek, olyanok, amiket az avatatlan szem nem vehet észre. Így például különbözik ujjlenyomatuk, sokszor úgy, hogy az egyik tükörképe a másiknak.

Nyelvelés

Freda és Greta Chaplin nemcsak ikerségük, hanem sztorijuk miatt is kiemelkednek sorstársaik közül. A tökélete-

sen egyforma testvéreket „boszorkányoknak” csúfolta a környezete, boszorkányos hasonlóságuk miatt.

Egyik mániájuk az volt, hogy mindent kettéosztottak. Ellenállhatatlan kényszert éreztek arra, hogy a páros dolgokat megfelezzék. Ha két különböző szappant kaptak ajándékba, akkor kettévágták azokat, egyik lett Fredaé, a másik Gretáé. A kesztyűk esetében egyetlen viselési módot tudtak elképzelni: a pár egyik darabja lett az egyik lányé, a másik a másiké. Egy csöppet sem zavarta őket, hogy a kesztyű pár történetesen nem illik össze.

A másik a tisztaság mániájuk is. Hetente átlagosan 14 szappant és 3 flakon sampont használtak el, folyamatosan ápolva, csutakolva egymást.

De ami ennél is csodálatosabb, az az, hogy egyformán beszéltek. Ugyanabban a pillanatban szólaltak meg, és ugyanazokat a szavakat formálták. Az elképesztő sztereo-beszédről ők maguk így vallottak: „Annyira közel állunk egymáshoz, hogy valójában egy személy vagyunk. Pontosan tudjuk, hogy mit gondol a másik, mert egy agyunk van” - mondta egyszerre, egy időben Gréta és Freda.

Ez azért még az egypetűjű ikek esetében is kuriózum.

Ami viszont tipikusnak mondható az ikerkutatásban a beszéd területén, az a közös nyelv. Az ikerpárok gyakran alakítanak ki olyan kommunikációs csatornát, amelyet csak ők használnak, egymás között, és amelyet csak ők értenek meg, senki más.

A Georgia államban született Kennedy ikek ezen a téren elképesztőek voltak. Elmúltak már másfél évesek, amikor megszólaltak. Viszont olyan nyelven, amit csak ők értettek, a többieknek semmit sem mondott. Mindössze két

angol szót voltak hajlandók kiejteni, az „apát” és az „anyát”, szókészletük összes többi tagját belső használatra megtartották maguknak. Még saját nevet is adtak a maguk tisztességes angol nevük helyett.

Magánnyelvezetük nyolc évig volt használatban. A kétségbeesett szülők mindenféle helyre elhordták sajátos képességű gyerekeiket, mígnem ki nem kötöttek egy San Diego-i kórház beszédterápiás osztályán.

Egy évi gyakorlatozás után az ikrek egyszer csak el kezdtek folyékonyan angolul beszélni. Saját nyelvüket elejtették, ezután soha többet elő sem vették.

Az egyiknek sikerül, a másiknak is

Az ikerkutatás egyik legérdekesebb fejezete az egymástól több száz kilométerre élő ikrek életének tanulmányozása. Kiderült, hogy a gyermekkorukban elszakadt, s ezután más környezetben nevelkedő, másképp szocializálódó ikerpárok élete is számos ponton megegyezik.

A gondos vizsgálódás után kiderülhet róluk, hogy ugyanolyanok a szokásaik, az ízlésük, sőt, ugyanolyan balesetek történnek meg velük, esetleg ugyanabban az időpontban is. Ugyanazokat a tárgyakat szerették az iskolában, és ugyanazokból voltak rosszak. Gyakran ugyanolyan nevű lesz a házastársuk, vagy a kedvenc házállataikat keresztek el ugyanazon a néven. Hasonló foglalkozásokat választanak, és hasonló helyekre, netán ugyanoda járnak nyaralni. Betegségeik tükörképként ismétlődnek egymásban, testi paramétereik is nagyfokú hasonlóságot mutatnak.

Ebben a témában legszórakoztatóbb Oskar Stohr és Jack Yufe esete. Az egyetemen járó ikrek korán elválasztódtak

egymástól, és merőben ellentétes életet éltek. Ennek ellenére voltak bennük olyan azonosságok, amik mulatságosak és meghökkentőek egyszerre.

Teljesen egyforma fóbiákat és szokásokat fejlesztettek ki magukban az életük során. Mindketten a csuklójukra húzott gumikarikát babráltak idegességükben. Mindketten imádták a vajas pirítóst, amit mindketten előszeretettel mártogattak kávéjukba. Mindketten hátulról kezdték el olvasni a könyveket. Mindketten lehúzták a WC-t használat előtt és után is. Mindketten imádtak hangosan tüsszenteni liftekben.

Az azonosságoknál érdekesebbek azonban a különbségek. Jack-et apja zsidó nevelésben részesített. Ennek megfelelően lelkesen látogatta a zsinagógát, mellette cserkészkedett. Az izraeli tengerészetben szolgált. Kizárólag angolul beszéltek.

Ezzel szemben Oscar az anyjához, és Németországba került. Az élet úgy hozta, hogy a Hitlerjugendbe keveredett. Csak németül tudott beszélni.

A két testvért 46 évi különélés után hozták össze. A nagy találkozóra a minnesotai repülőtéren került sor. Nem volt mindennapi látvány. Két egyforma ember közelített egymáshoz, szinte megtévesztésig azonos ruhában, kék ingben, fémkeretes, szögletes szemüvegben, egyformára nyírt bajusszal. Egy szót sem értettek egymás beszédéből.

De összeölelkeztek. A zsidó és a náci két tojás.

Úgy tűnt, a világ jobban vágyott a randevúra, mint ők maguk. Nekik elég volt az együttlétből hat szerény nap. Miután másodjára is elváltak egymástól, soha többé nem találkoztak újból.

KÖRÜLÖTTÜNK SZÁZ CSODA

AZ ARANY GYERMEKEI

Platón nevezte így azokat a gyerekeket, akik istenadta, rendkívüli képességekkel születtek, olyanokkal, amelyek aztán a lehető leghamarabb és legváratlanabb formában ki is robbantak.

Beszéd bravúrok

A szakirodalom által feljegyzettek közül az egyik legkorábban beszélő gyermek Andragone DeMello volt, aki héthetes (!) korában azzal lepte meg szüleit, hogy köszönt nekik. Ezek után már nem is annyira meglepő, hogy két és fél évesen ő nem homokvárakat pacskolt kis kezeivel, ahogy ezt a rendes két évesek teszik, hanem elvonult szobájába, és mértani feladatokat oldott meg. Maradék idejében pedig környezetét hívta ki fejtörő sakk partikra. Négy évesen úgy érezte, elérkezett az idő, hogy filozófiát, görögöt és fizikát tanuljon.

Noha Thomas Babington Macaulay, egy XIX. századi történész később szólalt meg, mint Andragone, az ő teljesítménye sem piskóta. Egy évesen odaállt szülei elé, és nemes egyszerűséggel megkérdezte:

- Annak a kéménynek a füstje kéményből jön?

A Weybridge-i Anthony McQuone két évesen latinul karattyolt, és Shakespeare idézeteket skandált. Szülei nyelvtani hibáit folyamatosan javíttatta, és lexikon-szerű ismereteivel kápráztatta el hallgatóságát.

Rejtélyét csak fokozza, hogy amikor egy riporter megkérdezte tőle, hogy honnan szedi ismereteit, akkor gondolkodás nélkül rávágta: ki mástól, mint Adamtól, aki egy fekete hajú, tógában járkáló férfi, Van Dyke szakállal.

De tudok szolgálni hungaricummal is. Hegedűs Géza, a csodálatos tanár és író nyolc hónaposan állt a szülei elé, élete első két szavával. Nemes egyszerűséggel ennyit közölt az ámuló közbegyűlteknél: Hegedűs Géza.

Átlagos szülőktől

Tévedés azt hinni azonban, hogy a korai beszéd, és a zsenialitás korrelál egymással.

Szokás ezzel kapcsolatban Einsteint emlegetni, aki köztudottan meglehetősen későn tanult meg beszélni. Szülei nem éppen a zseniképzésben jeleskedtek. Apja egy elszegényedett ulmi üzletember volt, aki kocsmákban kereste a vigaszt elfuserált életére. A kis Einstein, aki gyakran elkísérte apját a búfelejtő körútjaira, valószínűleg nem efféle helyeken tett szert egyedülálló matematikai ismeretire.

Einstein egyébként soha nem szerzett egyetemi diplomát, de még csak fizikusit sem. Sőt, mi több: érettségivel sem rendelkezett. A zürichi Műszaki Főiskolára is azért jelentkezett, mert az volt az egyetlen intézmény, ahol nem kérték a felvételinél az érettségi bizonyítványt.

Einsteinen kívül sok más tudós is a későn megszólalók táborát gazdagítja. Teller Ede, vagy Tesla is későn nyitotta szóra a száját. Ez alapján akár örülhetne is az az aggódó szülő, akinek porontya nem hajlandó beszédével el-

kápráztatni a rokonságot. Ki tudja, hátha egy leendő tudós motoszkál benne?

Határ Győző is jól behozta lemaradását: ahhoz képest, hogy kisgyerekként alig beszélt, felnőttként szinte ontotta magából a szót. Fábry Sándor pedig, a közismert humorista saját bevallása szerint négyévesen mondta ki az első mondatát. Nem adta alább, rögtön létfilozófiai alapvetéssel kezdte: *ez abszurdum*, mondta gyermeki léte kikezdetetlen bölcsességével.

Az említett urak mindegyike, a döcögős indulás ellenére parádés nyelvi szintekre emelkedett. De fejezzük be ezt a részt a világ egyik legfantasztikusabb nyelvtehetségével.

Shakespeare pallérozott nyelve egészen elképesztő, időtállósága pedig lenyűgöző. Nem sok olyan irodalmi szöveget ismerünk, ami századok múlva is élvezhető. Mindezek tetejébe Shakespeare kb. 2000 olyan szót vagy kifejezést alkotott, amelyet előtte soha senki nem használt, de amely azóta szervesen beépült az angol nyelvbe. Nos, ez a nyelvi fenomén sem tűnt ki korai beszédkészségével.

Ha más nem, annyi konklúzió levonható a fentiekből, hogy sem a beszéd, sem az iskola nem elegendő belépő a halhatatlanságba. De még a boldogsághoz is kevés.

Átlagon felüli teljesítmények

Ha csodagyerek, akkor Mozart. A kis Amadeus háromévesen, magától megtanulta az akkordokat lefogni. Öt évesen pedig készen állt arra, hogy önálló műveket komponáljon. Hétévesen saját, nyomtatásban megjelent szerzeményeit forgathatta kezében. Amikor első operáját szerezte, tizenkét éves volt.

Gyakran hallani olyan gyerekekről, akik kortársaikat messze lekörözve szárnyalnak előre tanulmányaikban. Egyik ilyen rekordot Liu-Hsziao jegyzi, akit öt évesen vettek fel egy kínai egyetemre. Ruth Lawrence, egy angliai kisfiú tizenegy éves volt, amikor matematikai diplomáját a magához vehette.

Nem mindig sikertörténet

Az agy különös teljesítményei nem mindig járnak együtt diadalmenettel. Egyrészt minden normától elütő teljesítmény gyanús, ebből kifolyólag pedig göröngyös utakat megjáró. Kiközösítés, bizalmatlanság, érthetatlenség kíséri. Legalábbis a kezdeti lépéseknél.

Másrészt nem mindig torkollik csodálatba. Kim Peek nevét nem sokan ismerik, pedig az életén alapuló film (Esőember) világsiker lett.

A kisfiú már születésekor különös volt. Hatalmas fejjel született, hiányzó kéregtesttel. Hihetetlen fejlődést mutatott. Már tizenhat évesen képes volt bármilyen könyvet szó szerint elismételni, amit egyetlen egyszer felolvastak neki. Állítólag felnőttként már kb. 12 ezer (!) könyvet tudott fejből.

Ennyit még végiglapozgatni sem kevés, nemhogy elolvasni! Nos, Kimnek ez nem okozott olyan nagy problémát, tudniillik 1 óra/könyv volt az átlagsebessége. Könyvű volt neki: egyszerre két oldalt nézett, a bal oldalt a bal szemével, a jobbat a jobbal. De ami ennél is elképesztőbb: minden információ szó szerint megmaradt az agyában.

Csodagyerek-gyártás

Persze, hogy a tudósokat foglalkoztatja a téma. Keresik-kutatják az okát és az eredetét a csoda gyerekeknek. Az ismert példák azt bizonyítják, hogy a szülőknek nincs kardinális szerepe ebben. Az a bizonyos alma néha egészen messze eshet a fájától.

Ennek ellenére kísérletezgettek a témában.

A kaliforniai Escondidóban egy különc milliomos úgy döntött, hogy felhasználatlan vagyonát különös célokra költi. Egy spermabankot létesített, 1980-ban. Kizárólag zseni gyereke gyártására.

A legkiválóbb agyi és testi kapacitásokkal rendelkező emberek spermáit gyűjtötte össze, amelyeket a legkiválóbb kapacitással rendelkező nők méhébe ültetettek.

A rendszerbe azért kerültek porszemek. Egyrészt nem sok Nobel-díjas szaladgál sperma-bankokba. Másrészt a Nobel-díjasok tetemes hányada nem férfisége virágkorát éli. A hatvan-hetven éves spermák gazdájukhoz hasonlóan már kissé megkopottak.

Felhasználásuk száma is korlátozott. Ugyanazon spermát maximum ötször használhatják csak föl.

Arról nem is szólva, hogy még a legtökéletesebb gének sem garantálják a teljes sikert. Az intelligencia még önmagában nem sokat ér. A zseniség több mint sejt szaporítás. Szorgalom és tehetség is kell hozzá. És szerencse, meg egy sor olyan kiszámíthatatlan tényező, amivel jelenleg még az oly magas szintű tudomány sem számol.

Ebben a témában is létezik magyar szabadalom. A Polgár-lányok sikertörténete ugyanolyan fanyalgó hitetlen-

séggel indult, mint bármi más, ami a normától eltérő vagy innovatív. Minden nagyszerű eszme úgy kezdődik, mint egy istenkáromlás, mondaná erre Russel. A Polgár szülők esetében az elszántságot siker koronázta. Polgár apuka eltökélt szándéka, hogy átlag gyerekeiből zseniket farag, túlszárnyalta talán még a saját egykori elképzeléseit is.

CSODAGYEREK LAJSTROM

A reinkarnáció egyik bizonyítékeként tartják számon az ún. csoda gyerekeket. Az indoklás szerint nehéz ugyanis magyarázatot találni az olyan kiemelkedő teljesítményekre, amikkel egészen apró gyermekek kápráztatják el a környezetüket. Ennek csak az lehet a magyarázata, mondják a reinkarnáció hívei, hogy már egy korábban megszerzett, és soha nem feledett tudással jönnek a világra.

A „lübecki csodagyerek”

1721-ben látta meg a napvilágot az a kisfiú, aki már csecsemőként (!) levette lábáról az embereket elképesztő teljesítményeivel. Egy éves korában folyékonyan beszélt. Ez ugyan dicséretes dolog, de csodának kevés. Nézzük tovább! Ismerte és el tudta mondani az ószövetség első öt könyvének minden történetét. A biblia után a történelem felé fordult a figyelme. Ami egy egyetemistának évekre telik, az neki pár hónapos gyerekjátéknak bizonyult. Így történt, hogy félévesen fújta az egyiptomi, asszír, perzsa, görög és római történelmet. A földrajzban is brillírozott. Ha térképet terítettek elé, minden országot megtalált rajta és kapásból megmondta azok területét is.

Kedvenc olvasmánya nem holmi hajtogatós mesekönyv volt, hanem a latin szótár. Olyannyira megkedvelte ezt a nyelvet, hogy a római jogot is csakis latinul volt hajlandó elolvasni. Mellesleg franciául is folyékonyan beszélt.

Miután a helyi templomban meglátott egy haláltánc-freskót, nem lehetett leállítani. Ennek következtében pár hét alatt mindent tudott az anatómiáról, amit akkoriban tudni lehetett.

Azonban amennyire éhes volt a tudományra, annyira hidegen hagyták az élet egyébként alapvető örömei. Nem lehetett falánksággal megvádolni. Még négyéves korában is csak anyatejen élt, nem volt hajlandó semmit sem meg-rágni, mintha csak ezzel jelezte volna, hogy felesleges energiapazarlás minden, ami nem szellemi.

A nyelvzseni

Alighanem ő vinné el a pálmát, amit a páratlan nyelvtudásért osztogatnak. Egy átlagember már olyanok előtt is meghajtja fejét, akik két-három nyelvet birtokolnak. Akik pedig tíz vagy húsz nyelven boldogulnak, azokra valóságos fenoménként tekintünk.

A bolognai egyetem két szempontból is említésre méltó. Egyrészt azért, mert a hagyományokkal merőben ellentétesen nők is tanulhattak, sőt mi több: taníthattak is soraik közt. Ez igazi kuriózum, ha figyelembe vesszük, hogy Magyarországon az első egyetemi diplomával rendelkező nő, a beszédes nevű Hugonnai Vilma volt, a 1880-as években, vagyis közel négyszáz évvel később (!) .

A másik ok, ami említésre méltóvá teszi a bolognai egyetemet, hogy ennek a falait öregbítette Giuseppe Mezzo-

fanti. Lehet, hogy sokak számára semmit sem mond ez a név, pedig nem volt semmi, amit ez az úr birtokolt. Egész pontosan hetven egynéhány nyelvet! (és akkor nem szóltunk azokról a tájszólásokról, amit pusztá passzióként még megtanulgatott a fő nyelvek mellett!) Byron, aki személyesen ismerte a furcsa figurát, egyenesen „nyelv-szörnyetegnek” nevezte el.

Érdekesség, hogy a megtanult nyelveken könnyedén verselt is. Hagyatékai között két magyar nyelven hexameterben írt költeményre is rábukkantak!

Nem csalás, nem ámítás, a híres talján kivételes memóriával rendelkezett. Még gyerekként első hallásra elsorolta Bologna 70 templomát, vagy játszi könnyedséggel annak a kétszáz pápának a nevét, akik a megelőző évszázadokban uralkodtak.

Az inkvizíció szelíd áldozata

A szép dallamos név gazdája, Pico della Mirandola elbűjhatott nyelvtudásával a fent említett mellett, hisz „csak” huszonkét nyelven értette meg magát. Olthatatlan tudás szomját könyvek tömegével enyhítette. Messze túllépve kortársai szintjén már tíz éves korában egyetemre iratkozott. Tudálékossága okozta azonban a vesztét. Kezdett kényelmetlenné válni a professzorai számára. Akkoriban könnyű volt félresöpörni azokat, akik útban voltak: az inkvizíció mindenre kiterjedő abszurditása bárkit egy pillanat alatt a földdel egyenlővé tudott tenni.

Mirandola tulajdonképpen megúsza. Nem vették le fejét, csak szimbolikusan. A zaklatások előtt jobbnak látta, ha egy kolostorba vonul, azzal a töménytelen tudással a fe-

jében, amit összehalmozott az évek során, és amit aztán, az események ilyen szerencsétlen összejátszása folytán, semmi értelmesre vagy más hasznára fordítani nem tudott.

A csodagyerek nőneme

A csodagyerek szó fiúra utal. Nincs női megfelelője. Nem hallottunk még csodalánykáról vagy csodanőről.

Pedig a történelem tud szolgálni kivételes női alakokkal is.

Amikor Hadrianus kivégeztette Traianus császár építészét, akkor annak kislánya monumentális vállalkozásba kezdett. A kis Marcilia kitervezett és márványba vésetett egy hatalmas síremléket, amelyeken figurák, istenszobrok, történetek keltek életre. A munka méreteihez elég csak az elkészítés idejére utalni: kerek egy esztendeig tartott, míg márványba öntötték az apját gyászoló kislány elképzeléseit. Amikor elkészült a grandiózus síremlék, a kislány megtagadta a táplálékot és szép lassan halálba éhezette magát.

Lucretia-Maria Davidson 1808-ban született az észak-amerikai Plattsburghban. Rövid pályafutása alatt megörögzött grafomániás volt. Kilenc éves korától tragikusan hamar bekövetkezett tizenhét éves koráig egyetlen dolog érdekelte: az írás. Amikor féltésből a szülei eltüntették előle a papírokat, akkor könyveinek margójára rózta rendületlenül kiapadhatatlan sorait.

Grafomán emberekből persze Dunát lehetne rekeszteni, és számos példával gazdagítani tárházukat. De ha már nő és extrémítás van a porondon, akkor említsük meg George

Sandot, aki, mint köztudott, férfinév (s olykor férfi ruha) mögé bújó tetőtől-talpig nő volt. Számtalan regény (évente egy vagy kettő) és tizenkilenc ezer levél maradt fenn tőle.

CSODÁK AZ EMBERBEN

A csodához való viszonyunk

Az ember csodaváró lény. Annyira szomjazza a csodát, mint zarándok az enyhet adó kútvizet, mert azt reméli, hogy hétköznapijainak szürkésége, létgondjai, életének apró bánatai egy csapásra megoldódnak tőle. Szeretne találkozni vele, hogy gazdagabbnak érezhesse magát, kiválasztottnak, a sors kegyeltjének. Áhítozik utána, mert kíváncsi, mert mesére éhes, mert kalandvágyó.

De a csodával kapcsolatban pontosan abba a csapdába esik, mint a boldogsággal. Várja-várja, egyre fogyatkozó türelemmel, és egyre bosszúsabban, míg egy napon arra eszmél, hogy elment mellette az élet, ő meg itt maradt kifosztottan, semmi csoda vagy boldogság nem édesítette küzdelmes életét.

A kelepce ellen van azonban egy roppant egyszerű és tökéletesen hatásos módszer. A dolgok mélyére kell hatolni, ott garantált az ámulat.

Az ember hajlamos elsikkadni ember-volta csodája felett. Pedig ez egy olyan birodalom, ami meglepő és elkápráztató különlegességeket tár elénk, ha bebarangoljuk tájait.

Ha figyelmesen tanulmányozzuk, elképedünk, milyen egyetemes törvényszerűségek mellett szerveződik az emberi test, milyen pontos matematikája és geometriája van.

A születés csodája

Az átlagos elme annyit tud erről, hogy van egy nagy kerék, méltóságteljes petesejt, és van sok mozgékony és igyekvő sperma, és amikor ezek összetalálkoznak, osztódással addig szaporodnak, míg emberi testté össze nem állnak.

Ennél azonban sokkal különlegesebb a teremtés. (Na, nem mintha ez a kis találkozás nem lenne különös.)

Valójában minden életformán ugyanazok a geometriai és strukturális mintázatok haladnak keresztül, mint amilyenek bennünk is vannak mikroszkopikus méreteink idején. Így kezdődik a fa, a növény, az állatok élete. Minden életforma gömb alakból indul ki.

A petesejten belül egy másik gömböcske várja a nyertes spermiumot, de szigorúan csak azt, amelyik pontosan olyan nagyságú gömbbé képes alakulni, mint ő maga. (Már ott is a nő dönt!) Aztán a kettes számrendszernek megfelelően osztódni kezdenek. Az első négy sejt tetraédert alkot, tizenhat sejtünk két kockát hoz létre, harminckettőnél ismét gömbbé formálódik, és így tovább, a matematikai rendeződés csodás megtestesüléseiként.

Az emberi test geometriája

Az emberi test lényegében az univerzum mérőpálcája. A világegyetem minden létezőjét le lehet mérni és meg lehet határozni testünk arányai által.

Testünkben az aranymetszés szabályai érvényesülnek. (Az egész test - vonal, távolság, rész, stb. - úgy aránylik a nagyobbik elemhez, mint a nagyobbik a kisebbhez)

Az aranymetszést hívják még tökéletes aránynak, isteni metszetnek (sectio divina) is. Ez a szabály nyilvánul meg a természetben és a művészetben mindenhol. Erre épülnek piramisok, a gabonakörök, a Stonehenge kövei. Ezt tapasztaljuk a növények felépítésében vagy a csigaházban.

Ujjunk minden csontjának hossza a phi értéknek megfelelően aránylik a következő ujj csontjának hosszához. A kézfej és az alkarcsont hossza szintén ez alapján aránylik egymáshoz. A lábfej és lábszárcsont összevetésénél ugyanezt az arányt kapjuk.

A fejtető és köldök magassága úgy aránylik egymáshoz, mint a köldök és a talp magassága a testmagassághoz. A fejtető és a köldök, valamint a köldök és térd között azonos a távolság. Ugyancsak egyenlő messze van egymástól a köldök és a szeméremdomb; az állcsúcs és mellbimbók vonala; a köldök és a mellbimbók vonala. Hasonlóképpen egyenlő a távolság szeméremdomb és a térd; a fejtető és a mellbimbók vonala, a térd és a talp között.

Matematika a testben

Vannak még a testünkben egyéb bűvös számok.

Itt van például a 7,23 cm. Ez világegyetemünk, minden atom és csillag alaphullámának a hossza. Ha statisztikát készítenénk a világban található összes tárgy vibrációjáról, és ezt átlagolnánk, 7,23-at kapnánk. Az ideális meditációban erre a hullámhosszra hangolódik az elme. Spirituális értelemben a 7,23 az Om szótagnak felel meg, amelyet a hinduk a világegyetem hangrezgésének tartanak, és amelyet mindenféle spirituális társulás manapság

előszeretettel hangoztat. Ennyi a csakrák közötti átlagtávolság.

A két szemünk közötti távolság is ennyi, mint ahogy 7,23 cm van az állunk csúcsától az orrunk hegyéig, vagy ennyi a tenyerünket átszelő egyenes hossza.

Jó példa a belső csodára testünk pH-értéke. Ez a szervezetünkben levő savas és lúgos anyagok aránya, amelyeknek tökéletesen meg kell egyeznie az átlagmutatókkal, mert ha nem, akkor súlyos betegségek léphetnek fel. Az átlagszám a misztikus 7, de az értékek a tekintetben változnak, hogy hol méri azokat. Normálértékek: a vér pH-értéke normálisan 7,3-7,45, a nyálé 6,5-6,85, a vizeleté pedig: 5,8-6,8 között mozog. Ha ezeket a tartományukat túllépjük, veszélybe kerülünk. Minden nap veszély elhárítási akciók sokaságát bonyolítja le a test titkosszolgálat.

A felnőtt emberi testnek az élet minden másodpercében két és félmillió vörös vérsejtet kell pótolnia az elpusztultak pótlására. Ha nem teszi, meghal. De ilyen számokról már nincsenek fogalmaink. Hogy mégis legyen: a két és fél millióig való puszta számolás két és fél hónapig tartana, ha éjjel-nappal, napi huszonnégy órában végeznénk azt.

Az átlagos emberi testben egyébként 10^{14} -en sejt található. Ez cirka 100 billió sejt.

Emberi rekordok számokban

A statisztika szerint a legfiatalabb gyereket szülő lány egy brazil, hatéves volt, a legöregebb pedig egy 57 éves amerikai asszony. A legtermékenyebbnek egy XVIII. században élt orosz asszonyság bizonyult, nem kevesebb, mint 69 gyereknek adott életet. A rekordkísérlethez hoz-

zájárult, hogy ebből 16 alkalommal ikreket szült, hétszer hármas ikreket és négyszer négyes ikreket.

Az eddig mért legnehezebb újszülött 13,26 kg volt és az illinois-i Effinghamben született 1939-ben.

1991-ben egy cisztát operáltak ki egy 36 éves kaliforniai nő petefészkéből. Nyugodtan nevezhető óriásinak: 137,4 kg-ot nyomott és külön hordágyon kellett elszállítani a műtőből.

Egy átlagember szerencsére ritkán találkozik a csuklás-sal. De a *singultus*nak nevezett jelenség már betegség, az agyvelőgyulladás egyik kísérője lehet. Egy férfi 68 (!) évig csuklott egyfolytában (percenként átlagosan 20-25-ször csuklott), de még így is volt ideje arra, hogy kétszer házasodjon, és nyolc gyermeket nemzzen. (A feleség megpróbáltatásairól nem szól a fáma.)

A világ legsúlyosabb emberének Jon Brower Minnoch-ot nevezték ki, aki 629 kg-ot nyomott, és aki a súlyához képest hosszú életet élt, 42 éves korában halt meg.

Emberi érdekességek

A trichobezoár a lenyelt és az emésztőrendszerben felhalmozódó, megkövesedett hajcsomók neve. Az esetek 30%-ban halálhoz vezet. Hajdanán viszont a kővé szilárdult szőr betegségek és mérgezés elleni talizmán volt. A királyi asztaloknál díszes kelyhekben szolgálták fel a bort. Mellé, csemegeként különféle bezoárokat, amiket filterként lehetett a nemes nedűbe áztatni. I. Erzsébet koronájának egyik fő éke egy aranyozott bezoárkő volt.

A nőknek nagy valószínűséggel fejlődik ki egytel vagy kettővel több bordájuk a csontfejlődés során. (Egyébként egy csecsemő 350 puha tartóelemmel jön a világra, amely az idők folyamán 208 szilárd csonttá olvad össze.) Van, aki soknak tartja. Bizonyos hölgyek karcsúsítás okán vetetik ki alsó bordáikat. Így tett például Raquel Welch színésznő is.

A testmagasság korántsem olyan állandó, mint ahogy azt gondolnánk róla. Egyrészt a kor előre haladtával csökken. Egy hetven év körüli ember átlagosan 3 cm-t veszít az általa elért legnagyobb testmagasságából. A napszakokat tekintve pedig reggel vagyunk a legmagasabbak, és este a legalacsonyabbak. Gerincünk ugyanis a nappal ránehezedő gravitációs nyomás miatt mindig egy kicsit rövidebb lesz.

CSODÁK AZ ÉLETRAJZOKBAN

Az a helyzet, hogy bármilyen közhely: minden ember élete dugig van pakolva csodákkal. Ilyen értelemben bárkinek az életével lehetne demonstrálni a csodák létét. Amiben ők mégis mások: egy varázsszessző suhintásnyira közelebb kerültek a Titokhoz.

Shirley MacLaine

Ezoterikus berkekben eléggé közismert az Oscar-díjas amerikai színésznő, aki könyveivel és életrajzi regényéből adaptált filmjével érte el ilyen jellegű népszerűségét.

A színésznő túl volt már fiatalságán és élete nagy szerepein, gazdag volt és sikeres, amikor el kezdték érdekelni az élet egyéb területei is. Bölcséleti kérdések kezdték el

foglalkoztatni. S ahogy ez lenni szokott, mestert is talált magának, egy David nevű ismerőse személyében.

Általa tárultak fel a számára olyan dimenziók, amelyekről korábban sejtelve sem volt, s amelyek először meg-rémisztették, majd csodával vegyes borzongással töltöt-ték el.

Megtehetette, hogy a világ bármely pontjára elutazzon, ha valami vagy valaki felkeltette az érdeklődését. Így lát-tott sok olyasmit, amit egyszerű földi halandó nem.

Látta a bhutáni lámát, aki egy méterrel a föld felett lebe-gett a szokásos lótuszülésben. Találkozott gondolatolvasó maszájokkal. Összehozta a sors médiumokkal, többek között azzal, aki szó szerint idézte azt a verssort, amit titkolt szerelme pár héttel ezelőtt titokban mondott el neki. Rájött, hogy létezik reinkarnáció. Képes volt a gon-dolataival felmelegíteni magát a perui hegyekben, miként a tibetiek a tumóban. Részese volt egy olyan meditációs utazásnak, amely ezüst szálon kötötte a földi önmagához, de amely csillagok közötti sétára engedte elméjét.

A könyve végén ezt írja: „Talán egyszer elutazom a Fias-tyúk valamelyik csillagára, és meglátom, mi van a másik oldalán. Ugyan lesz-e ott akkora csodavilág, mint amek-korával a most kezdődött belső utazásom szolgált?”

Gabriel Márquez

A kolumbiai írótnem kell bemutatni az olvasóközönség számára. Róla még az is hallott, aki soha egy sort sem olvasott tőle. Aki olyan gyönyörű mesés történeteket fab-rikál, mint ő, annak minden bizonnyal az élete sem volt leltárkönyv.

Csodás emberek közé született, akinek mondatait vagy tetteit áthatotta a misztika. Átjáróház volt otthonuk, valaki mindig megjelent náluk, főleg a nagyapa múltja miatt, aki katonaként sok bajtársra és sok „szerelemgyümölcs-re” tett szert. A nagymama halat és húst sütött egyszerre, nem tudván ki lépi majd át a küszöböt és ki mit szeret. Anyja is így járt apja kóbor gyerekeivel. „Nem akarom, hogy a családi vér összevissza kóboroljon a világon.”

Atyai nagyanyja (mellesleg apja is) rabja volt a szerelemnek. A nagyanya, a maori nőkhöz hasonlatosan, egy külön ágyat tartott fenn a lakásban, azzal a célzattal, hogyha bárkinek, bármikor kedve támadna egy kis szerelmeskedésre, ne legyen semmi akadály.

Marquez is rabbá vált, a dohányynak adta szívét, testét. 1945-ben kapott rá az ízére, és az azt követő harminc évben kóstolgatta kitartóan, életrajzírója szerint elképesztő mennyiségben, 40-50 szálát elpöfékelve - naponta.

Ki gondolta volna, hogy ez a szóvarázsló író nyolc éves koráig sem írni, sem olvasni nem tudott, és helyesírási hibákkal tűzdelté tele iskolai dolgozatait.

Az álmodással voltak gondjai. Hangosan és nyugtalanul aludt. Alvajáróként egyszer a városközpontban találta magát. Állítása szerint akkor gyötörték rémálmok, amikor legidillibb környezetben, leginkább szeretett rokonával kószált valahol az álom mezején.

Arthur Koestler

Isten mindent tud, Koestler meg mindent jobban, állítja vele kapcsolatban egy mondás. Ez a „sötéten látó, izgága emberke a század egyik legnagyobb elméje” volt, írta

róla egyik barátja. Faludy meg azt, hogy „setétebb lett halálával a világ”.

Koestler élete és személye több szempontból is csodaszámba megy számomra. Nemcsak azért, mert könyveiben ő maga is gyakran firtat csodákat (titkok, véletlenek, végtelenek, paranormális jelenségek, csillagászat, atomfizika). Hanem azért is, mert személyisége extravagáns, élete pedig itt-ott minimum csodálkozni való.

Imádta a szellemi csatákat. Pedig a baráti viták olykor a tettegességig is elfajultak. Ez az indulatos, vehemens, jó színészi képességekkel rendelkező ember is küzdött önbizalomhiánnyal. („A legtöbb ember kisebbségi érzése kunyhó, az enyém: székesegyház.”) Ugyanakkor bátor volt és vakmerő. Megrögzött adrenalin-hajhászként állandóan a kihívásokat és az élet-halál helyzeteket kereste.

A kommunisták és a fasisztát egyszerre üldözték. (Noha ez inkább a történelem örültsége, mintsem a személyé.) Az oroszok, a Gestapo és Franco fekete listáján szerepelt. Fejére vérdíjat tűztek ki, többször ítélték halálra.

Az „ügyek Casanovája” elsőként szerkesztett héber nyelvű keresztretjévtényt, és az egyetlen újságírója volt az északi sarkra induló Zeppelinnek. Einsteinnel készített interjút, és limonádét árult. Dolgozott újságíróként újságíró és latrinaürítő munkásként is.

Börtönlakóként „spirituális tisztítótűzet” élt át, itt tapasztalta meg az ún. óceáni érzést. (A fogalom keletről indult, és állítólag még Freud is Romain Rolland-tól hallott róla először.) Lényege annak a tudatosulása, hogy része vagyok az egésznek. Ez a metafizikai bizonyosság, az „óceánérzés” olyan, mint a láthatatlan írás: kibetűzni nem

tudjuk, de tudunk létezéséről, és ez már önmagában is reménykeltő.

A Szív utcai polgári bérpalotát tizennégy éves korában elhagyó Koestlernek megmaradtak a magyar gyökerei. Noha otthonában német volt a társalgási nyelv, és egész életében angolul publikált, a magyar nyelvet és kötelékeket nem feledte. Mindig lázasan kereste a megfelelő szinonimákat, ha magyarra váltott. Kisgyermekként Polányi Laura kísérleti óvodájába járt, később a gimnáziumban Szabó Dezső tanította. Számtalan magyar kapcsolata kötött. Németh Andor szerkesztő ismertette meg Karinthyval, ő meg a Hadik kávéház asztaltársaságával. Ismerte Károlyi Mihályt, Polányi Mihályt és Gábor Dénest. Összejárt Faludy Györggyel. Barátjának vallotta Ignost, Havas Endrét és Mikes Györgyöt. Ez utóbbival József Attila költeményeit szándékoztak angolra fordítani. Szerette a magyar futballt. Rajongott a magyar konyháért, különösen kedvelte a pacalt és a kolbászt. Második felesége magyar szóval becézte: úgy szólította „nyuszikámnak”, hogy egy kukkot sem tudott magyarul.

Zweighez hasonlóan kettős öngyilkossággal ért véget az élete. A nappaliban találtak rá és harmadik feleségére, Cynthiára. Koestler a fotelban ült, felesége a díványon feküdt. Az asztalon két pohár bor és egy mézzel teli üveg. Mellettük az üres gyógyszeres flakonok.

Végrendeletében vagyónát az edinborough-i egyetem parapszichológiai karára hagyta.

Ízelítő magyarokból

Természetesen a csoda nem nemzetiséghez kötött, inkább lelki típushoz. Van, aki nem tud róla, van, aki mindenben észreveszi.

A csoda olyan jószág, ami lerázza magáról a részletek kullancsait. A legendának mindig csak a váza marad, de az stabilan, mert életben tartja azokat a sokszori elmondás és a nemzedékeken keresztül átviharzó emlékezet.

Bujtor István mesélte egy Playboy interjúban, hogy családjukban sok fura figura akadt. Egyik nagybácsijuknak jelentős földbirtokai voltak, de ez kevésbé érdekelte. Valamifajta kalandvágy űzte a világban, sokat utazott. Így jutott el Olaszországba, ahol épp egy esküvő kellős közepébe pottyant. Ez a jelentéktelennek tartó esemény azonban teljesen megváltoztatta az életét. Az ott megpillantott menyasszony annyira megnyerte tetszését, hogy nyomban száz szál rózsát küldetett neki. Ez viszont, el lehet hinni, nem volt ínyére a vőlegénynek. A dolog párbajba torkollott, az pedig halálba. A vőlegénynek az a nap volt az utolsó életében, valahol a Vezúv környékén zuhant a mélybe a nagybácsi lövésének eredményeképpen. A nagybácsi viszont nem tudta megemészteni az esetet, és egy szerzetesrendbe állt. Egész további életében itt élt és dolgozott, idővel pedig a rend főnökévé vált.

Ez igazán mesés történet, nem?

Karinthy Márton meséje már inkább démoni, mint csoda. A nagy magyar humorista unokája megszenvedett azzal a könyvvel, amelyben családjá történetét írja le. (Ördöggörcs) Amikor ahhoz a fejezethez ért, ahol nagybácsijuk (már megint egy nagybácsi!) betegségét akarta

leírni (skizofréniás volt), a gép megbolondult. Nem lehetett tovább haladni vele. Egyetlen billentyű lenyomásnál leállt a gép és újraindított. Ami nem volt mentve, eltűnt. És ezt ismételte mániákusan, tíz percenként, tíz napon keresztül. A szakemberek megtették mindent, amit szétágazó informatikus tudásuk engedélyezett. Memória, vírusirtás, újrendszeresítés. Minden hiába. A kisördög, Karinthy Márton szerint a nagybácsi szelleme, befészkelte magát a szerkezetbe.

Hegedűs Géza, a legendás pedagógus és író remek életrajzi könyvében tucatnyi emberi csodával szolgál. Az apai nagyapa hét gyermeke közül öt egy napon halt meg torokgyíkban. Igaz, hogy új felesége (mellesleg sógornője) szült neki újabb hetet, de az elmenteket nem lehetett pótolni. Attól a naptól kezdve vált komor, hamar öszülő férfit, és ortodox zsidóvá.

Arnold az első házasságból szerencsésen megmaradt két gyerek egyike volt. Minden nap hajnalban kelt, ortodox vallásának összes hosszú imáit végig skandálva. Aztán a Royal Kávéházban megreggelizett. Roppant mód vigyázott magára. Soha nem ivott szeszes italt. Liftbe nem szállt, csillár alá nem ült. Viszont minden vasárnap a színházba ment. Egyhangú életében egy sorsjáték hatalmas nyeresége hozott rövid intermezzót. Bejárta a világot, időt és pénztárcát nem kímélte, aztán, mintha mi sem történt volna, ugyanott folytatta, ahol abbahagyta.

CSODÁK AZ ÉGEN

A levegő szerelmesei sokat köszönhetnek egy hajdani hadifogolynak, André-Jacques Garnerinnek. Ha ugyanis a szóban forgó úr nem szentel hosszú estéket azon mor-

fondírozva, hogy hogyan is tudna a legbiztonságosabban megszökni fogságából, akkor talán még most sem tartana sehol a légballon hajózás. Nem láthatnánk az égen időnként úszkáló színes lufi-hajókat, és nem fizethetnénk be szeretteinket egy-egy hőlégballonos kalandtúrára.

Igaz, hogy első, 1797-ben megtörtént felszállása nem volt kifejezett diadalmenet, mégis nagy szolgálatot tett az utókorunknak. Az ájulással végződő első kísérlet nem vette el a kedvét, tovább fejlesztette elképzeléseit. Fáradozásait siker koronázta: egyre magasabbra és egyre vakmerőbben szállhatott az ég felé az évről-évre tökéletesebbé váló járműveivel.

Robert Goddard is az eget vette célba, de képzelete még messzebb repítette előbbi kollegájánál. Akkor, amikor az emberek még csak lovaikat cserélték le automobillra, és a repülőzésnek még híre-hamva sem volt, Goddard arról ábrándozott, hogyan lehetne eljutni a Holdra.

Nem lehet azzal vádolni, hogy hamar feladta volna próbálkozásait. Már kisfiúként is petárdákat gyártott magának, ami annyira megigézte, hogy felnőttként sem hagyta abba, s ezzel a rakétagyártás alapjait rakta le.

Húsz éven keresztül kísérletezgetett, méghozzá titokban, hisz akkoriban finoman szólva furának tartották elképzeléseit. Ő azonban fáradhatatlanul gyártotta rakétáit, majd kivonszolta őket egy-egy közeli mezőre. Némelyik robbant, némelyik csütörtököt mondott. De két évtizedes kitartó és megszállott munka után, egy szép napon elemelkedett a földről ön-gyártotta rakétája. Igaz, hogy mindössze két és fél másodpercig tartott a látvány, de a rakéta tudora akkor úgy érezte, ezért a pillanatért érdemes volt élnie. Ettől kezdve egyre jobb és jobb rakétákat

kreált. Sikerült olyat létrehoznia, aminek a sebessége meghaladta a hang sebességét.

A rakéta eléggé közismert szó, népszerű óvodai jellel avanszált. De mi a csuda az a rakéta öv?

Nevéből viszonylag könnyen következtethetünk rendeltetésére. Wendell Moore, a Bell Aerosystems mérnöke találta fel az 1950-es években. Két tartályból, csövekből és fúvókákból álló szerkentyű, amit a „rakétázni” kívánó egyén magára erősít, és a levegőbe röpíti magát.

Moore maga ajánlkozott a felavatásra, 1961-ben, a Niagara vízesés melletti repülőtéren. Mivel mindössze húsz másodpercre elegendő üzemanyagot tartalmaztak a tartályok, meglehetősen ügyesen kellett sáfárkodni az idővel. Igaz, hogy villanásnyi időre, de Moore gond nélkül a magasba repült, bizonyítva ezzel, hogy az ember járművek nélkül is képes elérni az eget.

A rakétaövet eredetileg katonák számára fejlesztették ki. De aki látta a Tűzgolyó című James Blond filmet, az is találkozhatott vele. Bill Suitor kaszkadőr (Sean Connery-t helyettesítve) azzal repült át gond nélkül pár háztömböt.

A legújabb szerzemény ebben a műfajban a SoloTrek Exo-Skeleton Flying Vehicle névre hallgat. Olyan, mint egy nyitott vázú, egyszemélyes helikopter. Használója képes vele függőlegesen felszállni, vízszintesen haladni, elérheti az óránként 130 km-es sebességet is, és akár egy ebédlőasztalra is le tud szállni, ha úgy hozza úri kedve. Egy tankkal 260 km-t képes megtenni. A modern szerkentyűbe több millió dollárt investáltak, és közel hat évig dolgoztak rajta.

CSODÁK A VÍZEN

Heyerdahl-lal biztos izgalmas volt élni. A norvég tengerbiológus fogta magát, és feleségével együtt egy elhagyott szigeten rendezkedett be, hogy közvetlenül megta-paszthalhassa és kipróbálhassa a „paradicsomi életet”.

De nemcsak ez volt a tudós egyetlen megdöbbentő vállalkozása. Kitalálta, hogy át lehet kelni az Atlanti-óceánon, anélkül, hogy a modern hajózási eszközök bármelyikét is igénybe vennék. Kifejezetten az ókori egyiptomi hajók mintájára építtetett egy hajót, aminek első ránézésre érthető okokból nem jósoltak hosszú életet.

A RA II-ben nem voltak szegecsek, csavarok és nem hajtotta motor. Rövid és lapos teste papirusznádból készült. Fedélzetén egy kicsiny, rozoga kabin állt. Navigációs rendszer helyett a csillagok irányították. A legényeknek olyan élelemmel kellett beérniük, mint amit hajdani egyiptomi elődeik fogyasztottak: szárított és sózott húsok, datolya, füge, olaj.

Az óceánon való merész és elképesztő vállalkozást mindezek ellenére siker koronázta. Senki sem hitt benne, mégis sikerült. Kezdetleges technikával és elavult életfeltételek mellett is megbirkóztak a tenger kihívásaival.

Hasonló ötleten alapult Alain Bombard francia orvos akciója is. Hajmeresztő terve onnan fakadt, hogy munkája révén gyakran kellett hajótörést szenvedett betegeket ápolnia. Sokakon viszont már segíteni sem tudott. A kudarccok gondolkodásra késztették. Úgy okoskodott, hogy ha az emberek többet tudnának az óceánról és a benne rejlő lehetőségekről, akkor a hajótöröttek életben maradásának az esélye nagymértékben megnövekedne.

Elhatározta, hogy teljesen egyedül, egy egyszerű gumicsónakban kel át az óceánon, úgy, hogy csakis magára és a víz adta lehetőségekre apellál. Saját készítésű szigony-nal fogott halat, majd a csontokból eszkábált horgokat. Apró planktonokkal gazdagította étrendjét, az édesvíz-pótláshoz pedig a kifogott halak oldalát felhasználva szívta ki a nedveket.

Próbált egy nagyon szabályozott életrendet követni, amelyben óramű pontossággal evett, de a napi tornagyakorlatok, és naplórások vagy könyvolvasások sem hiányoztak. Rengeteg problémával kellett megküzdenie, de sikeresen ért véget próbálkozása. Bebizonyította, hogy az óceán életben tartja azokat, akik tudják, hogyan használják bőséges készleteit.

Ehhez persze nagyon tájékozottnak kell lenni, hisz köztudottan vannak olyan tengeri élőlények is, amiket jobb nagy ívben elkerülni. Ilyen többek között az ún. nyelvhal is, aminek körülbelül 240 méregmirigye van. Ha bekerül az emberi szervezetbe, visszafordíthatatlan roncsolást végez: szétzúzza a vörös vérsejteteket, görcsöt és belső vérzést idéz elő. Ugyanakkor kiváló szer a cápák kivédésére is. Egyetlen kanálnyi elég belőle ahhoz, legalább tizennyolc órán keresztül távol tartsa legvérszomjasabb (és legéhesebb) cápát is.

Az azért le lehet szögezni, hogy a kísérletezők, felfedezők mind megszállott emberek. De igaz az is, hogy nélkülük nem menne előrébb a tudomány.

Ilyen volt Lethbridge is, aki 1715-ben a vízbe merülést akarta tökélyre fejleszteni. Ha a tökélytől messze is volt, forradalmian újnak azért lehet nevezni tákolmányát. Leginkább egy fahordóra emlékeztetett „búvárruhája”. Kúp

alakú tölgyfa-kapszulát kell elképzelni, a tetején egy hajóablakkal. A fakoporsóban csak feküdni lehetett, megmoccanni aligha. Viszont a karjait kidughatta egy lyukon, a maga szolgálatára (vagy a cápák örömére).

Kezdetleges formai megoldásai ellenére nem lebecsülendők teljesítményei. Harminc percig lehetett vele a víz alá, akár 18 méteres mélységig is ereszkedni. Erre azelőtt még csak megközelítő példa sem volt!

Mégis: hol van ez a kétszázötven évvel későbbi járműhez képest, ami becsületes keresztségben a Trieste nevet kapta? Ezzel a tartállyal elérték az ún. Challenger-árok alját, a Föld legmélyebb pontját. A tengerfenéken landolt a Trieste 1960. január 23-án. Csodák csodájára itt, ahol a napfénynek még az írmagja sem lelhető fel, a teljes sötétségben (1000 méter alatt már az ún. afotikus mélység található, a fény teljes hiánya), 12 kilométerre a felszíntől is volt élet. Vörös rákok, lepényhalak, és apró egyéb halak garmadája úszott a térségben.

Ilyen mélységben elképesztő nyomás nehezedik az emberi testre. Tízszeres mélységben az ember tüdőkapacitása a felére csökken. A Trieste-re nehezedő nyomást 180 000 tonnára becsülték.

Pár évvel később (1977-ben) aztán, az Alvin elnevezésű tengeralattjáró tudósai is érdekes dolgokat figyelhettek meg. A lávakürtők közelében rákokat, és narancssárga, pitypang formájú halakat találtak. Aztán még egy különleges, kígyószerű lényt is, amit addig senki sem ismert. Nem volt szemük, nem volt szájuk, nem rendelkeztek mozgásszervekkel, mégis éltek. Mint kiderült a sziklák repedésein kiszivárgó meleg vizeknek a lakói voltak azok

a kénen élő baktériumok, amik a különös kígyófélét életben tartották.

Ez az expedíció hatalmas felfedezést tett: bebizonyosodott, hogy nem minden létforma ugyanazokat a szabályokat követi. Vagyis lehet élet azok nélkül a feltételek nélkül is, amit eddig egyébként a lét alapvető és nélkülözhetetlen feltételeinek véltünk!

A tenger kutatásai közül is kiemelkedik egy, a Challenger, ami 1872 és 1876 között megkerülte a Földet, azzal a szándékkal, hogy a világ óceánjait áttanulmányozza. Az extrém méretű kutatásokat jellemezzék csak a számok: a hajó három és fél évig bolyongott a világ vizein. Összesen 110 000 kilométert tett meg. 500 méter mélységről is hozott fel mintákat. 4717 új fajt fedezett fel. Átfogó jelentése, ami a kalandos felfedező útvjáról számolt be, 50 kötetben fért el (29 500 oldal). Ez hetvenhat szerző tizenkilenc éven át tartó munkáját dicséri.

Egy híres kapitány

Ha tenger és ha misztika, nem lehet szó nélkül elmenni Cousteau kapitány mellett. A híres hajós esetében nemcsak azok a mitológiai nevek a különlegességek, amik életéhez hozzátartoztak (hajói nevét a mitológiából vette: Calypso, Diogenész, őt magát a tenger Odüsszeuszának nevezték), hanem különféle történetek is.

Misztikusnak tekinthető leghíresebb hajójának, a Calypsonak élete is. Ahogy elfeledett aknaszedő hajóból lett a világ egyik leghíresebb és közkedveltebb hajója, szimbó-lummá vált, antropomorfizálódott, hogy aztán, mint a lazacok, visszatérjen „ívási helyére”, és rozsdásodással válaszoljon az őt ért méltatlanságra.

Cousteau kutatásai is számos érdekességgel szolgáltak. Egyik alkalommal Észak-Afrika partjainál merültek alá, a sokat mondó „démonok gödrébe”, egy víz alatti barlangban. Egy tevét zártak ketrecbe, hogy a cápákat odacsalogtván közeli fotókat készítsenek róluk. Állítólag egy olyan titokzatos lény szedte miszlikre a ketrecet, amiről a történetet követően nem akartak nyilatkozni. Félték, hogy túlzott riadalmat keltenek ezzel az emberekben.

Másszor a Bermuda háromszög legmélyebb üregébe merültek le. Amit ott hallottak, arról nem akart senki sem beszélni. A kiszivárgott információk szerint „emberek fájdalommal átítatott sikolyai” váltottak ki sokkos állapotot a szemtanúkká lett búvárokból. Hogy ebből mi az igazság, és mi nem, az nem eldönthető.

De azért mégis meglepő, amit Cousteau mondogatott ismerősei körében: az emberiség nincs felkészülve arra, ami következik, ezért ő semmilyen intézkedést nem tesz ezzel kapcsolatban, pár ezer év múlva úgyis eltűnik az emberiség a föld színéről. Társszerzője, akivel számtalan könyvet alkottak, nem éppen címszerű, viszont roppant talányos címet adott egyik könyvének: „Az emberiség el fog tűnni, annál jobb lesz.”

CSODA-JÓGIK

Mindenekelőtt nem árt valamit tisztázni. Az igazi jógi nem kérkedik természetfölötti képességeivel. A sziddhik feletti uralom természetes velejárója kivételezett helyzetének, megtisztulásának, megvilágosodásának, de nem azért kapta a mindenhatótól, hogy cirkuszi mutatóvánná silányítsa. Ennek ellenére, találkoztak már olyanokkal, akik ember fölötti képességeikkel rukkoltak elő a nagyközönségnek.

Hogy ők jógik, fakírok vagy csak szimpla csalók, azt nem ez a cikk fogja megválaszolni. Mert ez csak mesél.

Kötél a semmibe

A jógi leül a földre, felhajít az égbe egy kötelet, ami nem hull vissza. Egy kis inas, a segítője felmászik rajta. Aztán véres testrészei hullnak alá, mire a jógi felmegy érte a semmibe, és visszahozza őt, teljes épségben.

Blavatsky asszony, a teozófiai Társaság megalapítója szerint ez egyszerű hipnózis: a jógi szuggerálja a nézőközönséget.

Mások arra jutottak, hogy csak valami trükk lehet az egész, roppant elmés fizikai megoldásokkal. Például a szem elől téveszthető zsinórokkal, aminek a másik, rögzített végét a közönség nem láthatja.

A háromra megnövő mangófa

A jógi ül a földön, kezében egy mangó mag. Eltemeti a föld alá, kis kupacot emel fölé, és pár percig delejes mozdulatokkal simítgatja a kupac tetejét. Pár perc múltán leveszi a kupacot takaró kendőt, s alatta ott a 10-20 centi-re kinőtt fácska. Aztán újból letakarás és újból leleplezés. A fa kétszeresére nőtt. A harmadik takarás-leleplezés után már sudár, gyümölcsökkel teli fává sarjadt.

Egy német teória szerint a mangófa nem mangófa, hanem gumifa, amit össze lehet gyúrní egészen apróvá. Arra viszont nincs magyarázat, hogy veszi őket elő a jógi a kellő pillanatban.

Schwerin gróf, egy német természettudós viszont nem zárta ki a fa gyors növekedésének lehetőségét. Ha a mangót előzőleg enzimoldatban áztatják, és nem vízzel, hanem egy speciális folyadékkal locsolják, elképzelhetővé válik a hirtelen növekedés.

Élő halott

Haridas esetét több szemtanú is végigkísérte. Köztük volt egy orvos, és egy tucat katona, meg követségi ember. Vagyis dokumentált tény.

A fakír először megtisztította testét. Egy hosszú vászon-szalagot nyelt le, majd húzott ki magából. Testnyílásait betömte viasszal, nyelvét pedig visszahajlította. Leállította szívverését és lélegzését. Ezek után egy ládába tették, és a földbe süllyesztették. Betemették földdel és a biztonság kedvéért még búzát is szórtak rá. Negyven nap után emelték ki a tökéletes egészségnek örvendő jógit. Tanítványai megdörzsölték szívét, meleg vízzel átmosták testét. Fél óra múlva már beszélt is Haridas.

A magyarázók szerint önszuggesztióval történnek az efféle csodás esetek.

A teljességhez hozzátartozik, hogy pár év múlva, újból megkísérte a lehetetlent, Haridas nem élte túl a negyven napos erőpróbát.

Vannak más tények is ezzel kapcsolatban. A millennium évében indiai orvostanhallgatók mutatóványát kísérhette végig a nagyérdemű. A diákok nyolcnapi „meghalás” után pattantak ki üvegekoporsójukból, ember tömegek asszisztálása mellett.

Illatok, tárgyak a semmiből

Maga Jogananda, a nagy jógi is beszámol hasonló esetekről, egykori mestereit felhozva példaképül. Az ő szava pedig elég hitelesnek számít.

Ganda Baba, az illatos szent, bármely szagtalan növényt képes volt illatossá változtatni, feléleszteti egy elhervadt növényt, vagy az ember bőrét feltölteni olyan illattal, amilyennel akarta.

Pillanatok alatt rózsaillattal töltötte fel az őt meglátogató Jogananda tenyerét, és jázminillattal egy közelben levő szagtalan virágot. Képes volt arra, hogy bármely tárgyat vagy gyümölcsöt materializáljon.

Jogananda szerint ez úgy lehetséges, hogy a jógi a pránára hangolódva olyan mértékben volt képes az elektronokat irányítani, hogy azok átrendezték a rezgésszerkezetüket. Ezek a csodák tehát a rezgések megtestesülései voltak, és nem hipnózis alapú, belső érzetek.

Az „illatos szent csodái látványosak, spirituális szempontból azonban haszontalanok.

Egy hiteles szemtanú

Ha valakinek, hát Széchenyi Zsigmondnak hinni illik. A „nagy magyar” ükunokaöccse maga írta le útinaplójában, a Nahar-ban az esetet.

Indiában akadt rá a „szent emberre”, aki először különös külsejével keltette fel a figyelmet. A vándor-aszkéta nyíratlan volt, piszkos, és hamuval bevont. Egyik kezében hosszú támaszkodó bot, másik kezében egy pálca, rajta öt madár. Azt állította, ért a madarak nyelvén. A hitetlenke-

dő Széchényinek elő is adta mutatványát. Az a madár hozott a fáról levelet, akit „megkért” erre. Felhajított a levegőbe egy gyűrűt, amit az a madár szállított vissza, akivel „megbeszélte” ezt. Még egy cigarettát is kiemelt a nagy utazó tárcájából az a veréb, akit „felkért” erre idomárja. Széchényi csak ámult-bámult, nem hitt a szemének, még akkor sem, amikor már csak a távozó jögi hátát látta, aki bűvészetét ingyen adta. Hisz nem kért az sem cigarettát, sem rupiát.

„Álmélkodva nézünk a távozó sadhu után. Mit mondjunk? Fogjuk rá, hogy betanított madarak? Hogy türelem kérdése az egész? Nevezzük tán misztikumnak vagy emberfeletti erőnek? Azt hiszem, leghelyesebb: hallgatni és csodálkozni.”

Tűzön járás

Szándékosan hagytam utoljára. A jelenség fölött korábban ugyanúgy nem tudtak napirendre térni, mint a többi megmagyarázhatatlan dolog fölött.

De miután manapság minden második ezoterikus járt már tűzön, anélkül, hogy bármi baja lett volna, a csoda kezd gyakorlattá válni. Lehet, hogy nincs rá magyarázat, mégis létezik.

Állítólag Spanyolországban élt egy szekta pár száz évvel ezelőtt (Saludadores). Azt hirdették magukról, hogy ők a vértanú Szent Katalin leszármazottjai, amit a testükön látható kerék formájú anyajegy is bizonyít. További bizonyítékként a szekta tagjai rendszeresen kortyolgattak forró olajat, és rendszeresen parázson jártak. Kézzrátevés-sel és nyálkenegetéssel orvosoltak mindenféle nyavalyát.

A XVII. században egy Richardson nevű angol borzolta a kedélyeket. Izzó parazsat szopogatott, égő ként tett a nyelvére. De nemcsak azt. Megengedte, hogy parazsat tegyenek a nyelvére, s arra egy szelet húst. Fűjtatóval addig élesztették a „nyelv-tüzet”, amíg a hús meg nem sült.

Hogy ki fogyasztotta el ezután az ingyencséget, arról nem szól a fáma.

BENNED A CÉL ÉS NÁLAD A KULCS

CÉL VAGY VALAMI MÁS

„Hétszer tíz év az emberélet, félig elalszod, félig elfecsérelod.”

Megkérdezni valakit az élet értelméről olyan, mintha azt kérdeznénk, mi értelme van a zenének. Mégis, az ember fáradhatatlan öszvérként rója útjait ezen az agyontaposott ösvényen, keresi, kutatja, kérdezi, hogy miért is van a világon. Az élet értelmének lázas keresése egyenesen arányos az életkorral. Minél nagyobb kupac mögöttünk a ledarált évek faforgácsa, annál sürgetőbb, követelőzőbb a válaszkérés.

Hankiss Elemér szerint jó, ha figyelembe vesszük a görög bölcsek ez irányú tapasztalatát: az nem élet, amit nem értesz meg. Mintha ez olyan könnyű lenne!

De ha már a görögöknél tartunk, megfogalmazták ők másként is az élet értelmét: azért jöttünk a világra, hogy gyakoroljuk a meghalást. Az első hallásra talán meglehetősen tűnő kijelentés valójában egyáltalán nem az. Az élet tényleg tele van kis halállal, gondoljunk csak alapvető ritmusunkra, az éberség és alvás periodikusságára, és a számtalan temetésünkre: néha reményeinkre vetünk keresztet, vagy szerelmünktől kell örök búcsút venni, jobb esetben illúzióinkra borítunk fátylat. Szóval tény, hogy folyamatosan veszítünk el valamit: egy egzisztenciális bukással autónkat, lakásunkat, az idő múlásával fogainkat és hajszálainkat, egy lelki defekt nyomán életkedvünket.

A tibeti szerzetesek köztudottan mindent szakrálisan közelítenek meg, az élet leghétköznapiabb cselekedeteit is. Így veszik fel az energia lábbejjét, amikor cipőt húznak, és így fejlesztik együttérzésüket minden érző lény iránt, amikor lefelé menetelnek a lépcsőn. Vannak rendek, amelyek tagjai egész életükben a halálra készülnek.

Azonban az élet nem csak halálok, elhagyások, és elvesztések sorozata, hanem hála a soha el nem évülő dialektikának: épüléseké is. Persze adódhatnak olyan furcsaságok is, mint a rák paradoxona: éppen új sejtek féktelen születési kedve okozza a halált. De általában és rendszeren a két dolog, a születés és a halál, a jó és a rossz, a yin és a yang kergeti, szervezi, kiegészíti, instruálja egymást működő organizmussá.

Az embernek van egy felszíni énje, aki teszi dolgát, családot alapít, munkába jár, pénzt keres, tevékenykedik, és van egy másik, egy rejtettebb, amelyik folyamatosan befelé figyel, kételkedik, kérdez. Olyan dolgokat, amilyenekre csak nehezen születik válasz. Aztán megszületik, de elévül. Hiszen ahogy változik az ember, úgy változnak a kérdéseire adott feleletek tartamai, lényegei, hangsúlyai.

A változás minden triviális dologban tetten érhető.

Próbáljuk csak ki: vegyük elő kedvenc könyveinket életünk különböző szakaszaiban! Mindegyik korban mást fog mondani nekünk, másra figyelünk fel, más üzenetet kapunk tőlük, minduntalan belénk csimpaszkodnak olyan új mondatok, amiket addig észre sem vettünk. De nem is kellene ehhez évek. Ha mondjuk délelőtt kilenc-kor olvasunk valamit, mást fog mondani, mint az este tíz órai újraolvasásnál. Vagy: ez a cikk most ezekből a szavakból és gondolatokból áll, amik itt olvashatók. De ha

húsz perc múlva leülnek, és újra nekigyürkőznék a Célok Firtató okoskodásnak, már szavak más sorrendje fűzne gondolatláncot, ami már más szöveget adna, mint pár perccel előbbi kistestvére.

Az utóbbi évtizedekben divatos a keleti filozófiák felé kacsintgatni. Talán azért, mert homályosan érezzük, hogy ők tudnak valamit, amit mi nem. Miénk a találgatás, övék a tudás. Ott a miénknél legalábbis közelibbnek látszik a természet, a dolgok összefüggései, az elemi dolgok megbecsülése, a mindenség „szent tánca”.

Szögyal Rinpoce szerint a nyugati embert a cselekvő lustaság jellemzi. Ezen azt érti, hogy egész nap lázasan tevékenykedik, miközben a lényeges dolgokra nem hagy időt. Minden ember céllal születik. Ezért a feladat látszólag roppant egyszerű: megtalálni ezt a célt, és beteljesíteni azt. Megtanulni bölcsnek lenni és szeretni.

Hozzá tenném Gyökössy Endre szavát: mégis-szeretni. „Nagyon megrendítő érzés, amikor valaki elkezd valakit annak ellenére szeretni, hogy nem szeretetreméltó, vagy tovább szeretni, mégis. No, ez az agapé, a «mégis szeretet»”. Olyan helyzetbe, ahol a „mégis-szeretet” gyakorlatla lendítene át, nagyon sokszor belekerülünk életünk folyamán. Legyen ember, tárgy vagy szituáció, amin túl kéne ugranunk.

Mindegyik szimpatikus alternatíva. Azonban gyakorlatba ültetni valamit, ami ezt megelőzően csak elmélet volt, nos, az mindig kemény dió.

Mindenki másra született. Más a vágya, az öröme, a teendője, magasztosabb szóval a küldetése. Mindenki más-hova született, egy képzeletbeli toronyház adott emeleté-

re. Mindenki feladata ott van, a rá szabott négyzetméterek valamelyikén. Ennek megértésére nem kell filozófia szakot végezni, elég egy konyhatündér gyorstalpaló is.

Természetesen vannak egyetemes vágatok, jól bejáratott keréknymok az élet menetét illetően. Kapunk elődeinktől egy olyan forgatókönyvet, amit tanácsos betartani, mert különben kilógunk a sorból, vagy frusztráltságunkat erősítjük. Ennek az íratlan szabálynak megfelelően kollektív igyekezettel hajtjuk egy jól működő család, egy megfelelő munka feltételeit, keressük a hasznosságot, megtöltjük az életterünket azokkal a kellékekkel, amelyek e közös társasjáték elkerülhetetlen eszközei: lakás, kocs, technikai eszközök, utazások meg hasonló. Persze ebben a Gazdálkodj okosan játékban is vannak, akiknek jobban és vannak, akiknek kevesebb sikerrel forog a kerék. De még az élet (játék) fő nyerteseiben is ott motoszkálnak azok a bizonyos nagy kérdések. Ebből, ha okosabbak nem is leszünk, annyit mindenesetre meglátunk, eltéveszthetetlenül, fényszórószerűen, hogy nem a megszerzett javak és elismerések kilóban mért tömege a lényeg. Ha pedig nem az, akkor magától értődően kell, hogy legyen valami, ami ezeken túlnő, egyetemesebb: elégedettségre vágyunk, ezt szeretnénk elérni. Megnyugvást, harmóniát, békét. Fejlődést. Okosodást. Boldogságot.

S hogy ezt hogyan érhetjük el? Veszekedett útkeresők nyomán sarjadnak ki a földből jó kis praktikák: terápiák, önismereti tréningek, párbeszéd, megvilágosodottak beszámolói stb. stb. A meditációval és jógával alkalmunk adódik egy kicsit becsukódni, egy kicsit feltöltődni erővel és energiával. Ezzel párhuzamosan tudatosítani mindent, ami engedi magát: minden örömrket és bánatun-

kat megélni, tudni róluk, ismerni a kezelhetőségük mértékét és mikéntjét.

Korunk talán leggyakrabban kiejtett és emlegetett varázsszava a tudatosság. A keleti irodalmak bőséggel ontják az ezzel kapcsolatos tudnivalókat. Ha a tudat elefántját minden oldaltól megkötözzük a tudatosság kötelékével, minden félelem elillan, és teljes boldogság köszönt ránk. Minden ellenség minden tigrise, oroszlánja, medvéje és kígyója, a pokol összes szörnye, a démonok és a borzalmak, mindezeket megkötözi tudatunk hatalma.

A tudatosság révén van esély arra, hogy lényünk szétszórt, egymással harcoló aspektusai megnyugodjanak és kiegyensúlyozódjanak. Másrészt a tudatosság kioltja negatív tulajdonságainkat, agresszivitásunkat, érzelmi forrongásainkat, amelyek egyébként életünk nagy részét uralják.

Azon túl, hogy tisztességgel felneveljük gyerekeinket, hogy megszerzünk néhány diplomát, és élvezzük az élet adományait, hogy megküzdünk bajainkkal, legyőzzük a betegségeinket és félelmeinket, van még egy feladatunk.

„Mindig és állandóan készen kell állnunk a változásra... Az igazi béke és nyugalom csupán a változásba való belélepedés és az élet folytonos áramával szemben tanúsított rugalmasság eredménye lehet.” Jó lenne megismerni és elhelyezni magunkat a teremtésben a minket megillető helyre, felfogni, hogy akkor is alkotó és befolyásoló tényezője voltunk a világmindenségnek, ha konkrét visszajelzését nem kapjuk ennek. Ha nem jövünk rá életünk értelmére, akkor is van értelme. Ha szerencsénk van, nyerünk a Nagy Kérdések Hiteles Válaszai nevű játékban, ha nem, elégedjünk meg azzal, hogy valaki már járt így előt-

tünk. Van, aki tudja a tutit. A várakozás ettől reményteljessé válhat.

Különállónak felfogni magunkat csak tudatunk optikai csalódása - állítja Einstein. Börtön, ami pusztán személyes vágyaink kielégítését teszi lehetővé. Minden ember része az univerzumnak, annak a bizonyos jégtörő óceánjárónak valamelyik kis csavarja, szóval, ha tetszik, ha nem, összetartozunk, egy hajóban evezünk. Senki sem élhet a másik nélkül, metaforikusan és ténylegesen kötődünk egymáshoz és a természethez. Ezért a legfőbb cél, amit tehetünk, segíteni a másinak, önzetlenül, a segítség örömeért, tenni valamit a magunk szűkre szabott lehetőségei szerint a biológiai és szellemi környezetünkért. A László Ervin megfogalmazta „planetáris tudat” vezérelje gondolatainkat, a felelősség érzete egymásért és a viláért. S hogy ne csak teoretikus szólamként visszhangozzon agyunkban, cselekedetté kell formálni a felismerést, hogy összetartozunk, mint William James szép hasonlatában a jéghegyek.

Jól mondta Shaw: „Az élet igazi öröme: elhasználnodni egy célért, amelynek a nagyszerűségét nem ismertük fel, és teljesen megőrlődni, mielőtt még a szemétdombra hajítanának bennünket, hogy természeti erő lehessünk, ne pedig szenvedésekből és fájdalmakból álló önző, nyomorult kis ember, aki panaszkodik, mert a világ nem annak szenteli magát, hogy őt boldoggá tegye.”

Patrul Rinpoce tibeti mester mindig sírt újévkor. Azon bánkódott, hogy megint elmúlt egy év, és megint nagyon sok ember került felkészületlenül közelebb a halálhoz. Annyi mindent nem tudunk akkor, a halál pillanatában, amit pedig sokkal korábbról már illene tudni. Például azt

a pofon egyszerűnek látszó, de valójában rafináltan bonyolult kérdést, hogy mire születtünk a világra? Vagy hogy jól éltünk-e? Hogy teljesítettük-e azt, amit csak mi tudtunk teljesíteni? Tudjuk-e, hogy az utolsó kilégzés és a belső lélegzés megszűnése között annyi idő telik el, mint ami átlagosan egy étel elfogyasztása. (Kb. 21 perc, mint sokak szerint a lélek súlya) Vajon véletlen az étel-élet anagramma játéka?

Összefoglalás következik. Mint tanórán, a szünetet jelző kicsengetés előtt.

Benned a cél és nálad a kulcs. Mindkettőt neked kell megtalálnod. Mindenkinek van szerepe, küldetése, helye. Mindenkinek más, másutt. Az értelmes élethez jó stratégia, ha megtaláljuk a lényegét. A lényeg megtalálásának göröngyös útjához viszont strapabíró bakancs kell, amihez több tucat kis cipész szerszám áll rendelkezésre: önismeret, tudatosság, tudás, segítség, szeretet. Mégis-szeretet. Bármelyiket felkaphatjuk a földről, egymás után vagy egyszerre. Jó bakancshoz nem kell cégér, csak sok jó szerszám.

BOLDOGSÁG MEGCÉLOZVA

„A boldogság a disznóól eszménye.” Einstein pikírt véleménye ellenére mindnyájan ezt célozzuk meg privát céllövöldénkben.

Ha a világon bárkit, bármikor megkérdezőnk arról, hogy mit szeretne elérni az életében, akkor bárki, bármikor kápásból ugyanazt feleli: boldogságot. Ha boldogságról van szó, akkor az esetek többségében valami nagyon derűs, rózsaszín, finom rezgésű ködből derengenek fel képek.

Bodor Pál szerint karácsonyi emberfajták vagyunk: azt hisszük, hogy a boldogság fényes, ünnepi, eszményi. „A boldogság előfeltétele az *elvárások kialakítása*; az emberek zöme valami főnyeremény-szerű élményként, körvonalazatlan, de minden sejtet betöltő, robbanásszerű eseményként képzei el a boldogságot, ahogy a gyermekek az esztendőnyi körforgásban a szertartással, csodavárásokkal, illatokkal, szikrázással, meglepetéssel gazdag karácsonyt; így várják el az emberek az egész élet karácsonyát. Valamilyen messianisztikus pillanatként, a nagy biológia örömhöz, a nemi ösztönhöz hasonlatos csúcspontként. És a Véletlenhez fohászkodnak érte; az életükbe kívülről behatoló eseményre várnak. Nagyon kevesen mérték fel a mindennapi, építkező boldogság, az önmagunk tökéletesítésében és a többiek szolgálásában rejlő legtisztább boldogság lehetőségét.”

Szobotka Tibornak, aki hiába írta egy versében, hogy „Tépjetek szét, de nézzetek meg”, sem nem tépték, sem nem nézték, és aki ettől (is) egész életében sóváran vágyta az elismerésben ízesülő boldogságot, van egy elbeszélése, amit maga is kiemelt írásai közül. Egy férfi története ez, akit boldogító embernek nevezett el. Noha saját maga a megtestesült boldogtalanság, arra tette fel életét, hogy legalább másokat boldoggá tegyen. A férfi már tizenévesen arról szónokol, hogy nincs igazság a földön. Élete tele van kudarcokkal, megalázásokkal, menekülésekkel. Kerüli az embereket, miközben minden vágya, hogy segítse őket az igazságtalan élet egyenlenségeit kisimítani.

A boldogság tárgyalása kapcsán gyakran megfeledkezünk arról, amivel Desmond Morris kezdi a boldogságról

szóló könyvét: mindenki mástól válik örömittassá vagy emelkedetté. Van, aki a pénztől, van, aki a testi kielégüléstől, van, aki az önfeláldozástól, de olyan is akad, aki mondjuk a gyilkolástól. A mámor az öngyilkos merénylő vagy a szadista szemeiben is ugyanolyan fénytöréssel csillog, mint a normális társaikban. Néró zenélt, miközben Róma porig égett.

Bodor Pál egyik hőse, dr. Toór Gábor elhatározta, hogy a boldogság kutatásának szenteli az életét. Onnan indult ki, hogy noha a boldogság rendelkezik a legnagyobb könyvészzel, mégsem rendszerezte még senki sem sorait. S miként apja a felhőkben megtestesülő mulandóságnak és örökkévalóságnak lett a megszállottja, úgy Gábor a boldogelméleté. A számára is nagy falatnak tűnő tanulmányból csak néhány címszó: a szerzés és a bosszúállás öröme, a hatalom elégtétele, a csakazértis jóság szépsége, a „zsákutca boldogság” (vallás), a múlandó „privát örömök”, az „ünnep-örömök” (érzéki örömök). Ebből is látni, hogy a boldogság témája feneketlen kút!

A bőség zavarával kezdődhetnek a boldogság körüli anomáliák.

Aztán folytatódhatnak a jelentéskörével. Talán mindenki mást ért(het) rajta. Egyiptomi hieroglifában egy szál rózsza, Kínaiban egy tál rizs a boldogság jele. Nálunk sokan összekeverik az elégedettséggel, a jó étellel, a nyugalmas napokkal. Pedig a boldogság egy olyan állapot, ami valami előzőhöz viszonyított jobbulás. Egy korábbi hiányállapot váratlan feltöltődése. Az intenzitásától függően éteri érzékeket megcsiklandozó emelkedettség vagy feszülő izmokat szétfeszítő kirobbanás. (S persze a kettő közötti millió változat). A boldogság mindig ruganyos,

mint Határ Győzőnél. Ő például atlantidához hasonlítja boldogságállapotait, a bogárhoz, aki pehelykönnyűnek találja a földet, amikor hátára fordítják.

Meg hát, ott van az emberi természet. Ami tudvalevőleg könnyebben konzerválja a rosszat, mint a jót. Valahogy súlyosabbak, élesebbek, a fájdalom emlékei, mint az öröme. Csípősebbek a fájdalom, mint az öröm könnyei. A zuhanás gyorsabb és erőteljesebb, mint az emelkedés. Francis Bacon festő mondta egyszer: „a sikolyt már elég jól tudom ábrázolni, de a mosollyal még gondban vagyok”. Van abban némi igazság, hogy a boldogság pillanatai mintha csak írásjelekként villannának fel életünk születéstől halálig tartó rövidke mondatában. Hogy legalább jelzővé avanszálódjon, kellene egy kis tudatváltás.

A keleti bölcsélet azt mondja, hogy a boldogság nem megszerezhető. Hogy miért nem? Azért, mert már birtokában vagyunk. Ha megkérdezik valakit, hogy boldog-e, akkor a tudatára ébredt ember azt válaszolja: Miért ne lennék az? A boldogság olyan pillangó, ami elszáll, ha kergeted, de válladra röppen, ha elcsendesülsz.

Addig, amíg a mindennapi, építkező bölcsülésünkig el nem jutunk, olvassunk a boldogsághelyzetről, József Attilával.

A rossz hányja, a rossz veti
az embert, - ez kijárt neki.
Magára zárta a kaput,
csak akkor volt jó, ha aludt.
Mert annyi rossz ösztön sodorja,
nem tud szeretni éhgyomorral,

mert nem sétál, hanem azon van,
hogy a dolgot komplikálja nyomban;
a boldogság jött, - ő meg elszaladt
hja, - buta volt és az maradt.

SZERESSÜK EGYMÁST, GYEREKEK!

Szívszorító szív-ajándékok

Ha szerelmesek vagyunk, szíveket rajzolunk a homokba, Valentin napkor meg mindenféle szív-közeli dolgot vásárolunk. Szívhez szóló költeményeket skandálunk, és szív alakú csokikkal édesítjük kedvesünk érzékeit.

De miért épp a szív lett a szeretet szimbóluma?

Ha érzelmeink túlpörögnek, a szív tájékán érzünk bizsergést. A mellkasunkra tesszük a kezünket, csillapítandó az alatta lüktető kergetőzést. „Megszakad a szívünk”, „kiugrik a helyéről”, ha bármilyen érzelmi sokk ér bennünket. Akit (vagy amit) a legjobban szeretünk, az a „szívünk csücske”, a legjobb barátunkat meg „szívbélinek” nevezzük.

A szív nem csak az emberi test fizikális központja, hanem az érzelmek, az intellektus központja is.

A jógaírodalom is a test középpontjának tekinti a szív-csakrát (anahata csakra), amely spirituális demarkációs vonal az ész, és az érzelmek között.

Az első szív-forma i.e. 3. évezredből származik, Afganisztán területéről, egy stilizált fügefalevélként megjelenve. A mai szívforma két ellentétes irányból terjedt el, isten és az ördög műveként. Egyrészt az egyház révén,

amely az isteni szeretet jelképeként szerepeltette, másrészt a kártyajátékokból („az ördög bibliája”), amelyek német és francia közvetítéssel lepték el a világot. Ezek után nincs mit csodálkozni a szív ellentmondásosságán.

Az első megjelenése óta végtelen megtestesülést öltött szívszimbólumunk, készült belőle már minden, ami elkészíthető.

Tudományosan igazolt szeretet

A kutatók rájöttek, hogy a szeretet állapotában a szív dobogása „zeneileg harmonikus”, és az így keletkező elektromágneses impulzusok meglepő módon megfelelnek a Föld fő rezgési frekvenciáinak és az emberi agy alfa-hullámainak.

Egy amerikai professzor, Randolph Byrd az ima erejét vizsgálta. Abból indult ki, hogy ha sok ember összeáll egy közös cél érdekében, akkor az így keletkező agyi energia valamilyen szinten materializálódik. A materializálódás pedig valamilyen pozitív hatás vagy változás formájában tetten érhető.

Végeztek kísérletet betegekkel kapcsolatban is. Egy mélyen meditáló és imádkozó társaság pozitív gondolatokat küldött a betegek egy bizonyos részének. A befogadó csoport jobb eredményeket produkált a gyógyulásban, mint az, akikre senki nem gondolt.

Emoto vízkísérleteit ismerve ebben nincs is semmi szenzáció. Ő nemcsak beszélt a gondolat teremtő erejéről, hanem fotókon is illusztrálta azokat. A szeretett vízcseppek gyönyörű kristályalakzatokban manifesztálódtak, az utáltak meg torz alakban jelentek meg. Az ember sincs

másképp. Ha szeretik (és ha szeret) sugárzik, él, és vibrál. Ajka mosolyog, édeset érez a szájában. Ha utálják (vagy ő utál), akkor lehangolt, energiátlan lesz, sötét, el nem múló árnyakkal, lefelé görbülő ajkakkal és keserű szájízzel.

Közös imák

Legyünk bár a legkeményebb, a legmegrögzöttebb ateisták, imákat akkor is tartunk magunkban. Akkor, amikor veszélyes helyzetben vagyunk, vagy amikor nagyon nagy a sóvárgásunk valami felé.

Az ima tehát egy univerzális spirituális segédeszköz. Mindenki alkalmazza, kivétel nélkül mindenki.

Az élet értelmét már oly sokan keresték-kutatták. S valahogy minden út ide, a szeretethez vezet.

A mások megértése, és segítése adhatja meg az élet legfőbb értelmét, üdvözlését, és boldogságát. Csak az ember hajlamos arra, hogy nagyon szűk körben keringjen a szeretetre vadászva. Ezért hajszol egész életében szerelmeket, vagy küzd barátai, szülei elismeréséért.

De mi lenne, ha tudatosan tennénk ezt? És nemcsak a saját, privát örömeinket keresnénk, hanem a másokét is?

A bódiszattvák azt mondják: nem haladhatunk addig tovább, míg a többiek hátra maradnak. Ha valakinek, nekik hihetünk. Ők olyan spirituális lények, akik elérték a megvilágosodás állapotát, kiléptek a karma körforgásából, de mégis a földön maradtak, csak azért, hogy tanítsák az arra fogékony embereket.

Ken Dychtwald, amerikai gerontológus, egy hosszú böjt után, amely során a szeretetről elmélkedett, a következő

gondolatokat fogalmazta meg. „A szeretet annak a méltánylása, hogy apró porszemek vagyunk a nagy földi szószban, ami szintén egy apró porszem a még nagyobb kozmikus szószban. Szóval a szeretet ráébredés erre a gyönyörű energetikai kapcsolat rendszerre, s egyszerre természetes hála is, hogy benne lehetünk. Úgy tűnik, többé nem az a kérdés, hogy hol keressük a szeretetet, hanem hogy tudatában vagyunk-e a meglétének. Ez nem a feltalálás, hanem a felfedezés esete.”

A része vagyok az egésznek nem holmi ezoterikus lila ködöcske, hanem tudományos valóság. László Ervin, vagy a tudósokból verbuválódott Budapest Klub is ezt hangoztatta. Ők a planetáris tudatról beszéltek. Ez annak a beismerése, hogy alkotóeleme vagyok az univerzumnak, és ez által én is ugyanúgy felelősséggel tartozom az egésznek, mint bárki más, aki ennek az egésznek szintén a tagja.

Jegyzed meg az időpontot: 12 óra 12 perc

Észak- és Dél-Amerika őslakói évszázadokon át közvetítették üzeneteiket, amelyek arról szóltak, hogy van a világban egy kozmikus rend, amelyben mindennek és mindenkinek megvan a maga helye és az értelme. Régóta fáradoznak azon, hogy egy közös, nemzetközi összefogás jöjjön létre, a Föld megmaradása érdekében.

Egyes törzsek (a hopik és a dakoták) szimpatikus „spirituális segélytervet” dolgoztak ki. Úgy gondolták, a Föld érdekében közös imádságokat lehetne tartani, az egész világra kiterjedő békeimát és közös meditációt.

Ők bíznak a „célirányos csoporttudat” pozitív hatásában, még ha nem is így nevetik programjukat. Kitalálták, hogy ha helyi idő szerint pontosan 12 óra 12 perckor a földkerekség minden pontján egy pillanatra befelé fordulnak az emberek, és arra koncentrálnak, hogy „legyen béke a Földön”, akkor annak pozitív hatásai lehetnek. Minden hónap első napján, 15 percig végzendő ez a különös meditáció.

A programjuknak nevet is adtak: Light-Shift 2000.

Szerintem ennél bájosabb, világra szóló projekt még nem igen született. Aki kedvet érez hozzá, csatlakozhat.

A BÖLCSEK AZT MONDJÁK...

Isten nélkül nem megy

Rick Warren, baptista lelkész szerint, ha ki szeretnénk deríteni, hogy miért is születünk erre a bolygóra, akkor Istennél kell kezdenünk. Miért? A válasz roppant egyszerű: isten szándékai neki születtek, az ő céljaira, vagyis ha tisztában vagyunk istennel, nagy esélyünk lesz arra, hogy tisztában legyünk magunkkal is.

Nem mindenki hisz Istenben, az élet katartikus pillanataiban még sincs olyan ember, aki ne hívná magához. Abban az emberek nagy része egyet ért, hogy létezik valamiféle intelligens hatalom, nevezzük azt bárhogyan is, ami a világegyetemet mozgatja.

Ezért az első és legfontosabb lépés annak elismerése, hogy az élet jobban működik és értelmesebbé válik, ha összhangban élünk ezzel a „láthatatlan renddel”. Isaac Kook szerint a világ minden problémája, reménytelensé-

ge és kétségbeesése abból fakad, hogy az emberek nem képesek észrevenni Isten nagyságát.

Hogy is mondja az Ótestamentum? „Sok gondolat van az ember elméjében, de csak az úrnak a tanácsa áll meg.”

Innen már csak egy apró lépés ráfordulni az Istenhez vezető útra.

Vagy nem is annyira apró?

Gondolom, ez ember, meg sorsfüggő. Mindenesetre, ahogy Maugham mondja, minden embernek meg kell edzenie a „spirituális izmait”, ha a helyes utat fürkészi.

Egyedül nem boldogulsz

A világ összes mitológiája azt üzeni, még ha áttételesen is, hogy a lélek csak a Szellem egy szikrája, az egységes univerzum parányi kis alkotórésze. Vagyis a különállóság illúzióját fenn lehet tartani ugyan mesterségesen, de az ebből természetesen fakadó fájdalmak és csalódások előbb vagy utóbb mégis csak a világegyetem holisztikus szemléletéhez vezetnek.

Annak felismerése és belátása, hogy egységben vagyok a világgal, több haszonnal is jár.

Először is megnő az empátia minden élő iránt. Ez cél tudatosabb, szeretetteljesebb, környezet tudatosabb dúsított gondolkodásmódot eredményez.

Másrészt elnyerhetjük vele a hön áhított lelki egyensúlyt. Könnyebb elviselni az életet, ha nem jóra és rosszra kategorizáljuk történéseit, hanem felismerjük a dolgok egymásba fonódását, magasabb szervezettségű összefüggéseit.

A kozmikus öntudat az univerzum valódi létének és rendjének felismerése.

Az együttérzés, az öröm, a mások szenvedésének enyhítése felbecsülhetetlen előnyökkel jár. Nem kell mindenkinek Simone Weilnek lenni, aki tulajdonképpen éhen halt, mert nem akarta, hogy külön ellátása legyen, mint a háború miatt nélkülözőknek. De egy szimpla hétköznapi odafigyelés már jó kiindulópont lehet.

„Nem gondolnak az emberek arra, hogy mekkora hatása van a belső életnek. A legszuggesztívebb, a leghatásosabb, a legmesszebb menő hatása van a belső életnek. Minden azon múlik. Az emberiség jövője azon múlik, hogy én hogy gondolkodom és a másik hogy gondolkodik.” Mensáros szavai kísértetiesen hasonlítanak László Ervin megfogalmazására: „Közös sorsunk attól függ, hogy te meg én hogyan gondolkodunk és cselekszünk.”

Önismeret hiányában elbuzg

Amíg nem ismerjük meg magunkat, addig nem teljesíthetjük ki a bennünk potenciálisan szunnyadó képességeket. Olyan tudatosításokra van szükségünk, amelyek elengedhetetlenek boldogulásunkhoz.

A bennünk tomboló érzelmeket nem a helyzetek okozzák, hanem a rájuk adott reakciók.

Ezért ezeken kell változtatni, illetve ezeket kellőképpen kézben tartani.

A változás és ezáltal a bizonytalanság életünk szerves része. Nem venni róla tudomást vagy elhitetni magunkkal a bizonyosság illúzióját, csakis csalódáshoz vezethet.

Az érzelmek nem elfojtásra, hanem kiélésre teremtnének.

Tudni kell például, hogy mi az, ami dühöt vált ki belőlünk. Ha előnt minket, nem szabad elfojtani, hanem épp ellenkezőleg: hagyni kell, hogy teljesen átjárjon bennünket.

Simon Renáta táncművész mesélte egy interjújában: „Van olyan felismerés, ami már a megszületése pillanatában fel is oldódik, főleg a táncban, de van, amikor ez nem elég. Például rájössz, hogy sose vagy dühös. Ez egy felismerés, de ettől még ez nem oldódik meg. Viszont a felismerés lehetővé teszi, hogy a dühösség pillanatában megfigyeld magad, milyen érzések keletkeznek belül és fizikálisan milyen tünetek jelennek meg.”

Pema Chödrön, az amerikai asszonyból lett buddhista szerzetes egyenesen azt állítja, hogy csak akkor világsodhatunk meg, ha egyre mélyebbre hatolunk a hétköznapi érzésekbe.

Az élet rendje az, hogy kapunk jó és rosszat egyaránt. Ha ezt a roppant egyszerű élet igazságot magunkévá tesszük, akkor megkíméljük magunkat a csalódásoktól. Akkor majd a spirituális fejlődés csúcán tiszta szívvel tudjuk mondani, hogy „köszönöm, jól vagyok”, függetlenül attól, hogy jó, vagy rossz napunk volt aznap.

Célok nélkül nincs értelme semminek

Van, aki úgy fogalmaz, hogy az ember egyedüli célja a földön a „lélekidentitás önmegvalósítása”. Vagyis megtalálni azokat a gyakorlatokat, feladatokat, küldetéseket, amikben otthon vagyunk, ami a miénk. Ebben sokat segítenek az imák, a meditációk, az elmélkedések.

A spirituális élet nem azt jelenti, hogy darócruhában és fapapucsban zarándokolunk kolostorról kolostorra, hanem azt, hogy megszabadulunk félelmeinktől, és adunk valamit magunkból a világnak.

Ghazálíj pontokba foglalva jelöli meg azokat az állomásokat, amin a boldogulni akarónak át kell mennie: 1. önmagunk megismerése 2. Isten megismerése 3. a világ megismerése.

Teréz anya azt hangoztatta, hogy meg kell keresnünk a szegényeket, azok közül is a legelesettebbeket és azokat kell támogatni. Természetesen ennek a küldetésnek csak akkor van értelme, ha szívből jön, és mentes az érdekektől.

Azt, hogy nem is olyan könnyű a jót tenni, illusztrálja egy példa. Egyik ismerősöm sokat járt ilyen-olyan szeánszokra, előadásokra, meditációkra, ahol sok hasznos dolgot tanult. Egyik tanítást, ami mélyen megérintette, velem is megosztotta. „Adjál másoknak! Tudod, miért? Hogy visszakapd!” Meglepett ez a „felvilágosultság” és arra gondoltam, hogy valószínű valamilyik óráról, a legfontosabbról ő biztos igazoltan hiányzott.

MIÉRT JÓ, HA ISMEREM ÖNMAGAM?

Egy nagy igazságot le kell szögezni rögtön az elején: **Ugyanaz az ember más időpontokban sokkal jobban különbözhet önmagától, mint más valakitől.** Vagyis a dolog kisé komplikált.

Nincs egyetemes rendje a normális, kiegyensúlyozott lelkipilárnak, vagy az önmegismerés útjának. Mindenki-

nek magának kell ráakadnia arra a módszerre, amit valahol, valaki épp neki talált ki.

Nem véletlen, hogy tanfolyamok, terápiák tucatjai közül lehet válogatni. Elvégre piaci áru a boldogulás-keresés is, és mint ilyen, a kereslet-kínálat közgazdasági alaptétele határozza meg.

Valamikor a század elején az ún. Müller-féle módszer terjedt el szerte a világon. Receptje olyan egyszerű és magától értődő, mint az egyszeregy. Legyünk mértékletesek, tartózkodjunk sokat a levegőn és a napfényben, és mozogjunk minél többet. (Erről az jutott eszembe, hogy Kosetler hagyatékában találtak egy cetlit, az utolsó feljegyzések egyikét, amin ez állt: „Ne túlozd el a mérsékletet.” Az a tény, hogy halála előtt vetette papírra, hogy fontosnak tartotta leírni, arra inspirál, hogy legalábbis gondolkodjon el rajta az ember.)

A mi korunk a bőségről szól. Rosszabb megvilágításban a megfullasztásról. Néha már ugyanis a fulladásig zúdulnak ránk az információk, a márkás cuccok vagy boldogság-ígérgető-könyvek, tankönyvek, hétvégi workshopok.

Reikik, jógák, családterápiák, csoportterápiák, autogén tréningek, agykontrollok és egyéb tuti megoldást kísérő csodakurzusok. „Ismerd meg önmagad”, „legyél akaratos szobrásza”, „álmodj nagyokat és valósítsd meg őket”, „tég az egészségedért”, „élj stressz-mentesen”. Ugye, ismerős szlogenek? „Tíz tipp, hogyan legyél sikeres”, „Így szabadulhatsz meg félelmeidtől?”, „A világsikerű eljárás huszon-akárhány biztos módszere”. Ezeket is ismerjük, könyökkijövésen.

Talán egyik legfőbb bajunk, hogy túl sokat foglalkozunk önmagunkkal. Nem véletlen, hogy depresszív betegségek nagyobb számban támadnak meg értelmiségieket. Ők többet agyalnak magukon és önmaguk szerepén, mint mások. Túlbonyolítják az életüket. Ha találkoznak valakivel, jobban leköti őket saját pozíciójuk (mit mondok én? mit mondanak rólam? mi lesz, ha...? mi lenne, ha...?), mint maga a találkozás.

Különféle nemtelen érzést nevelgetünk magunkban, ezek saját kis despota szörnyeink. Közülük legizmosabbá a félelmet dagasztottuk.

Henrik Neuhaus, egy neves zongorista kíméletlen volt azon tanítványaival szemben, akik bénult izgalommal küzdöttek a koncerteken. Rájuk kiabált: „Nagy vétek ez a zenével szemben. Így bűnhódtok azért, hogy a játék közben nem a zenével, hanem saját szerepetekkel törődtök!”

Az ember magához való viszonya kisugárzik másokra. Magyarán: azt fogom kapni a többiektől, amit elvárok tőlük. Próbát tehetünk egy semleges helyen, ismeretlen emberek körében. Ilyen szituáció mondjuk a vasúti fülke: lépj be kétféle tudattal („határozott vagyok és barátkozó” vagy „nyuszi vagyok és hagyjanak engem békén”), és meglátod, kétféle választ fogsz kapni. Érdekes és roppant tanulságos játék.

Vlagyimir Levi, orosz terapeuta azt ajánlja, hogy váljunk önmagunk pszichológusává. Keressük meg a magunk számára legmegfelelőbb módszert. Nem lesz könnyű ebben a túltermelési dzsungelben, viszont nem is eredménytelen vállalkozás.

A „lelki harmónia algebrájának” nevezi azt az állapotot, ami mindenkinél adott. Mindenkinél van ugyanis a saját egyenlete, n számú ismeretlennel, ami adott problémája megoldását adja. De hogy melyik ez az egyenlet, és hány ismeretlennel történik a megoldása, az mindenkinél teljesen egyéni. Viszont ehhez mindenképpen szükséges, hogy tisztában legyünk szabályrendszerünkkel és önmagunkkal is.

EMBERTIPOLÓGIÁK

Ritmikus vagy aritmikus

Ritmikus: napirendjük szinte magától áll össze, tudatosan megszervezhetik napjaikat, de ha valami váratlan közbejön, nem esnek kétségbe, nem esnek ki a ritmusból. Rugalmasak és derűsek tudnak maradni. Pszichofizikai koordináltság jellemzi őket. Könnyedek erőszaktól és merevségtől mentesek. Jól alkalmazkodnak minden változáshoz. Úgy működnek, mint a jól szabályozott lélegzet.

Aritmikus: nagyon akarják a rendszerességet, de valahogy nem jön össze nekik. A nagy akarásnak nyögés a vége- tartja a mondás. Ők görcsök, merevek. Ha valami nem úgy jön össze, ahogy azt képzeletükben lejátszották maguknak, akkor megrémülnek, elvesztik a fonalat, feje tetejére áll a világ. Belső ritmusuk túlságosan bonyolult, változékony, rosszul irányítható. Két napig étvágytalanok, aztán farkasétvággal vetik bele magukat a hűtőszekrénybe. Egyszer jól alszanak, másszor az istennek sem tud elaludni. Mindenben ugyanilyen aritmikusak.

A sikeres ember két fajtája

„Önmagával elégedett”: szilárdan hisz a maga képességeiben, ennek beigazolását látja számos tetteiben. Tudja, hogy csak magára számíthat, mert abban csalódott a legkevésbé. A kudarcot nem veszi figyelembe, nagyvonalúan eltekint fölőtte, vagy, ha már elkerülhetetlen a vele való szembenézés, bagatellizálja. Valójában magányos, önmagába zárt lélek, aki hatalmas belső erőkkel és potenciákkal rendelkezik. Erőtartalékai önmagukból táplálkoznak.

„Feloldódott”: ennek az embertípusnak abból származnak a sikerei, hogy tökéletesen átadta magát valami külső erőnek. Őt a próféta, a guru, az isten irányítja, ennek mámorító tudatában vág bele minden tettebe. Biztos abban, hogy semmi baj nem érheti, mert ő pártfogolt, kiválasztott, fölőtte álló szellemi erők boldog irányítottja. Lángoló szónok, ihletett művész, fanatikus harcos lehet belőle.

Miről árulkodnak izomfeszültségeid?

A szemöldökdudor, ornyereg, szemhéjak feszültsége olyan emberre utal, aki különféle problémákon koncentráltan és elmélyülten morfondírozik.

A száj, ajkak, állkapocs feszültsége magányos, ingerlékeny, siránkozó embereknel gyakori tünet.

A nyak, tarkó, váll feszültsége azoknál az embereknél jelentkezik leggyakrabban, akik önbizalomhiánnyal küzdenek, odaszegezettek, merevek.

A karok, könyök, ujjak feszültsége ingerlékeny, nyugtalan, gyanakvó, túltengően aktív embert idéz.

A torok, gége, rekeszizom feszültsége bizonytalan, rossz hangulatú, stresszes emberek esetében fordul elő általában.

SIKERRŐL MÁSKÉPPEN

Krishnamurti új értelmezése

Krishnamurti Indiában született 1895-ben. Apja a Teozófiai Társulat adjari központjában dolgozott. Így került a fiú a teozófusok érdeklődésének központjába. Már korán felfigyeltek feltűnő aurájára. „Világtanítónak” kiáltották ki. Köré szervezték a Keleti Csillag Rendje nevű szervezetet. Sokat utazott, előadásokkal népszerűsítette filozófiáját.

„Úgy gondolom, mindnyájunknak olyan tisztára kellene mosni az elménket, amilyen tisztává a fák levelei lesznek esőben, mivel elménket vastagon belepíti a sok eltelt évszázad pora - a por, amit tudásnak, tapasztalatnak nevezzünk. Ha minden egyes nap megtisztítanánk az elménket és megszabadítanánk a tegnap emlékeitől, elménk is felfrissülne, és képes lenne megbirkózni a létezés számtalan problémájával.”

Ma már mindenki „valaki” akar lenni. Krishnamurti azonban bemutatja, milyen paradoxak ezek a késztetések: a középserű emberek sokaságát termeli ki.

Hogyan?

Sajátos magyarázattal kezd.

Ha valami problémánk keletkezik, akkor ugyebár agyalunk rajta. Pedig felesleges. Einstein mondta, hogy nem tudjuk a problémáinkat ugyanazzal az aggyal megoldani, amelyikkel megteremtettük. Szinte szóról szóra hasonlóan nyilatkozik a keleti bölcslő: „Ha azt az elmét használjuk a zűrzavar megoldására, amely létrehozta, a megoldás nem igazán lehet jó... Gazdagabbá tehetjük életünket, ha megcsapoljuk az univerzum elménken túl létező hatalmas intelligenciáját.” Magyarán: elővesszük méltánytalanul kihasználatlan jobb agyféltekénket, letöröljük róla a port, miként az eső lemossa a fák poros leveleit, és többet figyelünk megérzéseinkre, empátiánkra, belső életünk mélyszántású üzeneteire. Ha nem gondolkodunk, megtaláljuk a megoldást.

Ha nem fordítunk figyelmet a valódi dolgokra, akkor kemény és töredezett világban fogunk élni, s nem találjuk meg boldogságunkat.

S mik Krishnamurti értelmezésében a „valódi dolgok”?

Egyszerű: a béke, a szeretet, a szépség.

Technikával, gyakorlattal jól ki lehet ismerni a világ mechanikus törvényeit. Ha jól alkalmazzuk őket, akkor pedig a világ által definiált sikerességet is elérhetjük. De így beleveszünk a közepszerűségbe. Ugyanis „technikusként” eredményeket produkálunk, kreatív emberként viszont jobbá tesszük magunk körül a világot.

A legtöbb ember technikusként éli életét. Ez viszont Krishnamurti szerint nem vezet túl sok jóra. Arra bízta, hogy minél több ember fordítson hátat a megszokott és begyepesedett látás- és gondolkodásmódnak. A kapzsiságot vagy az irigységet (csak hogy a két leggyakoribb em-

beri betegséget említsük) nem úzzuk el azzal véglegesen, hogy próbát teszünk kiküszöbölésére. Csak akkor szűnnek meg, ha elménket a maga teljességében megfigyeljük. Ha beismerjük, hogy elménk tele van ilyen és ehhez hasonló gondolatokkal, akkor megtisztulunk tőlük. Ezzel tesszük meg az első lépést a szabad ember felé, aki kreativitása birtokában, a gondolkodó elmén túli szférákból alkotásra képes.

Az emberek hajlamosak „keresni” a boldogságot. Krishnamurti erről is új szemszögből beszél.

Szerinte a boldogságot nem lehet keresni és ebből kifolyólag megtalálni sem. A boldogság nem ambíciók vagy eredmények következménye. Sőt: akkor lehetünk igazán boldogok, ha épp ezeket felejtjük el. Már az a tény, hogy csak beszélünk a boldogságról vagy gondolkodunk róla, az azt jelenti, hogy nem vagyunk egyek vele.

A boldogtalanság a szeretet hiányából fakad, ami viszont a köztem és mások között fennálló távolság következménye. Ezeket pedig a bírálataink, előítéleteink, kritikáink idézik elő. S ezzel megint ott vagyunk a kiindulópontnál: az elme megszokott mechanizmusait kellene hanyagolni, s megpróbálni merőben új közelítésekre szert tenni.

„A szeretet a legpraktikusabb dolog a világon”- szögezi le Krishnamurti. A hatalmas szeretet hatalmas intelligenciát jelent, mert felismeri, hogy végső soron kizárólag a szeretet az, ami számít.

Előadásmódja egyszerű, szemléletes, jól megérthető. Távol áll a szofisztikus szórszálhasogatástól, inkább a hétköznapi emberhez szól. *„Amikor az ember utazgat a világban, észreveszi, hogy az emberi természet mennyire hason-*

ló, akár Indiában, Amerikában, Európában, vagy Ausztráliában. Ez különösen igaz a főiskolákra és az egyetemekre.

Olyan emberfajtat állítunk elő mintaszerűen, akinek fő érdeke, hogy biztonságot találjon, valaki fontossá váljon, vagy jól érezze magát a lehető legkevesebb gondolkodással.

A hagyományos oktatás túlságosan megnehezíti a független gondolkodást. ...Az oktatás feladata, egységberendezett - ezért intelligens - emberek teremtése. ...Az intelligencia nem pusztán információ; nem könyvekből származik, nem tartalmaz okos önvédelmi válaszokat, és támadó kijelentéseket. Az, aki nem tanult, lehet, hogy intelligensebb, mint a tanult... Az intelligencia az a képesség, hogy felfogjuk a teljést, azt, ami van; arra való az oktatás, hogy felébresztjük ezt a képességet, magunkban és másokban.”

GUNAGRIHA TANÁCSA: LÉGY MAGAD VARÁZSLÓJA!

*„Nem mennyből jött szentekre,
Csupán földi keresőkre van
Szükségünk,
Akik hisznek a békében
És békében akarnak élni.”*

(Sri Chinmoy)

Útkeresés

Az emberi célok olyan egyszerűek és oly mértékben egyformák, hogy meglepődik ezen az ember, és azt kérdezi magától: hogyan lehetséges, hogy mindenki ugyanazt akarja, és mégis több milliárd úton közelíti meg?

Mindenki másképp akar boldog és egészséges lenni, értelmet találni életének. Néha egy-egy úton véletlenszerűen összetalálkozik néhány kereső, mert úgy látszik, egyet akarnak, de aztán mindig kiderül, hogy nem. Még az egy úton levők is le-letérnek különféle mellékutakra, ami nekik, csakis egyedül nekik lett kitaposva.

Persze, keringőznek az emberben olyan álmok, vágyak, hogy jön majd egy varázsló, aki, ahogy kell, egyetlen pálcátütéssel helyére tesz mindent, és elmondja nekünk a titkos receptet, amellyel minden jó lesz, és úgy alakul, ahogy azt legszínesebb fantáziáinkban végigéltük már egyszer.

De ha már elég bölcs ez a bizonyos úton levő lélek, akkor a vágyak irreális szappanbuborékát békén hagyja, mert rájön: ahány ember, annyi út. Hiába nézem a szomszédom lépteit, és ideáljaim nyomdokaiba is hiába lépek bele. Nekem kell, magamnak megtalálnom a magam útját, és belenyomnom a mindenség talajába a magam egyedi, megismételhetetlen, mély lábnyomát.

Hogy mindez sikerüljön, ahhoz persze neki kell vágni az útnak. Megtenni azt a bizonyos sokat emlegetett Lao-ce-i első lépést.

Ehhez nyújthat segítséget a Sorsnavigátor című könyv, amit Sri Chinmoy egyik magyarországi tanítványa, Gunagriha, alias Dr. Fülöp Sándor írt.

Törvényszerűségek

A törvényszerűségek a megismerés legmagasabb szintű termékei. Kikristályosodások, amik akkor is léteznek és

akkor is hatnak, ha mi nem ismerjük őket és semmit sem érzünk belőlük.

Amikor kimondjuk őket, tudatosulnak. A tudatosítás azért jó, mert mindig, minden lépésnél elővehetők, hasznunkra lehetnek.

1. **Isten nem azonos a vallással.** Isten a minden, a rend, a tökéletesség, ami mindenhol ott van, bennem és benned. Megtalálod, ha keresed. Ő az Univerzum valósága és ő a transzcendentális valóság is.
2. **A hit konkrét tudás és erő is egyben.** Istenhited akkor teljes, ha képes vagy maradéktalanul kiszárítani vágyócéánod.
3. **Az emberi szeretet különbözik az isteni szeretettől.** Az emberi szeretet követel, az isteni nem vár el semmit. A szív a belső tágasság felett uralkodik, a jelent tágítja és csak önmagáért cselekszik.
4. **Önfegyellemmel megy előbbre a világ.** A vágy és a szenvedés ugyanannak a szendvicsnek a két oldala. Ha beleharapsz, mind a kettőt le kell nyelned. Ahhoz, hogy az úton végigmenj, önfegyelem kell. Az önfegyelem külső és belső sikereink fundamentuma. Minden sikeres embernek ott van a fegyvertárában.
5. **Az értelem zsákutca.** Az embernek vannak érzései, de nem tudja őket kellőképp kihasználni, mert mindig, mindent felülír a gondolkodás. Egocentrizmus és gondolat helyett követhetőbb a jóság és érzelem.
6. **Amit eszel, azzá leszel.** Ismerős szlogen, de igaz. Mint ahogy Jefferson elnök frappáns mondata is: „Soha nem bántuk meg, amit nem ettünk meg.

7. **A gondolatteremtés.** Amit gondolsz, azzá válsz. A csendes példa hatásosabb lehet, mint a hangos tanácsadás. Minden gondolat materializálódhat egyszer.
8. **Amit érzel, azt magadhoz vonzod.** Az érzések jól mérhetőek, fizikai-kémiai változásokat hoznak, a gyűlölet méreganyagokat termel, a szeretet boldogsághormonokat.
9. **A mosoly nem csak kifelé visz üzenetet.** Befelé is üzen, azt, hogy pozitívnak kell lenni. Ez egy pozitív energia, amit kibocsátunk, de ami vissza is tér hozzánk.
10. **Jövő nélkül is van élet.** A jövő csak a gondolkodás selejt terméke, illúzió, olykor rémálom. A jelen létem mélyebb átélése. „Az idő nem múlik el, csak mi múlunk el.”

Fogadd meg!

- Ha valamid fáj, próbálj fényt küldeni az illető pontba! Jó, ha előtte sikerül lazult állapotba kerülnöd.
- Ha problémád van valakivel, vegyél fel egy másik szemüveget. Ezen keresztül keresd meg azt a pontját, ami jó benne. Ne add fel egykönnyen, tudd, hogy mindenki-ben van ilyen.
- Ha padlón vagy, mondd azt magadnak, hogy boldog vagyok. Hálás vagyok a boldogságomért! Mosolyogj, a könnyeiden keresztül is, ha kell!
- Nyisd ki a szíved, tegyél jót, csak úgy! A szeretet nem cserekereskedelem.

- Próbáld megszeretni magad. Állj reggelente a tükör elé, mosolyogj magadra. Örülj magadnak.

- Mosolyogj gyakran! Nemcsak kifelé küldesz békét és szeretetet, de magadban is megtermed ugyanezeknek a lehetőségét.

- Ne gondold mindig arra, hogy mi vár rád. Engedd el a jövőt, soha nem tapasztalt szabadság hullik rád!

- Él a jelenben! Ne rágódj a múlton, ne cidrizz a jövőn! A jelen állandóan bennünk van, mi pedig mindig a jelenben vagyunk.

- Ha beülsz a kocsidba, ne indulj el rögtön, Vegyél három mély lélegzetet az orron keresztül, és a hasadon keresztül préseld ki magadból. Ezután koncentrálj a szívedre!

Sorsváltoztató gyakorlatsor

Elvégzéséhez szükséged lesz a Sorsnavigátor című könyvre.

A neve „Héthetes”, ami nem más, mint egy spirituális munkaterv, egy örömterv arra, hogy egy bő hónap után másképp lásd a világot, és benne magadat. Célja az, hogy a még életben levő és élősködő negatív erőidet letörje és energiaháztartásodat átalakítsa.

A hét minden napjára adott a feladat.

Nagyon fontos a kitartás, a gyakorlás, a rendszeresség, de ennél még fontosabb az önátadás. A hittel és lelkesedéssel végzett gyakorlatozás.

Ha nincs elég időd, és végképp nem tudod a napodba illeszteni a tanításokat, legalább gondolj rájuk, legalább kétszer a nap folyamán.

Minden nap egy imával kezdődik, ami minden nap ugyanaz. Ehhez kapcsolódik naponta egy új gondolat. Ezeket kell ismételtetni, minimálisan hét alkalommal a nap folyamán, de minél többször történik meg, annál jobb.

Minden nap kell meditálni, és a mozgás valamilyen formáját gyakorolni.

Mindez hét héten keresztül.

Ennyi az egész. Látszólag könnyű, megcsinálni nem annyira az. Önfegyelem kell hozzá, kitartás, hit. A törvényszerűségek ismerete és szem előtt tartása.

„Ha azt gondolod, hogy életednek magasabb rendű célja van, akkor készen állsz a spiritualitásra.”

Most elindulhatsz.

EMBERTSZÜLŐ TÜZEK

SZÍNES ÉRZELMEK

Egy különös szinesztézia formájában beszélünk érzelmi állapotainkról. Azt mondjuk „megeszi a sárga irigység”, „előntötte a fekete epe”, „sötétség borult rá”, „pirosság gyúlt az arcán” és így tovább.

A helyzet az, hogy az érzelmeknek (is) van színbeli megnyilvánulásuk.

Az ezzel kapcsolatos kísérletek nem új keletűek, viszont még mindig izgalmasak.

Egy amerikai professzor (Gates) washingtoni laboratóriumában agyalt ki egy kísérletet.

Először is cseppfolyós levegő elpárologtatásával -271°C -ra hűtött le kémcsöveket.

Aztán összetoborzott néhány embert, akik a lehetőségekhez mérten különféle lelkiállapotokban voltak a kísérlet idején. Megkérte őket, hogy leheljenek az adott kémcsőbe.

A legtöbb embernél gyakorlatilag semmi különös nem történt. A kémcsőbe kilélegzett levegő színtelen cseppek formájában csapódott le a kémcsövek falára.

Ugyanakkor néhány kémcsőben érdekes jelenségekre lettek figyelmesek: a lecsapódó pára színessé vált. Megvizsgálva ezeket, az is kiderült, hogy nem csak színben, de kémiai összetételben is különböznek az ún. normális-tól. A lelkiismeret furdalás egyébként rózsaszínre festette a cseppeket, a bánat, meg, mi másra: szürkére.

A csepp-gyűjtés után fogta a derék professzor az ominózus leletet, és a tettek mezejére lépett. A barnára színeződött páracseppek olyan emberek leheleteiből keletkeztek, akik a kísérletek idején meglehetősen haragvóak voltak. Mit ad isten, a tengeri malacok is azok lettek, ahogy kaptak egy kis dózist ebből az anyagból. Idegesen szaladgáltak ketrecükben, nekivetődtek a falnak.

Kiderült, hogy az erős érzelmek, ebben az esetben a harag, olyan kémiai anyagot termel a szervezetben, ami a mérgekhez hasonlóan károsíthatja (végletes formájában meg is ölheti) a szervezetet.

Gates professzor konklúziója nem volt valami felemelő. Egyenesen azt állította, hogy ha valaki történetesen tíz hosszú percen keresztül gyűlölködik, akkor annyi káros kémiai anyagot generál, amivel akár több személyt is el lehetne pusztítani.

A dolog hátborzongató pikantériája, hogy a haragvó ember egy másik ellen haragszik, miközben saját magát öldökli meg szép lassan. Főleg akkor, ha nyel. Ismerjük a befelé sírás megbetegítő hatását.

A gyakran elégedetlenkedő, acsarkodó ember törvényszerűen válik mizantróppá, emberkerülővé. Egy idő után csak a gyűlölet jön ki belőle minden és mindenki iránt, aki körülötte él és mozog. Ha megszólal, átok jön ki belőle, ha csendben van, lefelé konyul a szája. Ő az a bizonyos kákán is csomót kereső. Az örök kötekedő.

Nem véletlen, hogy a keleti orvoslás (egy jó ideje a nyugati is) többször, és nyomatékosan hangsúlyozza: a bennünk levő negatív érzéseket ne hagyjuk felgyűlni, keressünk azoknak egy megfelelő és hatásos kiélési formát.

Elfojtani nem szabad, mert nagyobb kárt okoznak, mint ahogy mi gondolnánk. Az orvostudomány megállapította, hogy az elfojtott lelki fájdalmak a gyomor szerveit támadják meg elsősorban, gyulladásokat okoznak a gyomor és a vékonybél nyálkahártyáján. Az elfojtott félelem a veseműködést borítja fel és kihat a vastagbél flórájára is. Ennek következtében a has felfúvódik, tele lesz gázokkal. A nyomában fellépő fájdalmak a megtévesztésig hasonlítanak a máj vagy a szív okozta panaszokra.

A kiélés nem azt jelenti, hogy a másik fején széttörjük az ünnepi étkezészetet, hanem azt, hogy figyelünk a fokozatosan tornyosuló érzelmeinkre. Amikor felgyülemlik bennünk a harag, a félelem, váljunk tudatossá: vegyük sorra, miért alakult ki és mi az értelme, üzenete.

Aztán adjunk teret neki. Ennek is különféle módja van. Lehet sportba vagy bármilyen más erőteljes tevékenységbe transzformálni düheinket.

Bruce Lee állítólag minden alkalommal, amikor negatív érzései támadtak, leírta egy papírra, és azonnal elégette azokat.

A jók korán halnak - hangzik a mondás. Talán ez is arról szól, mint Gates professzor kísérlete. A méreg mérget termel. Ha nem engeded ki magadból, akkor pedig megmérgez.

ANGYALOK VAGY DÉMONOK PONTOCSKÁI: AZ ANYAJEGYEK

Nem mindegy, hol van

Sok helyütt növekedhetnek anyajegyek, természetesen más-más jelentéssel. Így például a fáma szerint szerencsétlen helyzet, ha a tarkón helyezkedik el, mert boldogtalansággal jár. Pláne, ha derékon, ahol nem elég a puszt boldogtalanságot még nyomorral is tetézi. Arról nem szólva, hogy rászállhat az utódokra is, nemzedékeken keresztül. Ugyanakkor az állon elhelyezkedő anyajegynek örülni kéne, mert sok pénzt, gazdagságot ígér.

Az anyajegyeket a szerint is csoportosítják, hogy melyik oldalon helyezkednek el. Sejthető, hogy a bal oldaliak szerencsétlen konstellációkat vonnak maguk után, míg a jobb oldaliak szerencsét hozónak bizonyulnak.

Bár az is igaz, ha valaki anyajegyese, akkor mindkét oldalát válogatás nélkül bepötytyözik a kis pontocskák. Ha egy nő bal vállán van anyajegy, az azt jelenti, hogy az illető asszonyosság szereti, ha agyondicsérik, de ugyanakkor sok problémája is fakad ebből.

A bal combon megjelenő anyajegyeknek viszont többféle magyarázata van. Az indiaiak szerint az ilyen személy jártas valamilyen művészetben. Mások úgy gondolják, hogy ez az anyajegy anyagi veszteséget, igazságtalanságot, magányt von maga után. Viselőjének sok gorbomassággal, álnok barátokkal kell megküzdenie élete folyamán. Ha ugyanez az anyajegy az ágyékon látható, akkor az a luxus szeretetét és a rátartiságot jelzi.

Egyedül a talpon levő anyajegyekre nem érvényes a jobb-bal megkülönböztetés. Általában sok utazást, szerencsét jelent, és azt, hogy viselője gyorsabban közlekedik, fürgébb többi társánál.

A csillagjegyekkel is összekapcsolhatóak az anyajegyek elhelyezkedésük nyomán. Így az, amelyik az orrtövön található, a Mérleggel van kapcsolatban. Az arccsonton elhelyezkedőt a Skorpióval és a Nyilassal hozzák összefüggésbe. Akinek állán nőtt anyajegy, az a Bak jegyeit képviseli, az ajak fölötti a Vízöntőhöz kapcsolódik, az állon levő pedig a Halakhoz.

Kinek szerencse, kinek nem

Akinek a homloka jobb oldalán helyezkedik el anyajegy, a Szaturnusz vonalán, és méz vagy rubin színben fénylik, annak egész életében szerencséje lesz. Ha viszont ugyanaz az anyajegy fekete, akkor sok változásra kell számítani. A lencse alakú biztos a sikerrel jár.

A tarkó bal felén kinövő anyajegy viszont nehéz sorsot ígér. Ha még ráadásul ennek a színe fekete is, akkor annak viselője nagy eséllyel börtönben fejezi be életét. Azonban azt megelőzően sem számíthat sok jóra: számos ellenséggel és intrikussal kell majd megküzdenie.

A kínaiak szerint a lábon található teknősbéka alakú anyajegy biztos jele a későbbi hivatali karriernek. Az indiaiak viszont minden anyajegyet alaposan megvizsgálják, hisz elhelyezkedésük, nagyságuk sokat elárul viselőjének jövődjéről. Természetesen nagy becsben tartják a kerek anyajegyeket: akinek ilyen található a testen, annak rossz élete nem lehet.

Anyajegy és karma

Ma már egyre több olyan történetet hallani, amik a testen látható anyajegyekről adnak felvilágosítást. Bizonyos regressziós hipnózisokból vagy reinkarnációs utazásokból visszatérők pontos leírást adnak arról, hogy korábbi életükben milyen sérüléseket kaptak, esetleg melyek okozták a halálukat is. Sokszor megdöbbentő egyezéseket találnak a testükön fellelhető anyajegyekkel, pigment foltokkal, ismeretlen eredetű forradásokkal és a múltbeli történésekkel kapcsolatban.

Anyajegy és a babonák

Általánosan elterjedt babona szerint a kisgyerek anyajegyei abból származnak, hogy az anya terhessége alatt démonokkal találkozott, de legalábbis valami kellemetlen dolog érte. Ez azon a feltevésen alapult, hogy a várandós anya bármely érzelmi ingere, vágya, félelme hatással lehet a születendő gyermekre.

Ezzel függ össze a többi ide vonatkozó magyarázat is. Ha például a kismama nagyon vágyik a málnára, szamócára, vagy éppen sokat eszik ebből a gyümölcsből, akkor nagy valószínűséggel kialakulhat ilyen alakú, egyébként elég gyakori anyajegy. Vagy ha nagyon kíván valamit, és ezután megérinti a méhét, főleg ha nap- vagy holdfogyatkozásakor teszi ezt, akkor a gyerek minden bizonnyal anyajegyekkel születik.

Az már kevésbé közismert, hogy az anyajegyeket nyalogatni kell, ha azt akarjuk, hogy elmozduljanak helyükről. Ez a babona a nyál gyógyerejébe vetett hitből származik. Egyéb helyeken placentával vagy spermával kenték be a

nem kívánt jegyeket, esetleg keresztet rajzoltak rá, hogy eltüntessék őket egyszer és mindenkorra.

KURIÓZUMOK, EMBEREKBŐL

Őstípus

Edgar Dacqué, a müncheni egyetem élettanprofesszora jó pár évvel ezelőtt érdekes teóriával állt elő. Azt állította, hogy az ember nem az élővilág evolúciós törzsfájának friss hajtása, hanem őstípus, amely a paleozoikumban jelent meg először, és aztán különféle formákat öltött a különféle földtörténeti korszakok során. Így volt hal, majd hüllő, majd majom-forma, tehát mindig olyan külsejű, ami megfelelt az adott kor domináns életformájának.

Hogy ez a tétel mennyire felel meg a valóságnak és mennyire nem, az nem a mi tisztünk eldönteni, meg aztán nem is érdekes.

Ami érdekes, az a tény, hogy a világ nagyon sok különleges szerzetet hordott és hord ma is a hátán, sok olyat is, akik első látásra közelebb állnak valamilyen állatfajhoz, mint az emberhez.

Két kanadai tudós számítógéppel rekonstruálta, szigorú tudományos paraméterek mentén, hogy miképp nézne ki ma az ember, ha nem következik be az a végzetes ökológiai katasztrófa, amely során elpusztultak a dinoszauruszok. Egy megdöbbenően emberszerű hüllő képe bontakozott ki a számítógép monitorján.

Ilyen típusú emberekről pedig szép számmal számol be a történetírás.

Halemberek

Plinius, görög író pontosan leírja küllemüket. Egész testüket pikkely fedte. A tökéletes haltestből emberfej nőtt ki. Nappal az emberek között tartózkodtak, éjjel a vízben. Emberi hangon is meg tudtak szólalni, és amikor meghaltak, szomorú dallam csendült fel torkukból.

Mielőtt még valaki azt mondaná, hogy régen volt, hogy is volt, mese ez habbal, azelőtt bátorítok mindenkit arra, hogy keressen az interneten hasonló figurákat. Napjaink is kitermelnek elképesztő embereket, akik valami sajnálatos és ritka betegség vagy degeneráció miatt kagylóval a testükön élnek.

Kappák

Ezek a különös lények még pár évszázaddal ezelőtt is éltek Japán mocsaras vidékein. Tulajdonképpen egészen emberi formájuk volt, azzal a különbséggel, hogy úszóhártyás végtagjaik voltak, nyálkás és pikkelyes bőrük, és kidülledt szemük. Hátukon a teknőspáncélhoz hasonló szaruképződmény nőtt. Fejüket vöröses haj borította, középen kicsúcsosodó fejtetővel. Egyes leírások szerint koponyájuk közepén egy tüskével körülvett mélyedésben mágikus erejű folyadék lapult, aminek köszönhették természetfeletti képességeiket. Olajzöld volt a testük, ami átmenetet képzett az ember és a béka között. Ők maguk természetesen kétlábúak voltak, mocsári emberként is emlegették őket.

Jetik

Másképpen havasi emberek. Ők már közelebb vannak a mi korunkhoz. 1921-ben C. K. Howard-Bury ezredes egy általa vezetett himalájai expedícióról visszatérve említette meg beszámolójában azt a hatalmas lábnyomot, amit a hóban fedeztek fel.

Századunk második felében már tudományosan is foglalkozni kezdtek ezzel a különös emberfajtával. A nagy hegységek lábainál élő népek számára nem ismeretlenek, gyakran felbukkannak mitológiáikban is. Nevük különböző, de leírásuk többé-kevésbé azonos, vagy nagyon hasonló.

Magasak és szőrösek, tartásuk egyenes, karjuk hosszú, térdig érő, széles körmökkel rendelkeznek. Egyébként állítólag jámbor növényevők, csak akkor fanyalodnak húsrá, ha végképp ki vannak éhezve.

Állítólag 1967-ben filmfelvételt is sikerült készíteniük egyikükről, Amerikában, a Washington állambeli Nooksack folyó partján.

A jetivel kapcsolatban feljegyezték egy bizonyos Frank Nansen nevű embert, aki vásárokból tántorult fel különleges portékájával. Egy jégtömbbe zárt hatalmas méretű embert mutogatott jó pénzért. Teste szőrös volt, lába rövid, karja hosszú. A látvány bizarrságához mindennek a tetejébe hiányzott egyik szeme, a másik meg kifordult a helyéből. A jégtábla előtt hatalmas transzparens hirdette: „Itt látható minden idők legrégibb embere, egy jégtömbbe zárva.”

Törpék

Földünkön ma is élnek apró termetű népek, mint például a pigmeusok. De a legendák szerint éltek egészen apró termetű emberek Európa területén is. Régóta ismeretesek Alsó-Ausztria és Salzburg vidékén azok a keskeny, földalatti folyosók, kamrácskák, amik labirintus-szerűen futnak a föld alatt. Ezek a járatok olyan szűkek és alacsonyak, hogy normális méretű emberek semmiképp sem férnének el bennük, viszont minden kétséget kizáróan emberi kéz munkái.

1932-ben Angliában találtak egy törpe mumifikálódott holttestére. A mindössze 35 centiméteres emberke törökülésben ült, karját ölében nyugtatta, hasonlóan Buddha legismertebb ábrázolásához. Bőre barna volt és ráncos, orra lapos, homloka alacsony, szája pedig széles és keskeny ajkú. A biológusok megállapították, hogy halálakor mintegy 60-70 éves lehetett. Egy előembernél a 60 év bibliai életkornak számít.

GYÖNYÖRŰ DUALITÁSAINK

A művészeteket éltető ellentétpárok

„Minden erőnek szüksége van az ellentétére, hogy rátámaszkodva kifejthesse lényegét.”

Rembrandt egyik utolsó önarcképén teljes összevisszaság uralkodik, a vonalak teljes káosza, de olyan élő szemekkel, ami minden diszharmóniát egy pillanat alatt helyére billent.

A fénnel és árnyékkal, a világgal és a sötétrel való zseniális játszadózások teremtik meg a képzőművészet

csodáit. A hangok rövid és hosszú, magas és mély keringőzése meg a zeneműveket.

Az ember nem lehet érzелgős, mert ez akadályozná a munkában. Ugyanakkor túlságosan elzárkózó sem, mert akkor meg az emberségét veszítené el - mondta ezzel kapcsolatban egy fotóművész. (Roberto Caputo)

Tulajdonságok szivárványa

Az érzelmek szintjén (akárcsak az emberek szintjén) nincsenek olyan nagy ellentétek. Gondoljunk csak arra, milyen közel állnak egymáshoz például a nevetés vagy a sírás, az örültség és a zsenialitás, a szépség vagy csúnyaság megnyilvánulásai és formái.

„Szerencse, hogy Szöllősből (Szöllősy Mátyás) költő lett, mert a másik megérzésünk szerint sorozatgyilkos lett volna” - mondja a költőről egy bírálója.

Ezzel kapcsolatban szokás emlegetni, hogy óriási feszültségek és rohamok esetén egy vad, primitív személyiség destruktív, romboló lesz, de egy értelmes, morálisan fejlett egyén építő célokra képes ugyanezt az energiát áthangolni.

Cohen Wunder az emberi tulajdonságokat egy pakli kártyához hasonlította, mondván, hogy minden ott van a pakliban, de hogy melyik lap kerül felülre, azt a keverés határozza meg. Személyiségünk kártyapaklija különféle külső hatásokra reagálva keveredik.

Mello atya is kártya-metaforával jellemzi a sorsokat. Szerinte az ember előre kiosztott kártyapakliból játszik. Ezért emiatt nem lehet apelláta. A feladatunk a lehető

legjobbat kihozni a lapokból, akkor is, ha pocsék volt a lapjárásunk.

És még egy élet-kártya hasonlat, csak a „három a magyar igazság” kedvéért. Oz Ámosz, izraeli író szinte szó szerint ismétli meg Mello atya szavait. Az a lényeg, hogy ki mihez kezd a számára kiosztott kártyalapokkal. Vannak, akik a rossz lapokkal is zseniális játékot bonyolítanak le, és vannak, akik a legjobb felállást is elfuserálják. Meglehet, hogy csupán annyi a szabadságunk, hogy nevetünk vagy sírunk a kártyaparti állásán, és hogy feladjuk a játszmát vagy végigjátsszuk azt.

Vásáry Tamás zongoraművészünk is azt vallja, hogy eredendően minden tulajdonságot megkapunk, és csak sorunk szeszélyes kanyarulatai döntik el, hogy éppen melyek kerülnek közel a felszínre, és melyek maradnak meg jellemünk iszapjában.

E tényt szem előtt tartva könnyebben lenyesegethetjük büszkeségünk túl méretes szárnyait. Egyformák vagyunk, jóban és rosszban egyaránt.

Sorsfordulók polaritása

Jánosi Katalint, Nagy Imre unokáját egyszer megkérdezte egy riporter: Hogyan élt szellemi örökségével. „Kereszt vagy adomány?” - gondolkozott el az interjúalany. „Is-is. Egyrészt úgy érzem, hogy ezen keresztül többet tudok az életről. Másrészt nehéz megérteni azt az arctalan félelmet, fenyegetettséget, ami belénk ivódott az évek folyamán.”

Így van vele az ember. Életünk bármely történése, a legtragikusabb is két pólust hordoz magában. Azt mondják

az ezoterikusok, hogy egy közeli hozzátartozó halála mélyebbé, igazabbá teszi a gyászolót, közelebb hozza jó néhány lépéssel a Mindenhatóhoz, mint azt, aki nem vesztett el senkit.

Bármely életeseményből kivirágozhat a remény virága, de megáshatja sírunkat is. Mindkettő lehetőség benne szunnyad ősállapotában. Bármely veszteség előnyünkké burjánozhat, és bármely nyereségben ott ólálkodhat a vég.

Az állatvilág furcsa ellentétei

A kabóca élete nagy részét a föld alatt tölti, mélyben, sötétben, gyökerekkel táplálkozva. Aztán ha kikel, ha feljön föld színére, a fénybe, lepetézik, és 6 hét múlva véget ér az élete. Élete a halálban volt, halála az életben.

A bambuszok akkor virágzanak ki, ha stressz éri őket. Ilyenkor óriási virágot növesztenek, ami viszont a növény összes nektárkészletét elszívja, s aminek következtében aztán elpusztulnak.

Az orchidea olyan virág, amely csak gombostűnyi mennyiségben illatozik, két tonna orchidea már orrfacsaró bűzt árasztana.

A pillangóhalak ugyanazt a színt használják fel udvarlásra, mint támadásra. Ugyanis izgalom hatására pigmenteket, festékszemeket diffundálnak a bőrükbe.

Szembenállások a mítoszokban

Ha valahol szóba kerül Aphrodité neve, biztos, hogy az első asszociációk pozitívak. Pedig a szépséget sugárzó istennő gonosz is tudott lenni. Átkaitól hemzseg a mito-

lógia. Lémnosz asszonyait olyan bűdössé változtatta, hogy férjeik fejvesztve menekültek el tőlük.

Dionüszosz kapcsán pedig egész biztos a bor jut eszünkbe, pedig a derék görög isten a tej istene is volt. Úgy látszik, kisebb népszerűsége miatt ezt a jellegét kivetette az emlékezet.

Talán az is meglepetés sokak számára, hogy görög felfogás szerint az íj és a lant rokon szerszámok. Hozzáértő kézben az íj felajzott idege is úgy pendül meg, mint mikor a mesterzenész pengeti a húrokat, a jó ének pedig úgy talál célba, mint a biztos kezű íjász nyíla.

Elgondolkodtató paradoxonok kérdései

Elgondolkodtál már azon, hogy minél több sejt születik, annál biztosabbá válik a halál? A rák legalábbis ilyen. A sejtburjánzás, ami nem más, mint millió kis új élet, a biztos meghalásba vezet.

Tudtad, hogy az akasztott ember halála előtt elélvez?

Hallottál már arról, hogy az álomkórban szenvedők első tünete felfokozott szellemi és testi izgatottság?

Tisztában vagy azzal, hogy az agyvérzés bizonyos esetekben amnéziát szabadíthat fel?

Tapasztaltad már, hogy milyen közel áll egymáshoz a szeretet és a gyűlölet? Milyen elképesztő kiszámíthatatlansággal tudnak egymásba átcsapni, mint két összelöködő hullám a viharos tengeren.

Megfigyelted már testünk reakcióit? Hogy a falra meredést zen-meditációban is el lehet követni, de súlyos katatónia tünete is lehet?

Hogy lúdbőrözhetsz félelmedben és gyönyörödben egyaránt?

Ezek mind a mi csodálatos dualitásaink, véget érhetetlenül.

SZIMPLA EGO, ALTER EGO

Kell az ego?

Az ego szinte már köztűz lett a beszédünkben, oly gyakran kerül elő a legváltozatosabb kontextusokban.

Ezoterikával gazdagodott korunknak valóságos varázsszava. A gomba módra szaporodó kurzusokon másról sem hallani, mint a csúnya egoról, amitől egy magára valamit is adó aspiráns a lehető legrövidebb úton megszabadul. Azt ígérik ezek a körök, hogy minden bajunk rendeződik, ha feladjuk egónkat, és feloldódunk a közösség végtelen óceánjában.

Kétségtelen, van benne valami. Mert ha belegondolunk, minden bajunk ebből származik. A bensőkben trónoló és folyamatosan utasításokat adó egonkból. Aki hasonlítgatja magát másokhoz, aki folyton elégedetlen, frusztrált, soha ki nem elégíthető.

Ebből a szempontból tényleg érdemes lenne megszabadulni tőle. Az ego száműzésével egyúttal fájdalmainknak is örök búcsút inthetnénk.

Na, de mi lenne akkor a világgal? Mi vinné előre az életet? Hova tűnnének az ego amúgy áldásos megnyilvánulásai: a művészetek, a törekvések, az előre vivő és építő gondolatok? Ha nem lenne ego, nem lenne semmi. Sem

képek, sem verssorok, sem szép tárgyak, sem szerelmek, sem érzelmek, sem értelmek.

Szóval nehéz ügy. Pláne, ha hozzá vesszük, hogy állítólag nem is egyedül vagyunk a mi kis énünkkel. Azt mondja a tudomány, mindenkinek van egy párja. Lelki és fizikai értelemben egyaránt.

A lélekpár

Lehet, hogy régebben is létezett, de tény, hogy csak az utóbbi időben kapott nevet. Csak most vált ismertté.

Tudjuk róla, hogy van, valahol nekünk is rendeltetett egy ember, aki pontosan úgy gondolkodik, mint mi, s aki tökéletesen harmóniában áll velünk. Nem csoda, ha várjuk a vele való mindent elsöprő nagy találkozást. Ez bizakodással tölt el.

De tudjuk azt is, hogy azért nem eszik olyan forrón a kását. Vagyis csak kevés kiválasztottnak adatik meg, hogy rövidre szabott földi életében ráakadjon az ő másik párjára, és tökéletes szimbiózisban élje le hátralevő boldogságos éveit. Ez viszont egy csöppet sem biztató.

A lélekpár fogalmához egy szép mese is tartozik. E szerint isten megharagudott az emberre (az istenek már csak ilyenek, a mitológia tartogat számunkra egyéb „haragvós” történetet is), és azzal fejezte ki elégedetlenségét, hogy kettéválasztotta lelkét. Azóta zajlik a világegyetemben a nagy lélekvándorlás, amelyben a kettészakadt lélek keresi jogos másik felét, hogy miként a szimbólum, örök összetartozásban egyesülhessen.

Az alterego

Noha kétségtelenül sokkal vonzóbb lélek párunkkal találkozni, mint a testivel, azért ez sem megvetendő. Érdekes lenne szembemenni azzal az emberrel, aki épp úgy néz ki, mint mi magunk. Megszemlélhetnénk magunkat kívülről, mint ahogy a hangunkkal szembesülhetünk a visszahallgatásakor. Persze, féltő, hogy a hatás is hasonló lenne. Kívülről nézve nem tetszenénk magunknak annyira, túl felkavaró lenne a rálátás adta vizuális élmény.

Az alterego kifejezés egyébként a pszichológia területéről származik. A XIX. században definiált disszociatív személyiségzavar egyik fogalmaként tűnt fel. Irodalmi értelemben is használatos: olyan fiktív személyek, akik ugyan csak az író fantázia teremtményei, de beszédükben, gondolataikban azonosak a szerzővel. Akárcsak Kosztolányi Esti Kornélja, vagy Krúdy Szindbádja.

A köznapi értelemben használt alterego is érdekes fogalom. Fura elgondolni, hogy valahol a világon összefuthatnánk valakivel, aki nemcsak hogy hasonlít ránk külsőleg, de még a sorsfordulatai is hasonlatosak a miénkhez.

Az erre vonatkozó tudományos kutatások ugyanis megerősítik a mendemondát. A hír igaz. Vannak olyan emberek, akik párhuzamba állíthatók. Sok külsőségben és sok „belsőségben” is egymásra kopírozható életük. Attól függetlenül, hogy hol élnek, hogy élnek, és hogy van-e valamilyen genetikai közük egymáshoz, vagy az égvilágon semmi biológia kötelékük nincs.

Ezek az emberek többnyire azonos testalkatúak. Valami megmagyarázhatatlan rezonancia miatt azonban még az öltözködési szokásaik, frizurájuk, stílusuk is megegyez-

het. A további vizsgálódások kideríthetik, hogy nagyobb sorsfordulókban rokonok, és a családtörténetük, vagy a testvéri szálak is hasonlóságon alapulnak. Döbbenetes analógiák szülehetnek. Ilyen például a testvérsorban elfoglalt hely, vagy akár a testvérek testsúlya.

Az okokról egyelőre hallgat az ok okozati sémákra alapozó tudomány.

NEMI DUALITÁS

A nemi identitásunkhoz

általában nem fér kétség. Összetéveszthetetlen testi jegyeink alapján kezdenek el lánynak vagy fiúnak nevelni bennünket és mi szép lassan nővé vagy férfivé cseperedünk fel.

De mindannyiunkban feléled olykor a másik nem. A nő hirtelen férfiasan harciassá válhat, vagy a férfi szánalmasan vagy édesen nőiessé. Sok, egyébként teljesen normálisan működő férfinak vannak homoszexuális fantáziái. A fejlődés pszichológia megemlíti, hogy az élet egy szakaszán szinte elkerülhetetlenek az ilyenfajta víziók. Thomas Mann például remek házasságban élt, hat gyermeket nemzett, naplója mégis tele van homoszexuális utalásokkal.

Az anima és animus jung-i kettősége jól megfér bennünk.

Valamikor, hajdanán, a paradicsomi állapotokban a hím és a női rész tökéletes harmóniában egyesült egymással. Platón is említi az ember androgynitását, a kétneműségét. Az akkori ember háta és melle kört formázott, négy kéz és négy láb lógott ki belőle. Egy fejjel rendelkezett, amilyen két, minden irányba látó arc volt. Négy fül, és két nemi szerv tartozott hozzá.

Hermész Triszmegisztosz, az okkultizmus atyja meg ezt mondja: „.... mert minden dolog egyből lett. S ami egy volt, az újból eggyé akar lenni.”

Érdekes, hogy az elmebetegek mindkét nemi szervet a helyén ábrázolják, ha embert rajzolnak.

Egy lánynak született fiú

történetét meséli el Jeffrey Eugenides sokatmondó „Egy test, két lélek” című remek regényében. Az író szándéka az volt, hogy bemutassa, ahogy „egy gén átszörföz az évszázadokon”. A fiúnak született lány kálváriáján keresztül abba a különös világba pillanthat be az olvasó, ami egy hermafroditát kísér végig. A gyermekévek gondtalansága után kamaszkorban gubancolódnak össze a szálak. Amikor a többiek már nyolcvanas melltartókban feszítenek, ő még tök lapos. Amikor mások a fiúkkal kokettálnak, ő kislányokhoz vonzódik. Amikor barátnői arca hamvasan sima, neki idegesítő szőrszálak jelennek meg az ajka felett. Kész téboly.

Ahogy William Charles Nelson élete is. Jól kereső orvosként élt Amerikában, három feleséget elfogyasztva. Micsoda férfi virtus! Gondolhatnánk. Azonban neki nem azért volt három felesége, mert akkora nagy szoknyapécér volt, hanem azért, mert „furcsa viselkedéséért” sorra otthagyták őt. Maga is érezte, hogy valami hibádzik. Nem tudta, mi, de valami nagyon hiányzott a teljes boldogságához. Mígnem egy röntgenfelvétel kimutatta, hogy férfi nemi szervei mellett petefészke is van. Akkor billent helyére a rend benne. Azóta nőként éli életét.

A hermafroditizmus érdekes biológiai jelenség,

azt jelenti, hogy egy egyed mindkét (hím és a női) ivari sejt előállítására képes.

Az állatvilágban egyáltalán nem ritkaság. A törzsfajlás korai szakaszán levő állatoknál. A csigák vagy a földi giliszták esetében például általában két hímnős egyed termékenyíti meg egymást kölcsönösen, ivarsejtjeik közös cseréjével. Bizonyos halfajoknál gyakori jelenség, hogy különféle hatásokra nemet váltanak, akár többször is életük folyamán.

A tulipánon is felfedezhetjük a hermafroditizmus jeleit. Ha jól megfigyeljük, azt láthatjuk, hogy porzóval és bibével egyaránt rendelkezik.

Annak az aránya, hogy valakinek kettős nemi szerve legyen, elég alacsony. Kettő-négyezer ember közül akad egy. De a rejtett (belső nemi szervekre vonatkozó) hermafroditák száma sokkal nagyobb: átlagosan száz emberről egy.

A szakirodalom szerint minden 1500. vagy 2000. szülést követően hívnak szakembert a gyermek kétes nemének kiderítésére.

Az interszexuális emberek atipikus formájú nemi szervekkel vagy kromoszóma rendellenességgel jönnek a világra. Ilyenkor komoly gondot okoz az orvosok számára a baba nemi identitását meghatározni.

Az elnevezés egyébként hova máshova, mint a görög mitológiába vezet vissza. Ennek egyik szereplője volt Hermaphroditosz, aki Hermész és Aphrodité szerelméből született. Pechjére visszautasította egy nimfa szerelmét.

Viszont elkövette azt a meggondolatlanságot, hogy annak szent tavában fürdött. Erre a nimfa lehúzta a mélybe, szenvedélyesen átölelte és arra kérte az isteneket, hogy testük örökké forrjon egyé.

Az ima meghallgatásra talált.

MEGÁLL AZ ESZEM!

Agyadatok

Egy felnőtt férfi agya átlagosan 1,4 kg, a nőké kb. 1,125 kg.

Súly a férfiaknál a harmincas években, a nőknél a húszas években van a topon. Utána megindul leépülése.

A becslések szerint 50-200 idegsejt pusztul el naponta. Időközben nemcsak idegsejteket veszít el az agy, hanem alakja is változik. Egyre laposabbá válik.

50-100 milliárd idegsejtet tartalmaz. A köztük levő kapcsolatok, szinapszisok száma 100 billió körül mozog.

Az agy tapintásra puha, kívülről barnás-szürke, belülről sárgás-fehér színű testrészt.

85 %-ban víz alkotja.

Átlagosan 750 milliliter víz áramlik rajta keresztül egy perc alatt. Ha csak tíz másodpercre kimarad a véráram, ájulás következik be.

A vadászpilóták kiképzésénél azt tapasztalták, hogy 7-8 G (gravitációs gyorsulás) után elveszti az ember az eszméletét. Csak összehasonlításképpen: a harkály 300 G erővel kopácsolja a fát.

Két fél, egy egész

Az agy modellezésére kiválónak bizonyul a dió. Kettétörve hasonlót látunk, mintha egy agyat vágnánk ketté. Két részre oszlik, bonyolult labirintusok kanyarognak belsejében, s a két oldalt összeköti őket egy folyosó.

A bal agyfélteke a jobb oldalunknak, a jobb pedig a bal oldalunknak dirigál. Mind kettő összehangolt működésére van szükség a normális élethez.

Azoknál a betegeknél, ahol a kéregtestet átvágták, furcsa jelenségek történnek. Mást csinál a bal és mást a jobb kezük. Nem tudja a jobb kéz, mit csinál a bal, mondja erre a közmondás.

Ha jobb fali lebeny megsérül, akkor a beteg egész egyszerűen nem vesz tudomást a másik, a bal feléről, mintha nem is létezne az: arcának csak a jobb felét borotválja meg, tányérjának csak a jobb oldaláról tünteti el az ételt, bal oldali emberekbe, tárgyakba beleütközik. A neglect szindrómás festő önarcképének csak jobbik felét rajzolja meg.

A bal oldali lebeny sérülése következtében pedig a tárgyak használatával gyúlik meg a baj: nem tudnak gyufát gyújtani, vagy képtelenek begombolni ingjüket. Komoly beszédkárosodásokat szenvednek.

Csak a szépre emlékezem

Ami igaz a dalban, az nem igaz a valóságban. Az agy egy kegyetlen emlékeztető. A rossz élményeket sokkal plasztikusabban és részletesebben raktározza az emlékezet, mint a jó dolgokat. Ennek oka valószínűleg egy ereden-

dő, ősi túlélési ösztönben keresendő, ami a rossz példát figyelmeztető táblaként őrzi meg az egyén számára.

A nők sokkal gyakrabban és részletesebben raktároznak el múltbeli történéseket. Amiket a férfi rég elfelejtett, a nő agyában teljes pompájában virul.

Azok az emlékek, amik háttérben zene áll, sokkal mélyebben vésődnek. Így nagyobb a lehetősége előbányászniából múltból olyan gyermekkori versikéket, amik dallammal rögzültek, mint azokat, amelyeket csak prózában tanultunk meg.

Oliver Sacks, amerikai ideggyógyász egyik lenyűgöző könyvében említ egy esetet. A férfi élete végéig kitűnő zenetanár volt. Minden ténykedéséhez (evés, felöltözés) dúdolt egy dallamot. Ha azonban valami miatt megszakadt a melódia, gond akadt a folytatással, abbamaradt a tevékenység.

Shakespeare-dráma injekcióval

Lehet, hogy képtelen a cím, mégis van tudományos alapja. Az információk és az emlékek egyik agyból a másikba való átvitelének komoly előzményei vannak.

Évtizedekkel ezelőtt publikáltak egy roppant érdekes kísérletet.

Örvényférgeket tanítottak be arra, hogy áramütéseket elkerüljenek. Utána apró darabokra vágták őket. Aztán idomítatlan férgeket vettek elő. Egyik felével megetették feldarabolt társaikat, a másik semleges táplálékot kaptak. A kísérlet eredménye több volt, mint meglepő: a kanni-bálférgesek társaik elfogyasztásával azok emlékezetét is

megették, és gond nélkül elkerülték az áramütéseket, szemben a kontrollcsoporttal, ahol a gyanútlan, és „tudatlan” férgek belekúsztak az áramütés halálos csapdájába.

Erre némiképp emlékeztetnek a szervátültetések meghökkentő meséi. Nevezetesen azok az esetek, amikor az új szervet kapott embernél egyszer csak kezdenek feltűnedezni a donor olyan tulajdonságai vagy hajlamai, amire a szervátültetettnél korábban nem volt példa. Így kezdett el vedelni sört a műtét után olyan ember, aki korábban ki sem állhatta a keserű nedűt. Vagy serteshúsrá szottyant gusztusa olyan embernek, aki korábban megrögzött vegetáriánus volt.

Kissé talán riasztó, de roppant érdekes, hogy az emlékezet átvitelének legalábbis az elvi esélyei megvannak.

A levágott fej esete

Ez már a horror határát súrolja. Állatokon a végzett fejleválasztással a XX. század eleje óta kísérletezik a tudomány. 1907-ben egy kutya teljes felső testét ültették át, amiért a tudóst, Alexis Carrelt Nobel-díjjal jutalmazták.

1970-ben pedig levágott majomfejek borzolták fel a közvélemény figyelmét. A fejeket haláluk után 36 óráig életben tudták tartani. A majomfejek megőrizték tudatukat.

1988-ban az Egyesült Államokban szabadalmaztattak egy átáramoltató szerkezetet, amely sebészeti úton eltávolított fejeket rendeltetett életben tartani. A szerkezet állítólag némi kémiai segédlettel (véralvadás gátlók, agyi bomlást eltávolító gyógyszerek) korlátlan ideig lenne képes életben tartani egy nyaktól elválasztott fejet.

A dolog etikai, jogi kérdésein túl azonban felmerül még egy a gondolkodó emberben: van értelme egy testet nélkülöző fejnek? Aztán, ha tovább gondolkodunk, meg is érkezik a válasz Stephen Hawking, világhír elméleti fizikus személyében. A páratlan tudós helyzete is páratlan. Gyakorlatilag csak az agya működik benne.

MÁGUS-KINC, BÁNAT ÉS BABÉR

AHOL A SÁTÁN ÉS A SZENT ÖSSZEÉR (Aleister Crowley)

Mágikus nevek

A spiritualizmus történetében felbukkanó alakok nem kis hányada olyan ellentmondásos, hogy ember legyen a talpán, aki ebben a nem emberi világban tisztán lát.

E különös világ egyik híres-hírhedt alakja Aleister Crowley volt.

Ha csak ragadványneveit megemlíjtük, sokat sejtető információkat kapunk róla.

Hívták az „okkultizmus Picasso-jának”. A Sunday Express az évszázad „legelvetemültebb emberének” nevezte. Sokan illették a „világ leggonoszabb embere” címmel.

Ő önmagát szívesen aposztrofálta „Nagy Fenevad”-nak. A „nomen est omen” elvének érvényesülésén sokat fáradozott. Állítólag az arra kiszemelt embereket négykézlábra kényszerítette, és kutyává változtatta. Rangun alulinak tartotta, hogy ezért hipnotizőrnek nevezzék, ő a „Magick” hangzatosabb nevével fémjelezte tevékenységét, utalva arra, hogy nem olcsó vásári bűvészkedés, amit csinál, hanem tudomány, az akaratlagos változtatásoknak magas rendű művészete. Bizonyos vélemények szerint a ‘k’ hozzátétele a ‘mágia’ jelentésű angol szóhoz, egy szimbólum, méghozzá a női nemi szerv szimbóluma (az ógörög ‘kteisz’, ‘női nemi szerv’ jelentésű szóból). Ennek

végül is van létjogosultsága, tekintve, hogy tanításának gerincét a túlfokozott szexualitás adta.

Egyébként az Aleister Crowley nevet maga választotta (eredetileg Edward Alexander volt a neve). Valahol olvasta, hogy legszerencsésebb, ha egy név egy daktilusból és azt követő spondeusból áll, mint a hexameter két utolsó verslába. Az Aleister-t, ami elég gonoszul hangzott, hogy megtetsszen neki, egy ismerőse javaslatára vette fel.

Mágiához vezető út

Szülei egy keresztény szekta tagjai voltak Angliában. Fanatikus hívekként csak az ide tartozó gyerekekkel engedték játszani, de egyéb értelmetlen gátat is szabtak a kis Alexandernek. Nem mellékes adat Crowley esettörténetében, hogy édesanyja Antikrisztusnak tekintette.

Talán az akkori szigor, és korlátozottság vezetett ahhoz, hogy felnőtt korában elfordult a kereszténységtől, és lázadva keresett valami mást, bármit, ami jó messze volt tőle. Így juthatott el a mágia, és az okkultizmus tanulmányozásához.

Azt terjesztette magáról, hogy közvetít a rejtett hatalmak és az emberek között. Átlépni a határokat és mindig középpontban állni - ez volt Crowley életfilozófiája. Jelmondata így hangzott: „Tégy, amit akarsz.” S egy másik: „Az embernek joga van megölni azt, aki megpróbálja elvenni a szabad tettekhez való jogát.”

Adolf Hitler gyakran hivatkozott rá. Idézgette tanításait, vagy azt a hitvallását, ami szerint a lét egyetlen értelme az élvezet.

Többféle körben részt vett, könyveket és jegyzeteket fogalmazott a témában. Írónak és költőnek is tartotta magát. Ugyanakkor jóginak, aki szabad idejét szívesen szenteli a sakkozás és a hegymászás örömeinek.

A hegymászás nem csak merő hobbi volt, de szükséglet is. Az asztmájával küzdő Crowley ezzel próbálta enyhíteni légszomját. Meg mással is. Drogok rendszeres fogyasztója volt.

Számos mágikus szertartását rendezte a híres-hírhedt Loch Ness mellett.

Romantikus pózokban, egyiptomi főpapnak vagy kínai istennek öltözve fényképeztette magát. Élete vége felé egy angol festő festett róla portrét, ahol orra fölött az ördögi 666-os szám volt, homlokán pedig a saját maga alkotta vallás jelképe.

Halála éppen olyan volt, mint élete. Egy alkalommal csak megrendezte halálát. Ez a perverz játék csak a „normális” emberekben kelt ellenérzést, Crowley valószínűleg örömet lelte benne. Az igazi halála előtt még megátkozta orvosát, aki megtagadott tőle egy morfiumadagot. Aztán meghalt, elborult elmével. Egy szemtanú szerint erős szél kerekedett és mennydörgött, amikor eltávozott az élők világából. A temetésén még tudott üzenni a világnak, amúgy Crowley-san. Egy művét olvastatta fel a sírjánál, ami a résztvevők szerint inkább emlékeztetett fekete misére, mint hagyományos temetési szertartásra, és ennek megfelelően sokakban keltett visszás érzéseket.

Szexmágiák

Híres volt szex mágiáiról. A sexualitás központi szerepet töltött be mind életében, mind tanításaiban. Tivornyákat rendezett, nőkkel és férfiakkal létesített kapcsolatokat. Vallomása szerint az ő életében négy férfi fordult meg, aki számított is valamit. Azt tartotta, hogy a szexuális együttlét során olyan energiák szabadulnak fel, amik a leginkább alkalmasak a meditációra és ima elmondására.

A közösségbe való felvételhez három próbán kellett átesni.

A beavatást kérőknek két ellentétes személlyel kellett szeretkeznie, addig a pontig, amik víziók nem lépnek fel náluk.

Aztán megtanították nekik a tökéletes maszturbációt, amely során istenekre és istennőkre koncentrálni lehetett mágikus erővel kapcsolatba. Az ezt követő szeretkezés során szintén isteni erővel kellett rezonanciát teremteni. Végül a saját nemével folytatott szexuális aktus során is mély meditatív állapotot kellett elérni.

Nem volt mindegy, hogy melyik nap történt a szeretkezés, hisz mindegyik napot más bolygó ural, más minőségekkel, amikhez másfajta technikák és eltérő eszközök (aphrodiziákumok) járulnak.

A nőkről egyébként nem volt túl jó véleménye. Furcsa, hogy az az ember, aki egyébként provokatív, újszerű nézeteivel borzolta a nagyközönség kedélyeit, a nőkről a leghagyományosabb, legkonzervatívabb nézeteket vallotta. A nő arra jó, hogy teljesítse női hivatását, ami nem több mint a konyhai- és házi munkák maradéktalan ellátása. Szerinte a nő elhanyagolható és pótolható. Ennek

ellenére többször fanyalodott rájuk. Életének egy bizonyos szakaszában prostituáltakkal vette magát körül.

Mágikus emberek

Minden negatívuma mellett azonban szenzációs könyveket írt. Számos mű és értekezés fűződik a nevéhez. A jogáról szóló munkái ma is alapműveknek számítanak. Filozofikus mélységű, nagy népszerűségnek örvendő előadásokat tartott. Kitűnő elme volt, ragyogó mentális képességekkel.

Ha belegondolunk, személye egyáltalán nem kuriózum, inkább tipikus. Számtalan spirituális vezetőről hallottunk, akik elképesztő elveket vallottak, hedonista, vagy mindenképpen a közerkölcsökbe ütköző életet éltek, ugyanakkor rendkívüli műveket hagytak az utókorra.

Hogy messzire ne menjünk, itt van példa okáért Osho. Műveitől roskadoznak a könyvesboltok ezoterikus polcai, az emberek imádatlással olvassák és áhítattal idézik mondásait. Szent emberré avatta őt az ezoterika nagyközönsége, miközben a legszelídebb megközelítésben sem nevezhető szentnek.

Az, ahogy élt, ahogy bánt az emberekkel (ő is szívesen alázza meg őket), az általános emberi normák szerint elit-élendő.

Vagy ott van Castaneda. Vallásos imádatlással a szájukon emlegetik az emberek a nagy dél-amerikai varázslót. Castaneda intelligens volt, sziporkázó elme, nagyfokú kreatív fantáziával rendelkező szellemi vezető. Tizenkét best-sellerét szétkapkodták, nemzedékek nőttek fel tanításain. Sokan szó szerint értelmezve tanításait teljesen

felrúgták addigi életüket. Mások meg öngyilkosok lettek, vagy családtagjaik életére törtek.

Castaneda is drogozott, vadul szexelt, megalázta a nőket, és közben mennyei szépségű igéket hirdetett.

A guruk fogalmához nem véletlenül tapadt némi pejoratív felhang. A gurukként funkcionáló vezetők tettek is azért, hogy ez így legyen. Közülük sokukra jellemző volt a csillogó, páratlan intelligencia, ugyanakkor a provokatív, normákba ütköző életforma, a felsőbbrendűség hangoztatása és gyakorlata, arra kiszemeltek megalázása, a drogfüggőség, és a szexualitás elfajzása.

Az emberek többsége mégis vakon követi őket, vezércsilagnak tekintik, akinek csak fénylő oldaláról hajlandóak tudomást venni, az árnyékosat, a kétségeset, és ne adj' isten elítélendőt igyekeznek figyelmen kívül hagyni.

De vannak, akiben ilyen és ehhez hasonló esetek alapján felmerül: nem a rossz, a sátáni oldal megnyilvánulása-e mindkettő megnyilatkozás? A visszataszító viselkedés, és a ragyogó elme? Vagy csak az emberek próbatételére szolgál ez a megmagyarázhatatlan kettőség? Az anyagi, földi világ csalfa kihívásain (jelen esetben a guruk ellen-szenves emberi tulajdonságain) lépjünk túl, és ha ezt meg tesszük, megadatik nekünk a tisztán látás, a megvilágosodás, az igazság megtalálásának kegyelme?

Castanedáról mondta egy életrajzírója: nagy varázsló volt, aki arra készítette az embereket, hogy a csillagokért nyújtózzanak. A szeretet a sarkcsillag - mondta Osho. Crowley sokat idézett mondása is csillagokhoz kötött: „Minden férfi és minden nő egy csillag.”

Szóval vannak itt szép szavak, abban nincs hiány. A csilagos ég, meg a mindenség. De benne, s nem légypiszokként, az a sok minden, amit mégiscsak nehéz lenyelni egy gyerekszobával rendelkező, klasszikus erkölcsi nevelésben részesülő úri leánynak.

ZSENI ÉS/VAGY SZÉLHÁMOS

Saint-Germain gróf nevét érdemes megjegyezni.

Miért?

Már maga az a pikantéria érdekessé teszi, hogy ennek a világhírű, évszázadokat átívelő csodabogárnak magyar gyökerei vannak. Saját állítása szerint II. Rákóczi Ferencnek és egy meg nem nevezett Thököly lány szerelmének gyümölcse, aki 1696. május 28-án jött a világra.

Vigyázat! Itt már is sántít valami. Ez a napra pontos dátum felettébb gyanús azoknak az ismereteknek a birtokában, ami egyébként övezi a legendás gróft. Ugyanis a legtöbb helyen kérdőjelet tesznek születése mellé, halálához pedig legalább három évszámot.

Vagyis senki sem tudja az igazságot ezzel kapcsolatban, nincsenek hiteles adatok sem születésére, sem halálára vonatkozóan.

Ezzel összefüggésben a születési helyére sem. Egyaránt felmerült már Portugália, Spanyolország, és Itália neve is.

Foglalkozását is nehéz meghatározni, mert legalább egy tucat variáció merül fel nevével kapcsolatban: költő, művész, nyelvész, diplomata, iparos, kuruzsló, sarlatán, jós. Állítólag hatalmas orvosi tudással rendelkezett, cirka

tizenkét nyelven beszélt perfektül, többféle hangszeren játszott, hegedűn és zongorán virtuóz módon, mellesleg szerzett egy operát is, de hangjával is képes volt elkápráztatni hallgató közönségét, briliáns ékszerész és aranyműves volt, mellette textil- és porcelángyártással foglalkozott, és meglehetősen tehetségesnek bizonyult a festészet területén is. Ellátott követi, titkos ügynöki feladatokat is, állandóan felsőbb körökben mozgott.

Külsőalakjával kapcsolatban is vannak kétségek, mert annyi formája volt, amennyi megjelenése. Egyik kedvelt szórakozása volt, hogy álruhában jelent meg a társaságokban, ahonnan egy idő után kisiklott a teremből, és egy másik ajtón, másik öltözőkben tért vissza. Mellesleg nem szükségeltetett ajtó ahhoz, hogy eltávozzon.

De nem ez volt az egyetlen különcsége.

Ma azt mondanánk erre az emberre, csúnya magyarsággal, hogy „megcsinálta magát”. Igyekezett a lehető legextrémebb alakot faragni magából. Ezzel aztán biztosan elérte, hogy megmaradt bárkinek az emlékezetében, akivel valaha is találkozott, és hogy folyamatos beszédtemát szolgáltatott. (Ebből az aspektusból egyébként Gábor Zsazsával rokonítható, aki szintén a mi kis különccünk volt, és akinek a hipotézise a grófra hajaz: mindegy, hogy mit mondanak, csak beszéljenek rólam.)

Kell ennél több a népszerűséghez és a legendához?

Nemcsak azt állította magáról, hogy magyar származású, hanem egyéb meghökkentő dolgokat is. Például azt, hogy Kürosz babiloni királytól kapta Mózes pálcáját, amitől ő aztán halhatatlan illuminátussá vált. Vagy azt, hogy járt Sába királynő és Kleopátra palotájában.

Előszeregettel keltett maga körül titokzatosságot.

Egy alkalommal például egy társasági rendezvényen mellé lépett egy előkelő hölgy, és megkérdezte: „Ne haragudjon, Ön olyan ismerős nekem, mintha láttam volna néhány évtizede, amikor megboldogult férjem követ volt Velencében.” Saint-Germain gróf csak sejtelmesen mosolygott, mire a hölgy elbizonytalanodott a sármos, negyvenes férfi láttán, és tovább kérdezett: „Vagy tán édesapjával találkoztam akkor?” A gróf éppen úgy válaszolt, ahogy az elvárható volt tőle: „Magam részesültem abban az örömben, hogy találkozhattam Önnel és szépsége mindmáig feledhetetlenül él bennem. Higgye el, madame, nem vagyok már olyan fiatal.”

A hölgy pedig csak állt ott, a gróf bókjától elkábítva. Meg mástól is. Mert az mégsem fért a kicsi, buta, női fejébe, hogy miként lehetséges, hogy a gróf éppen úgy néz ki, mint ahogy kinézett annak idején, harminc évvel azelőtt.

Saint-Germain szellemes társalgó volt, sziporkázó elme. Ő volt a társaság központja, bájos pozőr és causer. Noha egyszerű fekete ruhákban járt, azok a legpazarabb kelmeből készültek.

Egyébként nem pénzt, hanem apró gyémántokat hordott magánál. Óriási fehér zafírt és hasonlóan méretes opált is emlegetnek személye kapcsán. Ezek valamilyen formában fel-felbukkannak az őt kísérő történetekben.

Réz és ezüst pénzeket alakított át nyilvánosság előtt arannyá. Bekente azokat valamilyen fekete anyaggal, bedobta a kemencébe, és azzal kész. Az ékszerészekből

álló szakmai zsűri csak megerősíteni tudta az így keletkezett arany eredetiségét.

Soha senki sem látta enni, társaságban legalábbis elkerülte ezt a tevékenységet.

Egyszerre jegyzetelt mindkét kezével. Mi sem természetesebb, hogy mindkét oldali mű tökéletesre sikeredett, mind tartalmát, mind küllemét illetően. S ha már az írásnál tartunk. Más csodákkal is szolgált: leírta ugyanazt a szöveget, mindkét kezével, egyszerre. Aztán egymásra helyezte a lapokat. A betűk pontosan fedték egymást!

Igazából bizonytalan körülötte minden. Nem tudni mikor, és hol született, hogy hívták (több álnevet is használt), hogy nézett ki. Ezek után felmerül az emberben a kérdés: létezett egyáltalán ez a csodafenomen?

A francia nemzeti levéltárban, a francia külügyminisztérium levéltárában, a holland és porosz birodalmi levéltárban, a dán állami levéltárban feljegyzések vannak róla. Számtalan memoárban is megemlíti nevét. Megemlíti például Voltaire és Madame Blavatsky is.

A fentiek után már azon sem csodálkozunk, hogy az előző a XVII. század végén született, az utóbbi pedig a XIX. század elején élt. Saint-Germain gróf, és az ő históriája játékos pajkossággal ugrik át évszázadokat.

Ha tehát ezek után, netalántán egy társaságban belebotlanának egy roppant jóképű, varázslatos egyedbe, aki feles szemekkel babonáz meg minket és aki úgy szórja nyelvi sziporkáit és feneketlen tudásának gyümölcseit, mint angyalok az égi mannát, akkor felmerülhet a gyanú, hogy ezzel a különös, évszázadokon könnyedén átszárnyaló gróffal hozott össze kivételezett sorsunk.

Nem is annyira földtől elrugaszkodott ötlet ez, ha figyelembe vesszük, hogy a jelenleg Magyarországon élő Wegrosta bajor hercegi család Saint-Germain gróf le származottjának vallja magát.

Frigyes porosz uralkodó írta róla ironikusan 1758-ban: „Saint-Germain az az ember, aki mindent tud és soha nem hal meg.”

Karl May, a Winnetou történetek híres írója behatóan tanulmányozta a gróf életét, lelkes híve volt felfedezettjének. Egy novellát is szentelt neki, Boldog órák címmel. Az igazsághoz azonban hozzátartozik, hogy élete végén átírta a címet: A szélhámosság hercege címre.

Vajon miért?

KÖZÖNSÉGES MISZTIKUSOK

Alex Haley, a nagysikerű Gyökerek című könyv szerzője beszélt rá Malcolmot, hogy írja meg élettörténetét. A sokat megélt férfi eleinte vonakodott a felkéréstől, aztán mégis kötélnek állt. Valamit akarhatott tőle Isten, mert amint befejezte életművét, nagyon fiatalon, harminckilenc évesen meghalt: lelőtték.

Feketéből fehér

A félvér Malcolm Little 1925-ben látta meg a napvilágot Ohamában.

A színek különös szerepet játszottak nála. Ő volt a legvilágosabb a családban, mert anyja fehér bőrű indiai nő volt. Állítólag ez a felemásság okozta, hogy egyik szülője sem tudta igazán elfogadni őt. Tetejébe egy vörös haj-

szín-árnyalattal áldotta (vagy verte) meg a sors, ami fokozta külsejének szokatlanságát. Életének egy időszakában a Detroiti Vörösként emlegették. A múltra visszatekintve hangoztatta, hogy gyűlölt magában minden csepp vért, ami az erőszaktevő fehérekre emlékeztette.

Az apjának három testvérét is fehérek ölték meg. Még nem volt hat éves, amikor apját brutálisan meggyilkolta a Fekete Légió nevű, néger-vadász társulat. Anyja megőrült, a család földönfutó lett.

A fiú élete ettől kezdve pont olyan volt, mint amilyen lehetett annak, aki sem nem fekete, sem nem fehér, s akit elszegényedés miatt intézetbe zárnak.

Nevelőszülőkhöz került, ahol egyfelől megfelelt a társadalmi elvárásoknak. Népszerű volt társai körében és kiválóan tanult.

De a maga követelményeinek már nem tudott ilyen egyszerűnek eleget tenni. Mindenáron fehér szeretett volna lenni, de amikor az iskolai bálokon nem engedték fehér lányokkal táncolni, rájött, hogy ez a vágya sohasem teljesülhet maradéktalanul.

Ügyvéd akart lenni akkor, amikor a maga helyzetében levők legfeljebb az ácsmesterségig vihették.

Nagy vágyak, kis realitással. Privát Prokrasztész-ágya így lett züllésének is melegágya.

A drogozástól az imáig

New Yorkban belevágott az élet sűrűjébe. A tisztességes polgári foglalkozása, a kalauzság mellett a bűnözésben is megmártózott. Prostituáltak és drogdílerék jelentették számára a társaságot. Ő maga is kábítószeres.

Mindig csak egy hajszál választotta el a haláltól. Bármikor megölhették volna.

Tulajdonképpen szerencsés fordulat volt életében, amikor húsz éves korában lopás, betörés vádjával börtönbe csukták. Itt hagyott fel a droggal, a cigarettával. Abbahagyta a disznóhús fogyasztását is, és vallási könyveket kezdett el olvasgatni.

A börtönéveiről ő maga így nyilatkozik: „soha életemben nem voltam még ennyire szabad”.

A dühöngő, istengyűlölő bűnöző művelt, spirituálisan fejlett emberként szabadult ki a börtönből.

Az ember Isten előtti egyenlősége

Tudta, hogy mit akar, megválasztotta eszközeit is. Az afro-amerikaiakat igába hajtó fehérek ellen küzdött. Az Iszlám Nemzetek lelkipásztoraként járta a világot, szónoklatokat és agitációkat tartott, egyházakat alapított látogatásai helyszínén. Lelki és politikai vezető volt egy személyben.

Jó megjelenésű, magas, izmos felépítésű férfi volt, aki sok ember bizalmát elnyerte. Karizmatikusságát, remek szónoki tehetségét nem lehetett elvitatni.

Először meggyőződéses fehér-ellenes politikát folytatott. Aztán rájött, hogy a feketék szenvedése miatt nem a fehérek civilizációja felelős. Megértette, hogy igazából a gondolkodásmód ellen kell harcolnia, ami különbséget tesz ember és ember között. Arra törekedett, hogy az emberiség Istenben levő egységére hívja fel a figyelmet.

Malcolm X gyors beszédmódja, és kétes múltja sok támadási felületet adott ellenségeinek.

Sokan vádolták azzal, hogy ő ugyanolyan rasszista volt, mint az általa rasszizmussal vádolt fehérek. Szemére vetették, hogy erőszakra buzdított. Mégis példamutató az élete, mert arról szól, hogy a rossz is átfordítható jóvá. A hátrány előnnyé. Hogy pokoli mélységekről lehet olyan szintekre jutni, amely az átlagot jóval túlhaladja.

Táncest vérengzés után

Jellemző történetére a halála. Amikor 1965-ben épp egy beszédet tartott több százas tömeg előtt, három ember felugrott az első sorból, és tüzet nyitott rá. Sem akkor nem lehetett tudni, ki áll a szörnyű tett mögött, sem azóta nem derült rá fény. Drogdíleres vagy hittársak? FBI vagy CIA?

A helyiséget már négy órával a merénylet után megnyitották. A vértócsákat felmosták addigra, de a golyónyomokat még látni lehetett. Egy egyházi performance előadásnak adták át a termet, ami pár órával korábban vérengzés színhelye volt.

A feleség megkövetelte a gyerekektől, hogy soha egy szót sem ejtsenek apjuk haláláról, ő maga pedig csakis jelen időben volt hajlandó beszélni róla.

Ő olyan múltból „emelkedett” fel, amelyből csak keveseknek sikerült. A „nigger-lét”, a perifériára szorulás, az istentagadás, a bűnöző lét, és a kábítószer világa után kilépett a világ elé, mint felvilágosult, tanult, gondolkodó lény, aki Isten megváltó erejét hirdeti.

Életét megfilmesítették, Denzel Washington nagyszerű alakításában láthatta a közönség pár évvel ezelőtt a mozikban.

Ilyasah Shabazz, Malcolm egyik gyermeke a hat közül könyvet jelentetett meg apjáról. Kedves, szerető, humorral teli embernek mutatja be apját.

JOGANANDA

Végre egy olyan spirituális vezető, aki megfelel a spirituális vezetővel szemben támasztott kívánalmaknak! Ez nem kevés! Főleg abban a korban, ahol hemzsegnek a magukat szellemi vezetőként piedesztálra emelt, önkéntes csodatevők, akik közös jellemzője az exhibicionizmus, a nárcizmus, a pozórság, a felsőbbbségi tudat és ehhez hasonló, vagyis csupa olyan tulajdonság, amik sok mindenre jók, de követésre a legkevésbé (mégis tízezrek követték lábuk nyomát). De ezt most hagyjuk.

Szóval ebben a meglehetősen vegyes és kétes felhozatalban üdítő színfolt Jogananda. Szelíd, okos, csodákkal telt, aki a nélkül vívott ki magának népszerűséget, hogy bármilyen extrémításra, szenzációra, különcködésre épített volna. Csak élte a maga kiszabott életét és közvetítette tudását mindenki felé, egyszerűen, sallangok és hazugságok nélkül, önzetlenül, érdek nélkül, csak az átadás örömeért és kegyéért.

Élete

1893-ban született egy észak-indiai településen.

Születése után anyja elvitte gurujához, aki kezét homlokára téve spirituális keresztségben részesítette a gyerme-

ket, majd így szólt: „Te kedves teremtés, fiadból jógi lesz, aki mint valamiféle spirituális mozdony, sok lelket szállít majd Isten országába.”

Szüleivel és hét testvérével (négy fiú és négy lány) nagy szeretetben éltek. Ez egyáltalán nem mellékes szempont. A szeretet gyakorlása egészséges, teljes, szeretetre alkalmas személyiséget teremt. (Nem kell különösebben ecsetelni ennek fontosságát, olyan esetekkel szemben, mint például az angol Crowley-é, akit anyja egyenesen Antikrisztusnak titulált kicsi korában.)

Jogananda első emlékképei az előző életéből kirajzolódó képek, amely során jogiként élt a Himalájában. Úgy emlékszik, nagy megaláztatással járt számára a gyerekkor gyámolatlansága, az, amikor még nem tudott járni, vagy nem tudta magát kifejezni.

Szülei kölcsönös és kiegyensúlyozott hitvesi szeretetben éltek. A szülők iránti tiszteletet tanulták meg, amikor nap mint nap gondosan vasalt ruhában várták a hivatalból hazatérő apjukat. Vagy a szegények iránti tiszteletet, amikor anyja bőkezűen jótékonykodott. (Egy alkalommal például apja több mint egyhavi jövedelmét osztogatta el.)

Otthon mindennapos olvasmány volt a Bhagavad-gíta, s a gyerekeknek pedig mindennapos meséi származtak a Mahabháratából és a Rámájánából.

Nevét egyébként mesterétől, a „krisztusi lénytől”, Sri Yukteswar Giritől kapta, és annyit jelent, mint a ‘jóga öröme’.

Joganandának küldetése volt a krija jóga népszerűsítése a nyugati társadalmakban. Így került Amerikába, ahol iskolát alapított, és járta a különféle amerikai városokat. Előadásokat tartott, és könyveket, jegyzeteket írt.

Földi élete 1952-ben fejeződött be. Halála után húsz napig zárandokoltak sírjához az emberek. A testi bomlás semmi jele nem mutatkozott ez idő alatt. Üvegfedővel leborított koporsójában bárki szemügyre vehette halálában is makulátlan, belső tisztaságtól átítatott testét.

Tanítása

Jogananda az ún. krija jógát közvetítette az emberek felé. Ennek tanait még hajdanán apja egyik szent életű guruja, Lahiri Mahásaja ismertette meg a családdal. A krija jóga egyesülés a Végtelennel, bizonyos cselekedetek, rítusok (krija) révén.

Nem tartozik hozzá féktelen szexuális mágia, nem volt kelléke a drog vagy más pszichotikus szerek, nem kívánt meg maga felé semmilyen imádatot vagy bálványozást. Olyan elveket hangoztatott, amik könnyen egyeztethetők az emberben eredendően meglevő etikával és jósággal.

Alapvetőnek, a megismeréshez vezető út egyik elengedhetetlen feltételének tartotta az egészséges életmódot. Légző-, test- és koncentrációs gyakorlatok jótékony kombinációját kínálta a célok eléréséhez.

A krija-jóga egyszerű pszichofiziológiai módszer, amelynek révén csökken a vér széndioxid tartalma és növekszik az oxigén telítettsége. Ez az ősi jógaeljárás elmeanyaggá alakítja át a lélegzetet.

Azt tanítja, hogy minden cselekedet, kri, végrehajtója a lélek, a ya. Ha folyamatosan tudatában vagyunk a bennünk lakó lélek erejének, akkor minden cselekedetünk isten imádatává, imává alakul.

Bölcsessége

„Csupán az értheti meg az örök igazságokat, aki kiszabadítja magát az előítéletek béklyójából. Az emberi elme tisztánlátását évezredek hordaléka, számtalan visszaszítató világi csábítás homályosítja el.”

„A tudatlanság és a lustaság katonái mindenütt jelen vannak, sohasem nyugszanak, s gyilkos fegyvereikkel terítenek le minket, akár álmunkban is.”

„Csupán a sekélyes ember nem látja embertársai szenvedéseit, mivel kizárólag önnön, kicsinyes bajai foglalkoztatják. Ezzel szemben, aki önnön élvezoncolását gyakorolja, megismeri az egyetemes szármalmat. Ez megszabadítja őt a fülsüketítő követelőzésétől.”

„A jó modor őszinteség nélkül olyan, akár egy szép nő holtan. A szókimondás pallérozottság nélkül viszont a sebészkeshez hasonló; jó szolgálatot tesz ugyan, de fölötébb kellemetlen. Az udvariasság és őszinteség együtt ezzel szemben mindig eredményes, erre törekedjete.”

„Az érzékek csábítása olyan, akár az örökzöld oleander, amelynek rózsaszínű virágai csodás illatot árasztanak, ám a növény minden része mérgező. A gyógyulás odabent vár ráánk, s oly sugárzó boldogságot ígér, amelyet hiába is keresünk a külvilágban.”

„Valamennyi bajunk abból fakad, hogy megszegjük a mindenség törvényeit. A szent iratok rámutatnak, hogy az embernek engedelmeskedni kell a természeti törvényeknek, s közben az isteni mindenhatóságot sem vonhatja kétségbe.”

GANDHI

Volt valaki, aki öltönyös úriemberként indult neki életútjának, és aki fehér tógás aszkétaként ért a végére. Az elején még praktizáló ügyvéd volt, a végén egy világra hatást gyakorló spirituális vezető. Ő volt Gandhi.

Nem a ruhaváltás volt a legnagyobb változás életében.

Ő, akihez többek között a vegetáriánus eszméjét kötjük, egy egész kálváriát járt meg ez ügyben. Eredetileg az ún. bania kaszthoz tartozott, amely megtagadta a hús evést. (s amely egyébként állítólag a legkapzsibb kereskedők kasztja volt) Igen ám, de az élet összehozta egy emberrel, aki váltig hangoztatta, hogy az indiaiak azért kerültek a britek fennhatósága alá, mert növényfogyasztóként elvesztették az összes ellenálló erejüket. Erre Gandhi elkezdett főtt húst fogyasztani.

Nem tudni, hogy aztán a hústól undorodott-e meg, vagy hitszegő önmagától. De tény, hogy e rövid vargabetű után végérvényesen felhagyott a húsevással. Ezek után csakis növényeket fogyasztott, sokszor még azt sem, lévén híresen aszkéta hajlamú ember. Gyakran heteken keresztül csak citrommal ízesített vizeken élt.

Tény az is, hogy ettől fogva vegetarianizmusa erkölcsi küldetessé nőtte ki magát.

Ő, aki későbbi életében tökéletesen megvalósította a buddhizmus brahmácsarja tanát (önmegtartóztatást), négy feleséget fogyasztott el, mielőtt végleg megálljt parancsolt volna nemi vágyainak.

Az elhatározás persze nem ment olyan könnyen, mint amilyen könnyű ezt leírni. Viszont napról napra megerő-

sődött ellenállásában, és eljött a pillanat, amikor a nehézség helyett áldásként tekintett fogadalmára, ami egyaránt megővta szellemét, testét és lelkét.

Az ő rendjében egészen korán nősültek a fiúk. Így esett, hogy maga is tizenhárom évesen vette el első feleségét. Hamar megszülettek a gyerekei is, de mind három felesége korán meghalt.

Gandhi önéletrajzában nemcsak azért szégyenkezik, hogy olyan korán nősült, hanem azért is, hogy vágyat érzett felesége iránt. Fiatalemberként, harmincas évei elején, felesége beleegyezésével hagyott fel a házasság élettel.

Az önmegtartóztatási esküje emberi létének kiteljesedését jelentette számára.

Ő, aki meglehetősen jó anyagi körülmények között élt, meg tudta valósítani a teljes egyszerűséget és vágy nélkülséget mindennapjaiban.

Nem tartott igényt személyzetre, maga vágta haját és mosta ruháit. Egy lepelbe burkolózva közlekedett, minden kényelmét hátrahagyta. Porban, gyalog csatangolta végig Indiát, nem tartott igényt semmiféle kényelemre.

Ugyanúgy dolgozott, mint más. Asramjában, Ahmabad közelében, mindenkinek ki kellett venni a részét a latrina-tisztításból. Nem szerette, ha eszményítik, azt sem, ha Mahatma-nak (nagy léleknek) nevezték.

Feleségének nem engedte, hogy ékszereket viseljen, főleges kérkedésnek tartotta. Felfogása szerint a magántulajdon csak a biztonság és a bizonyosság illúzióját táplálja, amit pedig valójában senki sem tud megadni az embernek, kizárólag Isten.

„Úgy gondolom, nem helyes a biztosra törekednünk ezen a világon, ahol minden bizonytalan, csupán az Isten és az Igazság nem az.... Az Igazság keresése summum bonum (legfőbb jó) életünkben.”

Elvének lényege, hogy mindig győz az igazság, és az érdekében folytatott harcok leghatásosabbika a passzív ellenállás.

Bőjt, ima, és erőszakmentesség voltak az ő személyes forradalmának hármas jelszavai.

Nézetei és személyisége könnyen meghódította az emberi szíveket. Egyrészt azért, mert tanításaiban Jézus szavai visszhangoztak: szeresd felebarátodat, ha megdobnak kővel, dobd vissza kenyérrel, imádkozz az üldözőidért.

Másrészt azért, mert kevés olyan politikai vezető volt (van), akinél a hirdetett szavak olyan összhangban lennének a tanúsított tettekkel, mint nála. Olyan elvek szerint élt, amilyen elveket hirdetett.

Ez normális esetben persze elvárható lenne egy vezetőtől, de mivel nincs különösebb példa rá a világtörténelemben, el is felejtkeztünk róla.

S ha már belekevertük a napi politikát: unikum volt abban a tekintetben is, ahogy szónokolt. Húsz percig mondta a magáét, a másik húsz percet viszont kizárólagosan a hozzá intézett kérdések pontos megválaszolására fordította.

Ez a gyakorlat mintha egy „kissé” különbözne napjaink papagáj kommandóinak a másikat semmibe vevő mellébeszéléseitől.

Szimpatikus mondatára, miszerint - „Mindaddig, míg nem érzünk rokonszenvet és szeretetet minden élőlénytársunk iránt, nem mondhatjuk, hogy megértettük az erkölcs törvényét” - napjainkban talán csak egy vállrándítás felelne: Na és, ki akarja megérteni?

EGY MISZTIKUS ASSZONY (Kempe)

Margery Kempe tizennégy gyermeket szült. Szerette a rikító ruhákat, harsány volt, és közönséges. Gyakran kapott sírórohamot. Ezek után nehéz elképzelni, hogy a misztikus irodalomban helyet vívott ki magának. Pedig így van. A derék angol asszonyság párját ritkító életutat futott be.

Egy esküvő a férjjel és egy Jézussal

Margery élete felnőtt koráig ugyanúgy folyt, mint bármely hasonló korabeli angol lányé. Az írástudatlan lány korán, húsz évesen férjhez ment, és egymás után szülni kezdte gyermekeit. Tizennégyig meg sem állt.

A szülést követően azonban furcsa jelenségeket vett észre magán. A környezete úgy értelmezte, hogy elméje megháborodott, ő meg úgy, hogy Istennel vannak személyes találkozásai. Viselkedése abnormálissá válása miatt a rokonai olykor megkötözték és bezárták a négy fal közé.

Egyik éjjel gyökeres fordulat állt be életében. Egy csodás mennyei dallam ütötte meg a fülét, ami elementáris hatással volt rá.

Rájött, hogy ezután egyetlen út áll előtte: az Úrnak áldozni az életét. Előkapott egy durvaszövésű ruhát, és böjtölésre adta a fejét. Gyakran sírt, mert úgy érezte, kép-

telen megbirkózni azzal a töméntelen bűnnel, amit addig elkövetetett.

Arról nem szól a fáma, hogy mi lett a szép számú gyereksereggel. A férjéről viszont fenn maradtak információk. Miután Margery bejelentette, hogy látomása után csakis és kizárólag az Úrnak él, ami egyben a házasságnak, mint olyannak az azonnali és mindenkori drasztikus megszakításával jár, akkor a férj ura lett a helyzetnek. Az első megdöbbenése után alkut ajánlott fel feleségének: jó, rendben van, ne legyen több szerelmeskedés, de legyen adósság kifizetés! Amennyiben Margery hajlandó rendezni az ő addig felgyűlt számláit, nem bánja, elengedi asszonyát a hőn áhított zarándokútra.

Utazások és sírások

Így történt, hogy Margery élete negyvenedik évében, 1414-ben, csapot-papot hátra hagyva elindult a Szentföldre.

Ez volt tisztulásának első állomása, amit azonban még számtalan más követett. Spanyolország, Németország híres zarándokútjait baktatta végig, s hazájában is felkereste az összes említésre méltó templomot vagy szent helyet.

Az említett helyszíneken mély átélései voltak, amik síró-rohamok formájában manifesztálódtak a külvilág számára. Ekképpen lett Margery védjegye a sírás. Nem volt egyedül ezzel a megnyilvánulással. A francia Oignies-i Mária, vagy a Folignói Boldog Angéla szintén nagy síró hírében állt.

Margery védjegye

Már az is különös, ahogy ez az asszony élt. Hisz nem volt éppen jellemző, hogy a XV. században egy nő önállóan, férj és család nélkül botorkáljon keresztül-kasul Európán.

Aztán ott van a könyve. Kempe asszonyság ugyanis nem vesztegette az idejét. Noha ő sem olvasni, sem írni nem tudott, kerített valakit, aki birtokában volt e két fontos tudásnak és nyomban lediktálta neki élményeit.

Hogy ebből nem volt hiány, azt jelzi a mű terjedelme. Kétrészes könyv született emlékei nyomán, nem kevesebb, mint kilencvenkilenc fejezetbe szabdalva a mondanivalót.

Ami azonban még ennél is különösebb: híresen érzéki nyelvet használt az Úrral való kapcsolatának leírásaiban. Íme egy részlet tollba mondott önéletírásból:

„Lányom, ... amikor ágyadban vagy, merészen magadhoz vonhatsz, mint a te házas férjedet, mint a te drágalátos szerelmedet, mint a te édes fiadat, mert úgy kell szeretni engem, mint ahogy az anya szereti a fiát. És azt akarom, lányom, hogy úgy szeress engem, mint a jó feleség szereti a férjét. És ezért merészen lelked karjaiba vehetsz, és megcsókolhatod a számat, a kezemet, a lábamat...”

Talán innen eredeztethető az, hogy az egyszerű feleségnek indult nő kora ünnepelt misztikusa lett.

Életével bebizonyította, hogy az intenzív spirituális élmény még a legfurább viselkedésű embert is képes megváltoztatni.

AKIT LORD KELVIN „SZÍNTISZTA LÁNGÉSZ”- NEK NEVEZETT (Tesla)

Nekem ő a kedvenc fenomenem. A költészet és a tudomány olyan bájosan ötvöződik személyiségében, hogy ezért csak szeretni lehet őt. Mértékegységet neveztek el róla. ($T = a$ mágneses indukció nemzetközi mértékegysége.)

Életrajza

Az általam oly nagyra becsült úr 1856 júliusában született az Osztrák-Magyar Monarchia egyik kis falujában és keresztsgben a Nicola Tesla nevet kapta.

Ahogy ez már lenni szokott a zsenipalántákkal, nem volt hagyományos gyerek. Az csak az egyik különlegessége, hogy már kisgyerekként négy nyelven beszélt. Őt évesen pedig ő nem homokvárat épített, ahogy ez szokásos ilyen tájban, hanem egy szabályosan működő vízkereket.

Imádott olvasni, ám a szülei talán sokallták az egy estére jutó gyertyafogyasztást, talán a családi könyvtár becses példányait féltették, nem lehet tudni. Tény, hogy eltolták a nyolc éves Nicolát az olvasástól. Ez a kis malőr azonban nem sújtotta le különösebben a képzelet gazdag kisfiút, épp ellenkezőleg, inspirációt kapott tőle.

Szépen, jó mesterember módjára, betömte a kulcslyukakat, a sötétség ellen pedig saját készítésű gyertyákat fabrikált.

Életének egyik legizgalmasabb magyar vonása az, hogy állítása szerint Jósika Miklós Abafi című könyve változtatta meg az életét. Az addig gyámoltalan, határozatlan kisfiúból szívós, határozott személyiség lett.

Szülei papnak szánták a különös fiút. És igaz, hogy pap sohasem lett belőle, viszont fantasztikus koponya igen, amit nem kis mértékben a papság felé vivő szellemi út gyakorlatainak köszönhet.

Hiszen olyan napi feladatai voltak, mint hogy kísérelje meg mások gondolatait kitalálni, hogy hosszú memoriteket tanuljon, hogy nyelvtani és fogalmazási hibákat keressen környezetében.

Szerencsére, maláriás lett. Hogy mi volt ebben a szerencse? Egyrészt az, hogy bár többször a halál közelébe került, mégsem halt meg. Másrészt ez a betegség puhította meg apját. Végre engedélyezte fiának, hogy a papi pálya helyett szívyszerelmét, a mérnökit válassza.

Hamar rájött az alkotás ízére, fejében hemzsegték a különféle találmányok. De nem volt éppen marketing manager. Sok dolog csak addig érdekelt, amíg gondolkozott róla, aztán átnyergelt más, új problémára. Így hagyta parlagon heverni csodálatos technikai teremtményeit, amikből pedig sokat profitálhatott volna. S így fordulhatott elő, hogy az évszázad zsenije ezt írta naplójában: „A hónap utolsó 29 napja mindig nagyon nehéz volt.” Amerikában, élete egy bizonyos szakaszában még az is előfordult vele, hogy utcai munkákból tengette magát.

Járt Prágában, Budapesten és Párizsban, végül az „Ígéretes Földjére” hajózott. Itt hozta össze a sors nagy riválisával, Edisonnal. Edison féltékeny volt a nagy műszaki tudású szaktársára, de Tesla sem fukarkodott lesújtó véleményekkel Edisonval kapcsolatban, ha arra került a sor: „Ha egy fűszálat kellene megtalálni egy szénakazalban, Edison az összes fűszálat sora megvizsgálná, ahelyett, hogy leredukálná a rá fordított időt egy kis elméleti tudással.”

Edison, a nagy feltaláló sem viselkedett vele szemben kimondottan úriember módjára. Na, de ki mondta, hogy a feltalálók tökéletes emberek!

Szinte megőrült a gondolatra, hogy Tesla váltóárama kitúrja az ő egyenáramát. Ezért a váltóáram lejárására ördögi terveket eszelt ki és valósított meg. Iskolás gyerekekkel lopatott kutyákat, macskákat, darabonként 25 centért, váltóárammal megölette őket, aztán visszadobatta a tulajdonoshoz. Nem volt rest propaganda anyagokat terjeszteni, amiben a váltóáram várható veszélyeire hívta fel a figyelmet.

Kapcsolatai révén azt próbálta elérni, hogy a maximális feszültséget limitálják 800 voltra, így ugyanis a váltóáram igaz előnyei sohasem mutatkoztak volna meg.

Kár volt a gőzért. Ami jó, az jó. Tesla váltóárama minden keresztbetétel ellenére elindult töretlen diadalútjára.

Mindemellett számtalan találmány, meglátás vagy felfedezés, és hullámozó életkörülmények kísérték életét. Túlnőtt korán, a kora azonban nem tudott mit kezdeni ezzel.

Szokásai

Öt éves volt, amikor meghalt négy testvére közül az egyik. Hogy ennek a hatására-e vagy sem, nem tudni, de az biztos, hogy ettől kezdve fejlődtek ki benne a hagyományosnak éppen nem nevezhető bogarai. Nevezzük túlfokozott érzékenységnak. Lássunk ezekből néhány mehökkentőt.

Ki nem állhatta a nőkön a fülbevalót, különösen, ha gyöngyből voltak.

A kámfor illatát is utálta, mindig rosszul lett tőle.

Csak olyan étteremben volt hajlandó enni, ahol a kéztör-lők száma hárommal osztható volt.

Mindig kiszámolta az elfogyasztott ételek térfogatát.

Talán nem meglepő ezek után, ha elárulom, hogy kizáró-lag egyedül szeretett enni.

Gyakran voltak idegi problémái. Ilyenkor három szoba falán keresztül is hallotta az óra ketyegését, és egy légy zümmögése is olyan fájdalmat okozott a fülében, hogy azt hitte, beleroppan. Ha híd alatt ment át, alapban meg-levő fejfájása az elviselhetetlenségig felerősödött. Sötét-ben is „látta” a tárgyakat úgy, hogy homlokában egy bi-zonyos fajta bizsergést tapasztalt. Pulzusa 260-ra ugrott.

Sok mindent megérezett, pontosabban látott előre, így anyja halálát is, vagy egy Philadelphiai vonat szerencsét-lenséget.

Felfedezései

Könnyű volt neki, hisz szinte készen kapta az instrukció-kat. Még egészen kicsi volt, amikor vakító fény kíséreté-ben tárgyak, helyszínek jelentek meg előtte, de olyan valóságként, és aprólékos részletességgel, hogy nem tudta megkülönböztetni őket egymástól. Hamarosan ugyanilyen formában jelentek meg lelki szemei előtt a találmányai.

Szenzációs vizuális képzeletével nemcsak azt látta, ho-gyan néz ki egy-egy darab, és hogyan funkcionál, hanem azt is, milyen hibákat produkál.

Ilyenkor fogta magát, és még ott, képzeletben korrigált az adott problémán, úgyhogy a valós megkonstruálásnál már tökéleteset alkothatt.

A mentális képek mindig sötétkék alapon jelentek meg, majd zölden az igazi gondolatok. Kísérletezései közben gömbvillámok cikáztak a laboratóriumában.

Érdeklődésének egyik fő területe a váltóáramú motor volt. Egy alkalommal Goethe Faustjából szavalt egy versszakot barátjának, amikor hirtelen beugrott neki a megoldás. Ott, a park porában rajzolta le a váltóáramú dinamó és motor működési elvét. Nagyszerű, de kevés érdeklődést kiváltó ötlet volt, legalábbis az elején.

Csak abban az időszakban, amíg egy fiatal feltaláló és üzletember, George Westinghouse mellett dolgozott, negyven szabadalmat jelentett be. (Egyébként 700 szabadalmát tartják nyilván.) Megalkotta a ciklotron őset, a rádiócsillagászat első lépéseit tette meg, létrehozta az elektronmikroszkóp legelső változatát és a fénycső elődjét.

Roppant jellemző, ahogy felhasználta új találmányát. Kedvenc szerb költőjének nevét rakta ki belőlük, és előadásain háttérként és illusztrációként azt használta.

Kozmikus sugarakról és sugárzásokról beszélt akkor, amikor még azt se tudták, mi fán terem az. Harminc évvel később bizonyították be létezését.

Volt egészen egyedi, igazából nem sok mindenre használható felfedezése is.

Rájött például, hogy ha egy folyadékkal telt edényre négyzet alakú papírlapot tett, akkor különösen rossz ízt tapasztalt a szájában.

Néhány elképzelése megmaradt fantázia szintjén. Szeretne volna megoldani az európai kontinens és az Egyesült Államok közti csomag- és levélküldést csőposta segítségével. Az üzenetek kis gömbökbe zárva érték volna el a túlpartot.

Különös, zseniális elme volt, váteszi képességekkel. A XIX. század elején figyelmeztetett arra, hogy védelemre szorulnak a brazíliai őserdők! Erre aztán lehet azt mondani, hogy fényévekre megelőzte korát!

NE BÁNTSÁTOK A LOMBOKAT

AZ ÉRZÉKENY NÖVÉNYEK

Agykontrollós berkekben az egyik legelterjedtebb gyakorlat a „növényekkel beszélgetés”. Azért szeretik ezt alkalmazni, mert afféle demonstrációként látványos eredményeket lehet vele elérni. A kísérlet alapjául két növény vagy két mag szolgál. A továbbiakban mindössze annyi a teendő velük, hogy célzottan, tudatosan és következetesen másképp kell viszonyulni hozzájuk. Leegyszerűsítve azt mondhatnánk: az egyiket semmibe venni, a másikat ajnározni. A két növény fejlődésében megmutatkozó különbség beszédes példa a gondolatok teremtő erejére.

Luther Burbank egy kaliforniai kertész. Arról híres, hogy tövises nélküli kaktuszokat nemesített. Ez eléggé szokatlan dolog, tekintve, hogy a kaktuszok természetes velejárója a tüske. Ő azonban a szavak erejével irányította növényeit. Ilyeneket mondott nekik: „nincs mitől félnetek, higgyétek el, hogy nincs szükségetek védelmező tövisekre. Majd én megvédelek benneteket.” Bizalmába fogadta a növényeket, minden áldott nap biztosította őket a bizalmáról, arról hogy szereti és becsüli őket. A híres kertész szerint a növényeknek húsz érzékszervük van, de mivel ezek egyike sem hasonlatos az ember érzékszerveihez, nem ismerjük fel őket. Meggyőződése, hogy a növények telepatikus úton felveszik és értelmezik a környezetük üzeneteit.

Egy calcuttai fizikus (akit egyébként Indiában lovaggá ütöttek) más szempontból közelített a növényekhez. Kiindulásként megerősítette, hogy a növények cirkulációs

rendszer nélkül lélegeznek és izmok nélkül mozognak. Megtervezett egy olyan készüléket (egy tükrözött fény-sugár mozgatóásával), amivel a legapróbb növényi mozgást is több ezerszeresére fel lehetett nagyítani. A műszer segítségével kimutatta, hogy a gesztenyefa levele, vagy a sárga és fehérrepa ugyanúgy reagál a külső hatásokra, mint az izmok. Azt is felfedezte, hogy a növényeket ugyanúgy lehet elérzésteleníteni, mint az állatokat, vagyis a kloroform hatására elkábulnak, a friss levegő hatására viszont magukhoz térnek.

Az, hogy a témában mélyen elmerült, bizonyítja két vastkos kötet, amit A növények reakciói mint a fiziológiai kutatás eszköze címmel adott ki. Többek között gyümölcsök és hüllők bőrének stimulálásával jött rá arra, hogy egyformán kifáradnak a hosszan tartó ingerek hatására. Azt is megállapította, hogy az állatok szeme és a falevelek egyformán reagálnak a fényre.

Kutatásai nyomán egy francia lap szellemeskedve megjegyezte: „Akkor most ezek után, ha egy virággal megütünk egy nőt, felmerül a kérdés, hogy ki szenved inkább: a nő vagy a virág?”

A Kazah Köztársaság egyetemén egészen különös kísérletet végeztek. Ugyanúgy kondicionálták a növényeket, mint ahogy tette ezt Pavlov a kutyáival a híres kísérleteiben. Megtanították őket arra, hogy felismerjék az érceket. Ezt a már jól bevált módszer segítségével érték el. Amikor egy-egy ércdarabot raktak melléjük, akkor ezzel párhuzamosan kisebb áramütést is mértek rá. Egy idő után az adott növény mindig produkálta az áramütéshez hasonló reakciókat, ahányszor csak érc került mellé. Ugyan-

akkor az érceket nem tartalmazó szikladarabok hidegen hagyták.

Felfedezték azt is, hogy a hipnotizált ember jobban közvetíti a növények felé az érzelmeket, mint „rendes” társai. Az is minden kétséget kizáróan igazolást nyert, hogy a boldogság is jó hatású a növények fejlődésére. A növényekhez való viszonyulás alapján az emberek két nagy csoportra oszthatók: vannak „fehér”, és vannak „zöld” emberek. Az első ránézésre semmilyen lényeges elkülönítő jegyekkel nem rendelkező emberek abban különböznek egymástól, hogy a fehérek mellett nem marad meg semmi növény, vagy ha igen, csak satnyán vegetál, míg a zöldek társaságában csodálatosan él és virul.

Nemcsak az ember, hanem a hang is hatással vannak a növényekre. Két kontroll csoportot alkottak különféle növényekből (filodendron, kukorica, retek, muskátli, afrikai ibolya.) Ezek közül ez utóbbi bizonyult a legellenállóbbnak. Viszont az összes többi elpusztult a magnóról zongorán lejátszott D és B hangoktól, amikkel naponta „bombázták” a kísérleti növényeket. A csendben nevelt növények ugyanúgy fejlődtek, mint ahogy az általában szokás. Disszonáns hangokra a növények elhajoltak, mintha szél hajlította volna őket, rosszabb esetben viszont akár el is pusztultak. Haydn zenéje vagy az indiai szitár zene viszont jótékonyan hatott a növényekre. A rock zene, különösképpen pedig a metál zene hangjaira a növények elhajoltak a hangforrástól és abnormális fejlődést tanúsítottak. Érdekes módon viszont a népzene és a countryzene az égvilágon semmilyen hatást nem gyakorolt a növényekre.

ÁLLATOKKAL TÁRSALGÓ

Négylábú házi barátaink

A kutyákkal nem nehéz jó viszonyt kialakítani. Olyan feltétlen bizalommal és elfogadással vannak irányunkban, amelyet egyéb társainktól csak félve remélünk, de soha meg nem kapunk.

A kutyatulajdonos nagyjából tudja, hogy mit akar a kutyája, és hogy milyen hangulatban van kedvence. És fordítva is.

De léteznek olyan emberek, akik még ennél is több kommunikációra képesek.

Fred Kimball-t úgy ismerik hazájában, Amerikában, hogy ő az az „ember, aki állatokkal társalog”.

S tényleg. Egy lóhoz hívták segítségül, aki sántított hátsó lábára, és mivel nem találták a baj okát, egyre rosszabb állapotba került. Kimball az állattal folytatott rövid eszmecsere után közölte: egy repesz van a ló gerincében.

Egy kutyát nagyon bántott gazdái elválása, amit azzal fejezett ki, hogy szándékosan és sorozatosan bepiszkított a nő lakásába, akit bűnösnek talált. Legalábbis ezt a történetet adta elő Kimball, miután társalgott a perbe fogott kutyával.

Egy brazil fiú, Francisco Duarte azzal szerzett hírnevet, hogy a cirkusz állataival szót értett. Bármilyen bonyolult utasítását teljesítették a szóban forgó állatok. A fiú egyébként testileg és szellemileg is visszamaradott volt.

Állati beszéd

A huszadik század elején nagy sztár volt egy ló, akit Okos Hans-nak hívtak. Úgy hírllett, tud számolni. A gazdája különféle bemutatókat tartott, ahol egyszerű számolási feladatokra ösztönözte lovát. Megkérdezte például, hogy mennyi kettő, meg kettő, mire az állat patájával négyszer csapott a földre.

A közönség forró rajongását egy kutató hűtötte le. Oskar Pfungst, német pszichológus ugyanis rájött a dolog nyitjára. A ló gazdája metakommunikációjából, teste feszültségeiből pontosan érzékelte, hol kell megállnia.

Hát, így omlik össze egy csoda.

De tartogat az élet egyebeket, amelyeket egyelőre nem lepleztek le.

Egy missouri-i ír szetter olyan intelligensnek bizonyult, hogy felkeltette a tudósok érdeklődését. Különféle nyelveken adtak neki utasításokat, amit az okos eb szó szerint betartott. Végül morzekódokkal bombázták a derék ebet, aki ezzel is megbirkózott. Mindent megértett, és mindenre úgy reagált, ahogy kellett, ember nem csinálta volna jobban. Halála előtt még „kifejtette”, hogy Rooseveltté lesz az elnök. Ez elég meglepő volt, tekintve, hogy Landont hozták ki győztesnek a közvélemény kutatók.

A Rolf névre hallgató bedlington-terrier, aki még csak fajtiszta sem volt, szintén bámulatos képességeket mutatott. A gazdái kifejlesztettek számára egy jelrendszert, amin tökéletesen tudtak érintkezni. Nemcsak betűzni tudott, vagy tárgyakat megnevezni, hanem bonyolult fogalmakra is megválaszolt. Ha megkérdezték például tőle, hogy mi az ősz, így válaszolt: „Az alma ideje.”

Ezt már nem lehet fölülmúlni, gondolná az ember.

Tévedés. Egy újabb kutya borzolta a kedélyeket, aki jobban tudott számolni, mint legtöbb embertársa. Egy számolóversenyen például négy perc alatt oldotta meg azt a feladatot, amire az emberi számítóművész tíz percet szánt.

ÉGBŐL POTTYANT VALAMICSODÁK

1881 békés májusán olyan történt Worshester kisváros egyik utcájában, ami addig sohasem (S valószínűsíthetően azóta sem.) Az égből zápor hullt. De nem ám akármilyen. Csiga és remeterák hullott alá, töménytelen mennyiségben. A szemfüles Gardens Road utcai lakók kezdeti csodálkozásuk után a tettek mezejére léptek, nosza, gyorsan zsákokkal és fazekakkal fölszerelve utcára vonultak. A felfogott csemegéket összegyűjtötték, és piacon értékesítették.

Ez a történet tehát egészen vidámra sikeredett.

De van ennél szomorúbb is. Például amikor madártetemek potyogtak odafentről.

A Philadelphiai Times 1896-os száma például arról tudósított, hogy különféle madarak, vadkacsák, harkályok kanári-féle madarak hullottak alá Louisiana-ban.

Egy közelebbi időpont, 1969 pedig réce-esőt hozott. A marylandi St. Mary's City felett történt a robbanás. Legalábbis erre lehetett következtetni a látványból. A madarak csontja számtalan helyen eltört, és belső vérzéseik is voltak. A számuk több százra rúgott.

Van ennél hátborzongatóbb?

Van.

1890-ben történt a kalabriai Messignadiban. Vörös folyadék hullott alá. Nevezetesen madárvér. Ennyit tudtak minden kétséget kizáróan megállapítani a tudósok. De hogy hol vannak a vérhez tartozó madártetemek, arról senki semmi okosat nem tudott kisütni.

Ha hiszi a kedves olvasó, ha nem, a borzalmak tárháza még most sem ürült ki.

1841-ben a megszokott rendjükben dolgoztak a munkások a dohányültetvényeken. Egyszer csak vörös cseppecskék kezdtek megjelenni a leveleken. Mire az emberek észbe kaptak, bűzös cafatok lepték el a körülöttük levő földdarabokat. A rettenetes esethez kihívott Troost professzor megállapította, hogy a lehulló förmedvények izomszövet-darabkák, illetve állati zsiradékok.

Azt már megszokta az ember, hogy bizonyos időközönként jégdarabok pusztítják a környezetét. De azért az mégis túlzás, amit Camille Flammarion, híres francia csillagász jegyzett fel. Az általa megvizsgált jégtömb 4,5 méter hosszú volt, magassága pedig meghaladta a 3 métert.

Az 1921-es portlandi jégeső azért maradt emlékezetes, mert ott a jelentős mennyiségű jég mellé porcelánszerű darabok is keveredtek.

Hogy kis hazánk se maradjon le erről a sajátos statisztikáról, íme egy példa: 1802-ben hullott le nálunk is egy akkora jégtömb, ami világranglistára emelte. Súlya fél köbméteres volt.

Az ámulat mellé sokszor tragédia is társul. Egészen extrém halállal sújtott egy düsserdorfi ácsra. Épp a tetőn dolgozott, amikor testét szabályszerűen átfúrta egy égi

jégdárda, ami tetemes méretekkel bírt: 15 centiméter volt az átmérője, és 2 méterre nyúlt a hossza.

Gyakran azonban kő formájában érkezik az égi „áldás”. A téma egyik legkülönösebb darabja az indiai Madrashoz kapcsolódik. A kormányzói épület termeiben megindultak a téglák. Lehetne erre azt mondani, hogy az építők, építtetők végzetes hibái miatt. Na de 5 (!) napon keresztül?!

A csodáknak itt még nincs vége. Valaki kitalálta, hogy ha földi praktikákkal nem lehet útját állni a téгла-esőnek, akkor vessenek be égieket. Így helyeztek az inkriminált helyiség kellős közepébe egy fehér kereszttel megfestett téglát. Ekkor azonban olyasmi történt, amire senki nem számított. A fehér tetejére egy ugyanolyan nagyságú, fekete kereszttel ellátott kő hullott.

Csoda volt ez? Vagy ördögi praktika? Vagy csak egy agyafúrt cirkuszi mutatvány?

Erre és az ehhez hasonló esetekre nem érkezett még semmilyen elfogadható tudományos válasz.

Na, de nem ez az egyetlen eset, ahol a tudomány csődöt mond.

KÖRSÉTA A GABONASORON

Megszoktuk már, hogy a misztikus dolgok messzi múltakba vezetnek vissza, gyökereik az emberiség hajnalához vezetnek. Vannak azonban olyan jelenségek is, amik újszülöttnak számítanak a témában. Ilyenek a gabonakörök is. Az első említésre méltó rajzolatot ugyanis 1981-ben találták meg Angliában.

Azóta nem múlik el nyár, hogy a Föld valamelyik pontján ne történjen valami hasonló csoda. Egyik nap még csak a hajladozó, végtelen gabonaföld, a másik nap meg egy szemet gyönyörködtető geometriai alakzat. Számuk és formai gazdagságuk évről évre látványosan gyarapodik.

Népszerűségüket jelzi, hogy manapság már versenyeket is rendeznek a szántóföldi piktogramokra.

Kontrolált és kontrolálatlan körök

Az ellenőrizetlen esetekben a gabonaszár nem törik el, sőt, néhány nap múlva újból felegyenesedik, mintha mi sem történt volna. Pedig olyan is volt közöttük, aminek a szárai különböző síkokban csavarodtak meg.

Az emberi kéz alkotta gabonaszárak sajnálatos módon úgy megsérülnek az alkotások folyamán, olyan mértékben megtörnek, hogy nem kelnek már életre ezután.

Szépségben és szimbolikus erőben is gazdagabbak azok a gabonakörök, amik eredetét homály fedi.

A nagyságuk hozzávetőlegesen 180 méter átmérő. Általában kör alakot vesznek fel, de előfordulnak csillag vagy hatszög formák is, és egyéb szemet gyönyörködtető rajzolatok is.

2001-ben szintén Angliában találtak egy olyan mintázattal, ami eltért az eddigiektől. Közelről kusza, és rendezetlen gabona halmocskák voltak, messziről azonban egy arc bontakozott ki belőle.

Akkor most égi vagy földi jelenség?

A megrögzött materialisták szeretik hangoztatni a véleményüket, miszerint természetesen emberi „csínytevéseknek” kell tekinteni a furcsa alakzatokat. Csínytevéshez, fiatalok könnyű esti szórakozásához képest azonban túl bonyolult, és túl tökéletes alkotások ezek.

Kétségtelen, hogy jelentkeztek már önkéntes építők, olyanok, akik bevallották, hogy a szokatlan éjszakai manővereket ők maguk hajtották végre. Azt állították, hogy egy zsinór és egy karó elegendő volt grandiózus tervük megvalósításához. És az a kevés óra, ami az éjszaka alatt rendelkezésükre állt, szintén elegendő volt.

Doug Bower és Dave Chorley 1990-ben töredelmes vallomást tett. Bevallották, hogy cirka 250 képet készítettek a megelőző tíz év leforgása alatt.

De még mindig maradt néhány száz darab, amelyekre eddig nem született magyarázat. Ezért született több más.

Van, aki úgy véli, a kelták üzenetei a gabonakörök. Miért épp a kelták? Mert ezek a titokzatos rajzolatok többnyire ott jelennek meg, ahol hajdanán, az őskorban a kör alakú építmények álltak, őskori szertartáshelyek voltak.

Mások szerint egy intelligens univerzum rendhagyó üzenetei ezek, amik csak azért misztikusak számunkra, mert nem teljesen értjük őket. Talán jelezni akarják azt, hogy a közelünkben vannak és a segítségünkre sietnek, ha hívjuk őket.

Olyanok is vannak, aki a gömbvillámnak vagy más természeti jelenség szeszélyes viselkedésének (elektromos töltésű légörvények, mikrohullámú energiák, szél, hőség) tulajdonítják a gabonaköröket.

Magyar sztori

Természetesen rendelkezünk egy hamisítatlan magyar verzióval is. Az angliai beismerő vallomásokat, és a gabonakörök rejtélyét megismerve két magyar barát is kieszelt egy tervet. Elhatározták, hogy ők maguk is megalakotnak egy gabonakört. Dallos Róbert és Takács Gábor a kilencvenes évek elején tárták fel titkukat egy Friderikusz műsorban. A részvénytársaság, aminek a tulajdona volt a föld, be is perelte őket, de egy jelképes összeg ellenében elboronálták a kártérítést. Sőt, további büntetés helyett díjat zsebeltek be a fiúk. Az ún. James Randi díjat a Kosuth Klubban vették át, és az érte járó pénzjutalomból egy kellemes nyaralást szerveztek.

A két kalandor fiú csak a hetvenes út mellett készített gabonakört vállalta magára. Arról nem volt tudomásuk, hogy a többit ki és mikor készítette. Azok gazdája egyelőre az inkognitót választotta.

MEGNÉPESÜLT A PUSZTA TÉR ÉS IDŐ

MILYEN KŐ A BÖLCSEK KÖVE?

A nevéből könnyen arra következtethetünk, hogy ez valami nagyon konkrét, nagyon kemény, mi más is lehetne egy dolog, amit kőnek hívnak.

Valójában azonban ez az egyik legtágabb fogalom, ami az ezoterika szótárában fellelhető. Sem nem kő, sem nem puszta fogalom, a kettő egyszerre és valami más.

A dolog az ember ősrégi vágyódásához vezet vissza. Amióta világ a világ, azóta szeretné az ember megtalálni az élet elixírt, ami alkalmas arra, hogy visszafiataltítsa az embert, és örök élettel ruházza fel azt, aki vágyik erre.

Az alkimisták legendás emberek voltak. Hármas céljuk volt:

1. arany előállítás a bölcsek kövével; azt híresztelték, hogy képesek bármilyen fémeket átalakítani nemessé, arannyá vagy ezüstté;
2. életelixír létrehozása, amely lehetővé teszi a korlátlan ideig tartó életet;
3. olyan módszerek elsajátítása, amelyekkel mesterséges életet lehet teremteni.

Hogy meddig jutottak ezekben a célokban, arról nem szól a fáma. Annyi bizonyos, hogy kísérletezések történtek, nem is kevés számmal. Se szeri, se száma azoknak a leírásoknak, amik ezeket a próbálkozásokat örökíti meg. Végül is elég sok minden belefér abba a 11 évszázadba,

ameddig tartott a tevékenységük (IV. századtól a XVI. századig).

Bizonyos források hét, mások tizenkét lépésről regélnek, a lényeg, hogy valami misztikus szám jöjjön ki. Szerintük egy mű befejezésének négy stádiuma van, amit négy szín szimbolizál: fekete, fehér, sárga és vörös. A tartályban levő anyagot ebben a sorrendben kell megszínezni. Ez valószínűleg a négy elemmel, és a 4 numerológiai jelentésével van kapcsolatban, mert ez a szám uralja a dolgok összefüggését és formáját.

Érdekes ezt a négyességet összevetni a világteremtés négy elemével, ami egész létünket és testük-szellemünk egészét alkotják. A föld, a víz, a tűz és az éter áthatja minden cselekedetünket és testünk minden porcikáját. A hozzá kapcsolódó színek megegyeznek a bölcsek követ előállító módszer feltételezett színeivel: fekete (éter), fehér (víz), sárga (föld), vörös (tűz).

S hogy mi a bölcse köve? Nem kő, az biztos. Inkább valamely puha anyag, ami felületéről kémiai bombaként viselkedő rubinfényű por kaparható le. Ha ezt a beolvasztott anyagra dobják, lett légyen az bármi is, nyomban arannyá változik. Mindenben keresték az előállításra alkalmas anyagot. Próbálkoztak fűvel, gyógynövényekkel, trágyával, vizelettel, tojással, hajjal, borral, viasszal, mézzel és vitriollal. Keresték a magesztériumot az ásványok, a növények, sőt, még az emberek között is.

Nem csoda, ha ezt a követ titkolták a nagyközönség előtt. Akinek ez a kezében van, az kezében tarthatja az egész világot is. Úgy is hívják: prima matéria. (Bár egyéb nevei is vannak: vörös tinktúra, harmadfokú medicina, univer-

sal.) A prima matéria elnevezés a minimum egy olyan anyaggal kapcsolatban, ami mindent arannyá varázsol.

A titkolás legjobb módszere a titokzatosság. Mindenféle szimbólumokat használtak, és olyan elvont fogalmakat, hogy végül már magukat is alig értették meg. Nem beszélve a nagyközönségről, aki csak értetlenül ámuldozott azon, amit az alkimisták műveltek.

Ebben a tekintetben ma sem vagyunk okosabbak. John Pordage angol pap ezt írta valahol a XVII. században: „A bölcsek köve előállítatott, az élet elixírje elkészült... Távozzál bukás, pokol, halál, sárkány, szörnyeteg és kígyó. Jó éjszakát halandóság, félelem, bánat és nyomorúság. Meglesz ismét a boldogság, megkerül ismét mind az, mi eddig elveszett, mert bírjuk a nagy titkot.”

Ennek ellenére még azóta sem állt elő vele senki.

A tudomány mai állása szerint nincs olyan anyag, ami beporozván egy másikat, aranyat eredményezne.

Mégis, nem szabad lebecsülnünk az alkimisták szerepét. Egyrészt már maga a tény, hogy évszázadik hosszú során át működtek, jelzi jelentőségüket. Másrészt ők fektették le a kémia tudományának alapjait. Ők alkalmazták először a desztillálást és egy sor kémiai eljárást. A kénsavat és a salétromot. Ők fedeztek fel olyan anyagokat, amiknek ma is hasznát vesszük.

S ha a bölcsek követ nem is alkották meg, bölcsebbek lettünk általuk. Az autósok is aranyba foglalhatják emléküket. Ugyanis ők állították elő a kénsavat legelőször, amely nélkül akkumulátorunk nem lenne működőképes. A tűzijáték lehetőségét is nekik köszönhetjük.

Igaz, az ember visszafiatalítása sem sikerült nekik.

A reményt azonban nem adjuk fel, és mindnyájan szívrepesve várjuk, hogy elkövetkezzék az az ideális állapot, amelyben vége szakad annak a csúf, gonosz és romboló fogságnak, amiben az idő tart minket (egyelőre).

BABONÁS TRÜKKÖK

Krúdy szerint csak akkor hihetnék a bölcseknek, akik mélységesen megvetik a babonát, ha ők legalább tudnának valamit a jövőről. Így azonban nem sokban különböznek az átlagembertől, aki szintén nem sokat tud, de aki legalább közelebb érzi magát az őseihez, ha babonát gyakorol.

Niels Bohr dán fizikus egész életét az atommag körüli kutatásoknak szentelte. Tanítványa Heisenberg, szellemi vita partnere pedig Einstein volt. 1922-ben Nobel-díjat kapott.

Ilyen előzmények után meglepő lehet a lópatkó, ami irodája ajtaja fölött lógott.

- Csak nem képzeled, hogy ez befolyásolja a szerencsédet? - kérdezték tőle hűledezve az ismerősök.

- Nem - hangzott a válasz -, de úgy hallottam, azokon is segít, akik nem hisznek benne.

A babona egy különös jószág, él és virul, évszázadok óta, az emberi szellem még oly kies magaslatain is.

Az ezzel foglalkozó tudósok megállapították, hogy első-sorban az emberek alábbi csoportjai vonzódnak a babonákhoz:

- legnagyobb számú hívei a nők;
- a humán tárgyat tanuló diákok;
- a bizonytalan körülmények között dolgozók;
- vannak kitüntetett foglalkozások, így a színészek, a futballisták, a sportolók, a vizsga előtt álló diákok;
- a legbabonásabbak a szerencsejátékosok.

A babonák a lehető legvariábilisabb képet mutatják. Az olyan formációk, mint a szerencsétlenséggel járó fekete macska (csak ha balról jobbra megy át!), vagy a szerencsét hozó kéményseprű, (ha ugyan látunk még ilyet!) klasszikusan ódonnak mondható.

Hétköznapi babonáink azok életébe is befészkelik magukat, akik köszönik szépen, nem kérnek belőle. Mert ki ne hallott volna a földre tett táska vagy az ágyra tett cipős láb végzetes erejéről (az előbbi esetében elszökik a pénz, az utóbbinál beköszönt a halál), vagy a lekopogásról (de háromszor és fára), vagy a lóhere csodatévő erejéről (csak ha több, mint három levelű és ha véletlenül talált).

A színészek babonáiból külön fejezetet lehetne nyitni. A leesett szövegekönyvre feltétlenül rá kell lépni: bennfentesek szerint ez űzi el a szerencsétlenségeket, na meg azokat a pályatársakat, akik titokban az adott szerepre ácsingóznak. Nagy becsben tartják a pávatollat, ha nincs a közelben, pusztá említésétől is szerencsét remélnek.

A köpködésnek speciális rituáléi vannak. Rengeteg színész él-élt a köpködés különféle módozataival. A legtöbben szövegekönyveket vagy a színpad deszkáit részesítik előnyben, de például Zarah Leander partnere csokor-

nyakkendőjét célozta meg. Honthy Hanna ugyanerre a célra inkább az ügyeletes színházi tűzoltót választotta.

Björn Borg wimbledoni bajnok győzelmeit babonás családja köpései kísérelték. Arra jöttek rá, hogy a köpéseket az esetek nagy részében jótékony pontok követték. El lehet képzelni a Björn családot drukkolós izgalmaik tetőfokán!

De ez semmi! Jim Kelly (a Buffalo Bills középhátvédje) egészen sajátos szokáshoz ragaszkodott: főiskolás kora óta minden meccs előtt szándékosan hányt egyet. Talán ismerte azt a magyar népi bölcsességet, amely szerint az egészséges gyermeknél édesanyjuk három napig hány.

A futballisták legendás babonáiból csak kettőt: Nobby Stiles (a Manchester United egykori sztárja) sohasem kötötte be a cipőfűzőjét, ha pályán volt. Úgy tűnik, hogy ebben az esetben a lobogó madzag nem elbotláshoz, hanem felemelkedéshez vezetett. Mark Schwarzer, az ausztrál válogatott kapusa húsz éve ugyanabban a sípcsontvédőben játszik (hogy mosta is közben, vagy sem, arról nem szivárogtak ki hírek).

Különleges a hegymászóknak az a hagyománya, hogy sohasem káromkodnak a mászás közben, még a megrögzött ateisták sem. A Jóisten támogatását semmiképp sem tennék kockára!

James Henslin szociológus a hatvanas években készített egy felmérést, amely során taxisofőrök kockajátékát tanulmányozta. Az eredmények roppant érdekesek voltak. Főleg azért, mert általános törvényszerűségeket tárt fel.

Minél magabiztosabb volt a dobó, annál jobb eredményeket ért el. (Akárcsak az életben!) A kocka elejtése

negatívan befolyásolta a teljesítményt. (Mintha ismerős lenne ez is, mondjuk a sorozatos kudarccal. Na, meg a színészek szövegkönyvével.) A tét növekedése pozitívan hat a teljesítményre. (Minél nagyobb a baj, annál elszántabban száll vele szembe az ember, nem igaz?)

A különféle szertartások szintén befolyásolják a játék kimenetelét. Ilyen rítus például a megfújás vagy az ujj-csettintés.

Ez utóbbi külön figyelmet érdemel. Castaneda (mexikói antropológus) köreiben a csettintésnek varázsereje van. Megerősíti, lezárja és pozitív erővel tölti fel az adott cselekvést. Így például egy homloksimítás utáni csettintés biztosabban garantálja a ráncok sikeres eltüntetését. Érdekes, hogy a jógaagyományban is említést tesznek a csettintés jótékony szerepéről. Azt tartják, hogy nagyobb esélye van annak a harcosnak a győzelemre, aki a bevetés előtt erőteljesen csettint egyet hüvelyk és mutatóujja összedörzsölésével.

A szerencse forgása elképesztő történeteket kerekít. Ezek közül egyik kedvencem (na, mihez máshoz?) lottószelvényhez kötődik. 1980 júniusában egy Wilcox nevű amerikai egyszerre vásárolt két szelvényt: egy massachusetts-it és egy Rhode Island-it. Egyikkel sem nyert. Ez, ugyebár, nem nagy kunszt, bármelyikünk könnyedén utána csinálja. De a derék amerikai nem akárhogyan nem nyert. A massachusettsi számokat húzták ki a Rhode Island-i lottón, a Rhode Island-ieket meg a massachusetts-in.

Mit lehet erre mondani? Az isten és a lottószelvények útjai kifürkészhetetlenek!

CSINÁLJ MAGADNAK PIRAMIST!

Formák és jellegek

Gondoljunk csak a mindennapokra. Nem kérdés, hogy melyik ember megnyerőbb számunkra: aki kerek arcú, felfelé görbülő szájú, nagy, kerek szemű, kisimult arcú, vagy akinek szögletes vonásai vannak, egyenes vagy négyszögletes szája, kicsi és szűk a szeme, számtalan ránccal barázdát arcbán?

Tudjuk, bár nem eleget hangoztatjuk, hogy a férfiak ideálja a gömbölyű, kerekített formákkal rendelkező nő.

A tudomány is furcsa megfigyeléseket tett. Kiderítették (ismétlés a tudás atyja), hogy skizofrén betegek jobban gyógyulnak trapéz alakú szobákban, és azt is, hogy kerek hordókban sokkal finomabb sörök erjednek, mint négyszögletesben, ugyanolyan technológia mellett.

És már meg is érkezünk témánkhoz: azt is megállapították, hogy a háromszög alakban tartott élelmiszerek tartósabbak a hagyományos tárolású társuknál, és az ide helyezett szerszámok élessége is számottevő eltéréseket mutat azokkal szemben, amiket másutt tartanak.

Piramis-effektus

Mi is az a jelenség, amit a szabályos gúla-forma kivált?

Az egyenes négyzet alapú gúlák súlypontjába helyezett tárgyak és élőlények sajátos módon viselkednek. A piramisok belsejének közepében, egész pontosan azok magasságának első egyharmadában csodás dolgok történnek. Az ott elhelyezett élő anyagok nedvességükből vesz-

tenek ugyan, de gyakorlatilag konzerválódnak. Az elkopott használati eszközök visszanyerik, sőt, túlszárnyalják eredeti élességüket.

Először piramisok belsejében tanulmányozták a különös jelenségeket, innen származik elnevezése is.

Az egyiptomi piramisokban járva sokan számoltak be érdekes élményekről. Az energiával való feltöltődés szintje minden látogatóban analóg módon fordult elő. De voltak, akik meglepő gyógyulásokról is számoltak be, sőt, egyes érzékenyebb emberek még a testelhagyás misztériumát is átélték.

A köztudattal ellentétben azonban nemcsak Egyiptomban húzták fel ezeket a misztikus építményeket, hanem a világ minden részén. Alig van kultúra, amely ne ismerte volna a piramist (Peru, Mezopotámia, Kína, Óceánia).

Lyall Watson, a híres zoológus és antropológus szerint, a piramis formája hasonlít a mágnesvasérc-kristályhoz, melynek belsejében a mágneses tér hat a pengék élére. Ő maga kísérletezett is, amelynek eredményeként a saját piramisában megélezett pengéjével négy hónapig tudott borotválkozni.

Romániában, Pitestiben egy 15 méter magas piramist építettek. A falain belül történő kísérletezések érdekes eredményeket produkáltak. Bizonyos növényfajok kétszeres-négyszeres növekedésnek indultak. Ugyanakkor egyes baktérium törzsek túlburjánzottak, és ennek következtében összeomlottak.

A természetgyógyászati kísérletek is jó eredményeket produkáltak. Az ingadozó vérnyomás helyére állt, a menstruációs panaszok csökkentek, a légúti problémák

megszűntek a piramis alatt. A páciensek arról számoltak be, hogy az orrkidugulást és a légjáratok tisztulását egy jellegzetes pattanó hang kísérte.

Mi a titok nyitja?

Teljesen kielégítő válasz erre a kérdésre még nem született, inkább csak erősebb és kevésbé erős hipotézisek sora szolgál magyarázatul.

Egyrészt ott van Észak.

A piramisokat alapéleikkel észak felé kell tájolni, ami kapcsolatban lehet a föld mágnesességével, amely az ún. Lorentz-erőn keresztül alapvetően meghatározza a Föld felé tartó részecskesugárzások pályáját.

Északnak a spiritualításban is kiemelt szerepe van. Az ászanákat észak felé fordulva szokás végezni, mert ez kitüntetett hely az ezoterika földrajzában. A pozitív prána az élőlények északi oldalán gyűlik össze, itt található az „élet halhatatlan lényege”, és „a szeretet kifinomult lényege”. Az északi oldal árasztja magából az életet, ez az oka annak, hogy a Paradicsomot is északra lokalizálják az ezoterikus irodalmak.

Másrészt azt feltételezik, hogy a piramisokba sajátos alakjuk miatt nem jutnak be olyan részecskesugárzások, amelyek egyébként károsítónak hatnak a föld élőlényekre és élettelen tárgyaira.

Csináld magad mozgalom

A kereskedelem erkölcstelen módon, de hűen természetéhez, kihasználja az ezoterikus ígéretekben rejlő lehető-

ségeket. Ezért borsos árakon gyárt mindent tudó piramisformákat, és még borsosabb áron adja tovább a reménykedőknek.

Ezért most egy olyan lehetőséget kínálunk fel, amivel bárki élhet, kikerülve a piac furmányos akcióit. Mindenki elkészítheti otthon, bérmentve, a maga külön bejáratú piramisát.

Nem kell hozzá különösebb szakértelem, de még csak különösebb kezűgyesség sem. Egy próbát mindenképpen megér!

Az egyik legfontosabb adat az oldallapok alaplappal befoglalt szöge, ami pontosan $51^\circ 52'$.

A másik fontos tényező: a lapok egymáshoz viszonyított aránya. A piramis oldallapját négy darab egybevágó, egyenlő szárú háromszög alkotja. Alapja legyen „a”, (ez egyben az éle is), szárai pedig „b”. A piramis magassága „m”.

Ezek után már csak az a kérdés, hogy a piramis alapélét vagy a magasságát kívánjuk-e lefixálni.

Ha az alapél ismert, akkor $b = a \times 0,9517$ képletet alkalmazzuk. Ha a magassággal dolgozunk, akkor a $b = m \times 1,4942$; $a = m \times 1,5701$ képleteket használjuk a háromszög oldalainak kiszámításához.

Az így megkapott síkidomot aztán tetszőleges nagyságban nagyíthatjuk vagy éppen kicsinyíthetjük, igényeinknek megfelelően. Igaz, hogy nem egész számokkal dolgozunk, s emiatt adódhatnak is pontatlanságok, de ezek oly kismértékűek, hogy a végeredményben és annak hatásában nem okozhatnak problémát.

Bármilyen anyagból elkészíthető magán-piramisunk, egyedül a fém kerülendő.

A kész művet ne felejtjük el alapéleivel észak felé tájolni. (Egyes vélemények szerint a piramis tájolása lehet kelet-nyugat irányú, de a benne elhelyezett kísérleti objektum fekvése mindenképpen az észak-dél vonalat kövesse.) Ha mindent az előírásoknak megfelelően végeztünk, akkor a kísérletnek sikerülnie kell.

KANNIBALIZMUS HATÁRON INNEN ÉS TÚL

Már a XVI. században spanyol gyarmatosítók számoltak be olyan hátborzongató szertartásokról, amelyekben az inkák saját gyermekeiket áldozták fel. Aztán 1954-ben egy hétéves forma kisgyerek holttestére bukkantak a perui hegyekben. 1985-ben újabb holttestet találtak. A XX. század végén aztán Peru addig feltáratlan részeibe is eljutottak a kutatók.

A perui „túra” nem volt egy leányálom. A meredek sziklák megmászásához nemcsak nehéz felszerelések kellettek, hanem jelentős emberi akarat- és izomerő is. Meg kellett küzdeni a szél erejével, ami sokszor 110 km-es sebességet is elérte. Gyakoriak ott a viharok, a hőmérséklet fagypont alatti. A levegő ritka, az oxigén kevés.

Viszont megdöbbentő felfedezést tettek. Körülbelül egy tucat gyermek holttestre akadtak, akik a zord időjárás miatt úgy mumifikálódtak, hogy könnyűvé vált tanulmányozásuk. Voltak köztük kisfiúk és kislányok is. Megegyeztek abban, hogy mindegyik egészséges, ép test volt, de gyilkosság végzett velük.

Díszes ruhákban voltak eltemetve, ünnepélyes öltözköb-
ben és drága ékszerekkel megpakolva. Ápoltak, tiszták és
makkegészségesek voltak. Hajuk szépen megfésülve,
arcuk sárga vagy vörös festékkal bekenve.

A látottak csak feltételezésekre adtak okot.

Minden bizonnyal valami vallási rituálé áldozatai voltak
a fiatal testek. Az isteneknek ajánlották fel őket, azért,
hogy megnyerjék segítségüket a mindennapi életben
vagy bőséges termést és az ellenségtől való oltalmat kap-
janak. Az is lehet, hogy valamilyen vész esetén mutatták
be áldozataikat, napfogyatkozáskor vagy egy járvány ide-
jén. De elképzelhető az is, hogy egy-egy vezető halálakor
gyilkolták meg a gyerekeket, hogy kísérő legyen a túlvi-
lágban.

Talán azért választották a magas hegyeket, mert így az
elkövetők közelebb kerültek megengesztelendő isteneik-
hez, a gyermekek pedig a mennyországhoz.

Az áldozatra felhasznált kisgyermeket a szülők önként
adták át a köz szolgálatára, amiért cserébe valamilyen
előnyhöz jutottak. A gyermekeket először az uralkodó
színe elé vitték, majd fel a hegyekbe, ahol kukoricasört
itattak velük. Valószínűleg ezt afféle kábítószernek hasz-
nálták a következő, rettenetes lépésig, amikor vagy meg-
fojtották vagy agyonverték őket. A rémségeknek itt még
nincs vége. Feltételezik azt is, hogy esetenként élve te-
mették el az áldozatokat. Ilyenkor olyan szoros ruhába
csavarták szegényeket, hogy attól fulladtak meg.

A tudomány jelenlegi állása szerint az ottani kultúrákban
ez a cselekedet nem volt ritkaság. Az aztékok például
minden hónapban áldoztak valakit az isteneiknek. Azt

tartották, hogy a gyerekek könnyeiért cserébe kapják az esőt. Valószínűleg már az előkészületek is rémületet keltek az arra kiszemelt gyermekekben, de ők biztosra mentek a könny-fakasztásban, ezért meg is kínozták őket (például a körmeik letépésével) A szíváldozat is gyakori jelenség volt. Ennek keretében kitépték a még élő ember szívét, aztán ünnepélyes keretek között elfogyasztották az áldozatot. Gyakran fiatal nő bőrét nyúzták le, amit egy arra érdemes férfi magán hordhatott.

A kannibalizmus nincs messze a mindennapoktól sem. Szendi Gábor szerint a karibiak „magas disznónak” nevezik az embert, talán azért, mert nemcsak a disznó szervei hasonlítanak az emberére (szívátültetésre legalkalmasabb a disznó szív), hanem húsának íze is. Állítólag a sztálini terror alatt a nyomorba hajtott tömeg sokszor nyúlt ehhez a gyomorforgató megoldáshoz. Harkov utcáin akkoriban a hullaszállítók sok olyan tetemre akadtak, amelyeknek hiányzott a májuk. Ennek nyomán akadtak egy bandára, aki bevallotta, hogy emberi májából készített pástétomot bocsátott áruba. Kínában pedig a népi gyógyítás hagyományosan placenta- és magzatevéssel harcol az öregedés és a betegségek ellen.

A kannibalizmusról Viktor Frankl is megemlékszik könyvében. Volt, lesz az éhezésnek olyan foka, amikor ember embernek farkasává válik. A lágerben, ahol korábban ő is raboskodott, néha eltűnt egy-egy tetem a hullahegyek tetejéről, és a tábori kondérba kerültek darabjai.

Határ Győző Őrzők Könyve című kötetéről írja kiadója: „A regényben a hadifoglyok feldolgozása húskonzervnek, hogy az arcvonalón harcolók az ellenséggel tölthessék meg bendőiket, vagyis az emberevés Második Eljö-

vetele «egy Magasabb Fokon» egy olyan motívum, ami Határ Győző írásaiban vissza-visszatér.”

S ha nem is kannibalizmus, de valami olyasmi, amit Jankovics Marcell önéletrajzában olvastam. Egy kiránduláson úgy összeütközött egy bringással, hogy combjából egy kis húsdarab levált. A többit mondja elő maga. „Amikor magamhoz tértem, mert egy percre elvesztettem az eszméletemet, letéptem, mert fityegett. Ellenállhatatlan kényszert éreztem, hogy megegyem. Soha vissza nem térő alkalom, hogy megtudjam, milyen az emberhús. Meg is ettem.”

„MINDENEVŐK” REKORDJAI

Napjaink sztárevője

A minap különös hír borzolta az amúgy viharedzett hír-olvasók idegeit. A hír szerint egy szerb ember, Crnogorac meghalt egy torkán akadt falattól. Isten nyugosztalja szegényt, de hát mit tudjuk, hasonló balesetek előfordulnak a halálokok népes-rémes táborában.

Ami érdekessé tette, az a falat maga, ami nem volt más, mint egy bicikli pedál. Merthogy a jeles szerb férfinak furcsa gusztusa volt.

Fogalmazzunk úgy, hogy nem a hagyományos módon táplálkozott. A nyolcvan éves „mindenevő” jól bírta a strapát, hisz teljesítményei között nem kevesebb, mint 25 ezer villanykörte, 12 ezer villa, kétezer kanál és 2600 féle tányér került felsorolásra. S utolsó harapásként pedig az a bizonyos pedál.

A tájékozatlan ember azt gondolná, hogy ez egyedi eset.

Tévedés.

A történelem feljegyez hasonlókat.

Malactól a patkányig

Úgy látszik, a különleges táplálkozás élethosszabbító. Legalábbis erre enged következtetni a wittenbergi mindenevő esete, aki 70 esztendőért meg jó egészségben akkor, amikor földi társai sokkal hamarabb elhulltak melőle.

Hihetetlen étvágya volt. Reggelire képes volt akár egy malacot is elfogyasztani, egy alkalommal pedig 481 szilvát nyomott le a torkán szőröstül-bőröstül. Ha kávéit ivott, a csészét rágcsálta el desszertként, ha bort, akkor a boros poharat.

Semmi sem maradt biztonságban a közelében. Egyszer egy vándor dudás hangszere esett áldozatul feneketlen bendőjének. De megevett patkányt, egeret, tücsköt-bogarat.

Fogai úgy örölték a kavicsot, mint más az alma húsát.

Kőleves helyett kő

Úgy látszik a kőevés és a fék nélküli evészet összefüggnek.

XVIII. századi krónikák emlékeznek meg Joseph Kolnicker-ről, aki nem arról volt híres, hogy Brüll grófot szolgálta. Inkább azzal vívta ki a népszerűséget, hogy nem ismert határokat. Már ami az evést illeti.

Hiába fogyasztott el ugyanis egy ültőhelyében két borjút, egyiket sülve, másikat főve, másfél óra után olthatatlan éhség gyötörte. Nagy kínjában már nem tudott mit enni, ezért folyamodott a kőhöz. Arra apellált, hogy az majd jó megtölti a gyomrát.

De nem ám a meséből ismert kőlevesről volt szó, hanem igazi kődarabokról, à la natúr. Ettől kezdve minden ételére beledobott egy marék követ, azoktól várva a telítettség jóleső érzését.

A fáma szerint azért utasított el egy zsíros hollandiai állást, mert úgy vélte, ott nem áll rendelkezésére megfelelő mennyiségű kavics. Kavics nélkül pedig mit sem ér egy jó fogás.

S ha már itt tartunk, érdemes megemlíteni Monnier abbét is. A XIX. század elején élő abbé teljesen normális ember volt, leszámítva azt az apró különbséget, hogy ő is a kavicsok nagy kedvelője volt. Na, nem mint gyűjtő, hanem mint evő. Akkurátusan, szinte péppé rágva nyelte le különös csemegéit.

Hogy bírta ezt fogazata?

Elég jól.

Nyolcvan felé járt, amikor furcsa szokásával fel kellett hagyni. Ezután már csak közútdákbán porrá őrlött kavicsokat kanalizgatott, amikor ínycségre vágyott.

Fűrészporos petróleumleves

De hagyjuk el a kőevőket, csak hogy színesítsünk egy kicsit a palettán.

A színesítésre pedig itt van nekünk egy Starzini nevű ember. A derék polgárban volt némi kereskedői vér: ő pénzért mutogatta kivételes képességeit. Megfelelő ellenszolgáltatásért hajlandó volt mindenki szeme láttára végigenni egyedi menüjét, ami a következő fogásokból állt: tányérját fűreszporral töltötte meg, szószként petróleumot öntött rá. Aztán meggyújtotta, talán mert nem szívlelte az ételt hidegen. Ezek után összetört lámpaüveget küldött le gyomrába, majd szén, és tégladarabok következtek. Hogy a tömény falat jobban csússzék, szappant és stearingyertyát ropogtatott el hozzá. Csak a produkció kedvéért ócska cipőtalpakat evett, majd a maga gyönyörűségére agyagpipákat majsolt szét.

Hogy mi lett ennek a rakománynak a további sorsa, arról nem szólnak a regélők. Csak arról, hogy Starzini nagy előszeretettel lépett fel ámuldozó közönsége előtt.

A pohárevő jógi

A fentiek után már szinte snassz megemlíteni a mi magyar kuriózumunkat. De a hazafiúi vér nem engedi, hogy hallgassunk felőle.

A hetvenes években Vitray Tamás egyik népszerű műsorában szerepelt egy férfi, aki magát jóginak nevezve jelent meg a tévénező közönség színe előtt. Szerepéhez méltóan lenge öltözetben, egy ágyékára kötött lepedőben.

Bevezetésül arra kérte a megszeppent riportert, hogy varrjon fel testére egy gombot. Aztán jóízűen és roppant akkurátusan elfogyasztott egy arra odakészített borosporharat.

Nem csalás, nem ámítás, a jelenet hitelességét Vitray személye garantálta.

Azt mondani sem kell, hogy joginknak haja szála sem görbült, pontosabban egy érfala sem szakadt, külsérelmi nyomok nélkül úszta meg az enyhén szólva veszélyes attrakciókat.

Dali az emésztésről

Az evésről, és azt követő emésztési folyamatokról Dali is bőségesen írt extrém naplójában (van egyáltalán valami, ami Dalihoz kötött, mégsem extrém?). Puskinon kívül nem olvastam még olyat, aki ennyire kendőzetlenül, pökhendien, kissé kihívóan írna az altest dolgairól. „...el vagyok képedve, milyen kevés filozófiai és metafizikai érdeklődést tanúsított eddig az emberi szellem az ürülék életbevágó kérdése iránt”, boncolgatja naplójában a témát.

A szellentésről például külön kis értekezést kanyarított.

Felidézi egy nagynénjét, aki az ürítés minden formájától irtózott és könnybe lábadt a szeme, ha csak gondolt is a szellentésre.

Ennek kapcsán említette meg, hogy igaznak véli a régi szövegekben olvasható állítást, miszerint a remeték semmiféle ürüléket nem hagynak maguk után. Hisz ő maga is ekképpen működik: amikor alkot, kevesebbet fingik.

Többször elbeszéli, hogyan vécézik, ürít, milyen formájú, szagú székletet produkál. Reggeli után egy szál jázmint a füle mögé téve sétál ki a mellékhelyiségbe, ahol rendsze-

rint szagtalan hurkákat produkál. Mindeközben persze filozofál.

„Ma reggel a vécén megint zseniális intuícióm támadt... Arra jöttem rá, hogy ha sikerülne elérni, hogy az emberi ürülék cseppfolyós legyen, mint a folyó méz, akkor az emberélet meghosszabbodna, mert az ürülék (Paracelsus szerint) az élet fonala, ezért minden szakadásnál, minden szellentésnél egy-egy percnyi élet száll el.”

HIPNÓZIS-SZEMLE

Meghonosítója 1770-ben „állati mágnességnek” nevezte el, anélkül, hogy értette volna a jelenség természetét. Nem mintha a magyarázathoz manapság, 2019-ben sokkal közelebb állnánk. A vele kapcsolatos élményeink viszont szép számmal szaporodtak az évek folyamán.

Történetek, amiket jól ismerünk

Cipolla rémalakját nem kell bemutatni. Thomas Mann hőse azt tesz a nézőközönséggel, amit csak akar. Mindent, ami megalázó. Mindent, amit egy ember véletlenül sem tenne nagyközönség előtt, de még maga előtt sem. Nyelvét nyújtja vagy megcsókol egy gusztustalan alakot.

Woody Allen filmjében (Jade skorpió átká) két ember, egy férfi és egy nő a való világban utálják egymást. Telefonon kapott parancsszókra azonban minden visszájára fordul, s a nélkül, hogy tudnának erről, halálosan egymásba szeretnek. (S ha már a filmeknél tartunk, érdemes megemlíteni egy ebből a szempontból különös alkotást. Herzog 1976-ban datált filmjét ugyanis hipnotizált színészekkel játszatta el.)

Cigarettás esetekről is hallott már mindenki. Egy ilyet ír le Antal Imre Pami című önéletrajzi könyvében. Apjának volt egy iskolatársa, aki hihetetlen dolgokat művelt. Kezébe vett egy ceruzát, aztán kiszemelt magának egy jól irányítható médiumot, és azt mondta neki: „Látod, itt egy égő cigaretta, amit most hozzád érintek, és te nem tudod elhúzni a kezéd!” A fiú vonyított, fuldokolt, de nem húzta el a kezét. A „produkció” végén ott maradt egy égő nyom a kézfején.

Egyszerű lenne ezekre a dolgokra legyinteni, ó, ez csak művészet, az alkotó fantázia. Az igazság azonban az, hogy mindez szintiszta valóság. Létezik olyan transz, amiben bármire képes az ember, és a cigarettás mutatványok sem ismeretlenek számunkra.

Egy orvos csoport kifejezetten a „cigarettás esetekre” specializálta magát, és ebbéli kísérleteit részletes jegyzőkönyvben dokumentálta. Az eredmény ugyanaz, mint a Pami-s történet esetében. Hideg fémtárgy érintése és kelő szuggesztiók után a kliens kezén hólyagos égési seb keletkezett. Pavlov is beszámolt hasonló történetekről.

De nem kell ilyen messzire menni. Elég csak saját magunkra gondolni életünk bizonyos szituációiban. Például garantáltan hipnotikus állapotban vagyunk a reggeli felkelést követő pár percben, vagy a napközbeni „bambulások” alkalmával. Egyfajta hipnotikus állapotot élünk át akkor is, amikor újdonsült szerelmünk varázslatos szeméibe fókuszálunk, vagy egyesek akkor, ha kellő mennyiségű alkoholt vagy drogot fogyasztottak. A fenti példákban közös jellemző a tudat elhomályosulása, az éberség átlagon aluli szintje, és a befolyásolhatóság.

A hipnózis eredettörténete

Hát persze, hogy már az ókorban is voltak nyomai a hipnózisnak. Sumér, indiai, és egyiptomi írásokban találtak rá utalásokat.

Maximilian Hell, jezsuita csillagászprofesszor a gyógyítás egészen különös formáját választotta. Olyan alakú mágneseket fabrikált, amelyek a beteg testrészeire hasonlítottak, majd ezeket felerősítette az adott szerv fölé. Betegeinek 60-70 %-a gyógyult meg ezzel a kíméletes, egyszerű s mint misztikus módszerrel.

Nem kevésbé érdekes, de annál durvább volt Faria abbé hipnotikus technikája. Ő odalépett a beteg elé, rámeredt, majd érces hangon ráförmedt: *Dormez!* (Aludjon!) Egyébként a „ráijesztő hipnózisnak” a modern időkben is akadtak lelkes követői.

Azonban a mágnesesség és a hipnózis elterjedése igazából Mesmer nevéhez fűződik. Ő fejlesztett ki egy technikát 1770 és 1780 között, amelyet a „fájdalom gyógyító és eltávolító módszereként” emlegetett. Úgynevezett „mágneses passzékat” alkalmazott, azaz végigsimította a beteg testét, többször egymás után, fejtől le, egészen a talpig. Noha ténylegesen számos beteg távozott kezei alól gyógyultan, sarlatánizmusnak bélyegezték munkásságát.

Pár évtizeddel később James Braid, az angol szemorvos is osztotta ezt a véleményt. Arra készült, hogy megbizonyítja a delejezés szélhámosságát. Alanynak feleségét és inasát használta. Maga lepődött meg legjobban, amikor a hipnotizálás sikerült. Rájött, hogy a régi transzindukáló módszerek, mint a tenyerek hullámoztatása, a fix nézés, vagy a verbális szuggesztiók nem kizárólagos feltételei a

hipnotizálásnak. Elég egy ragyogó fény fixált, hosszú ideig kitartott nézése is. (Egyébként neki köszönhető a hipnózis kifejezés elterjedése.)

A klinikai gyakorlatba Charcot, francia orvos vezette be a hipnózist. Ő egy általánosan elismert szaktekintély volt, a hipnózis meg addig afféle bűbájosság. Ezek után érthető, hogy a hipnózis jó hírvének miért tett kifejezetten jót Charlot közbelépése.

A hipnózis technikái

A hipnózis számtalan technikát fejlesztett ki az évek során. Egyik szakkönyv harminckét pontba foglalja össze ezeket.

Közös lényegük az, hogy az elmét valamiképpen elcsitítják. A cél érdekében olyan módszereket alkalmaznak, amelyek valamilyen monoton, ritmikusan ismétlődő cselekvéssorral valósíthatók meg.

Ezek lehetnek olyan mozgássorozatok, amelyek ismétlődő mozdulatsoraikkal csökkentik az éberséget. Ilyen például a test többszöri, sokszori végigsimítása tetőtől talpig („mágyes passzé”), a kliens forgatása (a szobában különféle kacskaringós mozgásra készítetik, hátrafelé és csukott szemmel), izomfeszítés és lazítás periodikus váltogatása, vagy akár a kitartó szobabiciklizés.

Lehetnek olyan képek, amik szemlélése különféle optikai képzeteket eredményez, és elfárasztják a szemet. (az ujj vagy az orrhegy fixálása, farkasszemnézés, egy adott pont nézése). Köztudott, hogy a jógik is használják a fixálást elméjük lecsendesítésére. Ők a fej különböző pontjaira vagy köldök tájékára irányítják figyelmüket. Az Athosz-

hegyi szerzeteseket kifejezetten „köldöknézegetőnek” nevezték, köldöktájékra való koncentrálásuk miatt.

Olyan hangok meghallgatása, amik egyenletesek, egyformák, ritmikusan ismétlődőek. Ebben az esetben például számoltatják a hipnotizáltat. Vagy kezébe adnak egy újságot, és arra kérik, legalább három másodpercig olvasson el egy szót, majd három másodpercenyi szünet után a másikat.

Vagy amire az egyszerű átlagember azonnal asszociál, ha meghallja a hipnózis szót: lelki szemei előtt egy olyan férfi jelenik meg, aki monoton hangon, kitartóan ismételtet bizonyos mondatokat vagy szavakat.

Mi magunk is alkalmazunk ilyen technikákat, akár öntudatlanul is. Vagy nem ezt tesszük, amikor elalvási pokoljárásunkban vadul számolni kezdünk? Vagy szerelmi mámorunkban kedvesünk nevét kántáljuk? Vagy lágy zenével ringatjuk magunkat a relaxációba? Vagy mantrákkal igyekszünk elsüllyedni a meditáció jótékony tengerében?

REINKARNÁCIÓ: VÁGY VAGY VALÓSÁG?

Thalész, milétoszi filozófus azt tanította híveinek, hogy nincs különbség élet és halál között. Akkor miért nem halsz meg? - kérdezte provokatívan egyikük. Mert nincs köztük különbség - hangzott a lakonikus válasz.

Vannak, akik biztosak abban, hogy van reinkarnáció.

Vannak, akik szeretnék, hogy legyen reinkarnáció.

És vannak, akik vadbaromságnak tartják az egész kérdés-felvetést.

A reinkarnációval kapcsolatban nagyjából ebbe a három csoportba sorolhatók az emberek. De fontos azt is megjegyezni, hogy a reinkarnáció nem azonos a lélekvándorlással. A reinkarnáció tudatos újratestesülés.

Akik azt mondják, hülyeség

A hithű materialisták szerint megszületünk és meghalunk, létünk e két évszám közé szorított, ebben az intervallumban kell produkálnunk, letenni valamit az asztalra, teljesíteni a ránk szabott programot, kivenni belőle, amit lehet, aztán kész, vége, nincs tovább. Testünk elporlad, lelkünk megsemmisül.

A reinkarnációt az a sok idealista örült találta ki magának, aki nem tud belenyugodni a lét végességébe, vagy aki csalódott magában vagy a világban, aki jobb sorsot követel magának. Nem baj, ez nem volt rózsás, de a következő! A következőben majd jobb, szebb, okosabb, szerencsésebb leszek. Micsoda ostoba és szánalmas önbecsapás!

Ebben a felvetésben egyetlen mondat igaz: testünk elporlad.

Akik azt mondják, van benne valami

A test elporlad, persze, tudjuk. Testünk lassú halála harminc éves korunkban elkezdődik. Aztán megállíthatatlanul halad útján.

Na, de a lélek?

Az olyan, mint a tenyérbe zárt pillangó. A tenyér szétnyílásával nem szűnik meg. Miért is szűnne meg? Csak to-

vábbillan, magasabb régiókba száll, kering szférákon át, addig, amíg valaki újra kezei közé nem zárja.

A lélek nem tud meghalni, mert nem anyag. A lélek örökkévalóság.

A lélek sokkal magasabb rendű, mint a test. Nem hierarchikusan. Elsőbbsége a mindenséghez képest mérendő.

Mit gondolsz, mi az oka annak, hogy az emberek megállás nélkül keresnek lelki kielégüléseket? Mi az oka annak, hogy anyagiakban gazdag boldoggal még nem találkoztlál, csak a lelkiekben gazdag sugározza a boldogságot?

Tapasztaltad már, hogy a földi vágyak kielégítése milyen rövid életű örömöket okoz, a lélek ajándékai meg hosszantartók, maradandók? A földi örömekben soha nincs megnyugvás vagy megállás, a lelki megpihentet?

A lélek létezik, időtlenül és végtelen módon, semmi sem pusztíthatja el. Ha nem pusztul el, akkor van. Bennünk, vagy rajtunk kívül, a föld közelében, vagy a csillagokon túl, édes mindegy.

Akarsz bizonyítékokat?

A karma törvénye

Manapság már mindenki hallott erről a csodabogárról. A karma, amiről pár évvel ezelőtt azt se tudtuk, eszik-e vagy isszák, mára tökéletesen beépült fogalmi rendszerünkbe. Tudjuk, hogy tetteink és sorsunk determinálnak, nem véletlenül tesszük ezt vagy azt, és minden „ez” vagy „az” okok és következmények bámulatosan szőtt varázshálója. Egy nevetségesen rövidre zárt élet, az a pár évti-

zed, ami nekünk megadatik, hogy is lenne elegendő, hogy ezt az ok- és következmény-táncot maradéktalanul végigjárja?

Az analógiák törvénye

Az ezoterikusok annyiszor hangoztatták már Hermész Triszmegisztosz mondását, hogy mindenkinek a könyökén jön ki. De nem lehet elégszer ismételni, mert ez olyan, mint a számolásban az egyszeregy, vagy az olvasásban az ábécé. Tehát, hevenyészett fordításban és leegyszerűsítve: „amint fent, úgy lent”. Vagyis semmi nincs a makrokozmoszban, ami ne lenne a mikrobán is. S vice versa. Ezért ha bármilyen tárggyal, jelenséggel találkozol az életben, tudnod kell, hogy az letérképezése egy másiknak, egy másik dimenzióban meglevőnek.

A magzat fejlődése olyan, mint a törzsfejlődés.

Az óceán összetétele olyan, mint a magzatvíz összetétele.

A galaxisok olyanok, mint az ember érrendszere.

A nappal és éjszaka olyan, mint az élet és a halál.

A reinkarnálódó természetre számos példánk van. A fák, amelyek évről évre lehullatják levelüket, hogy tavasszal újat hozzanak. A hagymás növények, amik évente levetik földfeletti rétegüket, hogy a megmaradó földalattival új életet kezdhessenek. A lepkék, amelyek számtalan vedlés után érik el kifejtett alakjukat. Az alacsonyabb rendű állatok, melyek kedvezőtlen körülmények között összehúzódnak, és valószínűtlenül hosszú ideig maradnak inaktív állapotban. A téli álmokat alvó rágcásalók.

Az emberi fejlődés törvénye

Az ember csodálatos íven halad szó szoros értelmében a csillagok felé. Az évszázadok folyamán egyre magasabb lesz, egyre tovább él, egyre többet tud, egyre többet hódít meg a világból, és egyre több titokról rántja le a leplet. De kérdezz meg bármely bölcselőt: mi az emberi lét értelme? Ahány embert kérdezel, annyi választ kapsz. Ám mindegyikben lesz egy közös. Mindegyik válaszban ott lesz valahol a lélek, a lélekhez fűzhető minőségek és értékek. Ebben kell tehát leginkább fejlődni, mert ennek van értelme. Ehhez viszont kevés lenne egy élet. A tökéletesedés gyémántműhelyében évszázadokon keresztül forog a csiszológép, mire egy darab maga lesz a tökély.

A déja-vu-k világa

Ez az élmény köztudott, ugyanúgy bárki átélhette már, mint például az álmot. Tagadni tehát nem lehet. Létezik, ez biztos. Sokszor támad egy erős érzésünk, hogy egy adott helyen jártunk, egy adott embert láttunk, az illető szituációban már benne voltunk. Rettentően erős ismerős-érzéssel. Csak rövid és gyorsan elmosódó, mintha egy ecsetvonás húzná keresztül az addig megfestett rajzot. Néha magunk is elcsodálkozunk, hogy egy addig számunkra ismeretlen környezetben milyen jól eltájékozódunk, ismerősnek tűnik valaki, akit addig saját tudomásunk szerint nem láttunk.

A fóbiák világa

Az ember sokszor idegenkedik dolgoktól, néha egészen emberfeletti módon úgy, hogy addig megélt saját életé-

ben nem talál rá sem ő, sem pszichológusa magyarázatot. Félelem, rettegés valamitől, amivel pedig nem volt bajunk vagy dolgunk életünkben. Léteznek olyan ételek, amik megmagyarázhatatlan módon undort váltanak ki belőlünk. Így vannak olyan emberek, akik egyébként közkedvelt ételektől undorodnak, vannak megrögzött paradicsom-, dinnye- vagy borsógyűlölők, és ki tudja, még mi mindenek. Ugyanilyen indokolatlan ellenszenv lehet állatok vagy emberek iránt.

Szervátültetések világa

A közvélemény értesült már olyan eseményekről ezen a téren, amik legalábbis roppant érdekesek. Új szerveket kapott emberek teljesen új szokásokat vehetnek fel, megszeretnek olyan ételeket, amik addig nem volt kifejezett kedvencük, vagy új szokásaik alakulhatnak ki, olyanok, amiknek a felbukkanása őket magukat lepi meg a legjobban.

A hipnózisok világa

Vannak, akik ún. regresszív hipnózisban olyan tájakat, városokat látnak, amikkel saját életükben nem találkoztak, de amiknek teljesen pontos, leinformálható leírását adják. Vannak, akik ugyanilyen előzmények után szólalnak meg egy olyan idegen nyelven, amin azelőtt, ellenőrizhető életükben soha.

A klinikai halálok világa

A klinikai halálokat átélt emberek egy többsége érdekes és egymást fedő élménybeszámolókat tart. Ezekben fé-

nyek, és fénylények jelennek meg, testen kívüli élmények történnek. Az ilyen élményekben részesülők pontos leírását adják azoknak a helyiségeknek, embereknek, akiket egyébként valójában nem láthattak, hisz „halottak” voltak. Leírják, mit láttak a szekrény tetején, mit beszéltek körülötte az orvosok, vagy mi történt a másik szobában, esetleg több száz kilométerre tőlük.

Testelhagyás világa

A lélek bizonyos esetekben elhagyja a testet. Balesetek, különleges traumák, műtétek, lázas állapotok idején előfordulnak ilyen csodák. Vannak, akik tudatosan képesek előidézni hasonló állapotokat. Ez egyike azoknak a különlegességeknek, amelynek a létezését a cikkíró maga is igazolni tudja. És még számosan a világból. Csak két esetlegesen kiragadott példa, egy külföldi: Shirley Maclaine amerikai színésznő, és egy egészen közeli magyar: Gunagriha, vagyis Dr. Fülöp Sándor, spirituális oktató.

A „csodagyerekek” világa

Vannak olyan gyerekek, akik elképesztő, mindenképpen extrém, a normálistól eltérő képességekkel rendelkeznek. Pár hónaposan beszélnek, pár évesen zenét szereznek, kicsi gyermekként otthonosan mozognak a tudomány világában. Rendszerint olyan családokban születtek, ahol a genetika sem indokolja a kiemelkedő teljesítményeket.

A dalai láma világa

Köztudott, hogy a mindenkori dalai láma az előző reinkarnációja. Amikor meghal egy láma, keresésére indul-

nak az újnak. A megtalált gyerekek átlagosak, társaik hagyományos életét élik. De pontosan leírnak egy-egy tárgyat vagy embert, akit csak az igazi, élő, őt megelőző láma ismerhetett.

ÚJJÁSZÜLETÉS

Turcsányi Béla debreceni festőművészt egy interjúban mesélte egyszer, hogy háromévesen részletes élménybeszámolókat tartott az elefántvadászatról a szüleinek, úgy, hogy soha nem látott és nem hallott ilyesmit annak előtte. Lehetséges ez? Ha van reinkarnáció, akkor igen.

A régiek közül Püthagorasz, a híres matematikus három korábbi életére tudott visszaemlékezni. Ovidius azt állította, hogy átélte a trójai háborút, Julianus császár szerint benne pedig Nagy Sándor éledt újjá. Stefan George arról számolt be, hogy emlékezete szerint Spanyolországban élt valamikor.

A halált a legtöbb ember ösellenségének tartja, nem akar róla tudomást venni. Azok, akik az életet polarításában szemlélik, másképp vélekednek. Élet és halál egymást kiegészítő ellentétpárok, s mint ilyenek, rászorulnak egymásra: egyik sem létezne a másik nélkül. Az élet ritmus. Az egyik fázist életnek hívják, a másikat halálnak.

A tudomány és a misztika soha nem volt olyan közel egymáshoz, mint napjainkban. Az ún. új fizika felfedezte, hogy a szubatomi részecskék szüntelenül elpusztulnak és újjászületnek, és hogy minden szubatomi kölcsönhatás az eredeti részecske megsemmisüléséből és az új részecske keletkezéséből áll. Vagyis az újjászületés mikroszkopikus formája fizikai valóság. A teremtés és rombolás

együtt létezése Siva, az indiai istenség szimbólumában gyönyörűen megjelenik.

A világ megoszlik abban a tekintetben (is), hogy mennyire fogadják el a reinkarnáció tanát. Amíg nyugaton ferde szemmel néznek rá, dajkamesének tartják, addig keleten máig él egy babona, amely szerint azok, akik visszaemlékeznek az előző életükre, azok előbb fognak meghalni. Ezért földet vagy szappant tesznek a gyermek szájába, hogy elfojtsák az előző életből feltörő emlékeket.

A keleti vallások reinkarnációs tana abból az elképzelésből indul ki, hogy minden élőlény a létkerékre, a szanszárára van láncolva, amin szinte vég nélküli forgásban ismétlődik a halál és a megszületés. Az emberi élet célja az lenne, hogy megszabaduljon ettől a kimerítő körforgástól. Úgy tudná megtenni, ha jóvá válna, ha megvilágosodna. De amíg a kerék közepén megjelenő szimbolikus állatok (disznó=butaság, kígyó=harag, kakas=kapzsiság;) visszahúzzák, addig nem sok esély erre.

Indiában gyöngyfüzérhez hasonlítják az életek egymásutániságát, aminek a fonala a lélek (athman), a gyöngyök pedig maguk a reinkarnálódások.

Reinkarnációs csonkjaink mindnyájunknak vannak, még akkor is, ha nem figyelünk rájuk. Pedig álmainkban egészen különös világokban lépdelünk, a legnagyobb természetességgel, ismerősen. Felfedezünk magunkban váratlan képességeket, ötleteink születnek a semmiből. Néha hitetlen vagy istentagadó emberekből egy szemvillanás alatt válik istenhívő.

Az újjászületést nem lehet megcáfolhatatlan tényekkel alátámasztani. Ki venne mérget arra, hogy valakinek az

előző életéről való beszámolóit valóban az előző életekből származnak-e. De nagyon találó ezzel kapcsolatban William James, ezoterikus író szellemes mondása: „Ha meg akarjuk cáfolni a törvényt, hogy minden varjú fekete, nem kell megkeresni az összes ilyen madarat. Elég, ha egyetlen olyat mutatunk, amelyik fehér.”

A reinkarnáció- tagadók legfőbb érve az, hogy senki sem emlékszik előző életére. Ez így nem igaz. Először is léteznek olyan hipnotikus eljárások és jogában használatos technikák, amelyekkel időutazást lehet tenni elmúlt korok talaján. Másrészt a felejtés a psziché legalapvetőbb védekezési mechanizmusa. Gondoljunk csak arra, hogy egy-egy nagyobb traumára amnéziával válaszol a szervezet. Az előző életekben kapott tapasztalatok nem vesznek el, csak elraktározódnak egy magasabb tudati állapot idejére.

Ian Stevenson amerikai pszichiáter és parapszichológus sokat tett a reinkarnáció tanának népszerűsítésben. Ezerhétszáz esetet gyűjtött össze, elsősorban gyerekek beszámolóit.

Nem halok meg egészen, lényem lényegi része elkerüli a sírt, mondta Horatius.

A reinkarnációt egyesek nagy adag humbugnak tekintik, mások viszont tagadhatatlan ténynek. Ez utóbbiak úgy tartják, hogy csak szellemi fejlődés kérdése a reinkarnáció melletti voksolás, attól függ, hogy az elfogadás melyik szakaszán áll valaki.

Azt szokták mondani, nem megy végbe egy nyár alatt a tudati átállás. A természetnek is tízmillió év kellett ahhoz, hogy létrehozza a Grand Canyont.

AMI NINCS, DE FÁJ

Ez egy nagyon érdekes jelenség, nevezhető akár misztikusnak is. Annyira képtelen, és annyira nehéz magyarázatot találni rá. Az amputált betegek 80%-a számol be hasonló érzésekről. A hiányzó testrészszel születettek 20%-a szintén érez fantomfájdalmat. A fantomérzéshez hasonló jelenséget egyébként bármelyikünk megtapasztalhatta már. A köznyelv kisugárzó fájdalomnak nevezi. Valójában a szívünk fáj, közben pedig a vállunkat, nyakunkat fájlaljuk.

Nevesített fantomosok

1797-ben a teneriffei csatában Nelson admirális elvesztette az egyik karját. Azonban továbbra is változatlanul úgy érezte, rendelkezik még vele. Azt mondta, hogy számára a fantomfájdalom közvetlen és megdönthetetlen bizonyítéka a lélek létezésének.

George Dedlow, egy sebesült katona, műtétje után fájdalomcsillapítót kért a lábában jelentkező görcsök ellen. Csak akkor mondott le kívánságáról, amikor takaróját felemelték, és két hiányzó lábára mutattak.

Még különlegesebb Conrad esete, akinek három karja volt: két igazi és egy fantom. Motorbaleset következtében a bal karjának az idegvégződése elszakadtak a gerincvelőtől. „Ránézek és azt mondom, fáj a bal kezem, de a bal kezem nem csinál semmit, nem érez, a fejemben levő bal kezem az, amelyik fáj.”

Grafikus megjelenítésük

Alexa Wright, digitális művész gondolt egy nagyot. Olyan emberek társaságát kereste, akik elvesztették valamelyik végtagjukat. Sokat beszélgetett velük, és arra inspirálta őket, hogy a lehető legrészletesebben számoljanak be arról a testrészről, amivel a valóságban már nem rendelkeznek, de ami még mindig különféle érzeteket vált ki belőlük.

Akkor aztán fogta az összes ismeretét, és számítógépes programokkal megalkotta, amit hallott a sérültekről. Egyikük így reagált az eredményre: „Nagyon szomorú voltam, amikor először megláttam azt a képet, amit Alexa készített. Nem haragudtam érte, csak rossz érzés volt, hogy más is láthatja, amit érzek.”

Ezek ugyanis nem voltak valami szívmelengető képek. Groteszkek és néhol ijesztők inkább.

Egyik beteg motorbalesetben sérült meg a keze. A fantomkeze még azóta is szorítja a kormányt. Egy másik, akinek tűzijáték következtében vesztette el a kezét, mindvégig érzi a robbanást az adott ponton. Kérte Alexát, rajzolja, fesse be pirosra a helyet.

S hogy mit érez a beteg?

A fantomjelenség kapcsán a köztudat csak a végtagokra gondol. Pedig minden más veszteségnél is előfordul a bizarr érzés. Így mellüket elvesztett nők egyharmada számolnak be arról, hogy bizsergést éreznek a fantommellbimbóban. Vakbélgyulladásos átesett megműtöttek pedig akkor is fájdalomról panaszkodnak, amikor már nyoma sincs a bajt okozó szervnek. Sokan lebegő, nem

rögzített végtagnak érzik hiányzó részüket. Gyakran nem természetellenes pózban, lehetetlen helyzetben történik meg a kapcsolódás. Éreznek órát a csuklójukon, büttyöt a lábujjaikon, vagy gyűrűt az ujjak helyén.

A fantomérzet különleges válfaja az ún. Alice-szindróma, amely során a betegek úgy érzékelik, hogy megnyúlik nyakuk, vagy torzzá szélesedik ki testük, mint ahogy az elvarázsolt kastély tükrében szokás.

A fantomvégtag ingerelhető más testrészek érintésével. Egy orvos tollal simogatta a csonkot. A beteg szemét becsukva tapasztalta az ingert, aztán megmutatta, hol érzékelte: a pont a csonkon túl, valahol a levegőben volt.

Gyakran megegyezik a fantomfájdalom azzal a fájdalommal, ami az adott balesetet kísérte.

A fantomérzés egyik jellemzője, hogy gyakran csökkenő, azaz a fantom egyre kisebb lesz, végül csak ujjnyi marad.

Magyarázatra szorul

A test különféle részeiből érkező jelek mindig a thalamusz azonos területeire érkeznek. Ezért a thalamuszban van egyfajta térkép az egész testről. Valójában két térkép létezik a két testfélről, amelyek vékony sávban helyezkednek el a két agyféltekén, a fejtetőtől körülbelül a fül mögötti magasságig.

A thalamusz térképe nem feltétlenül egyezik a testtel magával. Például ezen a térképen egymás mellett vannak a nemi szervek és a lábak területei, vagy az arc és az ujjak területei. Így ha valaki például elveszti a lábát, akkor érzékelheti azt, ha épp szexuális életet él, azaz a nemi

szervei vannak ingerlés alatt. Ilyen alapon érezhetők az elveszett ujjak az arc érintésével.

Egyik teória szerint az amputációt követően az elmetezett idegek növekedésnek indulnak, és a korábbinál érzékenyebbé válnak, ún. neurománok keletkeznek helyükön. Egy csonk ingerlésekor ezeken a neoromákon keresztül az inger végigfut az eredeti idegi útvonalakon, az eredeti végtagnak megfelelő területre.

Ez ellen szól azonban a tény, hogy fantomfájdalom akkor is jelentkezik, ha nincs csonk. És egy másik is: bizonyos esetekben az orvosok szándékosan elválasztották a csonkon belüli idegszálakat a többitől. Idegszál eltűnt, fájdalom maradt.

Lehet szűrő, szaggató, görcsös. Ami érdekes: mindig csak egyféle. Ha tehát valakinél mondjuk égő érzés alakult ki a balesetekor, az is marad mindörökre.

Egy montreali professzor, Melzack egy általa neuromátrixnak nevezett jelenséggel magyaráz. Szerinte ugyanazzal a neuronhálózattal érzékeljük az igaz és a fantom kart is. Elveszíthetjük a kezünket, de a róla való emlékezetet nem, annak agyi megfelelője megmarad.

A neurológiai mátrix egy szilárd hálózat, amely ugyan kezdetben genetikailag meghatározott, de az idők folyamán folyamatosan frissül, magába építve a változásokat. Ezek a változások, ami a neurológiai kézjegybe beleépülnek, a végtag elvesztése után is megmaradnak. Így marad meg a kar, vagy a karon ketyegő óra is.

ÉRDEKES SZERVÁTÜLTETÉSEK

Rendőőr bűnöző szívvel

George Bailey járőrszolgálatot teljesített, amikor szívrohamot kapott. Szívátültetésre szorult, de szerencséje volt, mert mesés gyorsasággal kapott új szívet. És mesés gyorsasággal új személyiséget. Olyan változásokat tapasztalt magán, amin maga is csodálkozott. Megszabadult korábbi rossz tulajdonságaitól, nyíltabb lett, barátkozóbb, a feleségével gyengédebb és megértőbb. A pozitív változás elgondolkoztatta, és egyre kíváncsibbá tette: ki lehetett a donorja? Ez a kérdés nem hagyta nyugodni, míg végre ki nem derítette a dolgot. Megtudta, hogy új szívét egy akkoriban elhunyt bűnözőtől kapta, aki kettős lelkű volt: sok durvaságot művelt, ugyanakkor sok kedvességet is.

Ez csak egy kitalált történet, Tony Parson legújabb könyve, de az élet is szolgál hasonló sztorikkal. Sőt, ahogy ez lenni szokott, még cifrábbakkal.

Egy szív, két öngyilkosság

Itt van például Sonny Graham esete. A szívbeteg férfinak ötvenhét éves korában ragyogott fel a szerencsecsillaga. Akkor halt meg ugyanis egy harminchárom éves ember, aki tökéletes donornak bizonyult. A 21 gramm című filmhez hasonlóan Graham is felkereste az elhunyt özvegyét. Mi több, össze is állt vele. Tizenkét évig éltek boldog (?) párkapcsolatban. Ezután, 69 évesen a férfi mégis véget vetett az életének, önkéntlenül. A történet pikantériája, hogy pontosan ugyanúgy, mint a hajdani donor: fejbe lőtte magát.

A szervátültetések egészen elképesztő sztorikkal szolgálnak. Az orvosi praxisokban tucat számra állnak rendelkezésre ilyen esetek. Csak azért nem forszírozzák a dolgot, mert nincs rá semmilyen elfogadható, klinikailag igazolt, tudományos magyarázat.

Szédülősből hegymászó

Tony Parsons említett könyvében a főszereplő csoportterápiára jár, ahol a részt vevők mindegyike átesett valamilyen szervátültetésen, és szinte mindegyike furcsa változásokon. Az író által feltálat esetek nem a képzelet szüleményei, mindegyik hírforrás volt a maga idejében.

Egy nő, aki egy férfi szívét kapta, elkezdett egyszer csak férfias mozdulatokkal járni, megnövekedett az étvágya, és literszámba kezdte vedelni a söroket.

Egy tizenöt éves ausztrál kislánynak a vércsoportja változott meg. Demi-Lee Brennan nevezetű kislánynak, aki a májátültetés idején kilenc éves volt, éppen kilenc évre ezután megváltozott a vércsoportja. A kezelőorvosa szerint ez példátlan, nem jegyzett föl hasonlót még a szakirodalom.

Olyan esetet viszont bőséggel, ahol a műtéteken átesettek szembeötlő személyiségváltozásokon estek át. Szédülős emberből hegymászó lett, vegetáriánusból húsfogyasztó. Békés természetű harapóssá vált, és fordítva.

Hátborzongató részletek

Már maga az eljárás is elég különös. Rendszerint halott emberek még felhasználható szervét rakják be egy másik ember hibás szerve helyére. Egy halottét, aki vagy beteg-

ségben hunyt el, vagy, ami még rosszabb, balesetben vagy ne adj isten bűncselekmény áldozataként.

Egy beteg meggyilkolt gyermek szívét kapta, és nem tudott mit kezdeni azokkal a rémálmokkal, amik az egyébként sikeres szervátültetés után gyötörték: éjszakánként arra riadt fel, hogy a gyilkosság részleteivel viaskodik.

Claire Sylvia könyvet is megjelentetett átélt élményeiről (A szív hangjai címmel). Ahhoz, hogy életben maradjon, új szívre és új tüdőre is szüksége volt. Emlékezett egy műtét előtti álmára, ahol egy fiatal fiú beszélt neki négy pohár tejről. A sikeres operáció után valóban sok tejet ivott, a kilökődést gátló gyógyszerek helyett. Olyan új tulajdonságai lettek, amik nem csak lányát, hanem saját magát is meglepték. Elég feltűnő volt például a paprikás ételek iránt fellobbant hirtelen szenvedélye, aminek korábban nyoma sem volt. Egy alkalommal a könyvtárban akadt rá egy cikkre, ami egy motorbalesetet szenvedő firől szólt. Egy hang azt mondta benne, ő volt az a fiú, a donorja. Ebben halálos biztos volt. Felkereste hát a fiú szüleit, akik elmondták neki, hogy igen, igen, a közúti balesetben meghalt 18 éves fiúk imádta a tejet és a paprikás ételeket.

A horrorisztikus részleteknek ezzel még nincs vége.

Az életveszélyben levő várakozóknak mindössze 25 %-a jut időben megfelelő szervhez. Ezért törik az agyukat az orvosok mindenféle egyéb megoldáson.

Az állati szövetek és szervek emberi testbe való transzportálása már 1964-ben elkezdődött, de most éli reneszánszát. (xenotranszplantáció) A direkt e célra tenyésztett sertések hízlalása már el is kezdődött.

S hogy miért éppen a sertéseket választották ki erre acélra? Egyrészt azért, mert az ő genetikai állományuk áll legközelebb az emberéhez, így a kilökődés veszélye is az ő esetükben a legkevesebb. Másrészt azért, mert szerveik az emberi szervekkel azonos nagyságúak. Ráadásul a tenyésztésükre fordított idő is kedvezően rövid. Talán kevesen tudják, de már évtizedek óta sertésekből kivont inzulinnal kezelik a cukorbetegeket. A kutatók egy része tehát nagyon bizakodó ez ügyben.

A másik részük azonban tiltakozik, a fertőzések veszélyét vizionálizálva. Pár éve Angliában már majdnem megtörtént egy ilyen, állatból-emberbe történő átültetés, amikor kiderült, hogy az erre a célra tenyésztett sertésben olyan vírus található, amely az ember vérébe kerülve évtizedekig feltűnés nélkül lappanghat, viszont előre nem látható világméretű járványt is okozhat az örökítő anyag még feltáratlan változásai miatt.

Egy AIDS-es férfi, Jeff Getty egy pávián csontvelősejtjeit kapta meg, pedig állítólag éppen a páviánok több olyan betegség kórokozóját is hordozzák magukban, a különféle gombáktól a fehérvérűségig, amik végzetesek lehetnek az emberiségre nézve.

A laikusban is marad egy kétely: hogy ha a donorok személyisége maradandó nyomott hagy a szervátültetett emberben, akkor mire számíthat az az ember, akit sertés-szívvel vagy egy pávián-májjal hoztak vissza az élők sorába?

TUDOMÁNY VAGY KÓKLERSÉG?

Ki dönti el, hogy egy új gondolat, egy meghökkentő terv vagy ötlet korszakalkotó, vagy csak üres játszadozás?

Erre nem is olyan könnyű megfelelni, mint ahogy azt az első pillanatban gondolná az ember.

Hisz elég népes azoknak a tudományoknak a sora, amiket eredetileg áltudománynak minősítettek, kipellengéreztek, vagy egyenesen tiltó listára száműztek. Ilyen volt például a kibernetika, az információelmélet, a szociológia, a pszichológia, a relativitáselmélet, a hipnózis. Csupa olyasmi, amiknek a tudományos jellegéhez ma nem fér a legkisebb kétség sem.

Ez érdekes dolog. Mert a minta úgy ismétlődik, mint a homokdűnék a sivatagban: szabályosan és véget nem érően.

Minden nagy tudományos felfedezés mumus volt gyerekkorában. Boszorkányságnak titulálták, az inkvizíció üldözte, örültségnek bélyegezték, vagy összeesküvés elmélet részeként emlegették.

Amikor Newton előállt a gravitációs elméletével, legyintettek rá, és évszázadokig okkult spekulációnak tartották. Mayert még örültek házába is csukták, amikor az energia megmaradás törvényéről beszélt. Amikor Semmelweis azt szorgalmazta, hogy klórvizes oldatban mossanak kezét az orvosok, kinevették. Amikor Philipp Reis előállt a telefon ötletével, senki rá sem hederített. Amikor pedig Amikor Szentgyörgyi Albert a C-vitaminnal kísérletezett, számos akadémikus társa pedzegette: az egész csak a Szeged környéki paprikatulajdonosok jól szervezett manővere.

A hivatalos tudomány méltóságos göggel utasítja el az újdonságokat. Aztán, ha elérkezik az ideje, mégiscsak piedesztálra emeli. Ez a dolgok rendes menete a tudományos életben.

Kétségtelen, van igazság Edison meglátásában is. Szerinte ugyanis 100 őrült ötlet közül 99 lehet zsákutca, de a századik zseniális gondolatokat tartalmazhat.

Robert Anton Wilson agykutató szerint az új ötletek elutasításának egyik oka az ún. neofóbia, vagyis az ember ösztönszerű irtózása az újtól, ami megrendíti jól felépített, megszokottá szilárdult nézeteit.

Selye János, magyar tudós azonban azt hangoztatja, hogy a tudományt éppen olyan gondolatok viszik előre, amik gyökeresen különböznek az előzőktől. Max Planck, Nobel-díjas német fizikus, a kvantummechanika megalapítója erre ironikusan csak annyit mond: a viták sohasem úgy dőlnek el, hogy az egyik fél visszalép, és belátja a tévedését, hanem úgy, hogy kihal az új gondolatokat befogadni képtelen generáció.

A tudomány magasztos trónjáról könnyű lezuhanni. Ez történt Brian David Josephson-nal is. Az illető úr 1937-ben kapott Nobel-díjat a róla elnevezett szupervezetési effektusért. De hamarosan kiesett a hivatalos tudomány kegyeiből, egy baklövése miatt. Arra a megbocsáthatatlan bűnre vetemedett, hogy parajelenségekkel is el kezdett foglalkozni. Ez pedig a finom ízekhez szokott tudománynak bűzlött. A dolog odáig fajult, hogy Josephson publikációt is vonakodva vagy egyáltalán nem közölték a magas röptű szakmai lapok.

Pedig nem kellene annyira finnyásnak lenni. Gazdag László közgazdász, egyetemi docens például egy olyan művet írt, amiben nem áttallotta forszírozni, hogy a túlvilág, vagy a testről leváló lélek esetlegesen természetudományos módon is magyarázható. Nem szégyellte idézni a Bhagavad-gitát, a hindu vallás alapművét, és még a pszí-mezőről is hajlandó volt elmélkedni. Ő azt írja könyvében: „Az úttörők tragédiája gyakran abból adódik, hogy az önálló gondolatokra képtelen, ám nagy tudású emberek foglalják el a katedrákat, szerkesztőségek asztalait, ők döntenek a gyakran valóban tudásbeli hiányosságokkal is rendelkező, gyakran tévedő, ám új utakon járó, új szemléletet hozó fiatalabb tudósok sorsáról.”

TÁNCRÓL TÁNCRA

Egy valamirevaló mulatság manapság el sem képzelhető tánc nélkül. Furcsa elhinni róla, hogy valamikor, a kezdetek kezdetén a tánc kultikus rendeltetésű volt. Nem azért ropták az emberek, hogy jó kedvük kerekedjen tőle, hanem azért, hogy elérjenek vele valamilyen célt.

Munkának indult, szórakozás lett belőle

Az istenekkel való kapcsolatteremtésre használták, ha vadászni vagy harcolni indultak, ha hálájukat vagy vágyaikat fejezték ki, ha megszületett vagy meghalt valaki.

Szóval küldetése volt a táncnak, de szenvedély lett belőle. Menet közben rájöttek az emberek, hogy isteneikhez fordulván tényleg isteni tevékenységet kaptak. Jellemző ebből a szempontból, hogy noha a tánc német eredetű

szavunk, volt magyar megfelelője is, még hozzá a beszédes „tombolás” szó.

Nem hiába dívott a korabeli mondás: „Kész a táncra, ha halálra beteg is.”

Törvényekkel a tánc ellen

Hogy a régi időkben talán túlzottan is elburjánzott, arra többek között az Érdi kódex emlékeztet. Különbösen miért tiltotta volna el az embereket a táncról teljes három évre Szent István halálakor?

A XV. században meg törvényekben reguláltak. Ezek szerint tilos volt a tánc éjjel, böjtidőben. Ez még rendjén is lett volna, hisz nem túl nagy azoknak a táborra, akik épp ezt a két időpontot választanák dárídóra. De hogy vásár- és ünnepnap is tilalom alá essék, az mégis csak skandalum.

Bizonyos papok azt hangoztatták, hogy a „leányzók ártatlanságuknak elvesztésével, az asszonyok pedig férjüknek adott esküjük megszegésével térnek vissza gyakorta a táncból”.

Ilyen ördögtől való lenne ez az istenadta dolog?

Az ördög ármánya

Egy régi mondás szerint „a szántóvető ember nem örül annyira, mikor bő aratása vagyon, midőn az ördög, mikor látja, hogy az ifjúság összegyülekezik táncra”.

Miskolci Szűcs Árpád, egy tizenhatodik századi prédikátor ekképp dübörgött a szószékről: „Az ördög tojta, az

ördög ültette, az ördög költötte ki a táncot: az ő találmánya, hogy a bűnt ezáltal szaporítsa.”

Tény, hogy létezik egy fogalom: tánckórság. Korabeli krónikák számolnak be olyan táncórületekről, ahol az emberek összekapaszkodva, tombolva, zajongva és szökdecselve, minden szemérem nélkül a végkimerülésig rop-ták táncaikat az utcán, a házakban, a templomban. A végeredmény pedig: fejfájás, kimerültség, ordító fájdalmak.

Feljegyezték egy fiatal lány csudálatos történetét is, aki-nek a bátyja megelégelte a se vége, se hossza mulatozást. Belevetette magát a tömegbe, azzal a szándékkal, hogy kihozza onnan esztét vesztett hűgát. De csak annak karjával szabadult ki a táncáradatból. Kezében hűga leszakított karja, az meg maradt a táncolók közt, mintha mi sem történt volna. Egy csepp vér nem folyt, egy fikarcnyi fájdalom fel nem ütötte a fejét.

1615-ben egy baseli nőt kapott el a kór. A hatóság táncosokat rendelt ki hozzá, hogy felváltva táncoltassák a teljes hónapon keresztül tomboló asszonyt. Az vetett véget szertelen vigalmának, hogy „sarokelkoptatás” miatt kórházba kellett szállítani.

A táncnak megtiltani nem lehet...

Tiltás ide vagy oda, a tánc térhódításának nem lehetett véget vetni. Egyre több bált rendeztek a világ minden részén, és egyre többféle tánc ütötte fel a fejét.

Népszerűségére utalt az is, amikor egyszer csak személynévvé nemesedett. A jeles férfiú, aki azzal írta be nevét a világtörténelembe, hogy először viselhette ezt a nevet,

1350-ben anyakönyvezték Táncos László néven. Lám a dicsőség útjai kifürkészhetetlenek!

Amikor rájöttek a hatóságok, főpapok, és egyéb egyházfik, hogy a táncnak megálljt parancsolni nem lehet, taktikát változtattak, és vaskos illemtanokba terelték jobb útra.

A „mellnek buzgását” (mellkidobós ruhák), „a táncospár ildomos vonaglását” (páros táncok) engedélyezték a szigorú előírások, de „ízetlen szertelenségnek” bélyegezték, ha valaki egy német tánc közben magához szorítja táncpartnerét. Minden „kétfelé érthető pillanat” udvariatlanságnak számít. A helyesen táncoló „testi mozdulatait pillanata kellemes mosolygásával kíséri”. Kifejezetten a férfiaknak szólt az intelem, ami szerint vigyázni kell arra, hogy „bakugrásaikkal Dámájukat” meg ne sértsék.

S mindkettő fél mindenkor tartsa szem előtt, hogy „a tánc a test és a lábak mimikai egyengetése a muzsikához, s a muzsikának fogalmát és az abban levő érzeményt mindkettő mindenkor kifejezni köteles.”

Nos, ennyi elég is az elméletből.

Jöhet a tánc!